

Matti Vuorensyrjä

Poliisikoulutuksen vaikuttavuusarviointi 2021

Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 138

POLIISIKOULUTUKSEN VAIKUTTAVUUSARVIOINTI 2021

Vuosina 2018–2019 valmistuneiden poliisien työllisyys ja
arviot koulutuksen työelämävastaavuudesta

Matti Vuorensyrjä

Poliisiammattikorkeakoulu
Tampere, 2021

Matti Vuorensyrjä
POLIISIKOULUTUKSEN VAIKUTTAVUUSARVIOINTI 2021

Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 138
ISBN 978-951-815-386-6
ISSN 1797-5743

Grano Oy 2021

TIIVISTELMÄ

POLIISIKOULUTUKSEN VAIKUTTAVUUSARVIOINTI 2021 Vuosina 2018–2019 valmistuneiden poliisien työllisyys ja arviot koulutuksen työelämävastaavuudesta

Tässä tutkimuksessa arvioitiin vuosina 2018–2019 Poliisiammattikorkeakoulusta valmistuneiden poliisien työllisyyttä ja heidän saamansa poliisikoulutuksen työelämävastaavuutta. Tutkimuksen aineistoperustana käytettiin syyskuussa 2020 toteutettua kyselytutkimusta valmistuneille poliiseille. Tutkimus ei ollut otosperustainen, vaan kohdistui koko tutkimuksen perusjoukkoon. Vastaajia oli 210/534 ja vastausprosentti oli 39.3 %. Naiset ovat aineistossa jonkin verran yliedustettuja, mutta muutoin aineiston edustavuus on hyvä, eikä painokertoimia käytetty.

TYÖLLISYYS JA AMMATTI- JA URASITOUTUMINEN. Valmistuneiden poliisien työllisyystilanne on erittäin hyvä. Kyselytutkimuksen toteuttamisajankohtana syyskuussa 2020 poliisityössä työskenteli noin 96 % tähän tutkimukseen vastanneista vuosina 2018–2019 valmistuneista poliiseista. Työttömänä ei ollut yksikään tutkimukseen vastannut valmistunut poliisi (0 %). Muussa työmarkkina-asetuksessa oli noin 4 % vastaajista, heistäkin noin puolet turvallisuusalan tehtävissä poliisihallinnon ulkopuolella. Työttömyysjaksot heti tutkinnon suorittamisen jälkeen – silloin kun niitä on koettu – ovat olleet lyhyitä, uusimmassa tutkimuksessa keskimäärin vain noin 1.5 kuukautta.

Kuva työllisyystilanteesta on samansuuntainen myös Poliisiammattikorkeakoulun omassa rekisteritietoihin perustuvassa seurannassa. Lokakuun 2020 tilanne oli se, että tämän tutkimuksen kohdejoukon poliiseista noin 99 % työskenteli poliisina, ja vastaavasti noin 1 % oli työttömänä tai jossakin muussa työmarkkina-asetuksessa.

Valmistuneiden poliisien ammatti- ja urasitoutumisen yleiskuva on niin ikään erittäin myönteinen. Noin 91 % tutkimukseen vastanneista valmistuneista poliiseista arvioi, että hakeutuisi poliisikoulutukseen ja poliisiin ammattiin, jos tekisi valinnan uudelleen nykyisten tietojensa ja elämäkokemuksensa perusteella. Kun vastaajilta kysyttiin, mikä on todennäköisin vaihtoehto heidän omalla tulevalla urallaan, noin 87 % arvioi, että tulee toimimaan poliisimiehistön, -alipäällystön tai -päällystön virkatehtävissä ja noin 8 % arvioi, että tulee toimimaan poliisihallinnon muissa virkatehtävissä. Noin 1 % arvioi toimivansa turvallisuusalan tehtävissä poliisihallinnon ulkopuolella. Noin 3 % vastaajista arvioi jättävänsä turvallisuusalan työtehtävät kokonaan.

POLIISIKOULUTUKSEN TYÖELÄMÄVASTAAVUUS. Valmistuneiden poliisien ammatilliset *perusvalmiudet* ovat hyvät: fyysinen kunto, stressinsietokyky ja stressinhallinta sekä tiimityötaidot vastaavat heidän omien arvioidensa mukaan ammatin vaatimuksia. Myös *poliisin perustiedot ja -taidot* opitaan poliisikoulutuksessa kattavasti. Hyvin opitaan muun muassa suomen kieli raportointikielenä, poliisiauton turvallisen kuljettamisen taidot sekä tiedonhaun taidot ja eri tietolähteiden monipuolinen hyödyntäminen omassa työssä. Vaikeuksia on kuitenkin ruotsin kielessä,

kun ruotsia puhutaan toisena kotimaisena kielenä, sekä tilastollisen rikosanalyysin ja analyysitoiminnan perusteiden hallinnassa.

Valmistuneilta poliiseilta kysyttiin yksityiskohtainen kysymyssarja *poliisikoulutuksen työelämävastaavuudesta* valvonta- ja hälytystoiminnan (VH), liikennevalvonnan (LV) ja rikostorjunnan (RT) koulutusalueilla. Koulutuksen työelämävastaavuus on arvioiden perusteella keskimääräistä vahvempi poliisin toimivaltuuksien koulutuksessa, voimankäytön koulutuksessa sekä aggressiivisen asiakkaan käsitteilyn koulutuksessa (VH); poliisijoukon erioikeuksien hallitsemisen koulutuksessa (esim. hälytysajossa) ja työturvallisuuden huomioimisen koulutuksessa osana liikennevalvontaa (LV); rikoksen tunnusmerkistön tunnistamisen koulutuksessa sekä poliisin tietojärjestelmien koulutuksessa (ilmoitusten kirjaaminen, poliisin käytössä olevien tietojärjestelmien käyttö) (RT). Valmistuneilta poliiseilta saavat erityistä kiitosta ainakin voimankäytön koulutus, rikosoikeuden koulutus, teknisen tutkinnan koulutus sekä kuolemansyyn tutkinnan koulutus.

Pidemmälle eriytyneen koulutuksen työelämävastaavuus ei arvioiden perusteella ole yhtä hyvällä tasolla kuin työelämävastaavuus poliisin ammatin keskeisissä perusasioissa, mikä on ymmärrettävää. Keskimääräistä heikompia arvioita saavat muun muassa liikenneonnettomuustilanteiden hallinnan koulutus, poliisitaktiikan operatiivisen soveltamisen koulutus sekä kotihälytysten koulutus (VH); ajoneuvon kuormauksen ja ajoneuvoyhdistelmien tarkastamisen koulutus, ajoneuvojen varusteiden, kunnan ja rakenteen tarkastamisen koulutus sekä liikenteeseen liittyvien asiakirjojen ja niiden tarkastamisen koulutus (LV) ja; tutkinnan päättämisen koulutus, siviilioikeuden peruskäsitteiden hallinnan koulutus sekä todistelun kokonaisuuden hallinnan koulutus (RT).

Avovastausten perusteella poliisikoulutuksen selvästi merkittävin vahvuus on harjoittelu kampuksella ja poliisilaitoksilla. Nämä havainnot ovat toistuneet tässä tutkimussarjassa tutkimuksesta toiseen (2011–2021). Poliisiksi opiskelevien henkilöiden on opittava ymmärtämään poliisin ammatillisten prosessien kokonaisuuksia. Se edellyttää alusta loppuun saakka tehtäviä integroituja harjoituksia todellisissa tilanteissa; tilanteisiin menemistä ja tilannetajun kehittymistä. Suuri osa kokonaisuuden hahmottamisen kannalta tärkeistä tekijöistä on olemassa vain tilanteissa, kehollisena tietona ja vuorovaikutustilanteisiin uponneena tietona ja ymmärryksenä.

POLIISIN PERUSTUTKINTO VS. POLIISI (AMK) -TUTKINTO. Poliisikoulutuksen tavoitteet ja rakenne uudistuivat merkittäväällä tavalla 2010-luvun kuluessa, kun poliisin perustutkinnosta tuli poliisi (AMK) -tutkinto. Tässä nyt käsillä olevassa vaikuttavuusarvioinnissa tutkintoja vertailtiin toisiinsa aiempaa kattavamman aineiston avulla.

Tutkintojen välisessä vertailussa käytettiin vuosien 2015–2021 vaikuttavuus-tutkimusten neljää yhdistettyä poikkileikkausaineistoa. Yhdistetyssä aineistossa on 577 valmistunutta poliisia, jotka ovat valmistuneet vuosina 2012–2019 ja joista 261 on suorittanut poliisin perustutkinnon ja 313 poliisi (AMK) -tutkinnon. Lisäksi on kolme (3) sellaista henkilöä, joiden osalta tutkintotietoa ei aikanaan saatu ($n/N = 577/1343$, vastausprosentti 43.0 %).

Tutkimuksen kaikki sisältömuuttujat seulottiin läpi ei-parametristen menetelmien avulla tutkintojen välisten tilastollisesti merkitsevien erojen kartoittamiseksi. Seulonnan tulokset on raportoitu kootusti tämän tutkimuksen päätösjaksossa, taulukossa 10.1. Yleisesti seulonnan tuloksista voidaan tässä todeta, että ammatti- ja

urasitoutumisessa ei ollut tilastollisesti merkitseviä eroja poliisi (AMK) -tutkinnon ja poliisin perustutkinnon välillä. Poliisiammattikorkeakoulusta valmistuneiden poliisien ammatti- ja urasitoutuminen on vahva.

Tutkintojen välillä oli kuitenkin eroja. Suoraviivaisen, teknisen seulontatyön perusteella 1. poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneiden arviot olivat parempia tai vähintään yhtä hyviä kuin poliisin perustutkinnon suorittaneiden arviot, kun arvioitavana olivat valmistuneiden poliisien omat *perusvalmiudet* sekä omat *perustiedot ja -taidot*, ja 2. poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneiden arviot olivat huonompia tai korkeintaan yhtä hyviä kuin poliisin perustutkinnon suorittaneiden arviot, kun arvioitavana oli *poliisikoulutuksen eriytyneempien osien* (VH, LV, RT) *työelämävastavuus*. Kumpaankin näistä päätelmistä oli muutamia yksittäisiä poikkeuksia, mutta arvioiden yleislinja oli selvä.

Asiasanat: Arviointi, poliisikoulutus, työllisyys, työttömyys, osaaminen, motivaatio, urasuunnittelu

REFERAT

UTVÄRDERING AV POLISUTBILDNINGENS EFFEKTIVITET 2021 Sysställningen bland poliser som utexaminerats åren 2018–2019 och bedömningar av utbildningens arbetslivsmots- varighet

I den här undersökningen utvärderades sysställningen bland poliser som utexaminerats från Polisyrkeshögskolan åren 2018–2019 och polisutbildningens arbetslivsmotsvarighet. Undersökningen baserade på material från en enkät som riktades till nyutexaminerade poliser i september 2020. Undersökningen var inte sampelbaserad utan riktades mot undersökningens hela målgrupp. Antalet personer som svarade var 210/534 och svarsprocenten var 39,3 %. Kvinnorna är i viss mån överrepresenterade i materialet, men i övrigt är materialets representativitet god och viktcoefficienter användes inte.

SYSSÄTTNING OCH YRKES- OCH KARRIÄRENGAGEMANG. Sysställningsläget för utexaminerade poliser är mycket bra. När enkäten genomfördes i september 2020 cirka 96 procent av de poliser som utexaminerats 2018–2019 och som deltog i undersökningen arbetade som poliser. Ingen utexaminerad polis (0 %) som deltog i undersökningen var arbetslös. Cirka 4 procent av respondenterna hade en annan ställning på arbetsmarknaden, men också bland dem cirka hälften hade uppgifter i säkerhetsbranschen utanför polisförvaltningen. Arbetslöshetsperioder genast efter examen, om sådana förekommit, har varit korta, enligt den nyaste undersökningen i medeltal endast ungefär 1,5 månad.

Polisyrkeshögskolans egen uppföljning (10/2020), som baserar sig på registeruppgifter, visar samma riktning av sysställningsläget som enkäten. I oktober 2020 var situationen den att cirka 99 procent av poliserna i den här undersökningens målgrupp arbetade som poliser, och cirka en procent var arbetslösa eller hade någon annan ställning på arbetsmarknaden.

De utexaminerade polisernas allmänna bild av yrkes- och karriärengagemang är också mycket positiv. Cirka 91 procent av de utexaminerade poliserna som deltog i undersökningen bedömde att de skulle söka sig till polisutbildningen och polisyrket igen, om de gjorde om sitt val utifrån vad de vet idag och sin livserfarenhet. När respondenterna tillfrågades om vilket som är det mest sannolika alternativet i deras egen framtida yrkeskarriär, bedömde cirka 87 procent att de kommer att arbeta inom polisyrket i manskapsuppgifter, underbefälsuppgifter eller i befälsuppgifter och cirka 8 procent bedömde att de kommer att arbeta i andra tjänsteuppgifter inom polisförvaltningen. Cirka en procent bedömde att de kommer att arbeta i säkerhetsbranschen i uppgifter utanför polisförvaltningen. Cirka 3 procent av respondenterna bedömde att de helt kommer att arbeta utanför säkerhetsbranschen.

POLISUTBILDNINGENS ARBETSLIVSMOTSVARIGHET. De utexaminerade polisernas *grundläggande yrkesfärdigheter* är goda: de utexaminerades fysiska kondition, stresstålighet och stresshantering samt förmåga att arbeta i team motsvarar yrkets krav, enligt deras egna bedömningar. I polisutbildningen får man också

lära sig *polisens allmänna kunskaper* på ett heltäckande sätt. Man får bland annat goda kunskaper i att använda finska i rapporter, att framföra polisbil på ett säkert sätt och att på ett mångsidigt sätt använda informationssökning och olika informationskällor i arbetet. Svårigheter förekom dock med svenska för dem som har svenska som andra inhemska språk och med att behärska grunderna i statistisk kriminologi och analysarbete.

De utexaminerade poliserna ställdes en detaljerad frågeserie om *polisutbildningens motsvarighet till arbetslivet* inom utbildningsområdena övervaknings- och utryckningsverksamhet (VH), trafikövervakning (LV) och brottsbekämpning (RT). Utbildningens motsvarighet till arbetslivet är enligt bedömningarna bättre än i genomsnittet vad gäller utbildning om polisens befogenheter, maktmedel samt hantering av en aggressiv kund (VH), utbildning i kännedom om privilegier för utryckningsfordon (t.ex. utryckningskörning) och beaktande av arbetssäkerheten i utbildningen som en del av trafikövervakningen (LV), utbildning i identifiering av brottsrekvisit vid olika brott samt i polisens informationssystem (registrering av anmälningar, användningen av polisens informationssystem) (RT). Utbildningen i användning av maktmedel, utbildningen i straffrätt, utbildningen i teknisk undersökning samt utbildningen i utredning av dödsorsak får ett särskilt tack av de utexaminerade poliserna.

Motsvarigheten till arbetslivet för längre specialiserad utbildning är enligt bedömningarna inte på riktigt lika god nivå som motsvarigheten i polisyrkets centrala grunder, vilket är förståeligt. Bland annat utbildning i hantering av trafikolyckor, utbildning i tillämpning av polistaktik i operativa uppdrag samt utbildning i hemlarm (VH), utbildning i granskning av fordonsutrustning, fordonets skick och konstruktion, utbildning i granskning av fordonets lastning och fordonskombinationer, samt utbildning i trafikdokument och granskning av dem (LV) och utbildning i avslutande av undersökning, utbildning i behärskande av grundbegreppen inom civilrätten samt utbildning i hantering av bevisföringen i dess helhet i brottsundersökningen (RT) fick sämre resultat än genomsnittet.

På basis av de öppna svaren är praktiken på campus och vid polisinrättningarna den klart viktigaste styrkan i polisutbildningen. Dessa observationer har ständigt återkommit i alla undersökningar i denna undersökningsserie (2011–2021). Personer som studerar till polis måste lära sig förstå helheterna i polisens yrkesprocesser. Detta förutsätter övningar som integreras från början till slut, i verkliga situationer; att man går in i situationerna och utvecklar situationsmedvetenheten. En stor del av de faktorer som är viktiga med tanke på att gestalta helheter finns endast i situationer, i kroppslig kunskap och som kunskap och förståelse som finns inbäddade i interaktionssituationer.

GRUNDEXAMEN FÖR POLIS VS. POLISEXAMEN (YH). Polisutbildningens mål och struktur förnyades väsentligt under 2010-talet, då grundexamen för polis blev polis (YH)-examen. I den här utvärderingen av effektivitet jämfördes examina med varandra med hjälp av ett mera omfattande material än tidigare.

I jämförelsen av examina användes fyra sammanslagna material från undersökningar om effektivitet från åren 2015–2021. Det sammanslagna materialet omfattade 577 utexaminerade poliser som utexaminerats 2012–2019. Av dem har 261 avlagt grundexamen för polis och 313 polis (YH)-examen. Dessutom fanns tre (3) personer för vilka examensuppgifter inte erhöles ($n/N = 577/1343$, svarsprocent 43,0 %).

Alla innehållsvariabler i undersökningen sållades med hjälp av icke-parametriska metoder i kartläggningen av statistiskt signifikanta skillnader mellan examina. Sållningens resultat har sammanställts i slutet av denna undersökning, tabell 10.1. Allmänt om sållningens resultat kan konstateras att det inte finns skillnader av statistisk betydelse mellan polis (YH)-examen och grundexamen för polis vad gäller yrkes- och karriärensengagemang. Engagemang är starkt överallt för poliser som utexaminerats från Polisyrkeshögskolan.

Det förekom dock skillnader mellan examina. På basis av ett enkelt, tekniskt sållningsarbete var 1. bedömningar gjorda av personer som avlagt polis (YH)-examen på bättre eller minst lika god nivå som bedömningar gjorda av personer som avlagt grundexamen för polis, när de utexaminerade poliserna bedömde deras egna *grundläggande yrkesfärdigheter* samt deras egna *allmänna kunskaper*, och 2. bedömningar gjorda av personer som avlagt polis (YH)-examen på en sämre eller högst lika god nivå som bedömningar gjorda av personer som avlagt grundexamen för polis, när man bedömde *motsvarigheten till arbetslivet för de mera differentierade delarna av polisutbildningen* (VH, LV, RT). Båda dessa slutsatser innehöll några enstaka undantag, men den allmänna linjen för bedömningarna var tydlig.

Nyckelord: Utvärdering, polisutbildning, sysselsättning, arbetslöshet, kunnande, motivation, karriärplanering

ABSTRACT

EVALUATION OF THE EFFECTIVENESS OF POLICE EDUCATION 2021

Employment and occupational validity of the education as assessed by police officers who graduated during 2018–2019

In this study we evaluated the employment situation and the occupational validity of police education among police officers who had graduated from the Police University College during 2018–2019. The data derive from a survey to these recently graduated police officers. The survey was conducted in September 2020. The study was not sample based, but targeted the entire population. There were 210/534 respondents in the final data set, and the response rate was 39.3%. Women were over-represented in the data, but, otherwise, the representativeness of the data appeared to be good. No weights were used in the study.

EMPLOYMENT, AND OCCUPATIONAL AND CAREER COMMITMENT OF RECENTLY GRADUATED POLICE OFFICERS. The employment situation among recently graduated police officers is very good. At the time of the survey, September 2020, approximately 96% of the police officers who had graduated during 2018–2019 and who responded to the survey were working as police officers. Approximately 4% of the respondents were in some other labor market position, half of them working in security-related occupations other than the occupation of a police officer, i.e., outside the police administration. None of the survey respondents were unemployed (0%). Unemployment spells immediately after graduation—when encountered—have been short, at around 1.5 months on average.

The outlook is similar, when looking at the registry-based employment follow-up data compiled by the Police University College. In October 2020, approximately 99% of police officers who had graduated during 2018–2019 were employed by the police, according to the data base, and approximately 1% were in some other labor market position.

Occupational commitment and commitment to career path in the police force are both at a very good level among recently graduated police officers. Approximately 91% of the respondents answered that they would apply for police education, if they could choose their occupation anew, on the basis of their current knowledge and life experience. When the respondents were asked which would be the most-likely long-term alternatives in their future career, approximately 87% thought that they would be working in the police force either as senior constables, sergeants or inspectors, and approximately 8% thought that they would be working in other positions within the police force, in, e.g., expert duties. Approximately 1% thought that they would be working in the security sector, but not in the police force, and 3% of the respondents thought that they would change to a completely different industry, not continuing in security sector duties.

THE OCCUPATIONAL VALIDITY OF POLICE EDUCATION. *The core occupational capabilities* of recently graduated police officers are good, according to self-reported assessments by the officers: their physical fitness, their capacity for tolerating stress and their stress management skills, and teamworking skills, all correspond to the requirements of the occupation of a police officer. *The generic occupational competencies* required by the occupation are also comprehensively covered in police education. Learning has been particularly thorough in reporting skills (i.e., in the Finnish language), for example, and in driving police vehicles safely, and in searching for information and using various information sources in one's own work. There are problems, however, with the Swedish language when it is being studied and used as the second national language, as well as with statistical crime analysis and statistical analyses of operations in general.

The police officer respondents were asked a detailed series of questions on the *occupational validity of police education* in the following specific areas of education: surveillance and emergency operations (S&E), traffic enforcement (TE), and criminal investigation (CI). According to these assessments, the occupational validity of police education is relatively strong in provisions on the use of force, in the use of force training in general, and in the handling of aggressive clients (S&E); in familiarity with special rights concerning a police vehicle, such as driving during an emergency, and in complying with occupational safety issues during traffic enforcement (TE); in recognizing the identifying characteristics of different offences, in recording reports, and in the use of police information systems (CI). The graduates give their special thanks to the use of force training and to education in criminal law, in forensic investigation, and in investigating and establishing the cause of death.

It appears to be the case – quite understandably so – that the assessments of occupational validity are not quite as good in the more differentiated areas of education as in the areas that are the most central to the occupation. According to respondents' assessments, the occupational validity of police education is weaker than average in handling of traffic accident situations, in actually applying police tactics during operational assignments, and in domestic calls (S&E); in checking the loading of vehicles and articulated vehicles, in checking the equipment, condition and structure of vehicles, and in knowing and checking documents related to traffic (TE); in closing an investigation, in familiarity with the basic concepts of civil law, and in handling evidence as a whole during criminal investigations (CI).

On the basis of open-ended answers by the police officer respondents, the practical training periods on the college campus and in police districts remain by far the most significant strength of police education. These are observations that have been repeated again and again, over the entire series of cross-section studies (2011–2021). It is necessary for police students to gain a comprehensive understanding of the occupational processes involved in police work. This presupposes comprehensive integrated case exercises in which students follow the procedures of given occupational processes from beginning to end, in an authentic environment; going into situations and developing situational awareness. A large part of the factors that make it possible for the students to actually understand the more comprehensive occupational processes—the pattern, the whole—can only be found from actual situations; as knowledge and understanding that are embodied in individual knowers, and as knowledge and understanding that are embedded in patterns of interaction between individual knowers, and between individual knowers and their environment.

DIPLOMA IN POLICE STUDIES VS. BACHELOR OF POLICE SERVICES.

The goals, as well as the structure of police education, went through a significant reform in the 2010s, with the transition from the diploma in police studies to the bachelor of police services. In the current study, we compared the two degree programs to each other with data that were more comprehensive than the data we used in the previous study in 2019.

A data set that combined data from four, distinct cross-section evaluation studies (2015–2021) was used to draw comparisons between the two degree programs. There are 577 police officer respondents in the combined data set. They have graduated during 2012–2019, 261 of the respondents having acquired the diploma in police studies degree, and 313 the bachelor of police services degree. For three (3) persons, no data were available as to their degree ($n/N = 577/1343$, response rate 43.0%).

All content variables of the study were screened through, using the most common non-parametric methods of statistical analysis, to see whether or not there were statistically significant differences between the degree programs. The results from such a straightforward screening exercise are reported in table 10.1. of the concluding section of this report. As a general note it deserves to be pointed out that there were no statistically significant differences in occupational or career commitment between the two degrees. Both occupational commitment and commitment to career in the police are strong for all graduates.

There were, however, a few differences between the two degrees. The results from our straightforward, technical screening exercise suggest that; 1. The assessments by the police officer graduates who had acquired the bachelor of police services degree were either better or at least as good as the assessments by the police officers who had acquired the diploma in police studies, when the graduates were assessing their own *core occupational capabilities* and their own *generic occupational competencies*, and that; 2. The assessments by the police officer graduates who had acquired the bachelor of police services degree were either worse or at most as good as the assessments by the police officers who had acquired the diploma in police studies, when the graduates were assessing *the occupational validity of the more differentiated parts of the degree program* (S&E, TE, CI). There were a few exceptions to these two primary conclusions, but the outline, as such, was explicit and clear.

Keywords: Evaluation, police education, employment, unemployment, competence, motivation, career

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ	4
REFERAT	7
ABSTRACT	10
ESIPUHE	15
1. JOHDANTO	17
1.1. Tutkimuksen tausta, keskeiset tavoitteet ja tutkimuskysymykset	17
1.2. Tutkinnonuudistus	21
1.3. Oppiminen poliisikoulutuksessa	23
2. AINEISTOT JA MENETELMÄT	26
2.1. Tutkimuksen toteutus ja aineistokuvaus	26
2.2. Kadon analyysi	30
2.3. Menetelmät	31
3. POLIISIKOULUTUKSEEN JA POLIISIN AMMATTIIN HAKEUTUMISEN MOTIIVIT	33
4. TYÖLLISYYS	45
5. FYYSINEN KUNTO, STRESSINSIETOKYKY JA TIIMITYÖSKENTEELYVALMIUDET	50
6. POLIISIKOULUTUKSEN TYÖELÄMÄVASTAAVUUS	54
6.1. Poliisin perustiedot ja -taidot	54
6.2. Poliisikoulutuksen työelämävastaavuus: valvonta- ja hälytystoiminnan koulutus	60
6.3. Poliisikoulutuksen työelämävastaavuus: liikennevalvonnan koulutus	75
6.4. Poliisikoulutuksen työelämävastaavuus: rikostorjunnan koulutus	86

7. KOULUTUKSEN ALAKOHTAINEN MOTIVAATIO JA URASUUNNAT.....	107
7.1. Koulutuksen tuottama motivaatio valvonta- ja hälytystoiminnan, liikennevalvonnan ja rikostorjunnan tehtäviin	107
7.2. Urasuunnat.....	110
8. SITOUTUMINEN JA URATASOT.....	120
8.1. Hakeutuisitko poliisikoulutukseen ja poliisiin ammattiin uudelleen?.	121
8.2. Todennäköisin uravaihtoehto omalla ammattiuralla.....	129
8.3. Valmistuneiden poliisien uranäkymiä ja tavoitteita: ..... naisten ja miesten ura-ajatukset.....	132
9. OPETTAJIEN KOLUMNIT.....	137
9.1. Ritva Lyytinen ja Maritta Mielty: Päivää, God dag!	138
9.2. Marko Lehtoranta: Kuolema koskettaa	142
9.3. Timo Korander: ”On vain kaksi tapaa keittää kahvia” – TKI:n opiskelusta poliisissa	146
10. TUTKIMUKSEN KESKEISET PÄÄTELMÄT JA RAJOITUKSET... 153	
10.1. Päätelemät	153
10.2. Rajoitukset.....	159
LÄHTEET	160
KIRJALLISUUS.....	161
LIITTEET	164
Liite 1. Kyselylomake	164
LIITE 2. Poliisikoulutuksen vaikuttavuusarviointeja, työelämävastaavuuden tutkimuksia ja niiden keskeisiä tuloksia aiemmassa tutkimuskirjallisuudessa	177

ESIPUHE

Poliisikoulutuksen vaikuttavuusarvioinnissa siirryttiin vuoden 2015 raportista alkaen tulosten vakioraportointiin. Tutkimuksen keskeiset havainnot ja päätelmät raportoidaan vakiosisältöisinä siten, että raportin rakenne ja soveltuvin osin myös raportin tekstikokonaisuudet säilyvät tutkimuksen eri toteutuskerroilla samoina. Tarkoitus on, että vakioraportin käyttäjä löytää tulokset rakenteellisesti samoilta paikoilta kuin aiemmistakin raporteista.

Tämä raportti noudattaa vakioraportin kaavaa vuosien 2015–2019 tutkimusten tapaan. Siinä kuvataan tutkimuksen aineisto ja raportoidaan tutkimuksen tulokset lähinnä suorina jakaumina ja keskiarvoina. Sisällöllisesti tutkimuksen analyysikonaisuus kattaa poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin hakeutumisen motiivit, valmistuneiden poliisien työmarkkina-aseman tilannekartoituksen sekä poliisikoulutuksen työelämävastaavuuden arvioinnin eri osatekijöineen. Lopuksi tarkastellaan nuorten poliisien uranäkymiä ja -tavoitteita.

Poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneita valmistuneita poliiseja verrataan tässä raportissa poliisin perustutkinnon suorittaneisiin valmistuneisiin poliiseihin. Edellisen raportin vastaavanlaisessa vertailututkimuksessa käytettiin tutkimusvuosien 2017–2019 vaikuttavuustutkimusten yhdistettyä aineistoa. Tässä raportissa vertailuaineisto laajenee ajallisesti kahteen suuntaan. Käytössä on tutkimusvuosien 2015–2021 yhdistetty aineisto. Tämän yhdistetyn aineiston poliisit ovat valmistuneet Poliisiammattikorkeakoulusta vuosina 2012–2019. Tutkintojen keskinäinen vertailu, joka ei siis ole osa vakioraportointia, saadaan tässä raportissa vaikuttavuusarvioinnin tutkimussarjan osalta päätökseensä.

Raportissa on kolme perinteistä opettajan kolumnia. Opettajan kolumneissa Poliisiammattikorkeakoulun opettajat kertovat lukijoille omien oppiaineidensa koulutusratkaisuksista ja opetuksen ja oppimisen pedagogiikasta ja niiden kehittämisestä. Tällä kertaa kolumnit käsittelevät ruotsin kielen opetusta (Ritva Lyytinen ja Maritta Mielty), kuolemansyyn tutkinnan koulutusta (Marko Lehtoranta) sekä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan koulutusta (Timo Korander) (ks. luku 9.).

Poliisikoulutuksen vaikuttavuusarvioinnin perustana on pitkäaikainen Poliisiammattikorkeakoulussa ja poliisilaitoksilla tehty kehittämistyö. Poliisikoulutuksen tavoitteista on keskusteltu ja niitä on pyritty määrittelemään Poliisiammattikorkeakoulun opetus-, tutkimus- ja kehittäjähenkilöstön keskuudessa sekä yhteistyössä poliisilaitosten kanssa. Vuosina 2008–2021 tähän keskusteluun ovat osallistuneet monet eri tahot.

Nykyisen tutkimussarjan osalta työn käynnisti Poliisiammattikorkeakoulun palautejärjestelmätyöryhmän vaikuttavuustyöryhmä, jonka puheenjohtajana toimi Reetta Tuohi ja jäsenenä Merja Laitinen, Jarmo Koivisto, Timo Korander ja Matti Vuorensyrjä. Heistä Laitinen, Korander ja Vuorensyrjä ovat olleet mukana kehitystyössä koko tämän ajan, ylikomisario Koivisto vuoden 2019 tutkimukseen saakka, jonka jälkeen hän jäi täysinpalvelleena eläkkeelle. Reetta perusti oman yrityksen. Mukana kehitystyön eri vaiheissa ovat olleet myös Leena Ranta, Maritta Salminen, Ritva Lyytinen, Maritta Mielty, Sari Laitinen, Maija Paulaniemi, Aatos Juurijoki, Petri Alkiora, Tuire Salmi-Hiltunen, Matti Hänti, Matti Luoma, Antti Aaltokallio, Anna Lehmuskoski, Lotta Parjanen, Terhi Kankaanranta, Andy Tatnell, Esa Vuo-

rinen, Juha Peltonen, Paula Laitila, Sabina Jordan, Cecilia Jonsson ja monet muut. Erityisen tärkeitä tutkimussarjalle ovat olleet ne opettajat, jotka ovat kirjoittaneet vuosien 2015–2021 arviointiraportteihin sisältyneitä opettajan kolumneja. Tällä kertalla mukana kirjoittajina olivat Ritva Lyytinen, Maritta Mielty, Marko Lehtoranta ja Timo Korander. Kiitokset talkoohengestä ja hienoista teksteistä!

Tämä tutkimus on näillä näkymin viimeinen poliisikoulutuksen vaikuttavuusarviointi, josta vastaan. Siksi kiitän tässä vielä erikseen niitä työkavereita, jotka ovat minua eniten auttaneet koko tämän pitkän tutkimussarjan toteutuksessa, Sari Laitista ja Merja Laitista, sekä Poliisiammattikorkeakoulun harjoittelutiimiä eli Jarmo Koivisto, Paula Laitilaa, Juha Peltosta ja Esa Vuorista, ja heidän välityksellään myös poliisilaitoksilla toimivia työharjoittelun ohjauksen yhdyshenkilöitä. Kiitos oikein paljon!

Matti Vuorensyrjä

1. JOHDANTO

1.1. Tutkimuksen tausta, keskeiset tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Vaikuttavuudella tarkoitetaan tässä tutkimuksessa arvioitavan kohteen – tuotteen, palvelun, ohjelman, päätöksentekoyksikön tms. – tavoitteenmukaisia pitkän aikavälin hyötyvaikutuksia. *Vaikuttavuuden arvioinnissa* tutkitaan, missä määrin kohde saavuttaa tavoitteensa. Vaikuttavuuden käsite on praktinen, eikä se ole arvonmäärityksessä analyttisesti eikä teoreettisesti yhtä vahva kuin *hyödyn* käsite. Vaikuttavuuden käsitettä sekä vaikuttavuuden arviointia ja eri arviointisuuntauksia on käsitelty vuoden 2019 arviointiraportissa, eikä tähän keskusteluun palata tässä tarkemmin (ks. Vuorensyrjä, 2019).

Poliisikoulutuksen vaikuttavuusarviointi on pitkän aikavälin seuranta- ja arviointitutkimus (2011–2021, jatkuu). Se kohdistuu poliisikoulutuksen tärkeimpiin keskipitkän aikavälin tavoiteltuihin hyötyvaikutuksiin: valmistuneiden poliisien *työllisyys* ja poliisikoulutuksen *työelämävastaavuuteen*.

Tässä tutkimuksessa (2021) tutkimuksen kohdejoukkona olivat vuosina 2018–2019 valmistuneet poliisit. Aineisto kerättiin syyskuussa 2020. Tutkimuskysymykset olivat samat kuin aiemmissa vaikuttavuusarvioinneissa.

1. Saavatko valmistuneet poliisit koulutustaan vastaavaa työtä?
2. Onko poliisikoulutuksen työelämävastaavuus siinä mielessä hyvä, että se vastaa poliisin ammatin osaamisvaatimuksia?

Näiden peruskysymysten lisäksi tällä tutkimuskerralla tutkittiin erillisenä kysymyksenä, kuten edellisessäkin poliisikoulutuksen vaikuttavuusarvioinnissa vuonna 2019,

3. Onko poliisin perustutkinnon ja poliisi (AMK) -tutkinnon välillä tilastollisesti merkitseviä eroja? Jos eroja on, kumpaa tutkintoa tutkintoja toisistaan erottavat piirteet näyttävät luonnehtivan lähemmin?

Työllisyys – valmistuneiden poliisien työllistyminen poliisin ammattitehtäviin – on itsestään selvä tavoite, mutta on tärkeätä ymmärtää, että se on poliisikoulutuksen vaikuttavuuden avain. Suuri osa poliisikoulutuksen vaikuttavuudesta menetetään, jos valmistuneet poliisit eivät työllisty poliisin ammattiin tai muihin turvallisuusalan työtehtäviin, vaan jäävät työttömiksi, tai työllistyvät kokonaan muille toimialoille tai muihin ammatteihin. Voidaan sanoa, että työllisyys on koulutuksen vaikuttavuuden perusedellytys kaikessa suhteelliseen rajattuun ammattiosaamiseen tähtäävässä koulutuksessa. Koulutuksen nettohyötyvaikutus voi olla negatiivinen, jos poliiseja koulutetaan työttömiksi, tai sellaisiin ammatteihin, joissa poliisikoulutuksella ei ole vaikutusta työntekijäkohtaiseen tuottavuuteen.

Työllisyys, yhdessä ammatti- ja urasitoutumisen eri osatekijöiden kanssa, on yleisemminkin tekijä, jota kannattaa analysoida systemaattisesti osana poliisikoulu-

tuksen pitkän aikavälin seuranta- ja arviointitutkimusta. Voidaan ajatella tilannetta, jossa työllisyys tai urasitoutuminen tai molemmat alkavat vähitellen heikentyä. Syy voi kytkeytyä yleiseen poliisityövoiman tarjonta- ja kysyntäepätasapainoon, kuten 2010-luvun puolivälissä, mutta syy voi olla myös sisäinen, niin että se kytkeytyy jollakin tavalla poliisikoulutukseen ja poliisiosaamiseen itseensä, esimerkiksi muutoksiin poliisikoulutukseen valittujen henkilöiden demografisessa profiilissa, tai nuorten poliisien uramotivaatiota koskeviin muutostekijöihin, tai koettuihin osaamisvajaisiin, tai valmistuneiden poliisien kokemuksiin poliisin ammatin ja ammattitehtävien muutoksista, tai kokemuksiin poliisista työnantajaorganisaationa. On hyvä, että käytettävissä on pitkän aikavälin kattava seuranta- ja arviointiaineisto, jonka avulla yllättäviä muutoksia voidaan tutkia. Tulevaisuus on yllättävä.

Poliisin ammattitehtäviin työllistyminen on poliisikoulutuksen vaikuttavuuden välttämätön, mutta ei riittävä edellytys. Vaikuttavuuden toinen keskeinen edellytys on, että poliisikoulutuksesta valmistunut poliisi hallitsee ne poliisin keskeiset ammatilliset työtehtävät, joihin hän uransa alkupuolella työllistyy.

Arvioinnin kriteerit ovat tässä työelämälähtöisiä. Kriteeriperusta on määriteltävy ammattilähtöisesti, poliisin ammatillisen osaamisen näkökulmasta, ei koulutus- tai opetussuunnitelmalähtöisesti. Määrittelytyössä on käytetty hyväksi sekä Poliisiammattikorkeakoulun koulutussuunnittelijoiden, opettajien ja tutkijoiden että Poliisiammattikorkeakoulun harjoittelutiimin ja poliisilaitoksilla työskentelevien harjoitteluohjauksen vastuuhenkilöiden (yhteyshenkilöverkoston) asiantuntemusta. On pyritty määrittelemään poliisin henkilökohtaisten perusvalmiuksien tärkeimmät tekijät (fyysinen kunto, stressinsietokyky ja stressinhallinta, tiimityövalmiudet), poliisin perusosaamiseen kuuluvat tärkeimmät yleiset tiedot ja taidot (geneeriset tiedot ja taidot) sekä poliisin eriytyneen osaamisen keskeiset tekijät valvonta- ja hälytystoiminnan, liikennevalvonnan ja rikostorjunnan alueilla.

Määrittelytyö on keskittynyt poliisin ammatin nykyisiin osaamisvaatimuksiin, mutta on pyritty ennakoimaan myös joitakin sellaisia vaatimuksia, joiden merkityksen ja määrällisen osuuden voidaan ennakoida tulevaisuudessa kasvavan osana poliisityötä. Näitä ovat muun muassa tiedonhaun valmiudet ja erilaisten tietolähteiden monipuolisen hyödyntämisen osaaminen poliisin työssä, tilastollisen rikosanalyysin ja analyysitoiminnan osaaminen sekä kulttuurierojen ymmärtämisen valmiudet ja kyky yhteistyöhön kulttuuriltaan monien erilaisten ihmisten kanssa.

Valmistuneille poliiseille esitetään tutkimuksessa myös joitakin motivaatiokysymyksiä sekä kysymyksiä urasuunnitelmista ja sitoutumisesta poliisin ammattiin. Näillä on oma itsenäinen arvonsa tutkimuskysymyksinä, mutta niillä on myös välineellistä arvoa: tutkimus on pyritty laatimaan vastaajan eli poliisikoulutuksesta 1–2 vuotta sitten valmistuneen henkilön näkökulmasta mahdollisimman mielekkäänä kokonaisuutena. Lomake jäsentyy ajallisena kuvauksena, ikään kuin henkilökohtaisena kertomuksena henkilön omasta koulutus- ja ammattiurasta. Se alkaa poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin hakeutumisen motiiveista ja etenee sen jälkeen valmistumis- ja työllistymisvaiheen kokemuksiin koskeviin kysymyksiin. Sen jälkeen valmistuneilta poliiseilta pyydetään arvioita heidän omista fyysisistä perusvalmiuksistaan sekä stressinhallinnan ja tiimityön perusvalmiuksistaan, arvioita poliisin perustietojen ja -taitojen hallinnasta sekä, hieman eri näkökulmasta, arvioita heidän saamansa valvonta- ja hälytystoiminnan, liikennevalvonnan ja rikostorjunnan poliisikoulutuksen työelämävastaavuudesta. Lopuksi edetään aiheisiin, jotka koskevat vastaajan omaa uratulevaisuutta. Vastaajilta pyydetään arvioita heidän omista uranä-

kymistä ja -toiveistaan poliisissa. (Kyselylomake, liite 1).

Valmistuneiden poliisien käyttäminen arvioinnin keskeisenä tietolähteenä perustuu ajatukseen, jonka mukaan heillä on sekä työllistymisen että poliisikoulutuksen työelämävastaavuuden arvioinnin kannalta sellaista tietoa, jota ei ole kenelläkään muulla. He ovat suorittaneet koko tutkinnon kaikkine oppisisältöineen noin 1–2 vuotta sitten, minkä lisäksi heillä on usean kuukauden tai jopa useamman vuoden kokemus poliisin ammatista eri puolineen. Tätä ymmärrystä poliisikoulutuksen ja poliisin ammatin osaamisvaatimusten keskinäisestä vastaavuudesta ei voida korvata millään muilla tietolähteillä.

Tutkimussarjassa on aiemmin hyödynnetty myös valmistuneiden poliisien lähijohtajien arvioita tutkinnon suorittaneiden ammattiosaamisesta (2011, 2017, 2019). Lähijohtajilta kerätyssä aineistossa vastausosuudet ovat jääneet pieniksi ja tämä arviointiosuus on päätetty irrottaa poliisikoulutuksen vaikuttavuusarvioinnin tutkimussarjasta. Siitä ei ole kuitenkaan tarkoitus luopua, vaan toteuttaa se tulevaisuudessa erillisinä, omina kokonaisuuksinaan eli erillistutkimuksina.

Aiemmassa suomalaisen poliisikoulutukseen kohdistuneessa arviointitutkimuksessa on käsitelty varsin laajasti poliisikoulutuksen eri puolia. Liitteeseen 2 on koottu aiempaa arviointitutkimusta noin 20 vuoden ajalta. Kooste on alun perin laadittu vuoden 2011 vaikuttavuusarvioinnin yhteydessä (Vuorensyrjä, 2011), mutta se kuvataan soveltuvin osin päivitettyinä myös tässä raportissa. Merkittävänä uutena tutkimuksena on mainittava Marko Laitisen (2020b) väitöskirja, jossa tutkittiin poliisikoulutuksen tutkinnonuudistusta ja poliisikoulutuksen työelämävastaavuutta uudistuksen jälkeen.

Tämän nyt käsillä olevan tutkimuksen kolmas tutkimuskysymys ei ole osa poliisikoulutuksen vaikuttavuusarvioinnin vakioraportointia. Se esitetään muista kysymyksistä erillisenä, omana tutkimustehtävänä.

Kuten edellä on jo todettu, poliisikoulutuksen tavoitteet ja tutkintorakenne uudistuivat merkittäväällä tavalla 2010-luvun kuluessa, kun poliisin perustutkinnosta tuli ammattikorkeakoulutasoinen poliisi (AMK) -tutkinto. Hankevalmistelu alkoi vuonna 2010 ja lainsäädäntömuutokset tulivat voimaan 1.1.2014. Viimeiset poliisin perustutkintokoulutuksen suorittaneet opiskelijat aloittivat opintonsa vuonna 2013 ja valmistuivat maaliskuussa 2016. Ensimmäiset uuteen tutkintokoulutukseen valitut opiskelijat aloittivat opintonsa elokuussa 2014 ja valmistuivat vuoden 2016 loppupuolella. (Vuorensyrjä, 2019; ks. myös Laitinen, 2020b.)

Tutkintoja koskeva vertaileva analyysi aloitettiin edellisessä vuoden 2019 raportissa. Siinä vertailuun käytettiin tutkimusvuosien 2017 ja 2019 yhdistettyä aineistoa, jossa oli yhteensä 223 valmistunutta poliisia. Näistä 223 poliisista 117 oli suorittanut poliisin perustutkinnon ja 103 poliisi (AMK) -tutkinnon. Mukana oli kolme (3) henkilöä, joiden osalta tutkintotietoa ei saatu ($n/N = 223/548$, vastausprosentti 40.7 %). Tässä tutkimuksessa (2021) vertailupohja on laajentunut merkittävästi, kun tutkimukseen on saatu mukaan vuosina 2018–2019 valmistuneet poliisit. Vertailuaineistoa on samalla päätetty laajentaa myös toiseen suuntaan, jotta vertailun määrällinen ja ajallinen tasapaino säilyisivät. Tässä tutkimuksessa käytetään tutkimusvuosien 2015–2021 yhdistettyä aineistoa. Aineiston poliisit ovat valmistuneet Poliisiammattikorkeakoulusta vuosina 2012–2019. Aineistossa on 577 valmistunutta poliisia, joista 261 on suorittanut poliisin perustutkinnon ja 313 poliisi (AMK) -tutkinnon, sekä yhä ne kolme henkilöä, joiden osalta tutkintotietoa ei ole aikanaan saatu ($n/N = 577/1343$, vastausprosentti 43.0 %).

Vertailututkimuksen havaintomäärä on kasvanut edelliseen tutkimukseen verrattuna. Tämä tarkoittaa – tilastollisen merkitsevyyden testauksessa yleisesti käytettyjen menetelmien vuoksi, teknisistä syistä – että entistä useammat tutkintojen väliset erot nousevat aineistosta tilastollisesti merkitsevinä näkyviin. Voidaan sanoa, että entistä useammat todelliset erot saadaan nyt esiin, aiempaa suuremman havaintomäärän avulla. Näiden teknisten syiden vuoksi perusoletuksena tässä tutkimuksessa on, että tutkimuksessa havaitaan tutkintojen välisiä eroja samoissa muuttujissa kuin edellisessäkin tutkimuksessa, minkä lisäksi havaitaan myös joitakin uusia eroja tutkintojen välillä. Näin myös tosiasiallisesti tapahtui.

On kuitenkin tärkeää ymmärtää, että tutkinnonuudistus ei välttämättä ole tutkintojen välillä havaittujen tilastollisesti merkitsevien erojen syy. On myös lukuisia muita mahdollisia syitä, kuten:

1. *Satunnaisuus*. Kyse voi olla satunnaisista muutoksista, esimerkiksi otoskohtaisista eroista tai eroista aineistokadossa, koska osa satunnaisistakin muutoksista on niin suuria, että ne näyttäytyvät tilastollisesti merkitsevinä eroina. Tällaisten tutkintojen välillä havaittujen sattumanvaraisten erojen voi kuitenkin olettaa pitkällä aikavälillä eliminoituvan, häviävän analyysissä näkyvistä, ja saavan siinä mielessä oikean tulkinnan.
2. *Tertium quid*. Jokin kolmas muuttuja voi selittää havaitun eron – jos esimerkiksi valmistuneiden poliisien ikä- tai sukupuoli- tai taustakoulutusrakenteessa on tapahtunut merkittäviä muutoksia tutkinnonuudistuksen kanssa samaan aikaan, tai jos motivaatioperustassa on tutkinnonuudistuksesta riippumattomia eroja vanhan ja uuden tutkinnon suorittaneiden välillä. Tällainen päättelyä häiritsevä kolmas muuttuja voi olla myös tekijä, jota ei ole mitattu tai ei edes voida mitata tutkimuksessa lainkaan.
3. *Aito tutkinnonuudistuksesta riippumaton muutos*. Kyse voi olla myös aidoista pitkän aikavälin kehitystekijöistä, jotka tekevät tutkinnoista keskenään todellisuudessa erilaisia, mutta ovat silti tutkinnonuudistuksesta riippumattomia vaikuttavia tekijöitä. Ehkä tärkein tällainen syy on opettajien oma, jatkuva pyrkimys koulutuksen pitkäjänteiseen, systemaattiseen oppiainekohtaiseen kehittämiseen. Jos tutkintojen välillä havaitun eron syynä on tutkinnon jonkin tietyn osan tai oppiaineen systemaattinen kehitystyö, muutos havaitaan aikasarjassa paitsi tutkintoja toisistaan erottavana tekijänä, myös koko muussa aikasarjassa, siis sekä ennen tutkinnonuudistusta että tutkinnonuudistuksen jälkeen.

Syiden kirjo on moninainen. Käsitykseni mukaan tämän tutkimuksen tuloksissa havaitaan vaikutuksia kaikista edellä mainituista muutostekijätyypeistä. Tämän tutkimuksen vertailutuloksiin on hyvä suhtautua kriittisesti ja mahdollisiin kehittämistoimiin harkiten.

1.2. Tutkinnonuudistus

Poliisikoulutuksen tutkinnonuudistuksen keskeisiä tavoitteita ja tutkinnon tärkeimpiä sisällöllisiä muutoksia ja rakennemuutoksia on käsitelty edellisessä vuoden 2019 raportissa. Tässä näihin kysymyksiin palataan vain lyhyesti. Mitä tutkinnonuudistuksella tavoiteltiin? Millä tavoin poliisikoulutuksen sisällölliset tavoitteet muuttuivat tutkinnonuudistuksessa? Mitkä olivat niitä konkreettisia tutkintorakenteen rakennemuutoksia, joita poliisikoulutukseen tehtiin osana tutkinnonuudistusta?

Tässä tutkimussarjassa aiemmin esitetyn tavoitetulkinnan perusteella sekä uusi että vanha tutkinto ovat tähänneet siihen, että opiskelijat ovat poliisikoulutuksen suorittuaan kattavasti valmiita kaikkiin poliisiuran alkuvaiheen tehtäviin. Tutkinnonuudistuksessa yhtenä keskeisenä tavoitteena nähtiin kuitenkin tämän kattavan tietoperustan syventäminen edistyneelle tasolle saakka. Poliisikoulutuksen perustavoite oli silti sama kuin aiemmin. Kyse on laaja-alaisesta perustutkinnosta, joka valmistaa poliisiopiskelijoita poliisin perustyöhön. (HE 64/2013; Laki Poliisiammattikorkeakoulusta 1164/2013; Vuorensyrjä, 2019.)

Poliisikoulutuksen vaikuttavuusarvioinnissa arvioinnin kriteeriperustana on alusta saakka ollut edellä kuvattua tavoitetulkintaa vastaava poliisikoulutuksen työelämävastaavuus. On kysyttävä: vastaako poliisikoulutus poliisin ammatin osaamisvaatimuksia? Tätä tutkimuksellista ratkaisua voidaan pitää onnistuneena. Se kiinnittyy poliisikoulutuksen tärkeimpiin tavoitteisiin sekä ennen tutkinnonuudistusta että tutkinnonuudistuksen jälkeen (*ex ante*, *ex post*). Se on mahdollistanut tutkintoja vertailevan arviointitutkimuksen yli tutkinnonuudistuksen vuosien. Jos arvioinnin sisällöllisenä kiinnekohtana olisi poliisin ammatin osaamisvaatimusten sijasta käytetty poliisikoulutusta – opetusta, opetussuunnitelman sisältöjä, opetussuunnitelman rakennetta – vertailututkimuksen asetelma ei olisi nyt mahdollinen.

Poliisikoulutuksen keskeiset sisällölliset muutokset ja rakennemuutokset ovat silti tietysti mielenkiintoisia myös vaikuttavuusarvioinnin näkökulmasta. Poliisikoulutus muuttui monin merkittävin tavoin, ja on mahdollista, että koulutus vastaa nyt – tutkinnonuudistuksen jälkeen – joko paremmin tai huonommin poliisin ammatin osaamisvaatimuksia kuin ennen.

Marko Laitinen (2020b) tutki väitöskirjassaan poliisin tutkintokoulutuksen kokonaisuudistusta. Laitisen yhtenä tutkimustehtävänä oli tulkita vuoden 2012 tutkinnonuudistuksen hankeraporttia ja erityisesti niitä alkuperäisiä tavoitteita, joita uudistukselle tuolloin asetettiin. Lisäksi hän tutki eri tahojen arvioita siitä, miten osaaminen on kehittynyt tutkinnonuudistuksen jälkeen ja kuinka hyvin uudistus tavoitteissaan näiden arvioiden perusteella onnistui. Laitisen hankkeen keskeisistä empiirisistä tuloksista kerrotaan tämän raportin liitteessä 2, muiden työelämävastaavuuden tutkimusten rinnalla. Tässä kuvataan Laitisen tulkintaa uudistukselle asetetuista keskeisistä tavoitteista.

Koulutusudistuksen keskeiset tavoitteet olivat Laitisen (2020b) tutkimuksen perusteella selviä (ks. myös HE 64/2013; Laki Poliisiammattikorkeakoulusta 1164/2013). Uudistusta luonnehtivat seuraavat neljä kokonaistavoitetta: poliisiammatillisen osaamisen varmistaminen, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio-osaamisen lisääminen, kansainvälisyysosaamisen kehittäminen sekä kieli- ja viestintätaitojen kehittäminen (Laitinen, 2020b).

Koulutuspäällikkö Lotta Parjasen (2019) uudistusta koskeva tulkinta kuvastaa sitä konkreettista muotoa, jonka uudistus poliisikoulutuksen tutkintorakenteessa ja opetuksessa sai. Tutkinnon merkittävimpiä sisällöllisiä muutoksia ja rakennemuutoksia olivat Parjasen (2019) mukaan:

1. *Tutkinnon laajuus*. Poliisin perustutkinto laajeni 165 opintopisteestä poliisi (AMK) -tutkinnon 180 opintopisteeseen.
2. *Tutkinnon analyttinen ja tutkimuksellinen vaatimustaso*. Poliisi (AMK) -tutkinnossa opinnäytetyö (15 opintopistettä) korvasi poliisin perustutkinnon päättötyön (9 opintopistettä). Tutkimus, kehittäminen ja innovaatiot (TKI, 7 opintopistettä) -opintojakso on poliisikoulutuksessa kokonaan uusi opintojakso. Myös lupavalvonnan sekä poliisitoiminnan suunnittelun ja johtamisen perusteiden opintojaksot ovat poliisikoulutuksessa uusia osia.
3. *Harjoittelu*. Harjoittelun rakenne ja laajuus muuttuivat. Vanhassa tutkinnossa kahtena erillisenä jaksona (yhteensä noin 14–15 kuukautta) toteutettu harjoittelu toteutetaan uudessa tutkinnossa yhtenä jaksona, joka kestää noin 10 kuukautta. Nykyisessä tutkinnossa kahta erillistä harjoittelujaksoa ei ole, mutta kolmen viikon komennusaika keskellä harjoittelujaksoa sitoo opiskelijan opintoihin Poliisiammattikorkeakoulussa. Tavoitteena on ollut muun muassa tukea opinnäytetyön työelämälähtöisyyttä. (Parjanen, 2019; ks. tästä listasta Vuorensyrjä, 2019; ks. myös Laitinen, 2020b; sekä Koranderin kolumni tämän tutkimuksen luvussa 9.3.)¹

Tutkinnon kokonaislaajuus kasvoi jonkin verran. Tätä merkittävämpiä olivat kuitenkin tutkinnon sisäiset rakennemuutokset, jotka siirsivät painopistettä harjoittelusta analyttisen ja tutkimuksellisen osaamisen sekä poliisitoiminnan suunnittelun ja johtamisen opintojen suuntaan.

Laitisen (2020b) väitöskirjan ja vaikuttavuusarviointien tutkimussarjan havainnot poliisikoulutuksen ja poliisiosaamisen kehittymisestä ovat mielenkiintoisella tavalla samansuuntaisia. Havainnoissa ja päätelmissä on tietysti merkittävää epävarmuutta, koska kaikki kolme aihetta käsitellyttä tutkimusta perustuvat eri osapuolten subjektiivisiin arvioihin poliisikoulutuksesta ja poliisiosaamisesta ja niiden kehittymisestä ajassa (Laitinen, 2020b; Vuorensyrjä, 2019; 2021 – tämä tutkimus).

Näiden tutkimusten perusteella näyttää joka tapauksessa siltä – subjektiivisuutta koskevat varaukset huomioiden – että poliisin yleiset (geneeriset) perustiedot ja -taidot yhtäältä, ja eriytyneet, ammattispesifit tiedot ja taidot toisaalta (valvonta- ja hälytystoiminnan, liikennevalvonnan ja rikostorjunnan koulutusalueiden eriytynyt osaaminen), ovat kehittyneet tutkinnonuudistuksen jälkeen eri suuntaan. Geneeristen tietojen ja taitojen kehitys on ollut sekä Laitisen (2020) tutkimuksen että vaikuttavuusarviointien tutkimussarjan perusteella pääasiassa myönteistä. Eriytyneiden, ammattispesifien tietojen ja taitojen kehitys on ollut vähemmän myönteistä kuin geneeristen tietojen ja taitojen kehitys (Laitinen, 2020b), tai pääasiassa kielteistä (Vuorensyrjä, 2019; 2021 – tämä tutkimus).

---

¹ Tutkinnossa tehtiin myös useita muita, edellisiä pienempiä muutoksia ja uudistuksia. Pedagogiikassa tahtui muutoksia, ja esimerkiksi psykologia, joka oli aiemmin oma, erillinen oppiaineensa, on poliisi (AMK) -tutkinnossa integroitu läpäisevästi poliisikoulutuksen ammattiaineiden kokonaisuuteen (Parjanen, 2019; Laitinen & Viitanen, 2019; Vuorensyrjä, 2019).

Rikostorjunnan koulutusalue ja koulutusalueen eriytynyt osaaminen poikkeavat joiltakin osin edellä kuvatusta säännöstä. Rikostorjunnan koulutusalueella poliisikoulutuksen työelämävastaavuutta arvioidaan nyt joiltakin osin myönteisemmin (poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneet) kuin vielä ennen tutkinnonuudistusta (poliisin perustutkinnon suorittaneet). Valvonta- ja hälytystoiminnan ja liikennevalvonnan koulutusalueita koskevien arvioiden osalta vastaavia myönteisen kehityksen havaintoja ei ole. Rikostorjunta erosi myönteisesti muista poliisikoulutuksen eriytyneistä koulutusalueista myös Laitisen (2020b) tutkimuksessa.

1.3. Oppiminen poliisikoulutuksessa

Tämän tutkimussarjan aiemmissa tutkimuksissa huomio on kiinnittynyt aineistolähtöisistä syistä – valmistuneiden poliisien omasanaisten avointen vastausten perusteella – oppimiseen poliisikoulutuksessa. Valmistuneiden poliisien avovastauksia, ja sitä introspektiivista näkymää poliisioppimiseen, jonka ne tarjoavat, on pyritty analysoimaan tutkimussarjassa vähitellen yhä yksityiskohtaisemmin. Nyt tämä analyysi on irrotettu tämän tutkimussarjan kokonaisuudesta omaksi pieneksi jatkotutkimushankkeekseen (Vuorensyrjä, 2021/2022). Argumentaatio jatkotutkimuksessa jakautuu kolmeen osaan.

1. Valmistuneiden poliisien omissa avoimissa vastauksissa havaitaan säännönmukaisuus, josta tiedetään, että se ei aiheudu tutkimuksen instrumentista (kyselylomakkeesta). Lomakkeessa heiltä kysytään, poliisikoulutuksen työelämävastaavuutta koskeneiden strukturoitujen osien jälkeen, kaksi avointa kysymystä:

q+ ”Mitkä olivat niitä poliisikoulutuksen osaamisalueita, joilta sait mielestäsi parhaat valmiudet poliisin ammattiin?”

q- ”Minkä osaamisalueiden koulutuksesta et saanut mielestäsi riittäviä valmiuksia poliisin ammattiin? Millä osaamisalueilla poliisikoulutuksessa olisi eniten kehittämistä?”

Noin 75 % näihin kysymyksiin vastanneista henkilöistä on vastannut sillä tavalla, kuin heidän on tutkimusta suunniteltaessa oletettu vastaavan. He ovat kuvanneet koulutuksen sisältöjä eli yhtäältä niitä koulutuksen sisältöalueita, jotka heidän mielestään antoivat parhaat valmiudet poliisin ammattiin, ja toisaalta niitä sisältöalueita, joissa oli heidän käsityksensä mukaan puutteita. Noin 25 % vastaajista on vastannut näihin kysymyksiin kuitenkin hieman toisin, kuvaten *oppimisen mekanismeja*: niitä opetuksen ja oppimisen menetelmiä ja erilaisia pedagogisia ratkaisuja, jotka olivat auttaneet heitä poliisikoulutuksessa oppimaan poliisin ammatin kannalta välttämättömiä tietoja ja taitoja.

Lomakkeessa ei ole koko tutkimussarjan aikana ollut yhtään kysymystä oppimisen mekanismeista, oppimisen menetelmistä tai yleisemmin opetuksen ja oppimisen pedagogisista ratkaisuista, ei edes näitä teemoja etäisesti sivuvia kysymyksiä. Silti moni valmistunut poliisi on käsitellyt vastauksissaan näitä aiheita. Nämä oppimisen mekanismeja koskeneet vastaukset ovat lisäksi olleet hyvin yhdenmukaisia. Niissä on havaittu selvää sisällöllistä yhtenäisyyttä.

Voidaan olettaa, että ne säännönmukaisuudet, jotka avoimissa vastauksissa on havaittu, ovat valideja, koska se ne ovat käsitteellisesti eheitä ja sisällöllisesti mielekkäitä ja koska ne ovat pysyneet yhdenmukaisina sekä ajassa että yli eri vastaajien (reliabiliteetti). Niillä on täytynyt olla jokin todellinen kokemuksellinen kohde poliisikoulutuksessa ja poliisioppimisessa.

2. Mainittu säännönmukaisuuksien joukko voidaan kuvata muutamana erilleen analysoituna väitelauseena (i–iv, alla). Tämä kuvaus vastaa pitkälti sitä näkymää valmistuneiden poliisien introspektiiviseen analyysiin, jota on kuvattu aiemmissa arviointitutkimuksissa (2011–2019; erit. Vuorensyrjä, 2019), nyt kuitenkin aiempaa vielä jonkin verran systemaattisempaa kuvauksena.

“Ideally, for learning to occur, it seemed that it was important for the training program to have the following features.

(i) Training should be well-structured.

(ii) Training should be occupationally specific and authentic in the sense that it focuses on the most common (core) real-world occupational processes of policing and detective work.

(iii) Training should be organized around comprehensive integrated case exercises. It should be possible for the students to take a given occupational process in as a whole, to go through the entire process from beginning to end.

(iv) Practical exercises are important. Students need to be able to actually experience occupational processes in 4D (3D + time), whether on campus, during the field training period, or at work. Classroom learning, detached from 4D experience, is not enough.

The ideal instructional designs, the young police officers seemed to say, consisted of well-structured and occupationally specific comprehensive integrated case exercises. Why?” (Vuorensyrjä, 2021/2022.)

Jatkotutkimusprojekti alkaa tästä miksi-kysymyksestä.

3. Valmistuneet poliisit arvostavat oman tutkintokoulutuksensa kokonaisuudessa kaikkein eniten käytännöllistä harjoittelua; harjoittelua kampuksella ja harjoittelujaksoja poliisilaitoksilla. Havainto toistuu säännönmukaisesti sekä suomalaisessa tutkimuksessa että kansainvälisessä tutkimuskirjallisuudessa, ja sillä on pitkä historia (ks. Jansson, 2018, 43; ks. myös esim. Virta & Raivola, 1994; Valto, 1998; Koivisto & Silvola, 2000; Koivisto & Tuohi, 2006; Vuorensyrjä, 2011; 2015; 2019; 2021 – tämä tutkimus; Vuorensyrjä & Ranta, 2013; Vuorensyrjä & Lehmuskoski, 2017; ks. esim. Campbell, 2009; Lauritz ym., 2012; Rowe, Turner, & Pearson, 2016).

Nämä havainnot toistuvat itse asiassa niin usein, että ne herättävät tutkijoissa, vaikka eivät ehkä niinkään käytännöllisten alojen opettajissa tai opiskelijoissa itsessään, huvittuneisuutta.

Ajatus käytännöllisen harjoittelun perustavasta merkityksestä oppimisen kannalta ei ole itsestään selvä, vaikka se on yleinen, eikä sitä kannata näillä perustein väheksyä. Päinvastoin, näyttää siltä, että tällä ajatuksella, ja yleisemmin väitelauseilla (i–iv), on syvä teoreettinen perustansa, joka voidaan löytää ja määritellä.

Jatkotutkimuksessa vastataan seuraaviin kysymyksiin: Mitkä ovat niitä ihmisen kognition rakenteellisia ja funktionaalisia piirteitä, jotka teoreettisesti selittävät edellä kuvatut neljä säännönmukaisuutta, ja samalla sen, että valmistuneet poliisit kuvaavat oppimistaan edellä kuvatulla tavalla? Miksi nämä havainnot (i–iv) ovat välttämättömiä, eivät satunnaisia?

Jatkotutkimuksena kirjoitettu analyysi on julkaisematon käsikirjoitus, eikä sen päätelmiä voida kuvata vielä tässä raportissa. Voidaan kuitenkin todeta, että tällainen syvempi säännönmukaisuuden taso on mahdollista löytää aiemman teoreettisen tutkimuskirjallisuuden avulla. On olemassa sellaisia inhimillisen havaintotodellisuuden ja kognition funktionaalisia ja rakenteellisia piirteitä, jotka hyvin todennäköisesti selittävät edellä kuvatut säännönmukaisuudet (i–iv).

2. AINEISTOT JA MENETELMÄT

2.1. Tutkimuksen toteutus ja aineistokuvaus

Poliisikoulutuksen vaikuttavuusarviointi toteutettiin nyt kuudetta kertaa nykyisessä muodossaan. Kysely osoitettiin sähköisenä kyselytutkimuksena Poliisiammattikorkeakoulusta vuosina 2018 ja 2019 valmistuneille poliiseille. Se toteutettiin syyskuussa 2020 (7.9.–30.9.2020 välisenä aikana). Vastausprosentti uusimmassa tutkimuksessa oli 39.3 % (210/534). (Ks. taulukko 2.1.)

Tutkintojen välisessä vertailussa – kun siis poliisin perustutkintoa ja poliisi (AMK) -tutkintoa verrataan tässä raportissa toisiinsa – käytetään tutkimusvuosien 2015–2021 aineistoja, jotka on yhdistetty toisiinsa. Yhdistetyssä aineistossa on 577 valmistunutta poliisia, joista 261 on suorittanut poliisin perustutkinnon ja 313 poliisi (AMK) -tutkinnon, sekä kolme henkilöä, joiden osalta tutkintotietoa ei ole saatu (n/N = 577/1343, vastausprosentti 43.0 %).

Tutkimuksen suomenkielinen kyselylomake kuvataan tämän tutkimusraportin liitteessä 1. Ruotsinkielisen lomakkeen saa tarvittaessa suoraan tutkimuksen tekijältä.

Taulukko 2.1. Poliisikoulutuksen vaikuttavuusarviointitutkimukset 2011–2021

Tutkimus	2011	2013	2015	2017	2019	2021
Toteutus	2/2011–3/2011 paperilomakkeet valmistuneille poliiseille ja heidän lähijohtajilleen	10/2012–11/2012 sähköiset lomakkeet valmistuneille poliiseille	10/2014–11/2014 paperilomakkeet valmistuneille poliiseille	7/2016–9/2016 paperilomakkeet valmistuneille poliiseille ja heidän lähijohtajilleen*	5/2018 sähköiset lomakkeet valmistuneille poliiseille ja heidän lähijohtajilleen	9/2020 sähköiset lomakkeet valmistuneille poliiseille
Kurssit	P126–P129	G13, G14, G15 P131, P133, P135, P137, P139, P141	G16 P145, P146, P148, P149, P152, P153	G17, G18, P155– P163	Vuosina 2016 ja 2017 poliisikoulutuksen valmistuneet	Vuosina 2018 ja 2019 poliisikoulutuksen valmistuneet
Valmistumisajankohhta	7/2009–12/2009	12/2009–12/2011	7/2012–9/2013	1/2014–9/2015	1/2016–12/2017	1/2018–12/2019
Raportointi	Vuorensyrjä, 2011	Vuorensyrjä & Ranta, 2013	Vuorensyrjä, 2015	Vuorensyrjä & Lehmuskoski, 2017	Vuorensyrjä, 2019	Vuorensyrjä, 2021 (tämä tutkimus)
Vastaajia	105/165	120/241	144/261	96/235	127/313**	210/534**
Vastausprosentti	63.6 %	49.8 %	55.2 %	40.9 %	40.6 %	39.3 %

* Valmistuneiden poliisien oli mahdollista vastata myös sähköisellä lomakkeella.

** Tutkimuksessa aktuaalisesti tavoiteltu valmistuneiden poliisien joukko (N = 534, vuonna 2019 N = 313) ei vastaa vuosina 2018–2019 (2016–2017) valmistuneiden poliisien perusjoukon kokoa (perusjoukon koko oli 557 (2019: 334) henkilöä). Tutkimuksessa voitiin tavoitella vain niitä perusjoukon henkilöitä, joiden ajantasaiset yhteystiedot olivat käytössä tutkimuksen käynnistämisaikana: 557 (perusjoukko, ”brutto-otos”) – 23 (ei ajantasaisia yhteystietoja) = 534 (”netto-otos”).

Vuoden 2021 aineisto kuvataan taulukoissa 2.2.–2.7., aiempien aineistojen rinnalla. Noin 63 % vastaajista oli miehiä. Osuus on koko tutkimussarjan pienin (taulukko 2.2.), minkä lisäksi kadon analyysi osoittaa, että miehet ovat aineistossa aliedustettuina. Perusjoukossa oli miehiä noin 69 %. Naisten osuus aineistossa on nyt poikkeuksellisen suuri, noin 37 %. Perusjoukossa oli naisia noin 31 %. (Ks. taulukot 2.2. ja 2.9.) Tämän siirtymän ja sitä vastaavan mahdollisen aineistovinouman

vaikutuksia arvioidaan ja niitä pyritään mahdollisuuksien mukaan kontrolloimaan tutkimuksen edetessä, tutkimuksen eri osissa.

Vastaajat olivat tyypillisesti 26–30-vuotiaita (noin 46 %) ja koulutustaustana oli tavallisimmin ylioppilastutkinto (noin 66 %). Vastaajilla oli poliisihallinnon työkokemusta valmistumisen jälkeen keskimäärin noin 1½ vuotta (17.6 kuukautta) ja tähänastisina tehtäväalueina heillä olivat painottuneet etenkin rikostorjunta (noin 51 % tehdyistä työkuukausista, joita kaikilla vastaajilla oli yhteensä 3862 kk) ja valvonta- ja hälytystehtävät (noin 37 %). Tämänhetkisenä pääasiallisena tehtäväalueena vastaajilla painottuivat valvonta- ja hälytystehtävät (noin 37 %), lyhytkestoinen rikostutkinta (noin 21 %) ja pitkäkestoinen rikostutkinta (noin 28 %). (Ks. taulukot 2.3.–2.7.)

Taulukko 2.2. Sukupuoli

	Nainen	Mies	n/N
2011	27.6 %	72.4 %	105/105
2013	30.3 %	69.7 %	119/120
2015	25.9 %	74.1 %	143/144
2017	28.7 %	71.3 %	94/96
2019	25.2 %	74.8 %	127/127
2021	37.0 %	63.0 %	208/210
Yhteensä	29.9 %	70.1 %	796/802

Aineisto: PVA 2011–2021

Nuorten (≤ 25) henkilöiden ja taustakoulutukseltaan ylioppilaiden osuudet ovat kasvaneet kahdessa viimeisimmässä tutkimuksessa. Tämä painotus oli erityisen voimakas ensimmäisten poliisi (AMK) -tutkintoja suorittaneiden joukossa, mutta myös uuden aineiston vuosina 2018 ja 2019 valmistuneet poliisit ovat olleet jonkin verran nuorempia kuin tutkinnonuudistusta aiemmin valmistuneet, ja heistä keskimääräistä useampi on ollut taustakoulutukseltaan ylioppilas. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita on ollut viime vuosina vähemmän kuin vielä vuosikymmenen puolivälissä, mutta kuitenkin jonkin verran enemmän kuin niiden joukossa, jotka valmistuivat vuosikymmenen alussa.

Tämä ei ole aineiston vaan itse perusjoukon ominaisuus. Sama nuorempien ikäluokkien kasvanut osuus havaitaan aikasarjassa, joka perustuu opiskelijahallintajärjestelmä Primuksen tietoihin (Vuorensyrjä, 2019). Poliisin vaikuttavuusarvioinnin tutkimusaineisto ei toisin sanoen ole tältä osin vinoutunut, vaan edustaa ikäkaumaltaan perusjoukkoa hyvinkin tarkasti (ks. taulukko 2.8.; näin on ollut myös aiemmissa tutkimuksissa, ks. Vuorensyrjä, 2011; 2015; 2019; Vuorensyrjä & Ranta, 2013; Vuorensyrjä & Lehmuskoski, 2017).

Taulukko 2.3. Ikä

	≤ 25	26–30	31–35	≥ 36	n/N
2011	18.3 %	57.7 %	13.5 %	10.6 %	104/105
2013	22.0 %	48.3 %	15.3 %	14.4 %	118/120
2015	17.6 %	52.8 %	20.4 %	9.2 %	142/144
2017	20.0 %	38.9 %	28.4 %	12.6 %	95/96
2019	34.4 %	42.4 %	12.8 %	10.4 %	125/127
2021	26.5 %	46.0 %	16.5 %	11.0 %	200/210
Yhteensä	23.6 %	47.7 %	17.5 %	11.2 %	784/802

Aineisto: PVA 2011–2021

Taulukko 2.4. Koulutustausta

	2011	2013	2015	2017	2019	2021	Yhteensä
Ylioppilastutkinto	61.9 %	55.8 %	53.8 %	52.6 %	69.3 %	66.0 %	60.7 %
Toisen asteen ammatillinen tutkinto	19.0 %	21.7 %	18.9 %	15.8 %	13.4 %	15.8 %	17.3 %
Opistoasteen tutkinto	4.8 %	4.2 %	5.6 %	6.3 %	1.6 %	1.0 %	3.5 %
Ammattikorkeakoulututkinto tai alempi korkeakoulututkinto	12.4 %	15.0 %	12.6 %	14.7 %	11.0 %	12.9 %	13.0 %
Ylempi ammattikorkeakoulututkinto	0.0 %	0.0 %	0.7 %	0.0 %	0.0 %	0.5 %	0.3 %
Ylempi korkeakoulututkinto/maisteri	1.9 %	3.3 %	8.4 %	10.5 %	4.7 %	3.8 %	5.3 %
n/N	105/105	120/120	143/144	95/96	127/127	209/210	799/802

Aineisto: PVA 2011–2021

Uusimpaan kyselyyn vastanneilla valmistuneilla poliiseilla oli noin 17½ kuukautta poliisihallinnon työkokemusta poliisikoulutuksesta valmistumisen jälkeen, suunnilleen sama määrä kuin vuoden 2017 tutkimuksessa (taulukko 2.5.). Absoluuttinen vastaajamäärä oli uusimmassa tutkimuksessa selvästi suurempi kuin yhdesäkään aiemmassa tämän tutkimussarjan vaikuttavuustutkimuksessa. On näin ollen ymmärrettävää, että kun kaikkien vastaajien tähän saakka tekemät valmistumisen jälkeiset työkuukaudet lasketaan yhteen, niitä oli nyt merkittävästi enemmän kuin yhdessäkään aiemmassa tutkimuksessa. Tämän tutkimuksen aineistossa valmistuneilla poliiseilla oli takanaan yhteensä 3862 työkuukautta (aiempien tutkimusten aineistoissa yhteensä 1585–2106 tehtyä työkuukautta) (taulukko 2.6.).

Tehtyjen työkuukausien sisäisessä jakaumassa painottuu etenkin rikostorjunta, noin 51 % työkuukausista oli tehty lyhyt- tai pitkäkestoisessa rikostutkinnassa. Rikostorjunnan osuus näyttää kasvaneen vuosikymmenen alun tilanteeseen verrattuna, valvonta- ja hälytystoiminnan (nyt noin 37 %) ja etenkin liikennevalvonnan (4.5 %) osuudet puolestaan laskeneen (taulukko 2.6.).

Taulukko 2.5. Kuinka paljon sinulla on poliisihallinnon työkokemusta poliisikoulutuksesta valmistumisen jälkeen? (kk)

Vuosi	ka.	s	n/N
2011	15.02	4.32	105/105
2013	14.78	10.34	118/120
2015	14.36	7.73	144/144
2017	17.47	6.74	94/96
2019	12.63	6.90	125/127
2021	17.57	7.58	207/210
Yhteensä	15.44	7.74	793/802

Aineisto: PVA 2011–2021

Taulukko 2.6. Valmistuneiden poliisien työkokemus (kk) tehtävälueittain valmistumisen jälkeen

	Valvonta- ja hälytystehtävät	Rikostorjunta	Liikennevalvonta	Muu tehtäväalue	Yhteensä
2011	44.7 %	38.5 %	13.0 %	3.8 %	1612 kk (100 %)
2013	41.5 %	38.4 %	13.9 %	6.2 %	1984 kk (100 %)
2015	30.9 %	49.7 %	7.5 %	12.0 %	2106 kk (100 %)
2017	30.1 %	45.6 %	3.8 %	20.5 %	1663 kk (100 %)
2019	41.9 %	48.9 %	6.2 %	3.0 %	1585 kk (100 %)
2021	37.4 %	50.9 %	4.5 %	7.2 %	3862 kk (100 %)

Aineisto: PVA 2011–2021

Tutkimuksessa kysyttiin myös, mille tehtävälueelle vastaajan nykyinen työ pääasiassa sijoittuu (taulukko 2.7.). Näkökulma on hieman toinen kuin edellä taulukossa 2.6. Taulukon 2.7. jakauma kuvaa syyskuun 2020 tilannetta poikkileikkauksena ja siinä ovat mukana myös ne vastaajat, jotka eivät tällä hetkellä työskentele poliisihallinnossa. Taulukon 2.6. jakauma kuvaa sen sijaan poliisissa kertyneen ammattityökokemuksen jakaumaa poliisikoulutuksesta valmistumisen jälkeen.

Noin 37 % tutkimuksen vastaajista toimi kyselyajankohtana valvonta- ja hälytystehtävissä. Rikostorjunnan tehtävissä toimi noin 49 % vastaajista. Kehitys on muutoin jatkunut suhteellisen tasaisena, mutta lyhyt- ja pitkäkestoisen rikostutkinnan keskinäiset osuudet ovat muuttuneet suhteellisen voimakkaasti aivan viime vuosina. Noin 21 % vastaajista toimi nyt lyhytkestoisessa rikostutkinnassa (2019: 29 %) ja noin 28 % pitkäkestoisessa rikostutkinnassa (2019: 17 %). Havainnon taustalla on todennäköisesti tutkintaryhmien työn uudelleen organisointi (integrointi) monilla eri poliisilaitoksilla.² Liikennevalvonnan tehtävissä toimi nyt noin 2½ % tutkimukseen vastanneista henkilöistä (2019: 4%).

2 Kiitän tästä tiedosta niitä asiantuntijoita, jotka Poliisiammattikorkeakoulun julkaisutoimikunnan toimeksiannosta arvioivat raportin.

Taulukko 2.7. Mille tehtäväalueelle nykyinen työsi pääasiassa sijoittuu?

	2013	2015	2017	2019	2021	Yhteensä
Valvonta- ja hälytystehtävät	37.5 %	16.1 %	40.0 %	43.2 %	36.8 %	34.2 %
Rikostorjunta / lyhytkestoinen rikostutkinta	27.5 %	23.8 %	20.0 %	28.8 %	21.1 %	24.0 %
Rikostorjunta / pitkäkestoinen rikostutkinta	13.3 %	15.4 %	16.8 %	16.8 %	28.2 %	19.4 %
Liikennevalvonta	4.2 %	8.4 %	2.1 %	4.0 %	2.4 %	4.2 %
Muu tehtäväalue poliisihallinnossa	4.2 %	8.4 %	13.7 %	4.8 %	9.1 %	7.9 %
En tällä hetkellä työskentele poliisihallinnossa	13.3 %	28.0 %	7.4 %	2.4 %	2.4 %	10.3 %
n/N	120/120	143/144	95/96	125/127	209/210	692/697

Aineisto: PVA 2013–2021

2.2. Kadon analyysi

Vuosien 2011–2017 tutkimuksissa aineistot kerättiin satunnaisotannan avulla. Vuosien 2019–2021 tutkimukset eivät ole olleet otosperustaisia. Ne ovat kohdistuneet koko tutkimuksen perusjoukkoon. Otokokoa on ollut pakko kasvattaa vastaajakadon vuoksi, joka on lisääntynyt tutkimuksesta toiseen, niin että otos vastaa nykyään koko perusjoukkoa. Kuitenkin myös vuosien 2019–2021 tutkimuksissa tutkimuksen ”netto-otos” eroaa tutkimuksen ”brutto-otoksesta” (perusjoukko), koska osaa koko tutkimuksen kohdejoukosta ei ole tavoitettu lainkaan. Näin on ollut syistä, jotka ovat hyvin todennäköisesti *satunnaisia*, eli vanhentuneiden yhteystietojen vuoksi (ks. tästä myös luku 10.2.).

Vaikuttavuusarvioinnin aineistoa verrataan seuraavassa tutkimuksen perusjoukkoon (”brutto-otos”) iän, sukupuolen ja työmarkkina-aseman kriteerein. Perusjoukkoa koskeva valmistuneiden poliisien kuvaus saatiin tähän tutkimukseen opiskelijahallintajärjestelmä Primuksesta (ikä- ja sukupuolijakaumat; Laitinen, 2020a) ja valmistuneiden poliisien työllistymisseurannan tiedoista (työmarkkina-asema; Poliisiammattikorkeakoulu, 2020).

Aineiston ikäjakauma vastaa tarkasti perusjoukon ikäjakaumaa. Aineiston sukupuoli-jakauma sen sijaan eroaa perusjoukon sukupuoli-jakaumasta merkittäväällä tavalla. Naiset vastasivat kyselytutkimukseen selvästi todennäköisemmin kuin miehet. Naisten todennäköisyys vastata kyselyyn oli noin $p = .45$, kun miesten vastaava todennäköisyys oli noin $p = .34$ (taulukko 2.9.). Työmarkkina-aseman jakaumia perusjoukossa ja aineistossa ei voi suoraan verrata toisiinsa, koska tiedonkeruun ajankohdat erosivat noin yhdellä kuukaudella toisistaan (9/2020, 10/2020). Valmistuneiden poliisien työtilanne todennäköisesti parantui entisestään syyskuusta 2020 lokakuuhun 2020 (taulukko 2.10.).

Taulukko 2.8. Ikäjakauma kyselytutkimuksen ajankohtana perusjoukossa ja kyselytutkimusaineistossa

Ikä	Perusjoukko (Primus*)	Vaikuttavuusarviointi 2021
≤ 25	26.8 %	26.5 %
26–30	45.6 %	46.0 %
31–35	17.8 %	16.5 %
≥ 36	9.9 %	11.0 %
Yhteensä	557	200/210

Aineisto: PVA 2021

* Laitinen, 2020a

Taulukko 2.9. Sukupuolijakauma perusjoukossa ja kyselytutkimusaineistossa

	Perusjoukko (Primus*)	Vaikuttavuusarviointi 2021
Nainen	30.7 %	37.0 %
Mies	69.3 %	63.0 %
Yhteensä	557	208/210

Aineisto: PVA 2021

* Laitinen, 2020a

Taulukko 2.10. Työmarkkina-aseman jakauma kyselytutkimuksen toteuttamisajankohtana perusjoukossa ja kyselytutkimusaineistossa

	Perusjoukko, työllistymisen rekisteriseuranta* (10/2020)	Vaikuttavuusarviointi 2021 (9/2020)
Poliisityöhön työllistyneitä (*a)	99.1 %	95.70 %
Työttömiä (*b)		0.00 %
Muu työ tai työmarkkina-asema (*b)	0.9 %	4.30 %
Yhteensä	557/557	210/210

Aineisto: PVA 2021

* Poliisiammattikorkeakoulu, 2020. Poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneiden työllistyminen poliisihallintoon, vuosina 2018 ja 2019 valmistuneet poliisit. Tilasto päivittynyt 15.10.2020, tiedot 21.10.2020.

*a ”Virkasuhde poliisihallintoon”

*b ”Ei virkasuhdetta poliisihallintoon”

2.3. Menetelmät

Tutkimus on menetelmälliseltä luonteeltaan pääasiassa kuvaileva. Tulokset raportoidaan tutkimussarjan aiempien tutkimusten tapaan suorina jakaumina ja keskiarvoina.

Motivaatorakenteen analyysissa käytetään eksploratiivista faktorianalyysia (EFA, PAF, Promax). Tutkintojen keskinäiseen vertailuun käytetään ei-parametrisia menetelmiä, ensisijaisesti *likelihood ratio* -analyysia sekä *Mann-Whitneyn U-testiä*. Menetelmät soveltuvat tutkimustehtäviin, joissa selitettävä muuttuja on luokittelevasteikollinen ($L\chi^2$) tai järjestysasteikollinen (*Mann-Whitney*) ja joissa selittävä muuttuja on luokitteluasteikollinen. Muutamissa tämän raportin yksittäisissä ana-

lyyseyssä käytetään myös logistista regressioanalyysia. (Faktorianalyysista ks. esim. Nummenmaa ym., 1997, 241–262; tai Bollen, 1989; ei-parametrisista menetelmistä esim. Siegel, 1956, 116–127; 184–194; logistisesta regressioanalyysista esim. Tabachnick & Fidell, 2001, tai uudempi).

3. POLIISIKOULUTUKSEEN JA POLIISIN AMMATTIIN HAKEUTUMISEN MOTIIVIT

Vastaajilta kysyttiin tutkimuksen ensimmäisessä sisällöllisessä kysymyssarjassa, ”Miksi hakeuduit aikanaan poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin? (...) Seuraavassa pyydämme sinua pohtimaan niitä syitä, joiden vuoksi päätit aikanaan hakeutua poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin. Kuinka tärkeitä seuraavat asiat sinulle tässä suhteessa olivat?” (Väittämänä esimerkiksi: ”vaihteleva, monipuolinen työ, ”ei ole kahta samanlaista päivää””, ”halu auttaa muita ihmisiä” ja ”kohtuullisen hyvät mahdollisuudet työllistyä / työllisyys”)

1 = Ei lainkaan tärkeä

2 = Ei kovinkaan tärkeä

3 = Jonkin verran tärkeä

4 = Melko tärkeä

5 = Erittäin tärkeä

Motiivimittari kehitettiin ensimmäistä uudenmuotoista vaikuttavuusarviointia varten yhdessä Poliisiammattikorkeakoulun psykologien kanssa (Matti Vuorensyrjä, Poliisiammattikorkeakoulun psykologeista etenkin Piritta Nauha). Mittari on vastannut koulutukseen ja ammattiin hakeutumisen motiivikokonaisuutta hyvin siinä mielessä, että sen ulkopuolelle ei näytä jääneen merkittäviä motiivitekijöitä: aiemmin tässä kysymyssarjassa mukana ollut avoin lisäkysymys, joka koski ”muita mahdollisia motiivitekijöitä”, jäi lähes poikkeuksetta tyhjäksi, vaikka kysymyssarja muutoin täytettiin aina ajatuksella ja hyvin tunnollisesti (täydellisesti, käännteiset muuttujat havaiten, ja koko skaalaa hyödyntäen). Mittari on faktoritoitunut sisällöllisesti mielekkäällä ja teknisesti kohtuullisen validilla ja luotettavalla tavalla viideksi toisistaan erilliseksi motiiviulottuvuudeksi, jotka korreloivat keskenään vain vähän. Täydellinen ratkaisu ei ole. Motiivifaktorit M2–M5 on estimoitu minimimäärällä indikaattorimuuttujia. Indikaattorimuuttujien määrän lisääminen vakauttaisi ratkaisua ja tekisi sekä mittarista että sen yksittäisistä faktoreista monikäyttöisempiä. Samalla se hyvin todennäköisesti parantaisi faktoreiden M4 ja M5 reliabiliteettia (Var(M)). (Ks. taulukot 3.1. ja 3.2.)

Kuvioiden 3.1.–3.5. perusjakaumat noudattavat pääosin aineistoon sopivaa faktoriratkaisua. Tärkeimpiä yksittäisiä motivaatiotekijöitä uusimman tutkimuksen perusteella olivat ”vaihteleva, monipuolinen työ, ”ei ole kahta samanlaista päivää”” (keskiarvo 4.4), ”ammatin käytännönläheisyys” (ka. 4.1), ”monipuoliset mahdollisuudet eri tehtäviin poliisiorganisaation sisällä” (ka. 4.0) sekä ”halu auttaa muita ihmisiä” (ka. 4.0). Tässä, kuten muissakin tämän raportin kuvioissa, muuttujakohtaiset keskiarvot on kirjattu jokaisen vaakapylväsdiagrammin oikeaan pätyyn. Vaakapylväsdiagrammit kuvaavat vastausjakaumien prosenttiosuuksia (%).

Valmistuneiden poliisien motiivirakenteessa on tapahtunut eräitä selviä muutoksia viime vuosien aikana. Seuraavassa analysoidaan erityisesti sitä, millä tavoin

poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneiden motiivirakenne eroaa poliisin perustutkinnon suorittaneiden motiivirakenteesta.

Taulukko 3.1. Poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin hakeutumisen motiivit, faktoriratkaisu

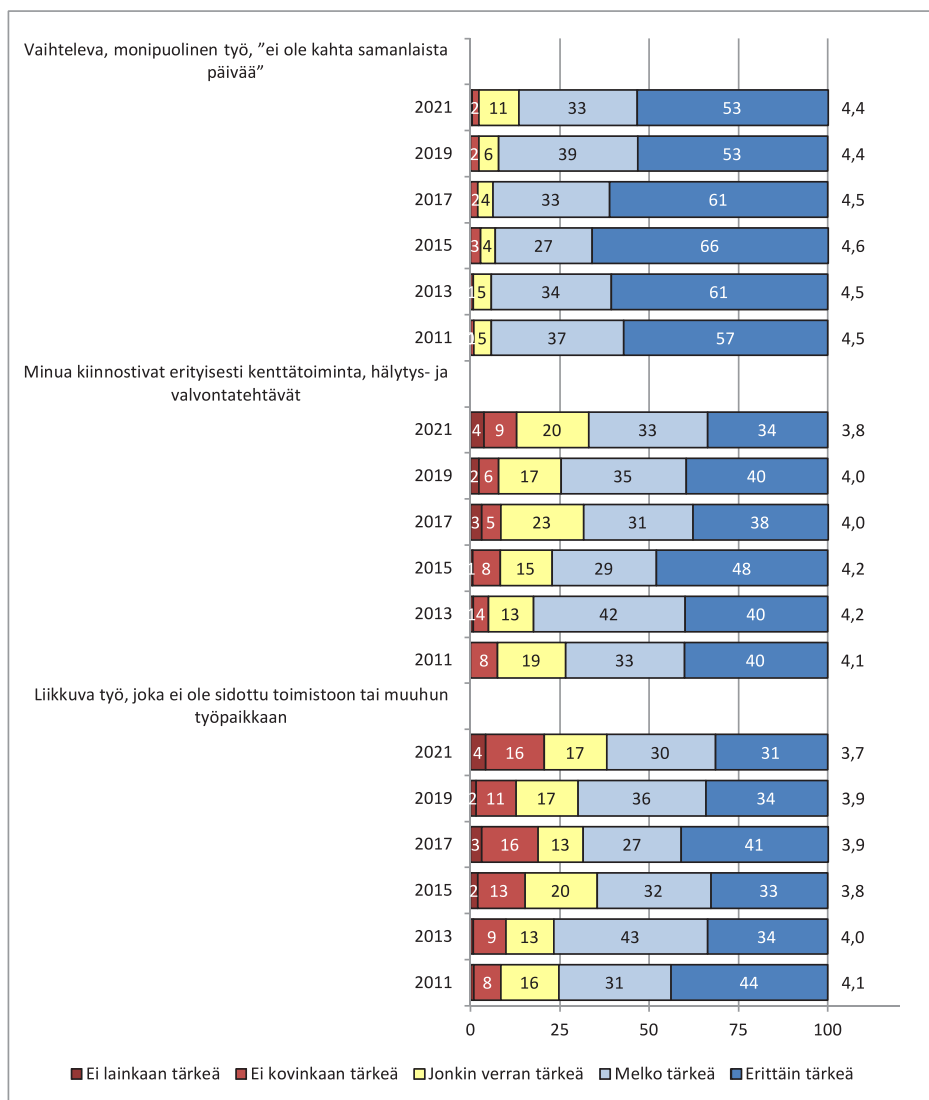
	M1	M2	M3	M4	M5	h ²
Liikkuva työ, joka ei ole sidottu toimistoon tai muuhun työpaikkaan	0.752	-0.071	-0.101	-0.028	0.021	0.562
Ammatin toiminnallisuus ja jännitys	0.637	0.022	0.118	-0.056	-0.106	0.383
Minua kiinnostavat erityisesti kenttätoiminta, hälytys- ja valvontatehtävät	0.634	0.149	-0.063	-0.024	0.026	0.456
Vaihteleva, monipuolinen työ, "ei ole kahta samanlaista päivää"	0.532	-0.076	0.118	0.151	0.036	0.363
Kutsumus, olen jo pitkään tiennyttä, että tämä on se ammatti, johon haluan	0.004	0.858	0.015	0.037	-0.002	0.760
Oikeastaan vain ajauduin poliisikoulutukseen, minulla ei alun perin ollut vahvaa motivaatiota poliisin ammattiin	-0.015	-0.660	0.017	0.027	-0.012	0.428
Monipuoliset mahdollisuudet eri tehtäviin poliisiorganisaation sisällä	-0.046	0.002	0.840	-0.017	-0.038	0.693
Hyvät kouluttautumismahdollisuudet jatkossa	0.101	-0.006	0.641	-0.006	0.080	0.457
Halu auttaa muita ihmisiä	-0.073	0.026	-0.002	0.708	-0.017	0.491
Sosiaalinen työ, kansalaisten keskuudessa toimiminen	0.081	-0.019	-0.027	0.602	0.004	0.385
Kohtuullisen varma toimeentulo / palkka	0.054	-0.031	-0.053	-0.015	0.694	0.486
Kohtuullisen hyvät mahdollisuudet työllistyä / työllisyys	-0.097	0.046	0.098	0.001	0.594	0.371
Var(M)	0.767	0.800	0.760	0.639	0.622	
KMO						0.635
Bartlett, p						< .001
Residuaalimatriisi, havaintoja > 0.05						2
n / N						664/697

Aineisto: PVA 2013–2021 [EFA, PAF, Promax, κ = 4]

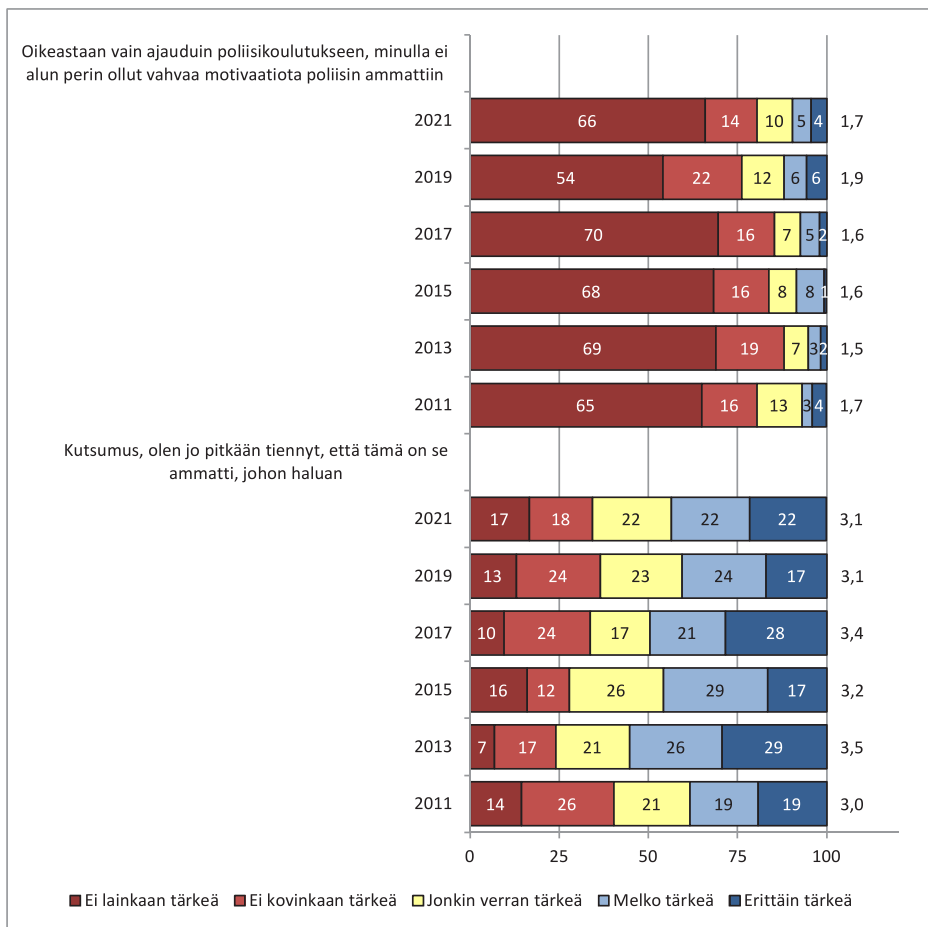
Taulukko 3.2. Faktorien keskinäiset korrelaatiot

	M1	M2	M3	M4	M5
M1 Poliisin ammatin liikkuvuus, vaihtelevuus ja monipuolisuus	1.000				
M2 Poliisin ammatti vakaana pitkän aikavälin tavoitteena	0.159***	1.000			
M3 Uramahdollisuudet poliisin ammatissa	0.016	0.033	1.000		
M4 Inhimillinen vuorovaikutus ja auttaminen poliisin ammatissa	0.238***	0.324***	0.058	1.000	
M5 Ulkoiset motivaatiotekijät	0.273***	0.033	0.233***	0.161***	1.000

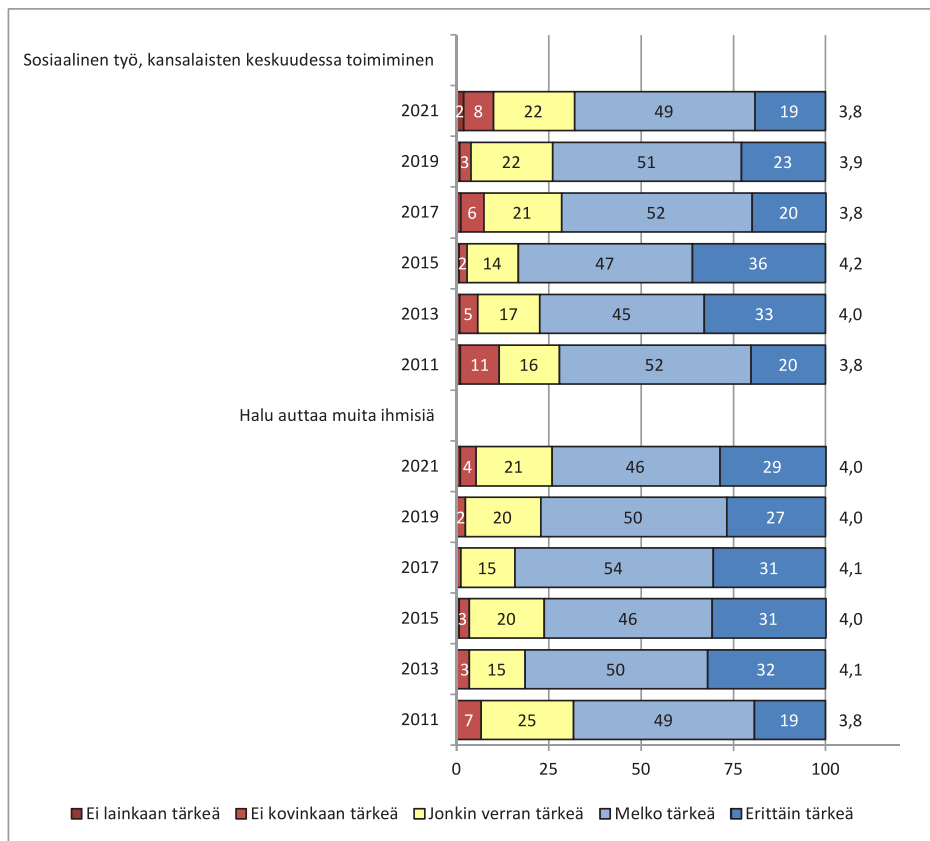
* p < .05, ** p < .01, *** p < .001, tilastolliset merkitsevyydet faktoripistemäärien keskinäisistä korrelaatioista

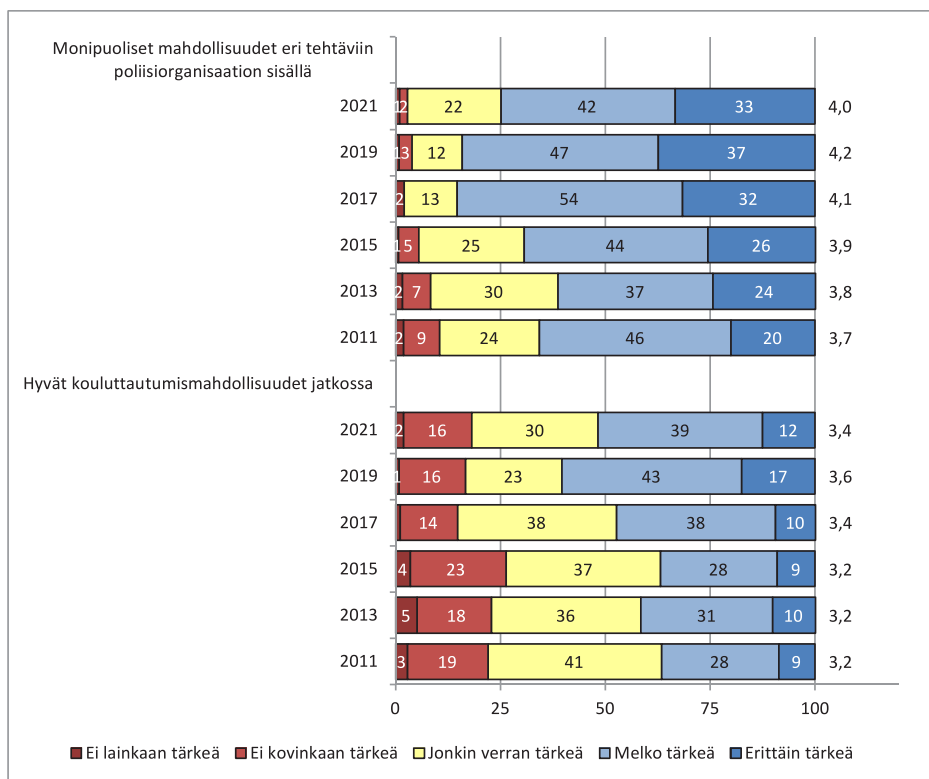
Kuvio 3.1. Ammatin liikkuvuus, vaihtelevuus ja monipuolisuus
Aineisto: PVA 2011–2021

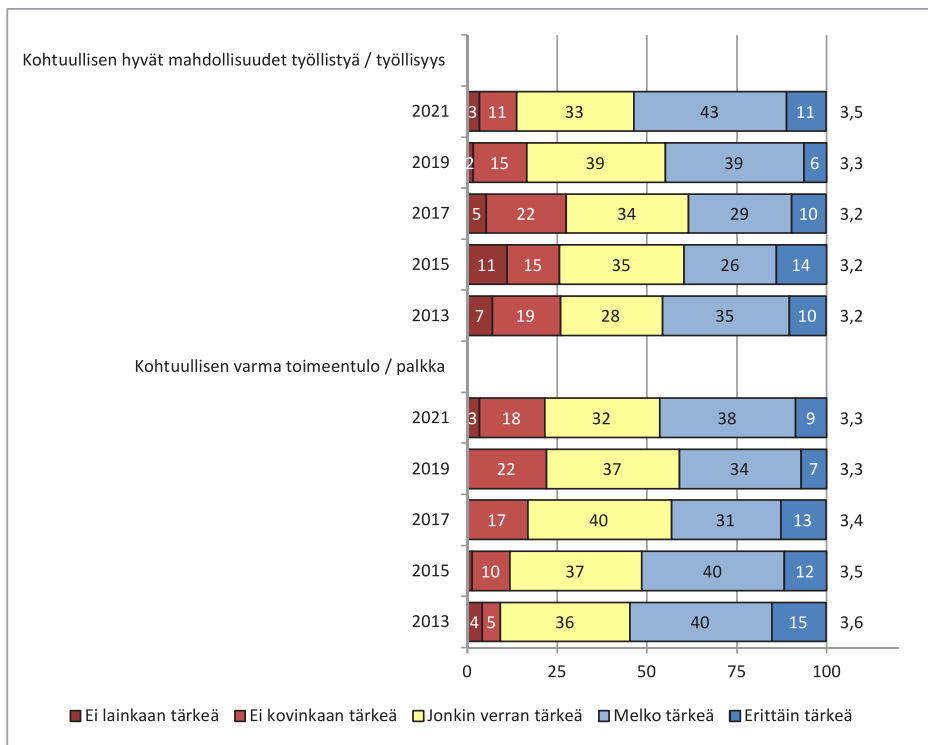
Kuvio 3.2. Poliisin ammatti vakaana pitkän aikavälin tavoitteena
Aineisto: PVA 2011–2021

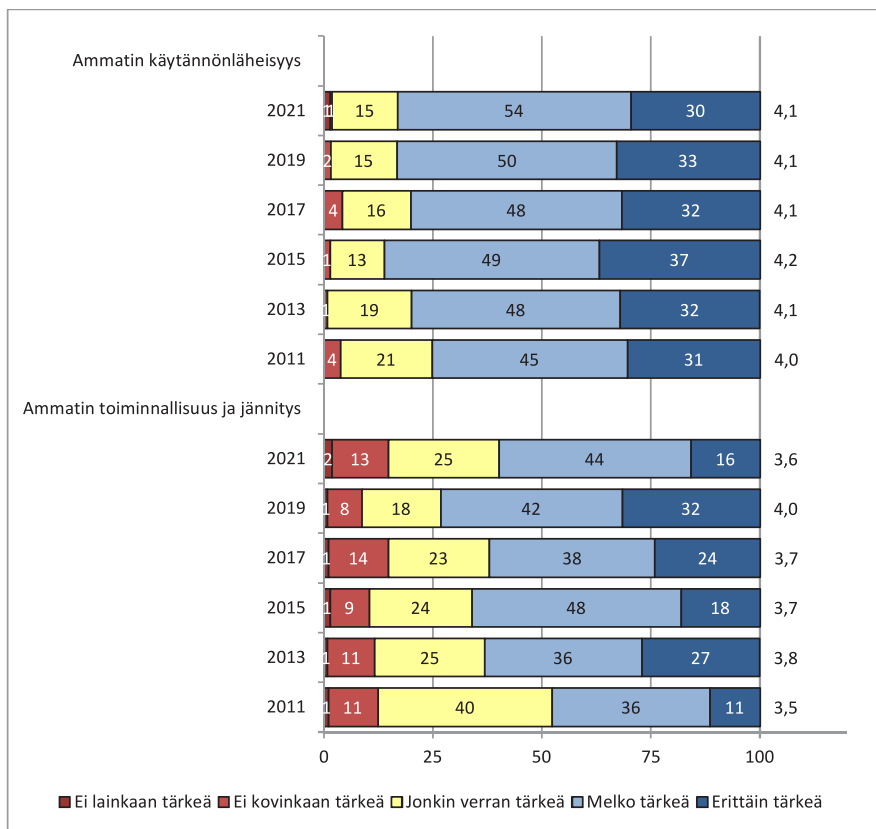
Kuvio 3.3. Inhimillinen vuorovaikutus ja auttaminen
 Aineisto: PVA 2011–2021

Kuvio 3.4. Uramahdollisuudet
Aineisto: PVA 2011–2021

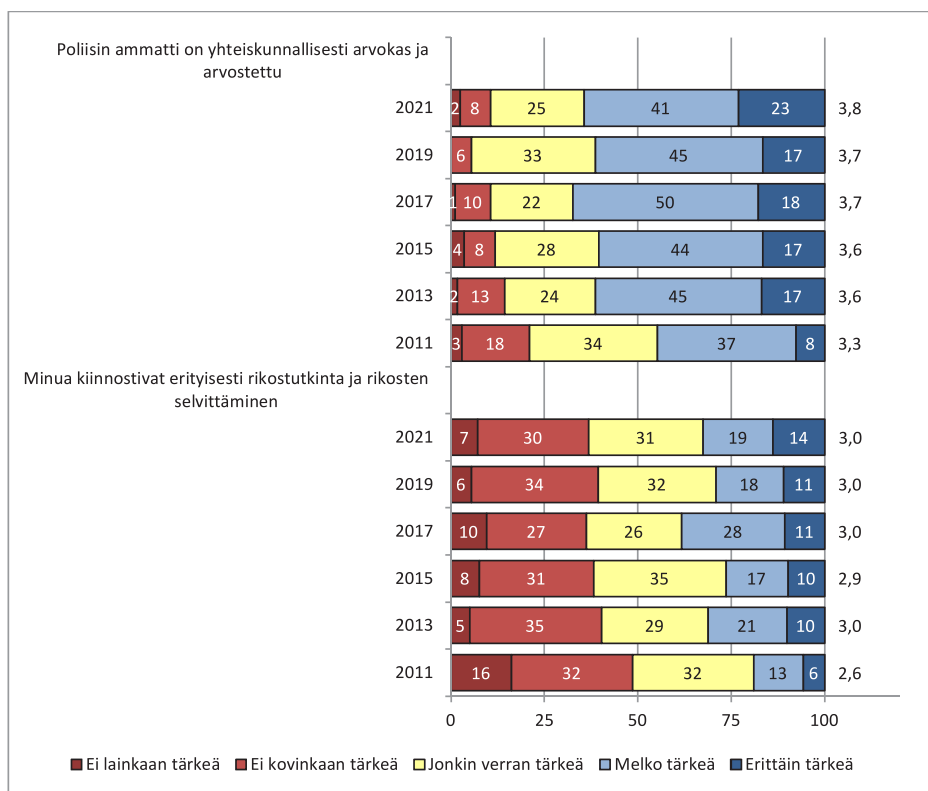

Kuvio 3.5. Ulkoiset motivaatiotekijät: palkka ja työllisyys
 Aineisto: PVA 2013–2021

Kuvio 3.6. Muut motivaatiotekijät: ammatin toiminnallisuus ja käytännölläisyys
 Aineisto: PVA 2011–2021

Kuvio 3.7. Muut motivaatiotekijät: rikostutkinta ja rikosten selvittäminen, ammatin yhteiskunnallinen arvostus
Aineisto: PVA 2011–2021

Mann-Whitney -testin perusteella tutkintojen välillä oli tilastollisesti merkitseviä eroja seuraavissa motivaatiomuuttujissa:

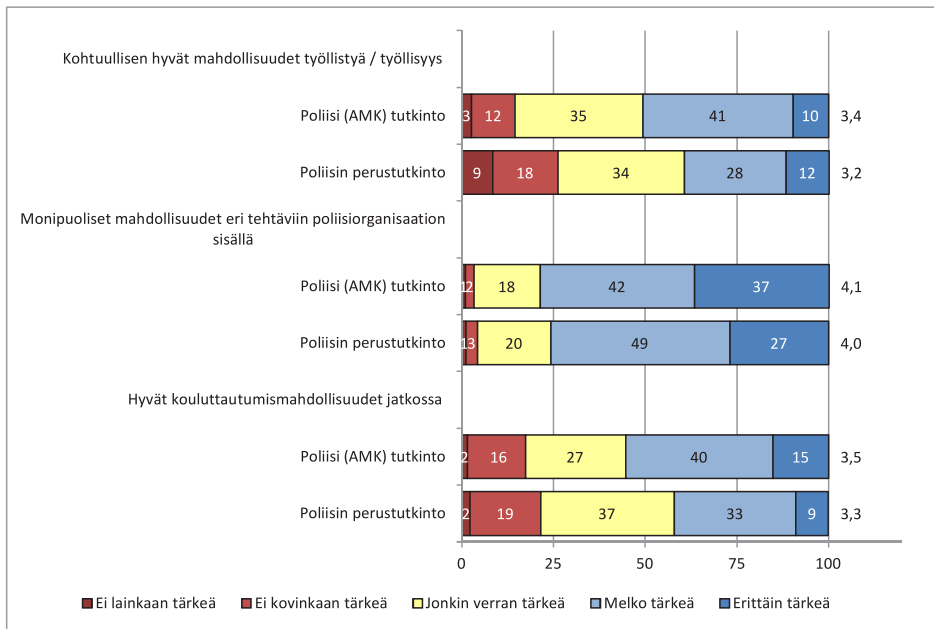
1. *Hyvät kouluttautumismahdollisuudet jatkossa* (rank ka. poliisin perustutkinto 263.57 < poliisi (AMK) tutkinto 304.75, $U = 46\ 261$, $z = 3.112$, $p = .002$, $r = .13$, $n = 571$),
2. *Oikeastaan vain ajauduin poliisikoulutukseen, minulla ei alun perin ollut vahvaa motivaatiota poliisin ammattiin* (rank ka. poliisin perustutkinto 270.47 < poliisi (AMK) tutkinto 296.96, $U = 43\ 825$, $z = 2.251$, $p = .024$, $r = .09$, $n = 569$),
3. *UUSI: Monipuoliset mahdollisuudet eri tehtäviin poliisiorganisaation sisällä* (rank ka. poliisin perustutkinto 270.29 < poliisi (AMK) tutkinto 297.38, $U = 43\ 995.5$, $z = 2.102$, $p = .036$, $r = .09$, $n = 569$),

4. *UUSI: Kohtuullisen hyvät mahdollisuudet työllistyä / työllisyys* (rank ka. poliisiin perustutkinto 270.29 < poliisi (AMK) tutkinto 297.38, $U = 46\ 039.5$, $z = 3.008$, $p = .003$, $r = .13$, $n = 571$),
5. *UUSI: Sosiaalinen työ, kansalaisten keskuudessa toimiminen* (rank ka. poliisiin perustutkinto 305.08 > poliisi (AMK) tutkinto 271.02, $U = 35\ 729.5$, $z = -2.652$, $p = .008$, $r = -.11$, $n = 572$),

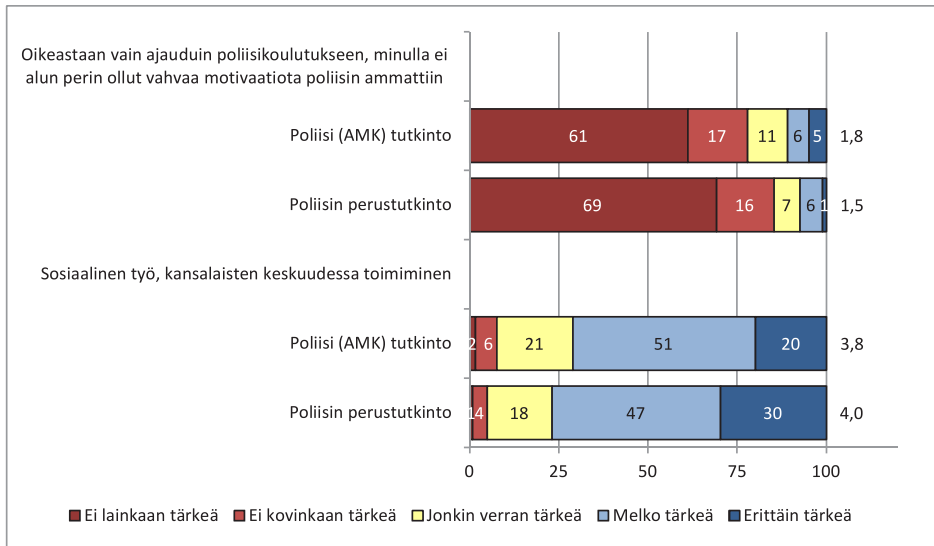
Muissa muuttujissa ei seulonnan perusteella ollut tilastollisesti merkitseviä eroja tutkintojen välillä. Edellisessä raportissa myös kutsumusmuuttuja oli tilastollisesti merkitsevä tekijä ("kutsumus, olen jo pitkään tiennyt, että tämä on se ammatti, johon haluan"), mutta se ei ole sitä tämän nyt käytössä olevan suuremman aineiston perusteella. Uusina muuttujina nousi sen sijaan esiin kaksi urakehityksen ja ulkoisen motivaation muuttujaa (3., 4., edellä) ja yksi sisäisen motivaation muuttuja (5.). Tässä havaitaan säännönmukaisuus, joka kiinnitti huomiota jo edellisessä raportissa vuonna 2019. Kaikki tilastollisesti merkitsevät urakehityksen ja ulkoisen motivaation motivaatiomuuttujat (1., 2., 3. ja 4.) luonnehtivat poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneita henkilöitä lähemmin kuin poliisin perustutkinnon suorittaneita henkilöitä. Ainoa tilastollisesti merkitsevä sisäisen motivaation motivaatiomuuttuja (5.) luonnehti lähemmin poliisin perustutkinnon suorittaneita kuin poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneita henkilöitä.

Erojen sisällöllinen suunta nähdään analyttistä tarkastelua havainnollisemmin kuvioista 3.8. ja 3.9. Havaitaan esimerkiksi, että noin 11 % poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneista ja noin 7 % poliisin perustutkinnon suorittaneista arvioivat melko tai erittäin tärkeäksi tekijäksi sen, että he oikeastaan vain ajautuivat poliisikoulutukseen ilman että heillä olisi alun perin ollut vahvaa motivaatiota poliisiin ammattiin (kuvio 3.9.). Poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneet näyttävät arvostavan myös työllistymismahdollisuuksia ja urakehitystä suhteellisesti enemmän kuin poliisin perustutkinnon suorittaneet (kuvio 3.8.).

"Sosiaalinen työ, kansalaisten keskuudessa toimiminen" oli puolestaan jonkin verran tärkeämpi tekijä niille vastaajille, jotka olivat suorittaneet poliisin perustutkintokoulutuksen, kuin niille, jotka olivat suorittaneet poliisi (AMK) -tutkinnon. Heistä noin 77 % katsoi, että tämä tekijä oli heidän valintojensa kannalta melko tai erittäin tärkeä. Poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneista tutkimukseen vastanneista henkilöistä tätä mieltä oli 71 % (kuvio 3.9.).

Kuvio 3.8. Motivaatio – työllistymismahdollisuudet, mahdollisuudet eri tehtäviin poliisiorganisaatiossa ja kouluttautumismahdollisuudet: poliisin perustutkinnon ja poliisi (AMK) tutkinnon suorittaneiden arviot
 Aineisto: PVA 2015–2021 (vuosina 2012–2019 valmistuneita poliiseja, N = 577, tutkintotieto 574 henkilöltä)

Kuvio 3.9. Motivaatio – ajautuminen poliisikoulutukseen, kansalaisten keskuudessa toimiminen: poliisin perustutkinnon ja poliisi (AMK) tutkinnon suorittaneiden arviot
 Aineisto: PVA 2015–2021 (vuosina 2012–2019 valmistuneita poliiseja, N = 577, tutkintotieto 574 henkilöltä)

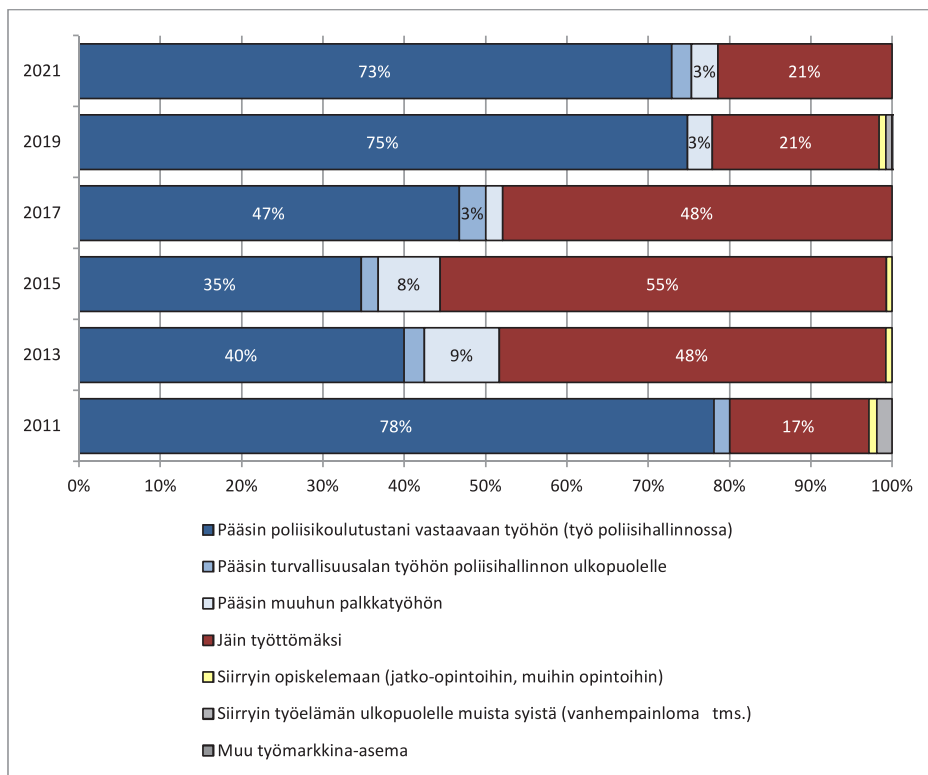
4. TYÖLLISYYS

Oman alan ammattitehtäviin työllistyminen on tärkeä osa koulutuksen vaikuttavuutta. Näin on kaikessa koulutuksessa, mutta etenkin sellaisissa koulutuksissa, jotka tähtäävät verrattain tarkkarajaisiin ammatteihin. Osaamisen hyvä sisällöllinen työelämävastaavuus, vaikuttavuuden toisena keskeisenä ulottuvuutena, on sitä täsmällisempää ja suhteelliselta kannalta katsottuna sitä arvokkaampaa, mitä tarkemmin työtehtävät vastaavat valmistuneen saamaa tutkintokoulutusta. Osaamisen suhteellinen arvo on toisin sanoen suurempi oman koulutusalan ammattitehtävissä kuin muiden koulutusalojen tehtävissä; poliisikoulutuksen saaneen henkilön tuotannollinen arvo poliisitehtävissä, sairaanhoitajakoulutuksen saaneen henkilön arvo hoitotehtävissä, konetekniikan insinööri-koulutuksen saaneen henkilön arvo koneensuunnittelutehtävissä jne.

Kyselytutkimuksessa vastaajilta kysyttiin ensin, ”mitä sinulle tapahtui heti sen jälkeen, kun olit valmistunut poliisikoulutuksesta?” Niiltä, jotka vastasivat, että jäivät työttömiksi, kysyttiin jatkokysymyksenä, kuinka kauan työttömyysjakso kesti. Vastausta pyydettiin kokonaisina kuukausina. Tämän jälkeen valmistuneilta kysyttiin, ”mitä teet tällä hetkellä?” Kyselytutkimuksen ajankohta oli syyskuu 2020. Vastausvaihtoehdot olivat samat kuin edellisessä kysymyksessä, erona kysymyksen aikamuoto (ks. kuviot 4.1.–4.3.).

Valmistuneiden poliisien työllisyystilanne heti tutkinnon suorittamisen jälkeen on ollut viime vuosien aikana kohtuullisen hyvä, etenkin vuosikymmenen puoliväliin verrattuna. Vuoden 2021 vaikuttavuusarvioinnin aineistossa 73 % vastaajista raportoi, että työllistyi poliisityöhön heti tutkinnon suorittamisen jälkeen, kun vastaavat osuudet aiemmissa tutkimuksissa ovat olleet 75 % (2019), 47 % (2017), 35 % (2015), 40 % (2013) ja 78 % (2011). Työttömiksi heti tutkinnon suorittamisen jälkeen jäi 21 %, kun vastaavat osuudet aiemmissa tutkimuksissa ovat olleet 21 % (2019), 48 % (2017), 55 % (2015), 48 % (2013) ja 17 % (2011) (kuvio 4.1.).

Keskimääräiset työttömyysjaksot niillä henkilöillä, jotka sellaisen kokivat heti valmistumisen jälkeen, jäivät nyt lyhyemmiksi kuin koskaan aiemmin. Keskimääräinen työttömyysjakso heti tutkinnon suorittamisen jälkeen oli noin 1.5 kuukautta. Vuosina 2011–2019 vastaava keskiarvo on vaihdellut 1.6–3.4 kuukauden välillä (kuvio 4.3.).

Kuvio 4.1. Mitä sinulle tapahtui heti sen jälkeen, kun olit valmistunut poliisikoulutuksesta?

Aineisto: PVA 2011–2021

Kyselytutkimuksen vastausajankohdan eli syyskuun 2020 työllisyystilanne oli erittäin hyvä. Vastajista noin 96 % työskenteli poliisissa tutkimuksen toteuttamisajankohtana. Tilanne oli nyt ensimmäistä kertaa se, että työttömiä ei ollut aineistossa lainkaan (kuviot 4.2.).

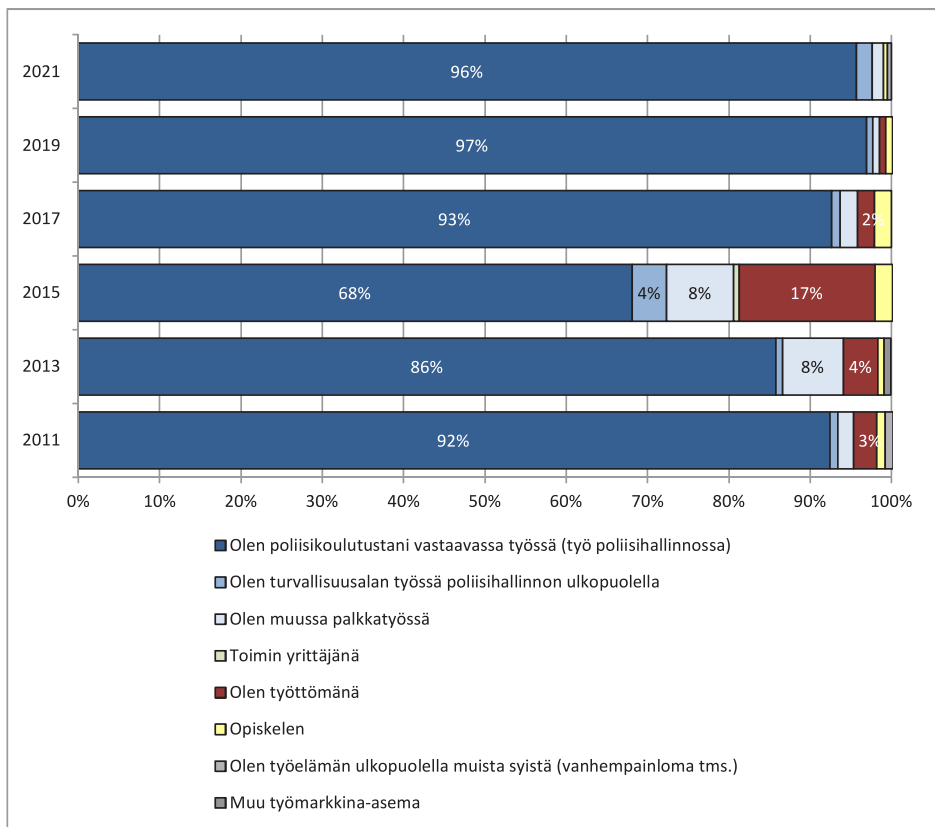
Poliisiammattikorkeakoulun rekisteriperustaisen työllisyysseurannan havainnot ovat samansuuntaiset. Työllisyysseurannassa lokakuun 2020 tilaston perusteella noin 99 % perusjoukon valmistuneista poliiseista työskenteli poliisin palveluksessa. Niitä, joilla ei ollut virkasuhdetta poliisihallintoon, oli samana ajankohtana noin 1 %. (Poliisiammattikorkeakoulu, 2020.)

Sisältömuuttujien teknisen seulonnan perusteella voidaan todeta, että poliisi (AMK) -tutkinon suorittaneiden työllisyystilanne on ollut parempi kuin poliisin perustutkinon suorittaneiden työllisyystilanne. Näin on ollut sekä heti tutkinon suorittamisen jälkeen ($L\chi^2 = 47.749$, $df = 2$, $n = 572$, $p < .001$; $C = 0.276$, $C/C_{max} = 0.390$) että kyselytutkimuksen toteutushetkellä, vuosien 2015–2021 tutkimuksissa ($L\chi^2 = 47.043$, $df = 2$, $n = 573$, $p < .001$; $C = 0.260$, $C/C_{max} = 0.368$). Kummassakin testaustapauksessa on käytetty havaintomäärien riittävyyden turvaamiseksi kolmi-luokkaiseksi muutettua työmarkkina-aseman muuttujaa. Vastaja on luokiteltu joko poliisityöhön, työttömäksi tai muuhun työmarkkina-asemaan.

Tutkintojen välinen ero on tilastollisesti merkitsevä myös työttömyysjaksojen kestoja vertailtaessa (*Mann-Whitney, rank* ka. poliisin perustutkinto 170.0 > poliisi (AMK) -tutkinto 104.4, $U = 4\ 671.5$, $z = -6.996$, $p < .001$, $r = -.43$, $n = 270$). Tässä käytettiin ei-parametrista vertailua, sillä vaikka selitettävä muuttuja on suhdelukuasteikollinen, sen varianssit eivät ole homogeenisia, vaan heterogeenisia, eivätkä sen jakaumat normaaleja, vaan voimakkaan vinoja, eikä näitä piirteitä saatu tyydyttävästi korjattua muuttujamuunnosten avulla.

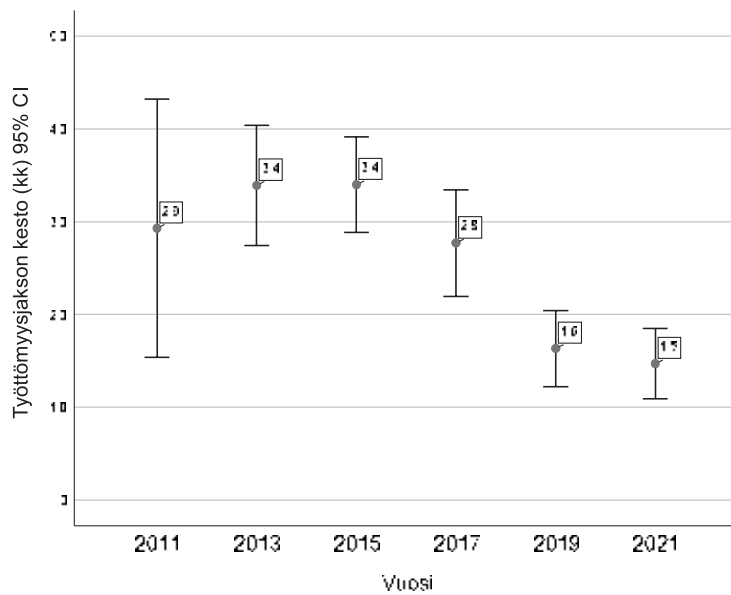
On kuitenkin tärkeätä huomata, että tutkintojen keskinäisenä vertailuna tällainen vertailuasetelma ei ole mielekäs, koska poliisien työmarkkinat kokivat 2010-luvun kuluessa niin suuria kysyntä- ja tarjontatekijöiden ulkoisia muutoksia. Vaihtelu 2010-luvun kuluessa oli itse asiassa dramaattisen suurta, ja historiallisessa katsannossa täysin poikkeuksellista, kuten kuvioista 4.1. ja 4.2. nähdään ja kuten edellisessä poliisikoulutuksen vaikuttavuusarviointitutkimuksessa on kuvattu. Vuosikymmenen alkupuolella kehitykseen vaikuttivat poliisin hallintorakennemuutoksen kolme eri vaihetta vuosina 2009, 2010 ja 2014. Kysyntä väheni nopeasti ja mittakaavaltaan merkittäväällä tavalla poliisikoulutetun työvoiman työmarkkinoilla. Vuosikymmenen loppupuolella kehitykseen vaikutti poliisikoulutuksen tutkinnonuudistus, mutta työmarkkinoiden näkökulmasta päinvastaiseen suuntaan kuin hallintorakennemuutokset. Tarjonta väheni vuosikymmenen puolesta välistä alkaen poliisikoulutetun työvoiman työmarkkinoilla, jälleen hyvin nopeasti ja mittakaavaltaan merkittävästi. Näitä ulkoisia työmarkkinamuutoksia on käsitelty edellisessä vaikuttavuusarvioinnin raportissa, eikä tähän keskusteluun palata tässä tämän tarkemmin (ks. Vuorensyrjä, 2019).

Vertailulla voi silti olla oma merkityksensä. Se esimerkiksi osoittaa, että poliisin perustutkinnon ja poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneiden työllistymiskokemukset heti tutkinnon suorittamisen jälkeen, ja ehkä myöhemminkin, ovat olleet erilaisia. Kokemusmaailmassa on merkittäviä eroja sen mukaan, minä vuonna henkilö on valmistunut poliisiksi. Samalla nähdään uudessa valossa se toinen havainto, että ammatti- ja urasitoutumisessa ei ole tilastollisesti merkitseviä eroja eri tutkintoja suorittaneiden valmistuneiden poliisien välillä. Sitoutuminen poliisiin ammattiin ja työuraan poliisissa on ollut vahvaa kautta linjan.

Kuvio 4.2. Mitä teet tällä hetkellä?
 Aineisto: PVA 2011–2021

Kuvio 4.3. Tutkinnon suorittamisen jälkeisten työttömyysjaksojen keskimääräiset kestot ja keskiarvojen luottamusvälit (CI 95 %) vuosien 2011 – 2021 vaikuttavuusarvioinneissa niillä valmistuneilla poliiseilla, jotka jäivät työttömiksi tutkinnon suorittamisen jälkeen
 Aineisto: PVA 2011–2021

5. FYYSINEN KUNTO, STRESSINSIETOKYKY JA TIIMITYÖSKENTELEYVALMIUDET

Poliisiopiskelijoita seurataan ja arvioidaan koko poliisikoulutuksen ajan aina valintaprosessista harjoittelujaksolle ja valmistumiseen saakka. Yksi keskeisistä arviointikriteereistä on poliisiopiskelijan henkilökohtainen soveltuvuus poliisin ammattiin. Poliisiammattikorkeakoulun näkökulmasta poliisikoulutuksen vaikuttavuusarviointi on tämän seurannan pääteipiste. Siinä 1–2 vuotta ammatissa jo toimineet valmistuneet poliisit arvioivat omia perusvalmiuksiaan poliisin ammattiin – omaa fyysistä kuntoaan, stressinsietokykyään ja stressinhallinnan valmiuksiaan sekä tiimityövalmiuksiaan.

Kysymykset esitettiin vastaajille omia henkilökohtaisia valmiuksia koskevinä väitteinä.

”Seuraavaksi pyydämme sinua arvioimaan henkilökohtaisia valmiuksiasi poliisina. Kuinka hyvin seuraavat väittämät sopivat sinuun ja omaan toimintaasi? Oletko väittämiin nähden eri mieltä vai samaa mieltä?

1 = Täysin eri mieltä, osa-alue on minulle kehittämiskohde

2 = Eri mieltä

3 = En eri enkä samaa mieltä

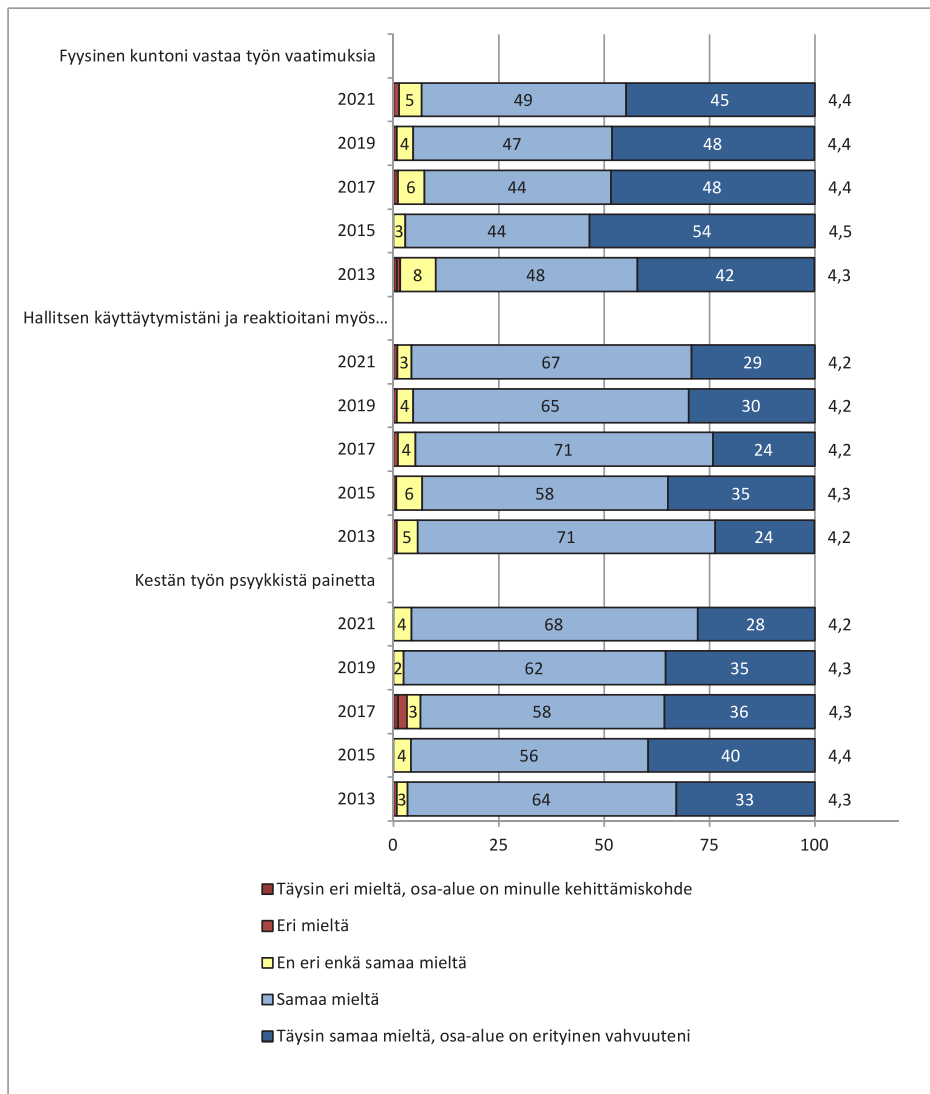
4 = Samaa mieltä

5 = Täysin samaa mieltä, osa-alue on erityinen vahvuuteni”

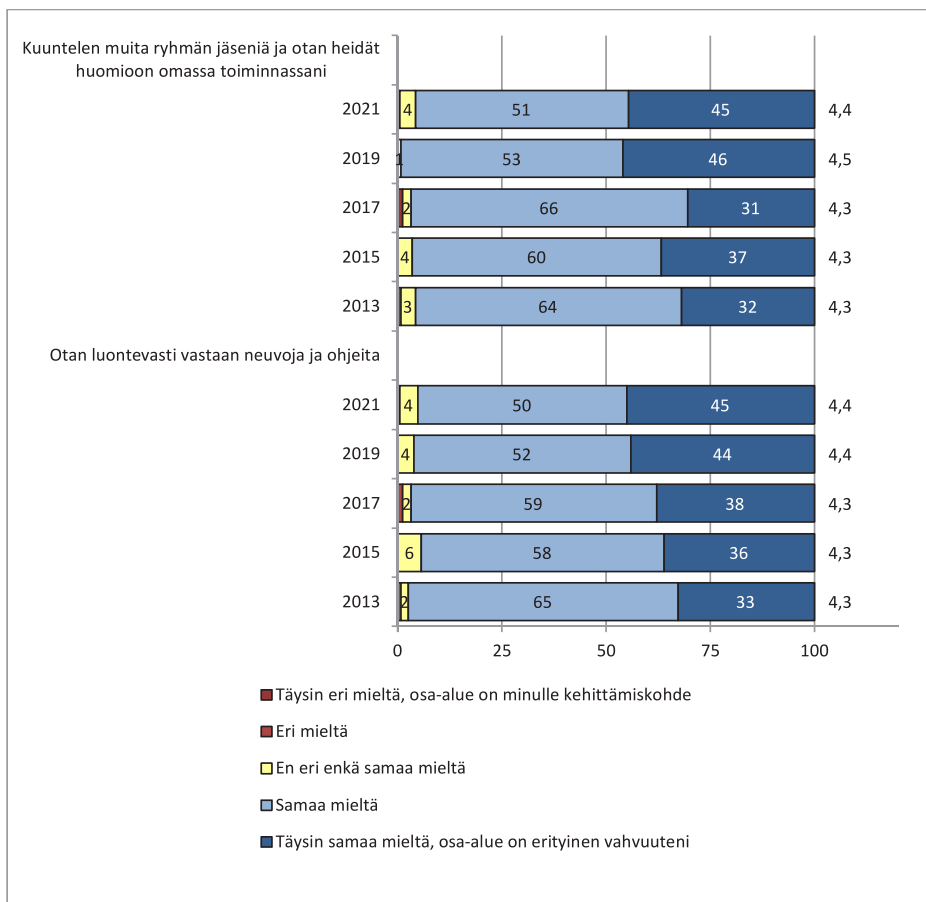
Väitteitä olivat muun muassa ”fyysinen kuntoni vastaa työn vaatimuksia”, ”hallitsen käyttäytymistäni ja reaktioitani myös kiireessä ja hankalissa tilanteissa” ja ”kuuntelen muita ryhmän jäseniä ja otan heidät huomioon omassa toiminnassani”.

Arviot olivat hyvin yhdenmukaisia, kuten aiemmissakin tutkimuksissa. Valmistuneiden poliisien itsearviointien perusteella heidän perusvalmiutensa poliisin ammattiin ovat erittäin hyvällä tasolla.

Yksikään tämän tutkimuksen vastaajista ei ollut täysin eri mieltä yhdenkään perusvalmiuksia koskeneen väitteen kanssa. Eri mieltä oleviakin oli vain noin 0–1%, kysymyksestä riippuen. Prosenttiosuus oli korkein (noin 1.4 % eri mieltä) fyysistä kuntoa koskevan väitteen kanssa. Kukaan ei ollut eri mieltä väitteen ”kestän työn psyykkistä painetta” kanssa (0 %).

Kuvio 5.1. Fyysinen kunto, käyttäytyminen ja stressinhallinta
Aineisto: PVA 2013–2021

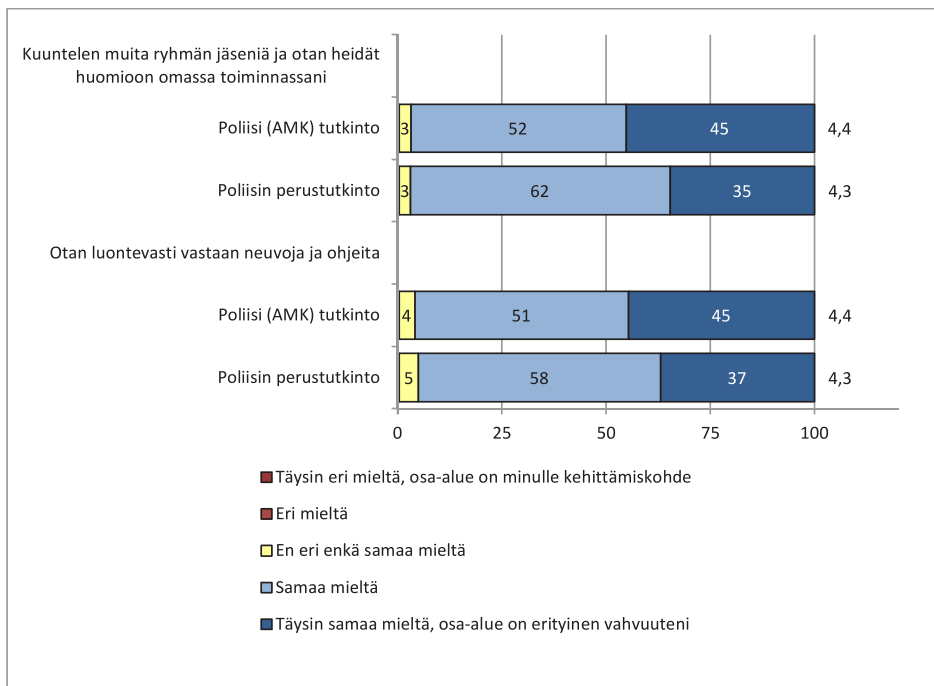
Kuvio 5.2. Tiimityöskentely
Aineisto: PVA 2013–2021

Mann-Whitney -testin perusteella tutkintojen välillä oli tilastollisesti merkitsevä ero yhdessä muuttujassa:

1. *Tiimityöskentely: kuuntelen muita ryhmän jäseniä ja otan heidät huomioon omassa toiminnassani* (rank ka. poliisin perustutkinto 268.97 < poliisi (AMK) -tutkinto 297.61, $U = 44\,077.5$, $z = 2.386$, $p = .017$, $r = .10$, $n = 568$).

Toisessa tiimityöskentelyn muuttujassa ei ollut tilastollisesti merkitsevää eroa tutkintojen välillä: ”tiimityöskentely: otan luontevasti vastaan neuvoja ja ohjeita” (rank ka. poliisin perustutkinto 274.38 < poliisi (AMK) -tutkinto 296.60, $U = 43\,712.5$, $z = 1.826$, $p = .068$, $r = .08$, $n = 572$).

Tutkintojen välisiä sisällöllisiä eroja kuvataan kuviossa 5.3. Itsearvioiden perusteella näyttää siltä, että poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneet valmistuneet poliisit kokevat olevansa tiimityöorientoituneempia kuin poliisin perustutkinnon suorittaneet, mutta vain toisessa tiimityövalmiuksien kahdesta muuttujasta tutkintojen välinen ero on tilastollisesti merkitsevä.

Kuvio 5.3. Tiimityöskentelyvalmiudet: poliisin perustutkinnon ja poliisi (AMK) tutkinnon suorittaneiden arviot

Aineisto: PVA 2015–2021 (vuosina 2012–2019 valmistuneita poliiseja, N = 577, tutkintotieto 574 henkilöltä)

6. POLIISIKOULUTUKSEN TYÖELÄMÄVASTAAVUUS

6.1. Poliisin perustiedot ja -taidot

Poliisikoulutuksen vaikuttavuusarvioinnissa poliisiosaamisen sisältöjä arvioidaan kahdesta eri näkökulmasta käsin (A ja B, alla).

(A) Ensimmäinen näistä kohdistuu poliisin perustietoihin ja -taitoihin ja näkökulmana on *valmistuneen poliisin oma osaaminen*. Perustietojen ja -taitojen osalta ajatuksena on, että poliisikoulutus antaa poliisiopiskelijoille sellaista osaamista, joka on yhteistä kaikille poliiseille, ammatillisista erityisalueista riippumatta.

”Kuinka hyvin seuraavat väittämät sopivat sinuun ja omaan toimintaasi? Oletko väittämiin nähden eri mieltä vai samaa mieltä?” (Väittäminä esimerkiksi: ”tunnen poliisin toimivaltuudet hyvin ja osaan perustella niiden käytön”, ”osaan hyödyntää tiedonhakua ja eri tietolähteitä monipuolisesti työssäni” tai ”ymmärrän kulttuurieroja ja kykenen yhteistyöhön kulttuuriltaan erilaisten henkilöiden kanssa”)

1 = Täysin eri mieltä, osa-alue on minulle kehittämiskohde

2 = Eri mieltä

3 = En eri enkä samaa mieltä

4 = Samaa mieltä

5 = Täysin samaa mieltä, osa-alue on erityinen vahvuuteni”

(B) Toinen arviointinäkökulma keskittyy (B1) valvonta- ja hälytystoiminnan, (B2) liikennevalvonnan sekä (B3) rikostorjunnan poliisikoulutukseen. Tutkittavana on *poliisikoulutuksen työelämävastaaavuus*. Valmistuneelta poliisilta pyydetään arviota siitä, kuinka hyvin poliisikoulutus on hänen käsityksensä mukaan koulutuksen eri osa-alueilla vastannut poliisin ammatin osaamisvaatimuksia.

”Seuraavaksi pyydämme sinua arvioimaan poliisikoulutusta poliisin ammatin osaamisvaatimusten näkökulmasta.

Kun vertaat saamaasi poliisikoulutusta poliisin ammatin osaamisvaatimukseen, kuinka hyvät ammatilliset valmiudet poliisikoulutus sinulle käsityksesi mukaan antoi seuraavilla eri osa-alueilla: (Väittäminä esimerkiksi: ”aggressiivisen asiakkaan käsittely”, ”kuulustelut” tai ”tekninen tutkinta”)

- 1 = Välttävät, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen heikoimpiin
- 2 = Tyydyttävät
- 3 = Hyvät
- 4 = Kiitettävät
- 5 = Erinomaiset, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen parhaimpiin”

Poliisin perustietoja ja -taitoja koskevia arviointituloksia käsitellään tässä luvussa (6.1.). Valmistuneiden poliisien antamat arviot on järjestetty taulukossa 6.1. paremmuusjärjestykseen vuoden 2021 arviointitulosten perusteella. Samassa taulukossa tuloksia verrataan keskiarvoina edellisen vaikuttavuusarvioinnin 2019 tuloksiin. Poliisikoulutuksen työelämävastaavuutta – valvonta- ja hälytystoiminnan, liikennevalvonnan ja rikostorjunnan koulutusalueita koskevia arviointituloksia – käsitellään kolmessa seuraavassa luvussa (6.2.–6.4.).

Valmistuneiden poliisien arvioiden perusteella suhteellisesti parhaita perusosaamisen alueita ovat suomen kielen hyvä hallinta (ka. 4.50), poliisiauton turvallinen kuljettaminen (4.30) ja tiedonhaun ja eri tietolähteiden hyödyntämisen taidot (4.28). Suomen kielen hallinnasta voidaan erikseen todeta, että sitä koskevat arviot ovat systemaattisesti parantuneet koko tutkimusjakson ajan (2011–2021). Suomen kielen opetuksen pedagogisia ratkaisuja on kuvattu lähemmin vuoden 2017 raporttia varten kirjoitetussa opettajan kolumnissa (Haikansalo & Solja, 2017).

Suhteellisessa katsannossa heikoimmiksi perusosaamisen alueiksi valmistuneet poliisit arvioivat ruotsin kielen osaamisen käytännön asiakastilanteissa (ka. 2.02),³ tilastollinen rikosanalyysin ja analyysitoiminnan osaamisen (2.70) sekä ulkomaa-laisvalvonnan perusasioiden osaaminen (2.91). Nämä kolme osaamisaluetta erottuvat selvästi muusta perusosaamisesta. Niitä koskevat arviot ovat jonkin verran heikentyneet viime vuosien aikana. Lehtorit Ritva Lyytinen ja Maritta Mielty kuvaavat ruotsin kielen opetuksen pedagogisia ratkaisuja tähän raporttiin kirjoittamassaan opettajan kolumnissa (9.1. Päivää, God dag!). Pedagogiikan ohella he pohtivat myös muun muassa sitä, mikä merkitys heikentyneeseen osaamiseen on ollut sillä, että ruotsi ei vuodesta 2005 saakka ole enää ollut pakollinen oppiaine ylioppilaskirjoituksissa ja että ruotsin kirjoittajien määrä on tosiasiaa vähentynyt.

---

3 Kysymys esitetään tutkimuksen ruotsinkielisessä lomakkeessa siten, että se koskee kommunikaatiovalmiuksia suomea puhuvien asiakkaiden kanssa.

Taulukko 6.1. Poliisin perustiedot ja -taidot

Perusosaaminen	2013 (ka.)	2015 (ka.)	2017 (ka.)	2019 (ka.)	2021 (ka.)	2021/ 2019
Kirjoitan hyvää suomen kieltä, esim. raportoinnissa(1)	4.17	4.22	4.40	4.45	4.50	1.01
Osaan kuljettaa poliisiautoa turvallisesti(2)	4.06	4.03	4.29	4.33	4.30	0.99
Osaan hyödyntää tiedonhakua ja eri tietotähteitä monipuolisesti työssäni	4.10	4.16	4.31	4.29	4.28	1.00
Hallitsen työturvallisuusasiat ja hyvät työturvallisuuskäytännöt	3.99	4.06	4.10	4.15	4.15	1.00
Kykenen kantamaan tehtävieni edellyttämän vastuun, myös esim. partiojohtajana	4.07	3.87	4.03	4.09	4.05	0.99
Tunnen poliisin toimivaltuudet hyvin ja osaan perustella niiden käytön(3)	4.33	4.38	3.98	4.11	4.04	0.98
Tunnen kenttäjohtajajärjestelmän ja toimin sen mukaisesti	3.99	3.83	3.86	4.13	4.02	0.97
Osaan käyttää rangaistusvaatimusmenettelyä	4.35	4.31	4.18	4.18	3.99	0.95
Ymmärrän kulttuurieroja ja kykenen yhteistyöhön kulttuuriltaan erilaisten henkilöiden kanssa	3.92	3.94	3.88	3.91	3.89	0.99
Osaan käyttää suppeaa tutkintaa	3.92	3.88	3.90	3.88	3.85	0.99
Kommunikoin sujuvasti englantia puhuvien asiakkaiden kanssa	3.87	3.90	3.95	3.90	3.81	0.98
Tiedän ulkomaalaisvalvonnan perusasiat	2.66	2.62	3.17	3.02	2.91	0.96
Hallitsen tilastollisen rikosanalyysin ja analyysitoiminnan perusteet	2.65	2.55	2.64	2.92	2.70	0.92
Kommunikoin sujuvasti ruotsia puhuvien asiakkaiden kanssa(4)	2.67	2.43	2.21	2.41	2.02	0.84
n (min)	118	143	93	126	207	

(1),(4) Ruotsinkielisessä lomakkeessa kysymykset äidinkielestä ja toisesta kotimaisesta kielestä ilmaistiin vastaajille toisin päin kuin suomenkielisessä lomakkeessa. Toisen kotimaisen kielen osalta kysymykset muotoiltiin seuraavilla tavoilla: ”kommunikoin ruotsia puhuvien asiakkaiden kanssa sujuvasti”, ”jag kommunicerar utan problem med kunder som pratar finska”.

(2) Vuoteen 2015 saakka: ”kuljetan poliisiautoa esimerkiksiesti ja turvallisesti”.

(3) Vuoteen 2015 saakka: ”käytän poliisivaltuuksia tarkoituksenmukaisesti” (vertailusarja tästä kysymyksestä) ja erillisenä kysymyksenä ”osaan perustella toimivaltuuksien käytön”.

Aineisto: PVA 2013–2021

Mann-Whitney -testin perusteella tutkintojen välillä oli tilastollisesti merkitsevä ero yhteensä seitsemässä eri muuttujassa:

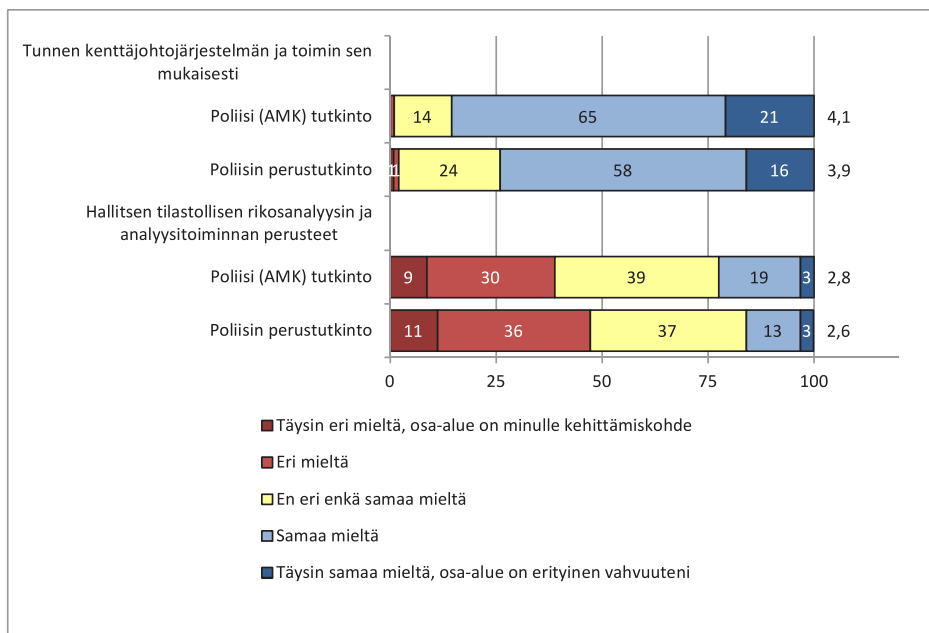
1. *Tunnen kenttäjohtajajärjestelmän ja toimin sen mukaisesti* (rank ka. poliisin perustutkinto 264.14 < poliisi (AMK) tutkinto 302.31, $U = 45\ 502$, $z = 3.178$, $p = .036$, $r = .13$, $n = 569$),
2. *Hallitsen tilastollisen rikosanalyysin ja analyysitoiminnan perusteet* (rank ka. poliisin perustutkinto 268.49 < poliisi (AMK) tutkinto 298.70, $U = 44\ 378.5$, $z = 2.293$, $p = .022$, $r = .10$, $n = 569$),
3. *UUSI: Kykenen kantamaan tehtävieni edellyttämän vastuun myös esim. partiojohtajana* (rank ka. poliisin perustutkinto 270.65 < poliisi (AMK) tutkinto 296.82, $U = 43\ 779.5$, $z = 2.204$, $p = .028$, $r = .09$, $n = 569$),
4. *UUSI: Osaan kuljettaa poliisiautoa turvallisesti* (rank ka. poliisin perustutkinto 263.61 < poliisi (AMK) tutkinto 303.60, $U = 45\ 896$, $z = 3.294$, $p = .001$, $r = .14$, $n = 570$),

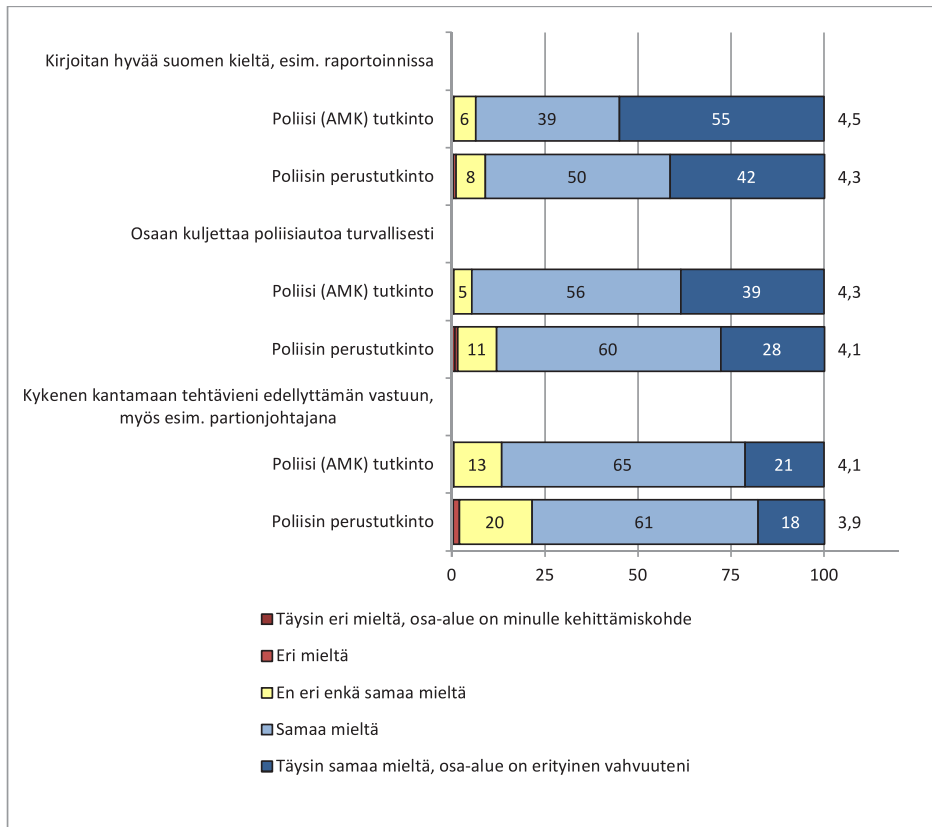
5. *UUSI: Kirjoitan hyvää suomen kieltä, esim. raportoinnissa* (rank ka. poliisin perustutkinto 263.57 < poliisi (AMK) tutkinto 302.78, $U = 45\,647.5$, $z = 3.166$, $p = .002$, $r = .13$, $n = 569$),
6. *UUSI: Osaan käyttää rangaistusvaatimusmenettelyä* (rank ka. poliisin perustutkinto 305.29 > poliisi (AMK) tutkinto 268.17, $U = 34\,884$, $z = -3.009$, $p = .003$, $r = -.13$, $n = 569$),
7. *UUSI: Tunnen poliisin toimivaltuudet hyvin ja osaan perustella niiden käytön* (rank ka. poliisin perustutkinto 305.50 > poliisi (AMK) tutkinto 267.02, $U = 34\,571.5$, $z = -3.426$, $p = .001$, $r = -.14$, $n = 568$).

Tutkintojen välisiä sisällöllisiä eroja kuvataan kuviossa 6.1.–6.3. Poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneet arvioivat tuntevansa kenttäjohtajärjestelmän ja hallitsevansa tilastollisen rikosanalyysin ja analyysitoiminnan perusteet paremmin kuin poliisin perustutkinnon suorittaneet. Havainto on laadullisesti sama kuin vuoden 2019 raportissa. Laadullisesti samansuuntainen ero poliisi (AMK) -tutkinnon hyväksi havaittiin nyt kuitenkin myös johtamisvastuuta (”kykenen kantamaan tehtävieni edellyttämän vastuun myös esimerkiksi partionjohtajana”), poliisiauton turvallista kuljettamista sekä suomen kielen hallintaa koskevissa arvioissa (kuviot 6.1. ja 6.2.).

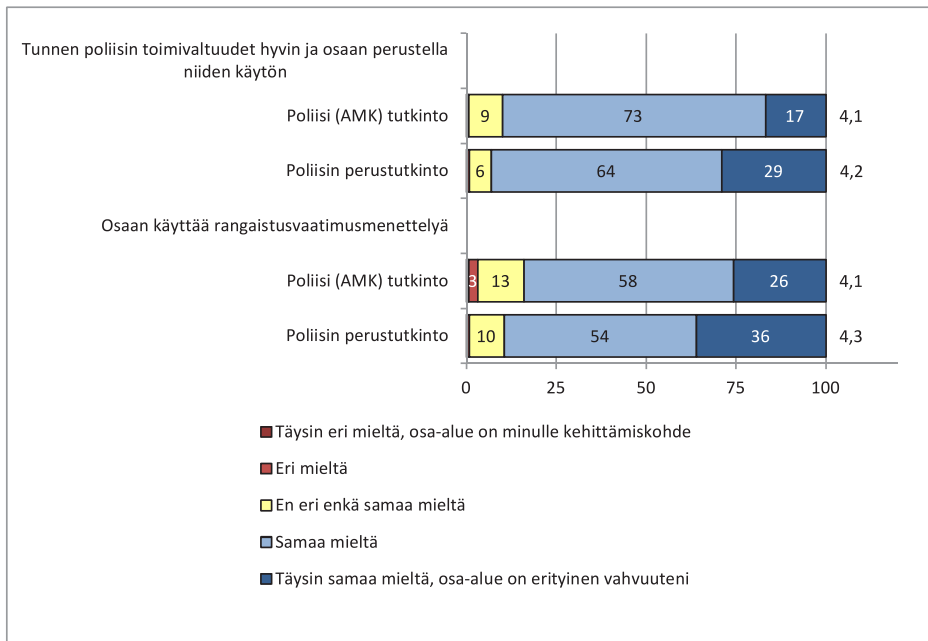
Myös rangaistusvaatimusmenettelyn hallinnan ja poliisin toimivaltuuksien tuntemisen ja perustelemisen osalta havaittiin tilastollisesti merkitsevä ero tutkintojen välillä, mutta se oli laadullisesti toisen suuntainen. Poliisin perustutkinnon suorittaneet arvioivat osaamisensa näiltä osin paremmaksi kuin poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneet (kuvio 6.3.).

Kuvio 6.1. Poliisin perustiedot ja -taidot – kenttäjohtajärjestelmä ja tilastollisen rikosanalyysin ja analyysitoiminnan perusteet: poliisin perustutkinnon ja poliisi (AMK) tutkinnon suorittaneiden arviot
 Aineisto: PVA 2015–2021 (vuosina 2012–2019 valmistuneita poliiseja, N = 577, tutkintotieto 574 henkilöltä)

Kuvio 6.2. Poliisin perustiedot ja -taidot – suomen kieli, poliisiauton turvallinen kuljettaminen ja vastuun kantaminen vaativissa tilanteissa: poliisin perustutkinnon ja poliisi (AMK) tutkinnon suorittaneiden arviot
 Aineisto: PVA 2015–2021 (vuosina 2012–2019 valmistuneita poliiseja, N = 577, tutkintotieto 574 henkilöltä)

Kuvio 6.3. Poliisin perustiedot ja -taidot – poliisin toimivaltuudet, rangaistusvaatimusmenettelyn käyttäminen: poliisin perustutkinnon ja poliisi (AMK) tutkinnon suorittaneiden arviot
 Aineisto: PVA 2015–2021 (vuosina 2012–2019 valmistuneita poliiseja, N = 577, tutkintotieto 574 henkilöltä)

6.2. Poliisikoulutuksen työelämävastaavuus: valvonta- ja hälytystoiminnan koulutus

Kuten edellä todettiin, valvonta- ja hälytystoiminnan, liikennevalvonnan ja rikostorjunnan koulutusosuuksia koskeneissa kysymyksissä kysymykset kohdistuivat poliisikoulutuksen työelämävastaavuuteen, eivät valmistuneiden poliisien omaan osaamiseen sinänsä.

”Poliisikoulutuksen työelämävastaavuus:

(...)

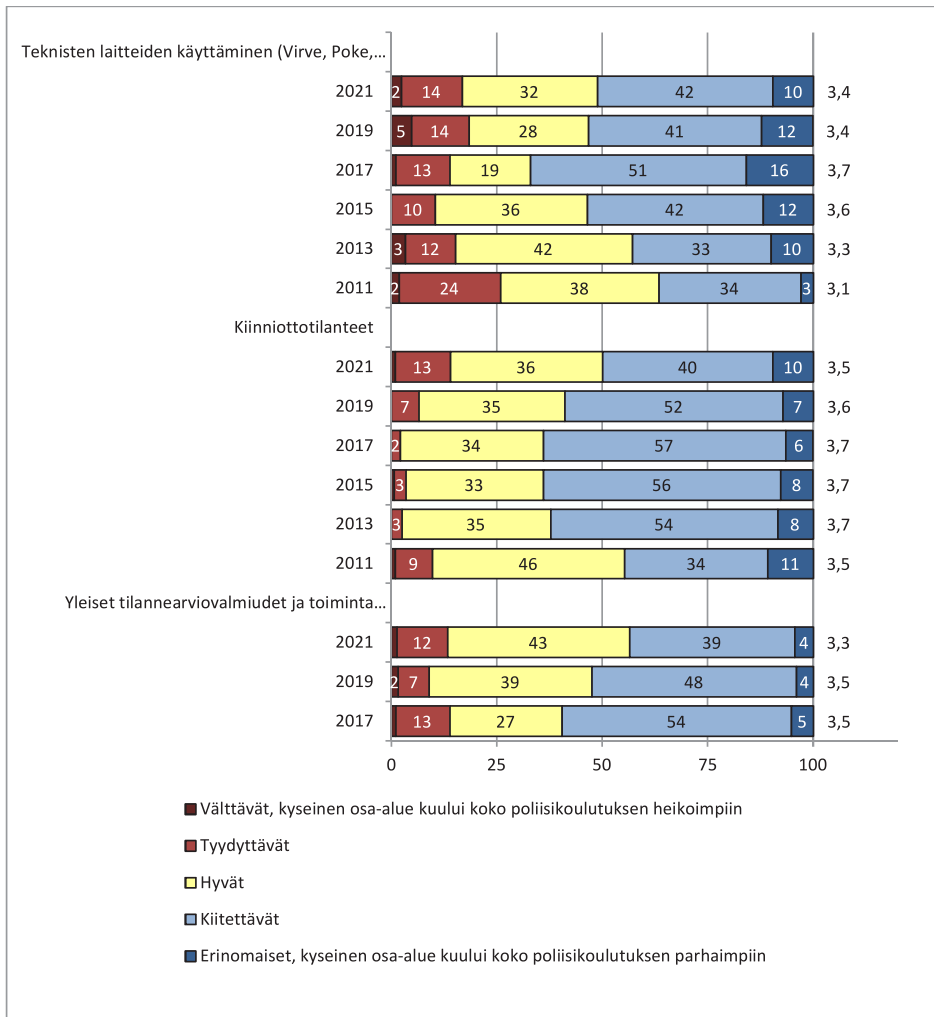
Kun vertaat saamaasi poliisikoulutusta poliisin ammatin osaamisvaatimukseen, kuinka hyvät ammatilliset valmiudet poliisikoulutus sinulle käsityksesi mukaan antoi seuraavilla eri osa-alueilla: (Väittäminä esimerkiksi: ”poliisitaktiikan soveltaminen operatiivisissa tehtävissä”, ”liikenneonnettomuustilanteiden hallinta” tai ”kotihälytykset”)

- 1 = Välttävät, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen heikoimpiin
- 2 = Tyydyttävät
- 3 = Hyvät
- 4 = Kiitettävät
- 5 = Erinomaiset, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen parhaimpiin”

Valvonta- ja hälytystoiminnan koulutuksen työelämävastaavuutta koskevat arviot esitetään kuvioissa 6.4a.–6.4c. Avoin palaute, siltä osin kuin se kohdistui pääasiassa valvonta- ja hälytystoiminnan koulutukseen, esitetään näiden numeeristen arvioiden ja tutkintovertailun (kuviot 6.5. ja 6.6.) jälkeen.

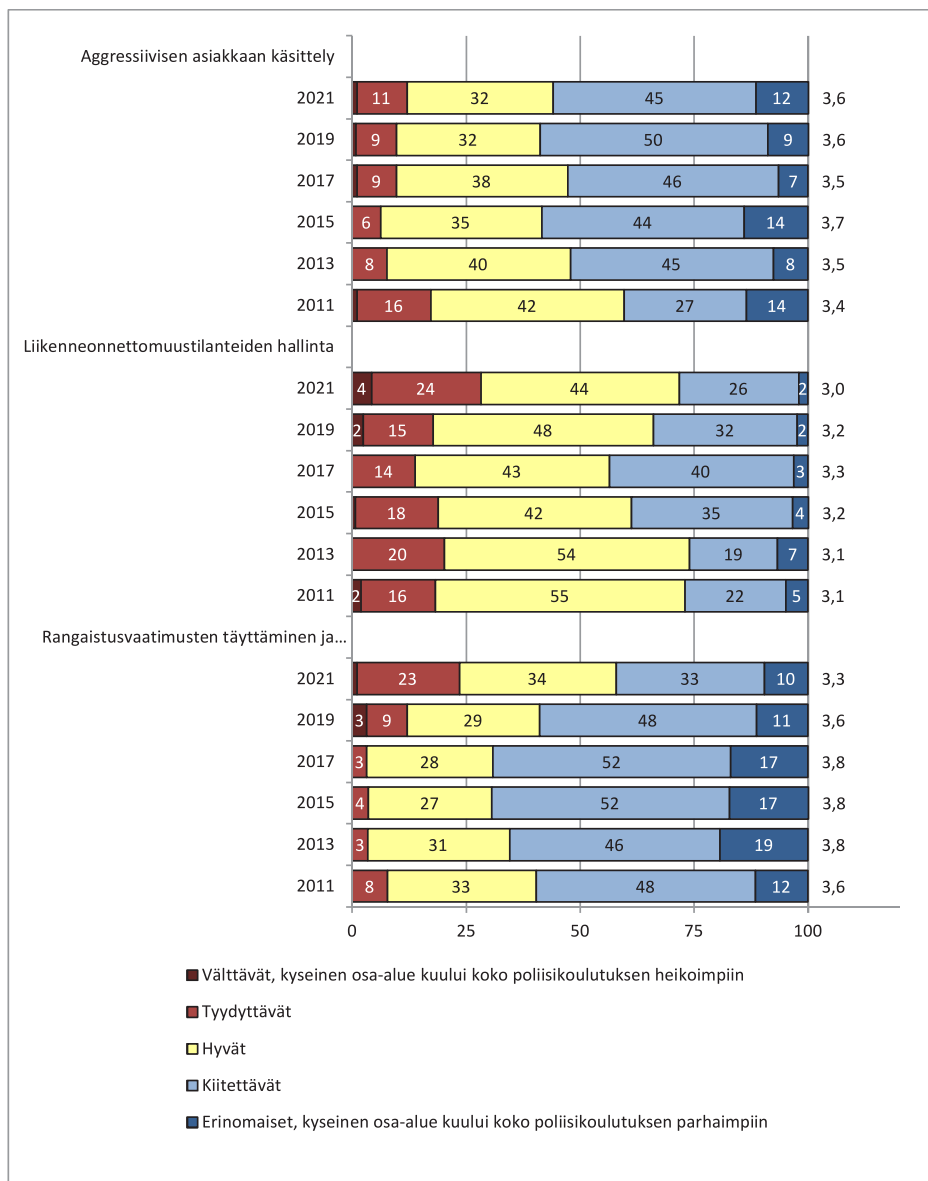
Valvonta- ja hälytystoiminnan alueella koulutuksen työelämävastaavuus arviointiin kaikilta osin joko hyväksi (= 3) tai kiitettäväksi (= 4). Erityisen hyväksi se arvioitiin uusimmassa tutkimuksessa voimankäyttöä koskevien säädösten tuntemisen (ka. 3.8), aggressiivisen asiakkaan käsittelyn (3.6) ja kiinniottotilanteiden (3.5) alueilla.

Arviot ovat viime vuosina kehittyneet pääasiassa kielteiseen suuntaan, poikkeuksina tähän sääntöön kuitenkin voimankäyttöä koskevien säädösten tunteminen ja aggressiivisen asiakkaan käsittely, joilta osin arviot eivät ole heikentyneet. Erityisen suurelta muutoksia näyttää teknisten laitteiden käyttämistä, rangaistusvaatimusten täyttämistä ja tiedoksi antamista sekä kotihälytyksiä koskevissa arvioissa, kun uusimpia arvioita verrataan arvioihin 2010-luvun puolivälin tutkimuksissa. Taulukossa 6.2. tarkastellaan lyhyesti, vaikuttaako naisten yliedustus uusimmassa aineistossa kotihälytysten hallintaa koskeviin, aiempaa kriittisempiin arvioihin. Näin voisi periaatteessa olla, koska 1. on mahdollista, että naisilla ja miehillä on erilainen kokemus kotihälytyksiä koskevasta koulutuksesta suhteessa kotihälytysten arkeen ja kotihälytysten edellyttämiin osaamisvaatimuksiin, jos esimerkiksi puhuttaminen kotihälytystehtävillä kohdistuu asiakkaiden toiveiden mukaisesti, tai muista syistä, eri asiakasryhmiin, naisilla tavallista enemmän ehkä nais- ja lapsiasiakkaisiin, miehillä miesasiakkaisiin, ja 2. naisten tiedetään olevan uusimmassa aineistossa yliedustettuina, miesten aliedustettuina. Näin ei kuitenkaan näytä olevan: miesten ja naisten välillä ei ole näissä arvioissa tilastollisesti merkitsevää eroa, itse asiassa eroa ei ole juuri lainkaan (ks. taulukko 6.2).

Kuvio 6.4a. Valvonta- ja hälytystoiminta: poliisikoulutuksen työelämävastaavuutta koskevat arviot

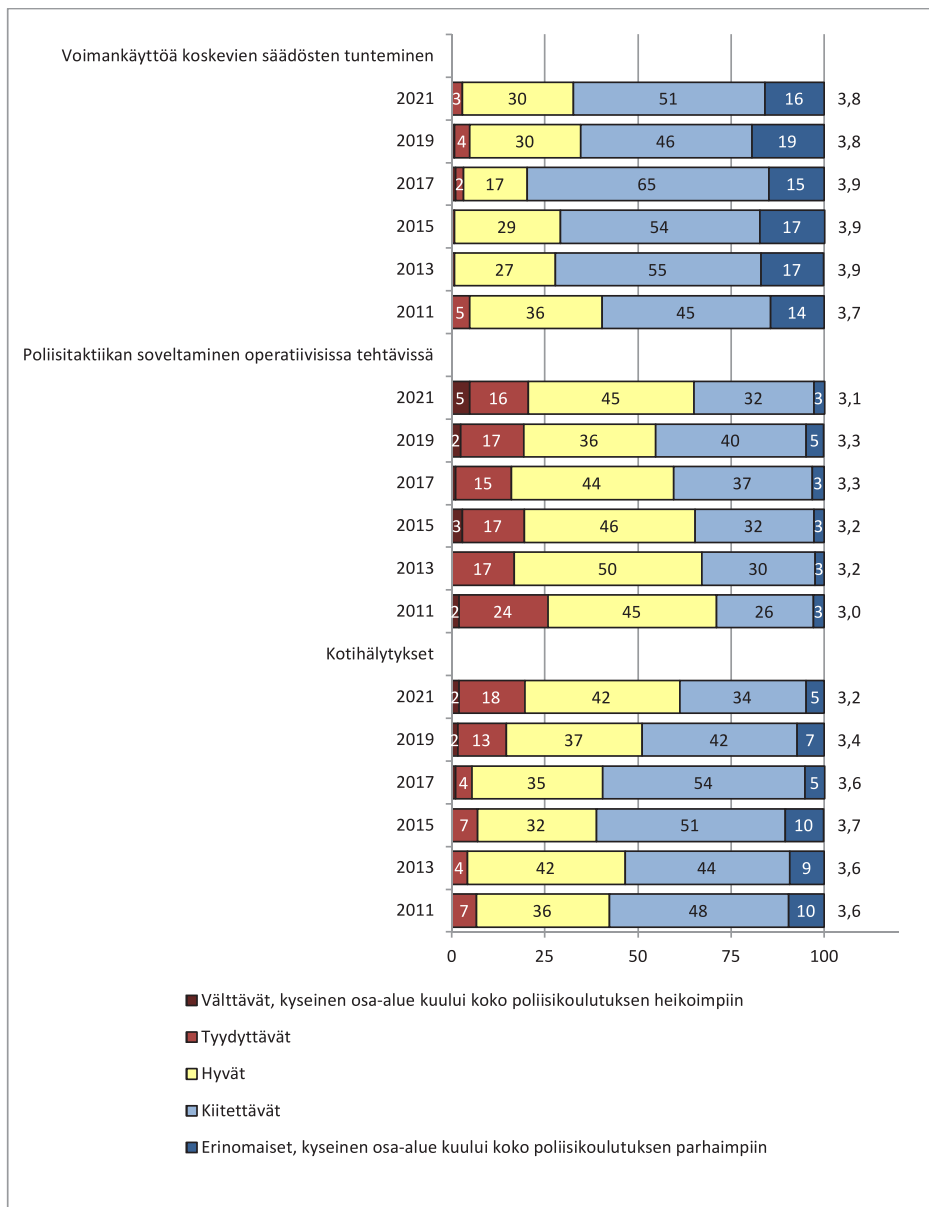
- Teknisten laitteiden käyttäminen (Virve, Poke, alkometri, ym.)
  - Kiinniottotilanteet
  - Yleiset tilannearviovalmiudet ja toiminta tapahtumapaikalla
- Aineisto: PVA 2011–2021

Kuvio 6.4b. Valvonta- ja hälytystoiminta: poliisikoulutuksen työelämävastaavuutta koskevat arviot

- Aggressiivisen asiakkaan käsittely
- Liikenneonnettomuustilanteiden hallinta
- Rangaistusvaatimusten täyttäminen ja tiedoksi antaminen

Aineisto: PVA 2011–2021

Kuvio 6.4c. Valvonta- ja hälytystoiminta: poliisikoulutuksen työelämävastaavuutta koskevat arviot

- Voimankäyttöä koskevien säädösten tunteminen
- Poliisitaktiikan soveltaminen operatiivisissa tehtävissä
- Kotihälytykset

Aineisto: PVA 2011–2021

Taulukko 6.2. Kotihälytykset: poliisikoulutuksen työelämävastaavuutta koskevat arviot sukupuolen mukaan

	Nainen	Mies
Välttävät, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen heikoimpiin	0.4 %	1.1 %
Tyydyttävät	11.2 %	9.4 %
Hyvät	39.7 %	36.9 %
Kiitettävät	39.7 %	45.6 %
Erinomaiset, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen parhaimpiin	9.1 %	7.0 %
	100.0 %	100.0 %
Keskiarvo	3.46	3.48
Keskihajonta	0.826	0.802
<i>n/N</i>	232/238	555/558
Aineistossa ei tietoa vastaajan sukupuolesta: 6 havaintoyksikköä		
Havaintoyksiköitä aineistossa yhteensä 238+558+6 = 802		

Aineisto: PVA 2011–2021

$L\chi^2 = 3.944$, $df = 4$, $p = 0.414$, $C = 0.07$, $(C/C_{max}) = 0.10$

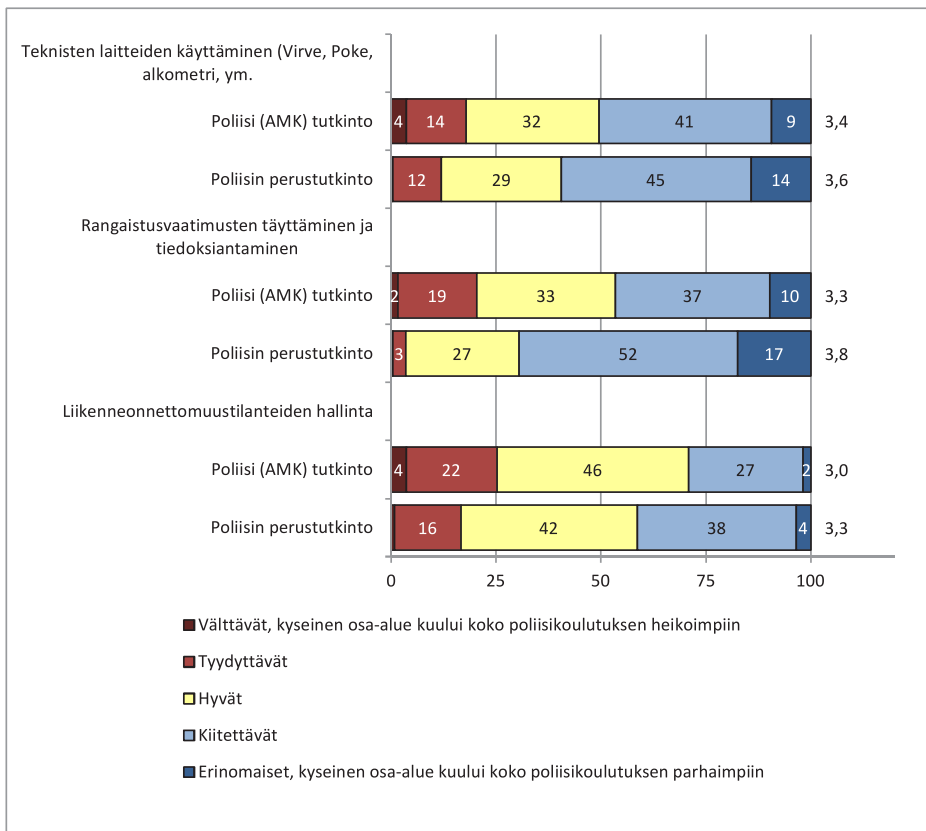
Mann-Whitney $U = 66\ 079.5$, $z = 0.630$, $p = .529$, $r = 0.022$, $n = 787$.

Mann-Whitney -testin perusteella tutkintojen välillä oli tilastollisesti merkitsevä ero seuraavissa viidessä muuttujassa:

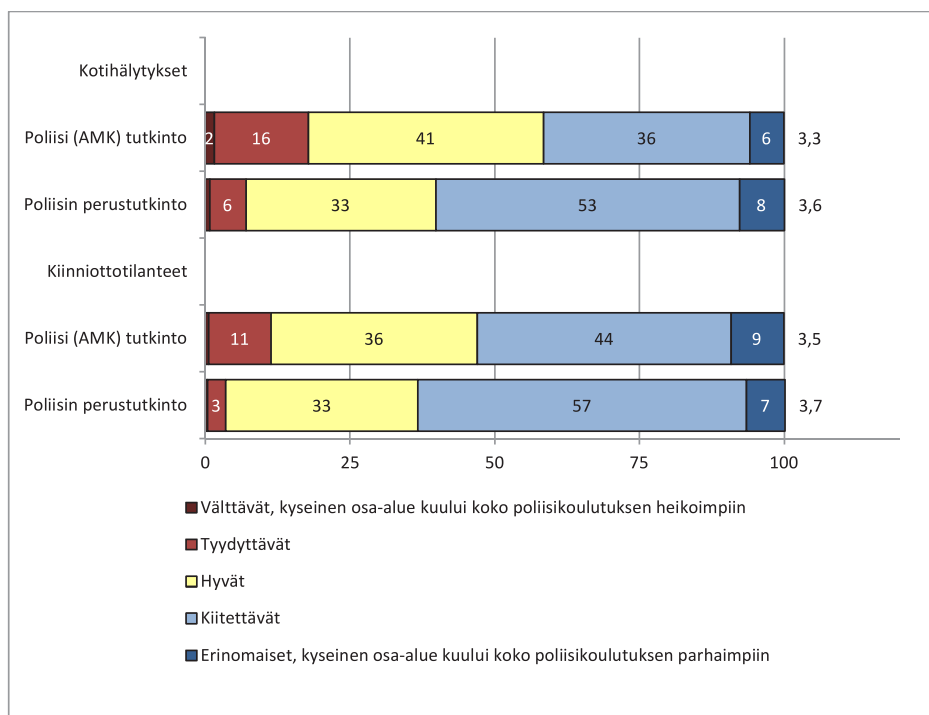
1. *Teknisten laitteiden käyttäminen (Virve, Poke, alkometri, ym.)* (rank ka. poliisin perustutkinto 303.43 > poliisi (AMK) -tutkinto 268.63, $U = 35112.5$, $z = -2.669$, $p = .008$, $r = -.11$; $n = 568$),
2. *Rangaistusvaatimusten täyttäminen ja tiedoksi antaminen* (rank ka. poliisin perustutkinto 328.67 > poliisi (AMK) -tutkinto 247.48, $U = 28\ 576.5$, $z = -6.245$, $p < .001$, $r = -.26$; $n = 568$),
3. *Liikenneonnettomuustilanteiden hallinta* (rank ka. poliisin perustutkinto 308.97 > poliisi (AMK) -tutkinto 263.99, $U = 33\ 677$, $z = -3.479$, $p = .001$, $r = -.15$; $n = 568$),
4. *UUSI: Kiinniottotilanteet* (rank ka. poliisin perustutkinto 300.36 > poliisi (AMK) -tutkinto 270.24, $U = 35\ 647.5$, $z = -2.387$, $p = .017$, $r = -.10$; $n = 567$),
5. *UUSI: Kotihälytykset* (rank ka. poliisin perustutkinto 316.92 > poliisi (AMK) -tutkinto 256.32, $U = 31\ 359.5$, $z = -4.716$, $p < .001$, $r = -.20$; $n = 567$).

Tutkintojen välisiä sisällöllisiä eroja kuvataan kuvioissa 6.5. ja 6.6. Sekä analyysistä että kuvioista havaitaan, että poliisin perustutkinnon suorittaneiden arviot olivat kaikilla edellä mainituilla alueilla parempia kuin poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneiden vastaavat arviot. Kolmella näistä alueista vastaava ero havaittiin jo vuoden 2019 tutkimuksessa: teknisten laitteiden käyttämisen, rangaistusvaatimusten täyttämisen ja tiedoksi antamisen sekä liikenneonnettomuustilanteiden hallinnan alueilla. Nyt vastaavan suuntainen ero havaittiin edellisten lisäksi myös kiinniottotilanteiden ja kotihälytysten alueilla. Vaikutuksen voimakkuus, jota r -suure mittaa, vaihteli kiinniottotilanteiden noin $r = -.10$:stä rangaistusvaatimusten täyttämisen ja tiedoksi antamisen noin $r = -.26$:een.

Taso on edelleen hyvä. Noin 89 % poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneista esimerkiksi arvioi, että poliisikoulutus on antanut kiitettävät, erinomaiset tai hyvät valmiudet kiinniottotilanteisiin (noin 11 % välttävät tai tyydyttävät valmiudet). Vastaava osuus poliisin perustutkinnon suorittaneilla oli noin 97 % (noin 3 % välttävät tai tyydyttävät valmiudet).

Kuvio 6.5. Valvonta- ja hälytystoiminta, koulutuksen työelämävastaavuus – teknisten laitteiden käyttäminen, rangaistusvaatimuksen täyttäminen ja tiedoksi antaminen sekä liikenneonnettomuuksien hallinta: poliisin perustutkinnon ja poliisi (AMK) tutkinnon suorittaneiden arviot
Aineisto: PVA 2015–2021 (vuosina 2012–2019 valmistuneita poliiseja, N = 577, tutkintotieto 574 henkilöltä)

Kuvio 6.6. Valvonta- ja hälytystoiminta, koulutuksen työelämävastaavuus – kotihälytykset, kiinniottotilanteet: poliisin perustutkinnon ja poliisi (AMK) tutkinnon suorittaneiden arviot

Aineisto: PVA 2015–2021 (vuosina 2012–2019 valmistuneita poliiseja, N = 577, tutkintotieto 574 henkilöltä)

Avointa palautetta valvonta- ja hälytystoiminnan koulutuksesta

Poliisikoulutuksen vaikuttavuusarvioinnissa on tutkimussarjan alusta saakka kerätty avointa palautetta usean eri kysymyksen avulla. Valvonta- ja hälytystoiminnan, liikennevalvonnan ja rikostorjunnan koulutuksia käsittelevissä luvuissa 6.2., 6.3. ja 6.4. tarkastellaan vastauksia kahteen sellaiseen avokysymykseen, joissa vastaajia pyydettiin omasanaisesti arvioimaan poliisikoulutuksen työelämävastaavuutta. Kyselylomakkeessa nämä kysymykset esitettiin vastaajille poliisikoulutuksen työelämävastaavuutta koskeneiden strukturoitujen osien jälkeen.

q+ ”Mitkä olivat niitä poliisikoulutuksen osaamisalueita, joilta sait mielestäsi parhaat valmiudet poliisin ammattiin?”

q- ”Minkä osaamisalueiden koulutuksesta et saanut mielestäsi riittäviä valmiuksia poliisin ammattiin? Millä osaamisalueilla poliisikoulutuksessa olisi eniten kehittämistä?”

Palaute, jota kuvataan tässä luvussa, kohdistui pääasiassa valvonta- ja hälytystoiminnan koulutuksen eri puoliin. Mukana on myös muunlaista palautetta, mutta

tässä luvussa 6.2. paino on niissä palauteissa, joissa käsiteltiin jollakin tavalla valvonta- ja hälytystoiminnan koulutusta tai sen eri osa-alueita.

Avoin palaute raportoidaan tässä tutkimuksessa kattavalla ja yksityiskohtaisella tavalla,⁴ kuten aiemmissakin tämän tutkimussarjan tutkimuksissa. Yleensä teksteineistoa ei laadullisessa tutkimuksessa julkaista tässä laajuudessa. Tavallisesti se analysoidaan ja tulokset raportoidaan analysoituina. Yksittäisiä lainauksia käytetään vain vähän tai ei lainkaan.

Tämän arviointitutkimuksen tavoite on kuitenkin paitsi analyttinen (tutkimuksellinen) myös praktinen. Sen tehtävänä on välittää tietoa valmistuneilta poliiseilta Poliisiammattikorkeakoulun opettajille ja laadunvarmistusjärjestelmälle. Tavoite on siten hieman toinen kuin tavanomaisessa akateemisessa tutkimuksessa, mikä vaikuttaa myös tutkimuksen menetelmä- ja raportointiratkaisuihin.

Ratkaisun taustalla on tarkemmin sanottuna kaksi informaation säilyttämistä ja välittämistä koskevaa ajatusta.

1. Valmistuneille poliiseille on haluttu antaa oma ääni, jotta he näkevät, että palaute todella menee perille. Annettu palaute on haluttu välittää sellaisenaan tai lähes sellaisenaan koulutuksen suunnittelusta ja opetuksesta vastaavalle Poliisiammattikorkeakoulun henkilökunnalle.
2. Tällä on merkitystä valmistuneille poliiseille, mutta myös Poliisiammattikorkeakoulun opetushenkilökunnalle ja koulutussuunnittelutoiminnolle. On todennäköistä, että opettajat ymmärtävät omaa opetusaluettaan koskevasta palautetekstistä asioita, joita analyysivaiheessa aineistoa käsittelevät tutkijat eivät ymmärrä. Myös Poliisiammattikorkeakoulun koulutussuunnittelijoilta saatu palaute on vahvistanut, että ratkaisu on ollut oikea: kattavasti raportoitu, yksityiskohtainen palaute antaa arvokkaan näkymän valmistuneiden poliisien koulutuskokemuksiin.

q– Minkä osaamisalueiden koulutuksesta et saanut mielestäsi riittäviä valmiuksia poliisin ammattiin? Millä osaamisalueilla poliisikoulutuksessa olisi eniten kehittämistä?

”Enemmän käytännön harjoitusta, operatiiviset/taktiset/toiminnalliset harjoitukset ovat elintärkeitä koska kuka tahansa saattaa joutua jo harjoittelussa yllättäviin ja vakaviin tehtäviin jossa oman toiminnan tulee olla tehokasta ja turvallista, ja sekunnissa päätetyillä ja tehdyillä toimilla on vakavat seuraukset.

AMK-uudistuksen mukana koulutuksessa tuntui olevan myös täysin turhia kursseja, joiden syövä aika olisi voitu käyttää oikeasti tärkeiden asioiden opetteluun. [työyhteisötiedot tms.]

---

4 Vain muutamia sellaisia useaan kertaan toistuvia vastauksia, jotka ovat hyvin pelkistettyjä – kun vastauksena on ollut esimerkiksi pelkästään ”voimankäyttö” tai ”tutkinta” – on poistettu. Ne harvat voimasanat, joita aineistossa oli, on niin ikään poistettu. Aineiston alkuperäisen tietosuojakäsittelyn vaiheessa aineistosta on poistettu 1. muutamia sellaisia poliisin sisäisiä asioita, joilla on taktista merkitystä operatiivisen poliisitoiminnan kannalta, 2. sellaisia vastaajakohtaisia tietoja, jotka saattaisivat mahdollistaa vastaajan tunnistamisen, sekä 3. sellaisia tietoja, jotka saattaisivat mahdollistaa yksittäisen opettajan tunnistamisen. Muutoin, kuten tekstissä todetaan, avoin palaute raportoidaan kattavasti. Raportoitu tekstiaineisto soveltuu näin ollen myös myöhemmän tekstianalyysin aineistoksi, esimerkiksi opinnäytetöissä.

Oikea oppiminen tapahtuu vasta harjoittelussa kun palaset loksahtavat paikalleen, ja harjoittelun alkuun mennessä tulisi olla koululta saadut palaset takaraivossa jotta näistä voi kokonaiskuvan muodostaa.

Muistakaa tulevaisuudessakin ettei poliisiammattia voi opiskella etänä tai verkkokursseina.”

”Voimankäytön tunteja lisää, aggressiivisen asiakkaan kohtaamista. Enemmän käytännön läheisiä harjoituksia.”

”Valvonta- ja hälytystoiminnan tunnit olivat täysin hukkaan heitettyä aikaa. Myös esim. pakkokeinoseminaarit ja niihin liittyvät tehtävät eivät palvelleet ollenkaan tarkoitustaan, niissä mentiin aina [väärin päin –M.V.] puuhun. Ei voi ymmärtää lakipykäliden sisältöä ja keksiä niihin itse esimerkkitapauksia, joita seminaareissa pyöriteltiin, jos ei ole työstä käytännön kokemusta.”

”Käsittäakseni asiat ovat opetuksessa muuttuneet, mutta kurssimme valvontaja hälytystoiminnan opetuksen alku oli keinoa, eikä siitä oikein jäänyt käteen hirveästi.”

”Voimankäytöstä: aggressiiviseksi äityvän tilanteen tunnistaminen.”

”Hälytys- ja valvontatoiminnan koulutus oli erikoisen suppeaa ja ”opitte siten töissä”-henkistä. Nyt pari vuotta hälytystehtäviä ajaneena tuntuu, että sillä saralla olisi mahdollista tehdä ihan hyviä ja kattavia luentoja opiskelijoille esim. yleisimmistä hälytystehtävistä, kenttäjohtojärjestelmästä ja toiminnasta tapahtumapaikalla. Tehtävissä voisi hyödyntää video- ja hätäkeskustallenteita ja miksei vaikka rikosilmoitus- ja esitutkintapöytäkirjamatskuja.”

”operatiiviset harjoitteet (oppilaat opettivat toisiaan, selkeys puuttui)”

”Valvonta- ja hälytyssektorin toiminnan harjoittelussa oli ainakin oman koulutukseni aikana paljon puutteita. Harjoituksissa olisi pitänyt käyttää paljon nykyistä enemmän tietojärjestelmiä (virve, poke, jne.). Harjoitteluun tullessa ei ainakaan minulla ollut yhtään käytännön kokemusta Poken käyttämisestä tehtävillä, sitä oli käytetty ainoastaan luokassa ns. ”laboratorio-olosuhteissa”. Lisäksi koulutuksessa olisi ollut hyvä keskittyä myös asiakkaiden kohtaamiseen suullisesti, eikä harjoitella pelkkää painimista.”

”Hälytys- ja valvonta puolella kokonaisuutta ja keikan ajoa voisi useamman partion harjoituksina järjestää enemmän kuin yhden. Kokonaisuus hahmotuisi paremmin.”

”En pitänyt kursseista, missä oppilaat opettivat toisiaan itsenäisesti, eli opettajan rooli oli olla ainoastaan valvomassa PowerPoint-esityksiä. Lisäksi siihen nähden, että koulusta valmistaudutaan poliisin perustehtäviin, oli täysin turhaa käsitellä organisaation johtamista ym. päällystön tai alipäällystön tehtäviin kuuluvia asioita peruskoulutuksessa.”

”Virven käyttö”

”Varsinaisiin poliisissa oleviin tehtäviin kouluttautumisessa. Koulutuksesta jäi ohut kuva siitä, mitä työ käytännössä on. Harjoittelun aloittaessa olin pillalla ja kesti aikaa, ennen kuin pääsin hommiin kunnolla käsiksi. Esimerkiksi kenttäjohtojärjestelmä (ei tietotekninen järjestelmä, vaan operatiivisen toiminnan esimiesjärjestelmä (...)), erilaiset poliisitaktiset asiat (esimerkiksi tilanneorganisaatiot ja vaihtoehtoiset toimintamallit niissä), työturvallisuusasiat (voimankäytönopetuksen vähäisyys ja varsinkin taktinen puoli tässä osa-alueessa) sekä hälytystehtävien hoitaminen. Harjoittelun alkuvaiheessa kentällä yksittäisissä pienemmissä tilanteissa toimin, kuten olin joskus nähnyt poliisit tv-sarjassa toimittavan. Tutkinnan puolen vajaavaisuudet olivat vielä suuremmat. En tiennyt, mitä se työ pitää sisällään muuten, kuin kuulustelut.”

”aseenkäytön opetus ei vastannut työelämää, aseotteet jne. oli kyllä kivikaudelta, toki opiskelijoiden lähtötaso erilainen jne. ...”

”kokonaisuuksien hallinta monessakin asiassa. Voimankäyttö ja taktiikkaharjoituksia saisi olla paljon enemmän. Tosielämän case-harjoittelua. Poken ja virven käyttö yhdistettynä harjoituksiin.”

”Kokonaisuutena ajattelen [että –M.V.] poliisikoulutus ei anna tarpeellisia valmiuksia valvonta- ja hälytystoimintaan. Toki tähän vaikuttaa henkilön tausta ja muut henkilökohtaiset ominaisuudet valtavasti. Mielestäni varsinkin työharjoittelussa taitotaso ei ole läheskään sillä tasolla millä sen pitäisi olla. Koulutuksessa keskityttiin mielestäni liikaa kirjallisiin töihin. En henkilökohtaisesti näe näiden asioiden osaamista niin tärkeänä että niihin käytettäisiin aikaa niin paljon kuin nyt. Kaikkia kirjauksia on aina aikaa miettiä ja perehdyttäjän opettaa. Todellinen osaaminen tuleekin vasta työkokemuksen kautta. Koulutuksessa pitäisi mielestäni kouluttaa enemmän voimankäyttöä ja työturvallisuuteen liittyviä asioita. Nämä tilanteet joissa kyseisiä taitoja tarvitaan tulevat usein vastaan nopeasti. Harjoittelijakin voi nimittäin joutua lähes mihin tahansa tilanteeseen heti työuransa alkuvaiheessa. Poliisin työssä kohtaaman väkivallan määrä on tutkimuksienkin mukaan lisääntynyt ja suomalainen yhteiskunta muuttunut.”

”Poliisin toimivaltuudet (PolL, PKL).”

”Valvonta- ja hälytystoiminnan harjoituksissa parannettavaa. Moni koulutettava asia jäi opiskelijoiden itse toisilleen koulutettavaksi. Kehittämistä myös eri kokoluokan liikenneonnettomuuksissa.”

”Valvonta- ja hälytystoiminta oli enimmäkseen puuhastelua ja roolileikkejä. Pyytäkää koululle vierailemaan kenttätöitä tekeviä poliisimiehiä vetämään harjoituksia ja kertomaan miten asiat oikeasti tehdään, mieluusti ylikonstaapelitasoisia.”

”Valvonta- ja hälytystoimintaa ei tulisi opettaa työpajoissa, joissa opiskelijat keskenään suunnittelevat ja arvioivat harjoituksen kulkua ilman mitään tietoa tai kokemusta poliisin todellisesta työnkuvasta. Motivaatio harjoituksiin oli kaikilla kova, mutta ei niistä saatu mitään irti kun ohjaus oli hyvin puutteel-

lista. Ehdottomasti poliisit kouluttamaan case-harjoituksia, ja kunnon palautteenanto aina harjoituksen loppuun.”

”Voimankäyttö- ja partiotaktiikka. Tulisi olla enemmän toistoja ja koulutuksen tulisi olla johdonmukaisempaa. Nyt kouluttajien periaatteet saattoivat olla ristiriitaisia. Tästä huolimatta itse voimankäyttöä (esim. fyysinen ja ammunta) oli riittävästi.”

”Poliisin operatiivinen toiminta, monipartiutilanteet, peruskeikat. Toistoja pitäisi olla huomattavasti enemmän, lähtien keikan vastaanottamisesta häkeltä (oma ensiarvio keikan laadusta ensitietojen perusteella) keikkapaikalla toimimiseen ja keikan suorittamiseen.

Toki ymmärrän, että aika ja resurssit ovat rajallisia ja koulu antaa käytännössä vain valmiudet harjoittelussa ”selviytymiseen”. Perustason operatiiviseen tekemiseen tulisi kuitenkin saada huomattavasti enemmän toistoja jo työturvallisuuden näkökulmasta.”

”Toki varmasti elämäkokemuksesta ja muista henkilökohtaisista valmiuksista riippuvaista miten suhtautuu tai meneekö sormi suuhun, mutta olisin toivonut harjoitteita/toimintamalleja enemmän toimimiseen aggressiivisen, provosoivan tai muuten verbaalisesti haastavan asiakkaan kanssa (joko psykologian tunneille tai sitten operatiivisten harjoitteiden sekaan). Ns. sitä puhejudon harjoittelua.”

”Työtehtävissä tarvittavien välineiden hallitsemiseen:

Alkometrit, huumetikku, tutka, revika, tarkkuusalkometri. Poliisilaitokset odottivat harjoittelijoilta, että nämä asiat hallitaan harjoitteluun tullessa. Esitutkintapöytäkirjoja, rekisteröintiä harjoiteltiin monia juttuja pienissä palaisissa ja lopullisten kokonaisuuksien hallinta työhommien alussa oli vaikeaa.”

”HVY:n päivittäistoimintaan kuuluvien yleisimpien tehtävien hallitseminen (ie. 34:t ja 131:t yms.).”

”Iso miinus valvonta- ja hälytystoiminnan opetuksesta. Ei voi mennä niin, että opiskelijat pienryhmittäin opettavat toisilleen, kuinka erilaiset keikat hoidetaan. Kotikeikkojen ym. hoitamisen perusteet opin oikeastaan vasta harjoittelussa ja toki oppiminen jatkuu koko ajan työn myötä”

”Arkisten ja ei-arkisten vuorovaikutustilanteiden koulutusta. Usein sanottiin vk-leireillä: ”Mene puhuttamaan,” ilman että on saanut minkäänlaista ymmärrystä mitä puhuttaminen on ja miten se tehdään.”

”Perus pysäytys/valvonta, tämä tuli työharjoittelussa, mutta koululta tähän ei oikeasti saanut mitään koulutusta. Suoritteet keikoilta yms.”

”Valvonta- ja hälytysosa-alue jäi meidän kurssilla (...) vajaaksi. Osittain tämä johtui siitä että olimme väliinputoajia koulutuksen kehityksessä ja ohjaajat eivät kyenneet meille tarjoamaan kovin vahvaa pohjaa miltä ponnistaa. Tämä kuitenkin omalta osalta korjattiin harjoittelussa hyvän ohjaajan avulla.”

”Valvonta- ja hälytystoiminnan kurssi oli pohjanoteeraus. Onneksi ymmär-

tääkseni tätä lähdettiin kehittämään myöhemmin aloittaneiden kursseille laadukkaammaksi kokonaisuudeksi. Lisäksi tietojärjestelmien käytön opetuksessa olisi ollut parantamisen varaa eikä se olisi saanut perustua niin paljon omatoimiseen opiskeluun.”

”Hälytys- ja valvontatoiminta – peruskeikat alusta loppuun. Puhuttaminen. Kiinniottoperusteet.”

”Valvonta ja hälytystoiminta. Koko poliisikoulutus nojaa yhteiskunnan pehmeään tilaan sekä satunnaisuuteen ja suoranaiseen tuuriin. Koulutuksen aikana ajan käyttö suoranaisesti säärittävää.

Koulutuksen aikana asiaa kyseenalaistaessa vastaus oli poikkeuksetta ”opitte sitten yksiköissä”. Koulutuksia jätettiin osittain jopa kokonaan toteuttamatta.

Koulutuksessa on järkyttävä määrä tyhjää aikaa joka tulisi käyttää paremmin hyödyksi mm. poliisitaktiikan opetukseen.”

”VHT-sektori: operatiivinen koulutus; määrällisesti lisää, ja laadullisesti enemmän opettaja-/kouluttajavetoisesti siten, ettei harjoitusten järjestäminen jää oppilaiden vastuulle.

Voimankäyttökoulutusta enemmän ja tasaisemmin jaoteltuna koko opin-tojen ajaksi. Kuten on huomattu, muun muassa Porvoon ampumiset sekä lukuisat muut julkisuutta saaneet vaaralliset tilanteet, voimankäytön ja siihen linkittyvän ensiavun hallinta on ensisijaisen tärkeää, vaikka sitä ei ihan joka päivä tarvitse. Sinä päivänä kun tarvitsee, se pitää olla hanskassa, sillä on henkiä pelastava vaikutus. On ensisijaisen tärkeää panostaa siihen peruskoulutuksessa, koska tuulettimeen osuvalla keikalla ensimmäinen paikalla oleva partio voi koostua harjoittelijasta, kuten esim. Kuopion kouluiskun kohdalla.

Haluan kuitenkin sanoa, että vk- ja ensiapukoulutus oli erittäin hyvällä tasolla, sitä pitäisi vain olla selkeästi enemmän.

Rikostutkinnan osalta pitäisi olla enemmän kuulusteluharjoittelua, sekä ihan perus esitutkintapöytäkirjan kasaamista. Työharjoittelun alussa minulla ei ollut hajuakaan siitä.

Koulutusta kokonaisuutena arvioiden kiinnittäisin enemmän huomiota käytännönläheiseen opiskeluun niin VHT-, kuin RT-sektorin osalta. Turha lii-rumlaarumi pois, ja suuremmin asiaan. Jos myöhemmin haluaa panostaa / erikoistua johonkin tiettyyn alueeseen, niin sen voi tehdä hakeutumilla itseään kiinnostaviin työtehtäviin sekä täydennyskoulutuksella.”

q+ Mitkä olivat niitä poliisikoulutuksen osaamisalueita, joilta sait mielestäsi parhaat valmiudet poliisiin ammattiin?

”Voimankäyttötilanteet”

”Fyysinen voimankäyttö, rikosoikeus (...)”

”Parhaat valmiudet poliisikoulutus antoi mm. fyysiseen voimankäyttöön ja rikosoikeuden perusteisiin.”

”Valvonta- ja hälytystoimintaan liittyvät opinnot oli ehdottomasti selkeämpiä ja monipuolisempia kuin rikostorjuntaan liittyvät. Koulutuksen myötä käsitys rikostorjunnasta oli aika hajanainen. Harjoittelu vasta selkeytti tutkintaan liittyviä asioita.”

”Voimankäytön koulutus ja operatiiviset keikat.”

”Valvonta- ja hälytyssektorin, sekä voimankäytön harjoitteet valmistivat työelämään parhaiten. Koulutus valmisti aina pahimpaan mahdolliseen tilanteeseen, mikä antoi mielestäni hyvät valmiudet työskennellä tosielämässä turvallisesti.”

”Valvonta- ja hälytyssektorin tehtäviä oli huomattavasti koulussa enemmän kuin rikostorjunnan.”

”Ensiapu, toiminta tapahtumapaikoilla, kotihälytykset. Niitä käytiin paljon läpi ja hyvä niin.”

”Voimankäyttötilanteet ja eri voimankäyttövälineiden hallitseminen. Näiden koulutus oli hyvällä tasolla.”

”Koulutuksen monipuolisuus, lakipykäliden opettelu, voimankäyttöleirit”

”Valvonta- ja hälytystoiminnan ”keikat”.”

”Voimankäyttö ja valvonta- ja hälytystoiminnan ym. operatiivisen toiminnan opetus.”

”Oikeudelliset oppiaineet, voimankäyttö”

”Siis koulussa voidaan opettaa tiettyyn pisteeseen, mutta kyllä suurin oppi töissä tapahtuu. Jos yksi osa-alue tarvitsisi valita niin voimankäyttö.”

”Voimankäyttökoulutukset ja fyysinen tekeminen”

”Keikkaharjoitukset, ampumarajoittelu, rikosoikeuden oppitunnit”

”Voimankäyttö, liikunta, sekä kaikki oikeustieteiden eri oppiaineet.”

”Voimankäyttö, etenkin fyysinen voimankäyttö ja ampuminen. Niitä oli tarpeeksi ja niitä testattiin siten, että varmasti osasi koulusta lähtiessä edes jotakin.”

”Varmaankin voimankäyttö, jonka osalta koulutuksen määrän ja käytännön suhde on eniten ristiriidassa.”

”Nykyisellään poliisikoulutuksesta kehuun ainoastaan voimankäytön opetuspakettia kokonaisuutena sekä rikosoikeuden opetusta. Kaikki muu opetus tuntui huonosti järjestetyltä tai jätettiin liikaa itseopiskelun varaan.”

”Voimankäyttökoulutus sekä oikeudelliset aineet.”

”Voimankäyttö (suuri osa opiskelijoista jo valmiiksi motivoitunut ja kiinnostunut, siksi ehkä helpoin myös opettaa)”

”Parhaat valmiudet sain mielestäni peruspoliisitoimintaan valvonta- ja hälytyssektorille.”

”Voimankäyttö, rikoslain tunteminen.”

”Parhaiten koulutus antaa valmiuksia VHS-puolelle, vaikka olinkin tutkintaorientoitunut jo koulussa ja pärjäsin hyvin tutkintapuolen opinnoissa.”

”Voimankäyttö, rikosoikeus ja toimivalta ovat mielestäni olleet ne aiheet, joista itse olen hyötynyt eniten. Lisäksi nämä olivat mielestäni parhaiten toteutettuja kursseja.”

”Valvonta ja hälytystoimintaan sai melko hyvät valmiudet”

”Voimankäyttö ja sen taktiikka, ajotaito, rikos- ja prosessioikeus, hätäsuunnitelman toteuttamisen tärkeys jos tilanne vaatii”

”Voimankäyttö- ja taktiikkakoulutus sekä ampuma-asekoulutukset. Koulutuksessa tuli tarpeeksi toistoja, joten asiat tulevat tositilanteessa lihasmuistista.”

”Viestintäjärjestelmien opetus sekä voimankäytön opetus.”

”Kenttätöön parissahan koko koulutus tuntuu pyörivän. Samoja tekniikoitaahan käyttää tutkijakin. Voimankäyttö, poliisin toimivaltuudet ja pakkokeinot olivat hyvin edustettuina.”

”Toimivalta.”

”Voimankäytön koulutus oli perusteellista ja eri tekniikoiden ja taktiikoiden käyttö käytiin mielestäni hyvin läpi koulutuksessa.”

”Voimankäytön perusteet, järjestelmien käyttö, toimivaltuuksien ymmärtäminen ja käytännön perustelevinen ja ylipäättään toimenpiteiden perustelevinen lainmukaisesti”

”Voimankäytön perusteet, tekemällä oppii...”

”Voimankäyttö, sekä hälytys- ja valvontatehtävät. Myös lakiopetusta ja toimivaltaa oli riittävästi.”

”Voimankäytön koulutus kokonaisuudessaan oli hyvää, samoin viestiliikenteen ja oikeudellisten aineiden opetus”

”Poliisikoulutuksen parhaimpia osa-alueita olivat voimankäyttökoulutus sekä rikosoikeuden opetus.”

”Koulutus episteemeineen ja sisältöineen tukee valvonta- ja hälytystoiminnan osa-alueita, jotka itselleni eivät olleet tulevan urapolun kannalta todennäköisiä.”

”Yleinen poliisina toiminen ja ymmärrys poliisin roolista yhteiskunnassa. Näihin asioihin kuuluu mm. juridiset asiat, kuten toimivalta, rikosoikeudellisten asioiden tunteminen yms.”

”Voimankäyttö ja hälytystehtävien hoito. Ne korostuivat koulutuksessa. Rikostorjunta tulee hyvänä kakkosena, mutta rikosprosessin kokonaisuuden hallinta ei harjoitteluaikana ollut ehkä niin selkeä kuin voisi olla. Onneksi tekemällä oppii.”

”Fyysinen voimankäyttö, joka heikkenee nopeasti työelämässä, kun harjoituksia/tilanteita on harvoin. Perusjärjestelmien käyttö.”

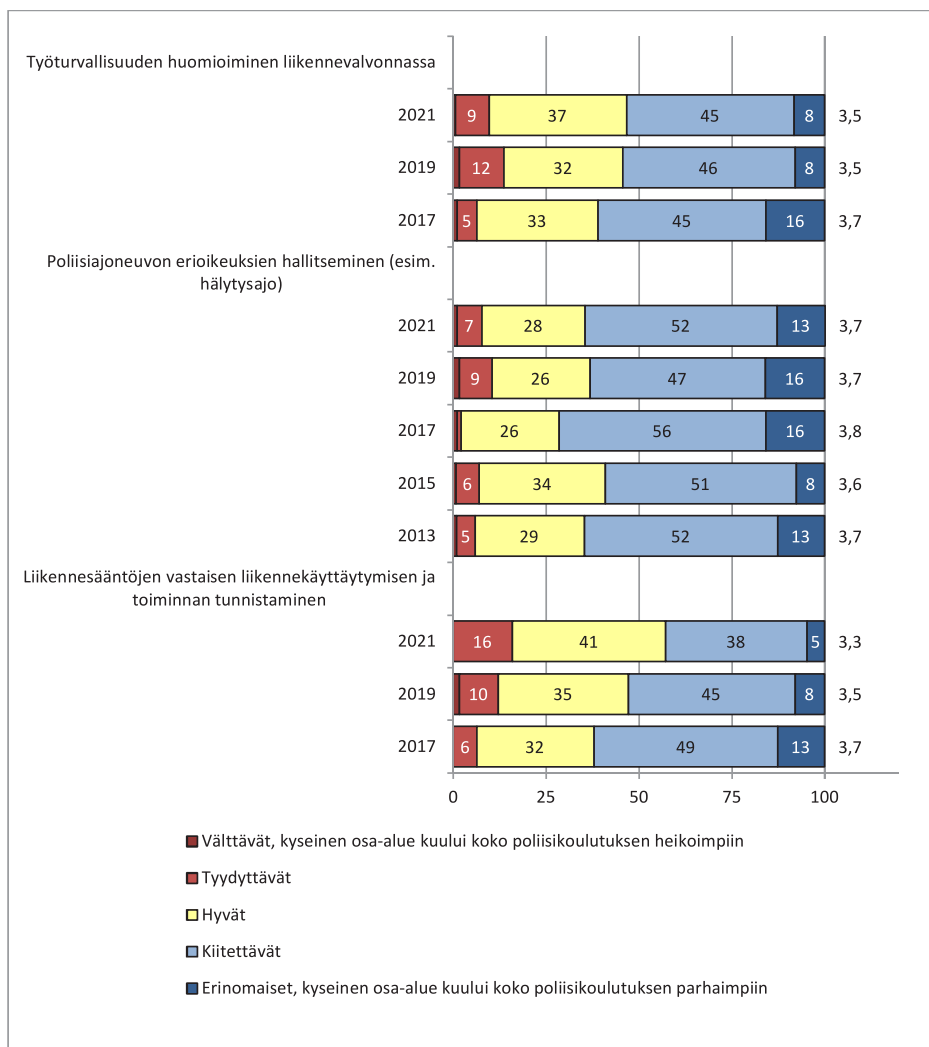
Voimankäytön mainintoja on edellisestä jonkin verran karsittu ja jätetty tässä raporttoimatta, koska niitä oli niin paljon ja koska pelkän ”voimankäyttö” -maininnan informaatioarvo on rajallinen.

6.3. Poliisikoulutuksen työelämävastaavuus: liikennevalvonnan koulutus

Liikennevalvonnan koulutusta koskevat kysymykset ovat muuttuneet muita koulutusalueilta enemmän kyselytutkimuksesta toiseen. Ajallinen vertailukelpoisuus on vastaavasti muita alueita rajatumpi, osassa kysymyksiä 2017–2021, osassa 2013–2021. Liikenteeseen liittyvien asiakirjojen sekä ajoneuvon varusteiden, kunnan ja rakenteen tarkastamista koskevista arvioista on tietoa koko tutkimussarjan ajalta.

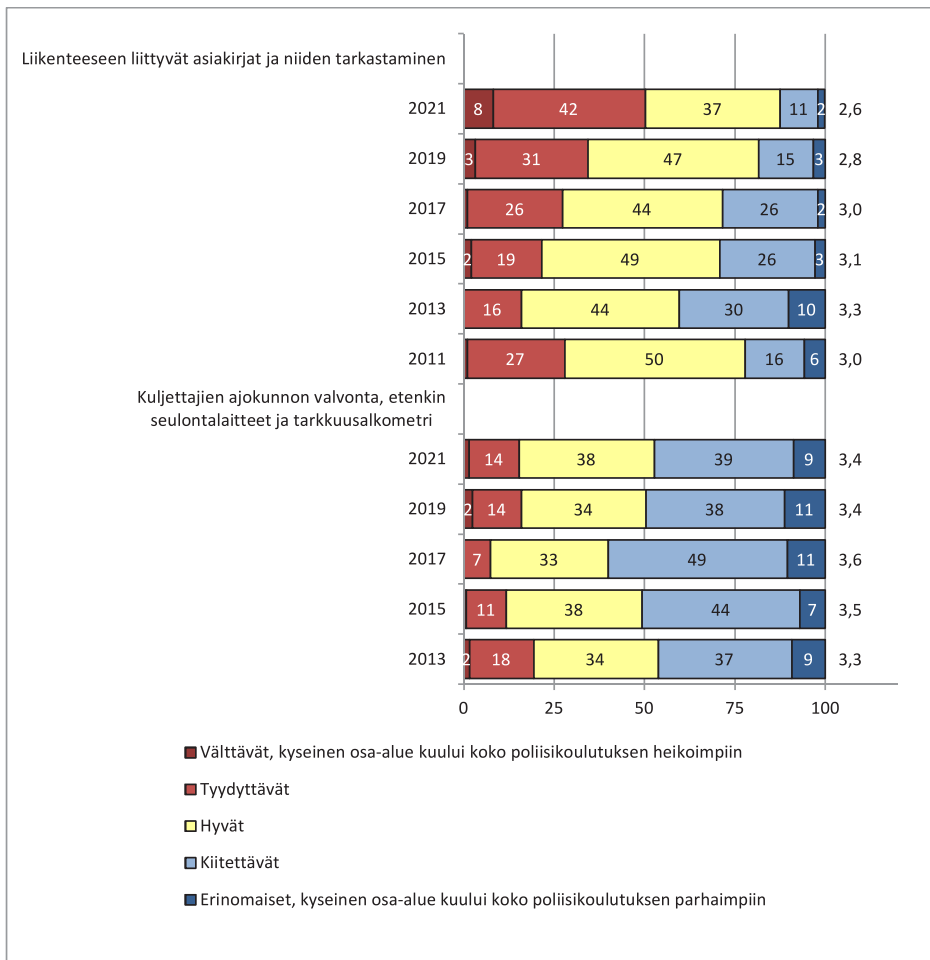
Uusimmassa tutkimuksessa arviot koulutuksen työelämävastaavuudesta olivat myönteisimpiä poliisijoneuvon erioikeuksien hallitsemisessa (esim. hälytysajo) (ka. 3.7), työturvallisuuden huomioimisessa osana liikennevalvontaa (3.5) ja kuljettajien ajokunnan valvonnassa, etenkin seulontalaitteiden ja tarkkuusalkometrin käyttämisessä (3.4). Heikoimmaksi koulutuksen työelämävastaavuus arvioitiin ajoneuvon kuormauksen ja ajoneuvoyhdistelmien tarkastamisen (2.0) sekä ajoneuvojen varusteiden, kunnan ja rakenteen tarkastamisen alueilla (2.4), kuten aiemmissakin tutkimuksissa.

Liikennevalvonnan koulutusalueella kehityssuunta on ollut samanlainen kuin valvonta- ja hälytystoiminnassa. Osassa arvioita taso on suunnilleen ennallaan, osassa se on kehittynyt kielteiseen suuntaan 2010-luvun puolivälin tutkimuksiin verrattuna (ks. kuviot 6.7a.–6.7c.).

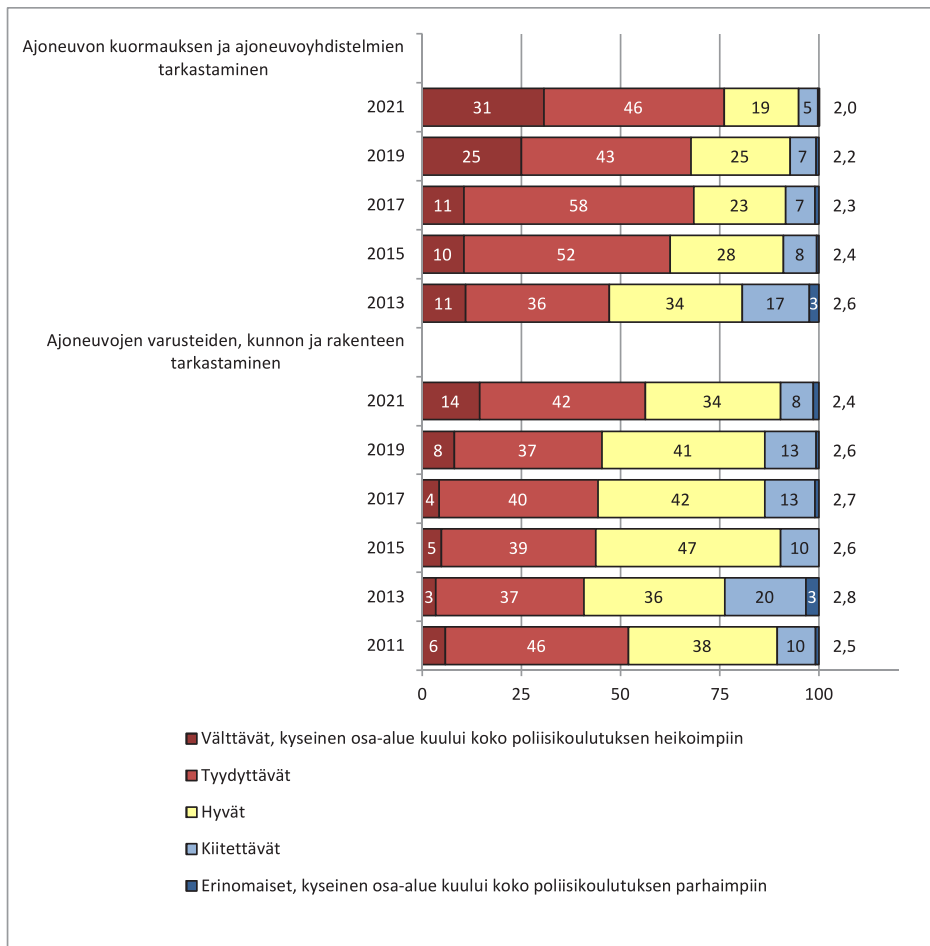
Kuvio 6.7a. Liikennevalvonta: poliisikoulutuksen työelämävastaavuutta koskevat arviot

- Työturvallisuuden huomioiminen liikennevalvonnassa
  - Poliisijoneuvon erioikeuksien hallitseminen (esim. hälytysajo)
  - Liikennesääntöjen vastaisen liikennekäyttäytymisen ja toiminnan tunnistaminen
- Aineisto: PVA 2013–2021

Kuvio 6.7b. Liikennevalvonta: poliisikoulutuksen työelämävastaavuutta koskevat arviot

- Liikenteeseen liittyvät asiakirjat ja niiden tarkastaminen
  - Kuljettajien ajokunnon valvonta, etenkin seulontalaitteet ja tarkkuusalkometri
- Aineisto: PVA 2011–2021

Kuvio 6.7c. Liikennevalvonta: poliisikoulutuksen työelämävastaavuutta koskevat arviot

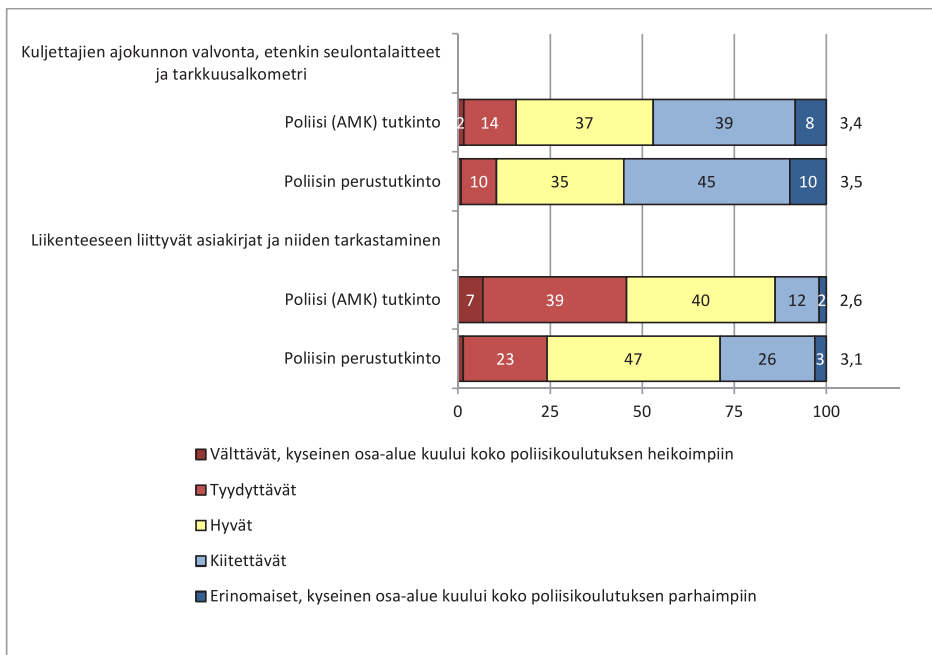
- Ajoneuvon kuormauksen ja ajoneuvoyhdistelmien tarkastaminen
  - Ajoneuvojen varusteiden, kunnan ja rakenteen tarkastaminen
- Aineisto: PVA 2011–2021

Mann-Whitney -testin perusteella tutkintojen välillä oli tilastollisesti merkitsevä ero neljässä eri muuttujassa. Näistä kaksi ensin mainittua havaittiin samansuuntaisina myös edellisessä vuoden 2019 tutkimuksessa. Kaksi jälkimmäisenä mainittua ovat uusia havaintoja.

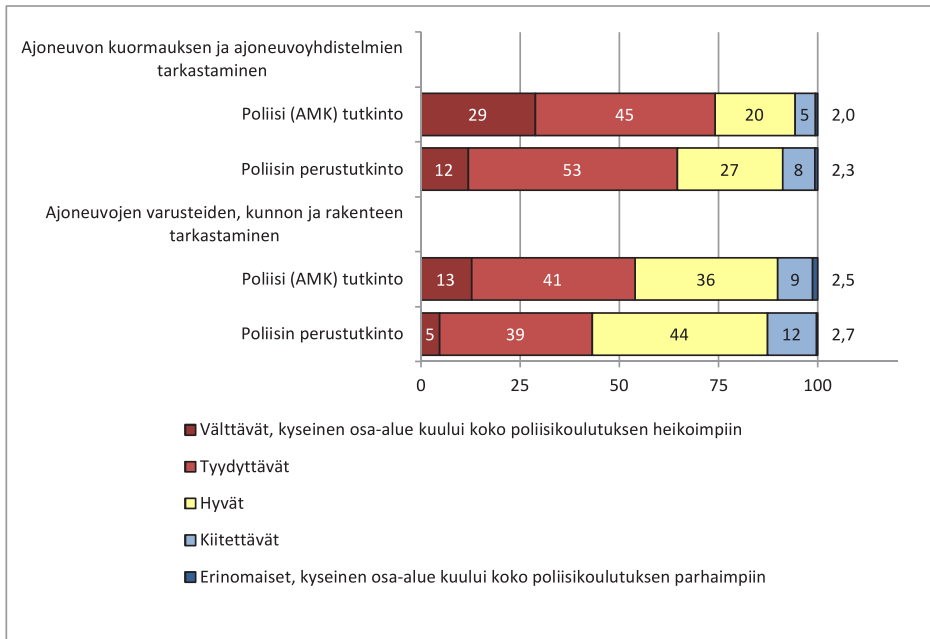
1. Kuljettajien ajokunnan valvonta, etenkin seulantalaitteet ja tarkkuusalkometri (rank ka. poliisin perustutkinto 300.16 > poliisi (AMK) -tutkinto 272.25, $U = 36\,229.5$, $z = -2.151$, $p = .031$, $r = -.09$; $n = 569$),
2. Liikenteeseen liittyvät asiakirjat ja niiden tarkastaminen (rank ka. poliisin perustutkinto 328.13 > poliisi (AMK) -tutkinto 249.75, $U = 29\,216$, $z = -6.030$, $p < .001$, $r = -.25$; $n = 570$),

3. *UUSI: Ajoneuvojen varusteiden, rakenteen ja kunnan tarkastaminen* (rank ka. poliisin perustutkinto 305.73 > poliisi (AMK) -tutkinto 266.58, $U = 34\,521.5$, $z = -3.034$, $p = .002$, $r = -.13$; $n = 568$),
4. *UUSI: Ajoneuvon kuormauksen ja ajoneuvoyhdistelmien tarkastaminen* (rank ka. poliisin perustutkinto 315.11 > poliisi (AMK) -tutkinto 259.67, $U = 32\,342.5$, $z = -4.314$, $p < .001$, $r = -.18$; $n = 569$).

Tutkintojen välisiä sisällöllisiä eroja kuvataan kuvioissa 6.8. ja 6.9. Poliisin perustutkinnon suorittaneiden arviot olivat kaikilla edellä mainituilla alueilla parempia kuin poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneiden vastaavat arviot. Vaikutuksen voimakkuus vaihteli suunnilleen samalla vaihteluvälillä kuin valvonta- ja hälytystoiminnan vastaavissa muutoksissa, kuljettajien ajokunnan valvonnan (seulontalaitteet, tarkkuusalkometri) noin $r = -.09$:stä liikenteeseen liittyvien asiakirjojen tarkastamisen noin $r = -.25$:een. Noin 54 % poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneista esimerkiksi arvioi, että poliisikoulutus on antanut kiitettävät, erinomaiset tai hyvät valmiudet liikenteeseen liittyvien asiakirjojen tuntemiseen ja tarkastamiseen (noin 46 % välttävät tai tyydyttävät valmiudet). Vastaava osuus poliisin perustutkinnon suorittaneilla oli noin 76 % (noin 24 % välttävät tai tyydyttävät valmiudet).

Kuvio 6.8. Liikennevalvonta, koulutuksen työelämävastaavuus – kuljettajien ajokunnan valvonta, liikenteeseen liittyvien asiakirjojen tarkastaminen: poliisin perustutkinnon ja poliisi (AMK) tutkinnon suorittaneiden arviot
 Aineisto: PVA 2015–2021 (vuosina 2012–2019 valmistuneita poliiseja, $N = 577$, tutkintotieto 574 henkilöitä)

Kuvio 6.9. Liikennevalvonta, koulutuksen työelämävastaavuus – ajoneuvon kuormauksen ja ajoneuvoyhdistelmien tarkastaminen, ajoneuvon varusteiden, kunnan ja rakenteen tarkastaminen: poliisin perustutkinnon ja poliisi (AMK) tutkinnon suorittaneiden arviot
 Aineisto: PVA 2015–2021 (vuosina 2012–2019 valmistuneita poliiseja, N = 577, tutkintotieto 574 henkilöltä)

Avointa palautetta liikennevalvonnan koulutuksesta

Avoimen palautteen käsittelystä on kerrottu edellä valvonta- ja hälytystoiminnan koulutusta koskeneen arvioinnin yhteydessä. Liikennevalvonnan koulutusta koskeneiden avointen palautteiden käsittelyssä on noudatettu samoja käytäntöjä kuin valvonta- ja hälytystoiminnan vastaavien palautteiden käsittelyssä. Tähän lukuun on kerätty avointa palautetta, joka koski tai joka jollakin tavalla sivusi liikennevalvonnan koulutusta.

q– Minkä osaamisalueiden koulutuksesta et saanut mielestäsi riittäviä valmiuksia poliisin ammattiin? Millä osaamisalueilla poliisikoulutuksessa olisi eniten kehittämistä?

”Rikostorjunnan osalta kuulusteluharjoituksia ei voi olla liikaa. Lisäksi esitutkintapöytäkirjan kokoamisharjoituksia olisi voinut olla enemmän. Operatiivisen kenttätoiminnan opetus oli monesti opiskelijoiden itsensä kädessä ja tämä ei mielestäni ole millään muotoa kestävä malli. Minulla oli työharjoitteluun mennessä hyvin sekava kuva operatiivisesta kenttätoiminnasta. Liikenneasioiden opetus oli myös täysin diaesitysten varassa ja opetus oli hyvin paljon lakitekniisten asioiden pyörittämistä ei niinkään perus poliisityön

kannalta oleellisten asioiden läpikäyntiä. Tunsin työharjoitteluun mennessä paremmin tien määritelmän kuin POLO:n käytön. Opetus olisi saanut olla minusta enemmän kokoavaa, työelämään valmistavaa.”

”Perusjuttujen tutkiminen, kuulustelu ja pöytäkirjan kasaaminen. Harjoituksissa nämä olivat aina isoja rikoksia ja kokonaisuuksia, joita varsinkin harjoittelijana tai vastavalmistuneena tulee vastaan todella harvoin.

Valvonta- ja hälytys toiminnan harjoituspäivien ajankäyttö oli aivan surkeaa. Aikaa olisi ollut vaikka kuinka mutta silti päivässä sai vain kaksi vetoa. Muu aika meni odotteluun, ylipitkään palautteeseen ja (...).

Nopeaa hälytysajamista olisi pitänyt harjoitella enemmän”

”Lupahallinto pitkälti pitkäveteistä, pois lukien (...) mainiot luennot ulkomaalaisvalvonnasta.

Ajoneuvojen kunnan, kuormauksen ja paperien tarkastukset eivät myöskään kunnolla omaan kaaliin iskostuneet. Mielestäni kaipaaisi käytännön [erittäin huonokuntoisten –M.V.]kärryjen ihmettelyä ja esimerkkejä, diasarjojen sijaan.

Virven ja Poken koulutus on hyvää, mutta niiden käyttö pitäisi kunnolla yhdistää valvonta- ja hälytystehtävien harjoituksiin peruskäytön opettamisen jälkeen.

Valvonta- ja hälytystoiminnan opetus suurilta osin heikkoa. Jos opiskelijat opettavat toisiaan asioissa, joita heille ei ole etukäteen opetettu kuin luettamalla diasarja netistä, lopputulos on mitä on.”

”Amk-uudistuksen myötä poliisiopinnot ovat pidentyneet, mutta konkreettinen ”koulussa istuminen” vähentynyt. Tämän takia myös käytännönläheiset opinnot kuten taktiikka, ajoneuvon kuljettaminen, kuulustelut, esitutkinta ym. hajaantuvat turhan pitkälle ajalle. Useat päivät olivat noin 3 oppituntia, jonka lisäksi ”itseopiskelua” joka sisälsi hyvin usein erinäisiä höpö höpö-ryhmätehtäviä tai täysin poliisin ammattiin kuulumattomia opintoja, jotka on pakko suorittaa amk-vaatimusten johdosta. Rärkeimpänä esimerkkinä opinnäyte-työt, jotka ovat 90% heikkolaatuisia pseudotutkimuksia, jotka valitettavan usein vielä julkaistaan.”

”Hälytysajo (on tyhmä tunne ajaa ensimmäistä kertaa elämässä 200km/h mo-
tarilla, kun on ensimmäinen takaa-ajo keikka kentällä. Olisi itsevarmempi olo kun koululla olisi edes kerran harjoiteltu), Patja-järjestelmän käyttö, Häke-viestiliikenteen määrämuotoisuudet.”

”Liikenteenvalvonta, pakkokeinojen käyttö ja täyttäminen Patjaan.”

”Käytännön tilanteiden yhdistäminen mm tietotekniseen tekemiseen. Esim mitä tehdään perus näpistelijän kanssa. Mitä kirjallisia töitä siitä aiheutuu. Kaikkia osa-alueita on käyty poliisikoulussa läpi, mutta siinä olisi kehittämisen varaa, että miten niitä tietoja hyödynnetään käytännössä. Ulkomaalaisasiat, raskaan liikenteen valvonta heikkouksia. Kokonaisuuksien hahmottamista paremmin, jos menee tietynlaiselle keikalle mitä pääpiirteittäin tulisi tehdä ja mistä rikoksesta voisi olla kyse.”

”Liikenneasiat ja esitutkintapöytäkirjan salausasiat sekä ylipäänsä salassapitoasiat. Työelämässä saama kokemus on vasta molemmissa tuonut oikeaa ymmärrystä ja oppia kyseisiin asioihin.”

”Tutkinta, tehdä tutkinnan työn kuvasta mielekkäämpi sekä liikennekoulutus.”

”Liikennesääntöasiat ja raskaanliikenteenjutut (vika ei välttämättä ole koulutuksessa). Viestintään voisi lisätä muutaman tunnin niin kapuloiden käyttö ja fraseologia olisi hallussa töihin mennessä paremmin, vähentäisi turhaa ujos- telua radion ja poken käytössä.”

”Liikenneteoria (kuormaukset, ajoajat, ajokorttiasiat jne.) oli usein pelkkää tylsää kalvosulkeista, jossa lakitekstit oli kopioitu suoraan PowerPointille. Näistä ei jäänyt paljoa mieleen.

Mieleen on jäänyt se, että jouduimme usein ”itseopiskelemaan” kotihäly- tys- tai muita operatiivisia materiaaleja (...).

Sittemmin työharjoittelu on opettanut.”

”Varsinkin loppuvaiheessa opintoja teetettiin suuri määrä ryhmätöitä, esitel- miä ja verkkokursseja, joista tuli vaikutelma, että ne olivat jonkinlaista pa- kollista täytettä mutta ne myytiin akateemisina opintoina. Lisäksi itse olisin kaivannut enemmän käytännön opetusta erilaisista ajoneuvoista ja kuinka niit- tä tulisi valvoa liikenteessä. Sama pätee erilaisiin aseisiin, joiden käsittelystä minulla ei ole edelleenkään tietoa tai kokemusta.”

”Raskaanliikenteen valvonta käytännössä. Tilannejohtamisen hallinta.”

”Valvonta- ja hälytystehtävien hoitaminen; harjoituksia olisi saanut olla enemmän. Liikenneosa-alue.”

”Poliisiajoneuvon ja järjestelmien käyttö ns. ”oikeissa tilanteissa”. Liikenne- valvonta. Piiritystilanteiden ja muiden keikkojen joissa vakavan väkivallan uhka läsnä, niitä pitäisi harjoitella enemmän.”

”Näitä on paljon. Yhtenä esimerkkinä valvonta- ja hälytystoimintasektorilla työskentelevänä tulee mieleen alkometrien käyttö; koululla harjoiteltiin van- himman alkometrin käyttöä ja työelämään tullessani ko. alkometrejä ei ollut enää missään. Tarkkuusalkometriä ei harjoiteltu itse ollenkaan, näytettiin vain miten sen toimii periaatteen tasolla.

Liikennevalvontaa ei opetettu varmaan lainkaan, sen sijaan oli (...) lii- kennerikosoikeus jossa hierottiin kuormausta ja sen sidontaa yms. turhalta tuntuva asiaa, johon en ole työelämässä puuttunut ikinä. Varsinkin liikenne- valvonnassa (...) ote nykysäännöksiin ja nykytilanteeseen kenttätoiminnassa oli olematon.

Yksi suuri ongelma on myös se, että koululla on paljon opettamassa ja opetuksesta päättämässä sellaisia ihmisiä, jotka eivät ole poliisin työtä ikinä tehneet (...)

Käytin opiskeluaikanani lukuisia tunteja opetellen tieteellisen tutkimuk- sen perusteita ja sen tekemistä ja teinkin opinnäytetyön, jonka alun perin ajat-

telin hyödyttävän jotakuta sen vastaanottajista. Työni ohjaaja kuitenkin hyvissä ajoin ilmoitti, että työn sisällön sijaan tärkeämpää on se, että työ näyttää korkeakoulun opinnäytetyöltä. Mielestäni ko. projekti sotii poliisin työtä ja arvoja vastaan.”

”Liikenneerikokset, operatiivinen kenttätoiminta (käytännönläheisemmät harjoitukset, arkiset keikat)”

”Poliisikoulutuksen osalta operatiivisen kenttätoiminnan opetus ei mielestäni antanut riittäviä valmiuksia poliisin ammattiin. Myös liikennevalvonnan opetus oli täysin teoriapainotteista, joka ei alan oppimisen ja kiinnostuksen luomisen kannalta ole järkevää.”

”Kaikki käytännön asiat ovat valitettavan huonoissa kantimissa sillä määrällistä opetusta ei ole tarpeeksi. Lisäksi VALHÄL siinä muodossaan minkä kävin ei tue työtä. Jouduimme itse opettamaan luokkalaisiamme poliisin liikumisessa esim. Ohjeet pitäisi tulla kokeneilta poliisimiehiltä eikä vasta koulunsa aloittaneilta. Lisäksi opettelimme poliisin liikkumista dia sarjoista, joissa pikku ukot liikkuvat. Lisäksi esim. ajoneuvon pysäytys mikä on poliisin perustaktiikkaa. Sen tein oppitunneilla kerran. Se ei ole riittävä määrä toistojä. Harjoitteluun tullessa olo oli ihan raakile. Poliisin ammatti on käytännönläheistä, jonka vuoksi osa tunneista / oppiaineista täytyy opettaa käytännössä, eikä pikku ukoilla dia sarjoissa tai toisten raakile oppilaiden opettamana.”

”Liikenneerikosoikeus, liikenteenvalvonta.”

”Liikennesektorin tehtävät, esim. ajoneuvon sijoittaminen eri tavoin ja ympäristöä hyödyntäen ratsiatilanteessa”

”Liikenteeseen liittyvä koulutus kaipaa kehittämistä, kyse ei ole niinkään opettajien omasta tietämyksestä asiaan liittyen, vaan ongelma on epäselvä ja jollain tapaa jopa puuduttava opettaminen, mikä ei pysty tuomaan esiin niitä tärkeimpiä perusasioita, joiden kanssa uraansa aloitteleva poliisimies toimii.

Lisäksi valvonta- ja hälytystoiminnan opetus oli selkeästi heikompaa verrattuna voimankäytönkoulutukseen. Harjoittelussa saamani palautteen mukaan pärjäsinkin hienosti ja osasin toimia ns. ”jäykissä” tilanteissa, mutta vasta työharjoittelussa opin, miten (...) [tieto tässä mainituista tiedontarpeista on mennyt suoraan kouluttajille –M.V.]. Eli nämä perustehtävät olivat haastavia, koska niihin tuli niin vähän koulutusta.”

”liikenteenvalvonta, Hälytysajon harjoittelu”

”Liikenneerikosoikeus, tieliikennelaki”

”Hälytysajo ehdottomasti liian puutteellista, toiminta ”oikeissa tilanteissa” esimerkiksi liikenneonnettomuuspaikalla. Yleensä aitoihin ympäristöihin tutustuminen.”

”Poliisiauton kuljettaminen. Ongelma ei niinkään ole ahtaat paikat tms. - niihin ajoharjoittelurata kyllä valmentaa ihan hyvin, vaan enemmänkin muun liikenteen seassa ajaminen, hälytysajo/-laitteet, nopeat käännökset, reagoimi-

nen, ylipäättään ammattiin liittyvä monen asian tekeminen ratin takana samaan aikaan paineen alla.”

”Liikennepuoli jäi vähän heikommalle tasolle vaikka sitäkin kyllä opiskeltiin. Harjoittelussa vähän karsasti sitä liikennepuolelle menoa, mutta kun sinne menin harjoitteluun oli se yksi parhaista harjoittelusijoituksistani. Johtui osaksi varmasti siitä, että oma ryhmä oli oikein hyvä ja ohjaaja liikennepuolella motivoiva. Tämän alueen mielenkiinnon nostaminen koulutuksen aikana olisi hyvästä.

Lisäksi ns. mielenhallintaan tai stressinhallintaan voisi perehtyä enemmän peruskoulutuksessa. Aiheesta taisi olla yksi luento ja harjoitus. Noin vähällä painotuksella asia menee monelta ohi. Asia on kuitenkin tärkeä. Ainakin opiskelijoiden motivaatio hakea lisätietoa tästä olisi tärkeää. Moni tilanne voi muuttua lähes täysin, kun se ensireaktio tilanteessa ja oma mieli on jossain määrin rauhallinen. Asiaa sivuttiin monessa koulutuksen osassa, mutta mielestäni kuitenkin tarvitaan erillistä sormen näpyttämistä asian päälle enemmän, että tämä on tärkeä!”

”Trafik, övning ute på fältet.”

”Ajokieltoasiat, eli miten vakavaa piittaamattomuutta käytetään valvonnassa ja miten ajo-oikeuden käsittelyprosessi menee. Työn kautta tuli tutuksi, koska lähes aina asiakas halusi tietää prosessin.”

”Liikenteenvalvonta. Koulutettava aihe on niin laaja, että sen sisäistäminen on vaikeaa. Varsinkin, jos aihe ei kiinnosta. Liikenteenvalvonnan opettamisesta puuttui konkretia (jotain pientä lukuun ottamatta). Vaikea yrittää saada selville mitä tarkoitetaan, kun ei pysty hahmottamaan erilaisia kuormauksia, sidontoja, aisoja, perävaunua yms.”

”Liikennevalvonta yleensä ottaen on hallussa, mutta sen laaja-alaisuus ja syvällinen tieto jäi vähäiseksi.”

”Liikenneturvallisuus. liikenteen seassa toimiminen, ajoneuvojen pysäyttäminen ym.”

”Liikenteenvalvonta ja liikenneasiat jäivät aika vähälle huomiolle. Oman koulutukseni aikana liikenteen teorianunnit olivat lähtökohtaisesti klo 16 jälkeen, jolloin opetukseen ei vain jaksanut enää keskittyä. Toki perusasiat tulivat selväksi, mutta mitään erityistoimintoihin liittyvää ei käytännössä enää muistanut harjoittelun aikana.”

q+ Mitkä olivat niitä poliisikoulutuksen osaamisalueita, joilta sait mielestäsi parhaat valmiudet poliisin ammattiin?

”Kaikki voimankäyttöön ja kenttätoimintaan liittyvä on poliisikoulutuksessa huomioitu erinomaisen hyvin. Kuolemansyyn tutkinnan kurssi antaa opiskelijoille moninkertaisesti paremmat valmiudet, kuin suurimmalla osalla poliisihallinnossa pitkään työskennelleillä. Samoin tekninen tutkinta. Nuo ovat asioita, joita jo harjoittelujaksolla pääsi/joutui opettamaan vanhemmille

kollegoille, joilla ei ollut asiasta mitään hajua. Myös liikennepuolen koulutus on erittäin monipuolinen ja antaa todella hyvät valmiudet työelämään, mutta jostain syystä opiskelijat kokevat liikenneopetuksen todella kuivaksi ja vastenmieliseksi, jonka vuoksi läsnäolo ja panostus oppitunneille oli monilla todella heikkoa. Kuitenkin VHT-puoli kiinnostaa suurinta osaa. Voisiko liikenneopetusta jotenkin ujuttaa operatiivisiin harjoituksiin, niin se tuntuisi opiskelijoista ehkä mielenkiintoisemmalta?

Tämän hetkinen tilanne on, että suurin osa Polamkin (oma kurssini) opiskelijoista vihasi liikenneopintoja, mutta innostui asiasta täysin harjoittelujaksolla ja hakeutui myöhemmin liikennepoliisiksi.”

”Oikeustieteelliset aineet, rikostutkinnan koulutus, kuulustelut ym. Valvontaja hälytystoiminnan koulutus. Ajo-opetus.”

”Työharjoittelu. Kaikki käytännön harjoitteet koululla. Esitutkintapöytäkirjan laatiminen kokonaisuudessaan. Tekemällä oppi parhaiten. Ajokoulutus. Voimankäytön tunnit. Asioiden pohtiminen oikeaan juttuun peilaamalla.”

”Valvonta- ja hälytystoimen perustehtävät, voimankäyttö, poliisiauton kuljettaminen, kuulusteluihin ihan ok valmiudet, tekninen tutkinta.”

”Voimankäytön kaikki koulutukset, valvonta- ja hälytystoiminnan case-harjoitukset, kuulusteluoppi, esitutkintapöytäkirjan kasaaminen, rikosilmoitusten tekeminen, liikenteenvalvonnan perusteet, ajo-opetus ja liikuntaopetus.

Erityisesti mieleen on jäänyt positiivisessa mielessä (...) kuulusteluoppi + esitutkintapöytäkirja, (...) huumausainerikosoppi, (...) valvonta- ja hälytystoiminnan oppi, ajo-opettajat ja (...) liikuntaoppi.”

”Vahva perusosaaminen poliisin perustehtäviin saavutettiin poliisiharjoittelussa hyvien ohjaajien ansiosta. Sain erityisesti hyvää ohjausta liikennejaksossa sekä tutkintajaksossa. Tullessani töihin rikostutkintaan, merkittävää kehitystä esimerkiksi tutkinnan päättämisestä ei ole tullut, koska harjoittelussa saatu osaaminen on riittänyt hyvin pitkälle.”

”Tietojärjestelmät ovat usein hanskassa paremmin kuin kokeneemmilla. Ilmoitusten kirjaaminen korkeatasoista. Poliisiajoneuvon käsittely.”

”Maktmedelsutbildning, trafikutbildning, taktik, språkutbildning, juridik, idrott.”

”Ajo-opetus, voimankäyttö, erilaiset säädökset yms. joita käytiin enemmän kuin tarpeeksi.”

”Voimankäyttö, rikoslaki, ajoneuvon käsittely, taktiikka, toimivalta.”

”Poliisiauton käsittely ja voimankäyttö.”

”Ajoneuvon kuljettaminen, voimankäytön lainsäädäntö, fyysinen voimankäyttö.”

”Mielestäni sain hyvät valmiudet poliisiauton kuljettamiseen, sekä voimankäyttöön. Voimankäytössä eritoten fyysiseen voimankäyttöön. Ammuntaa harjoiteltiin koululla myös aktiivisesti, mikä on mielestäni tärkeä asia, sillä työelämässä ei välttämättä pääse harjoittelemaan ampumista niin paljon kun olisi tarve.”

”Voimankäyttö, Rikoslain rikosten tunnistaminen (...), Auton kuljettaminen + liikennesäännöt (pois lukien hälytysajo).”

”Voimankäyttö ja sovelletut taktiikkaharjoitukset, viestintävälineet sekä ajo-koulutus.”

”Parhaat valmiudet sai ajoneuvon kuljettamiseen, voimankäyttöön ja rikoslakiin.”

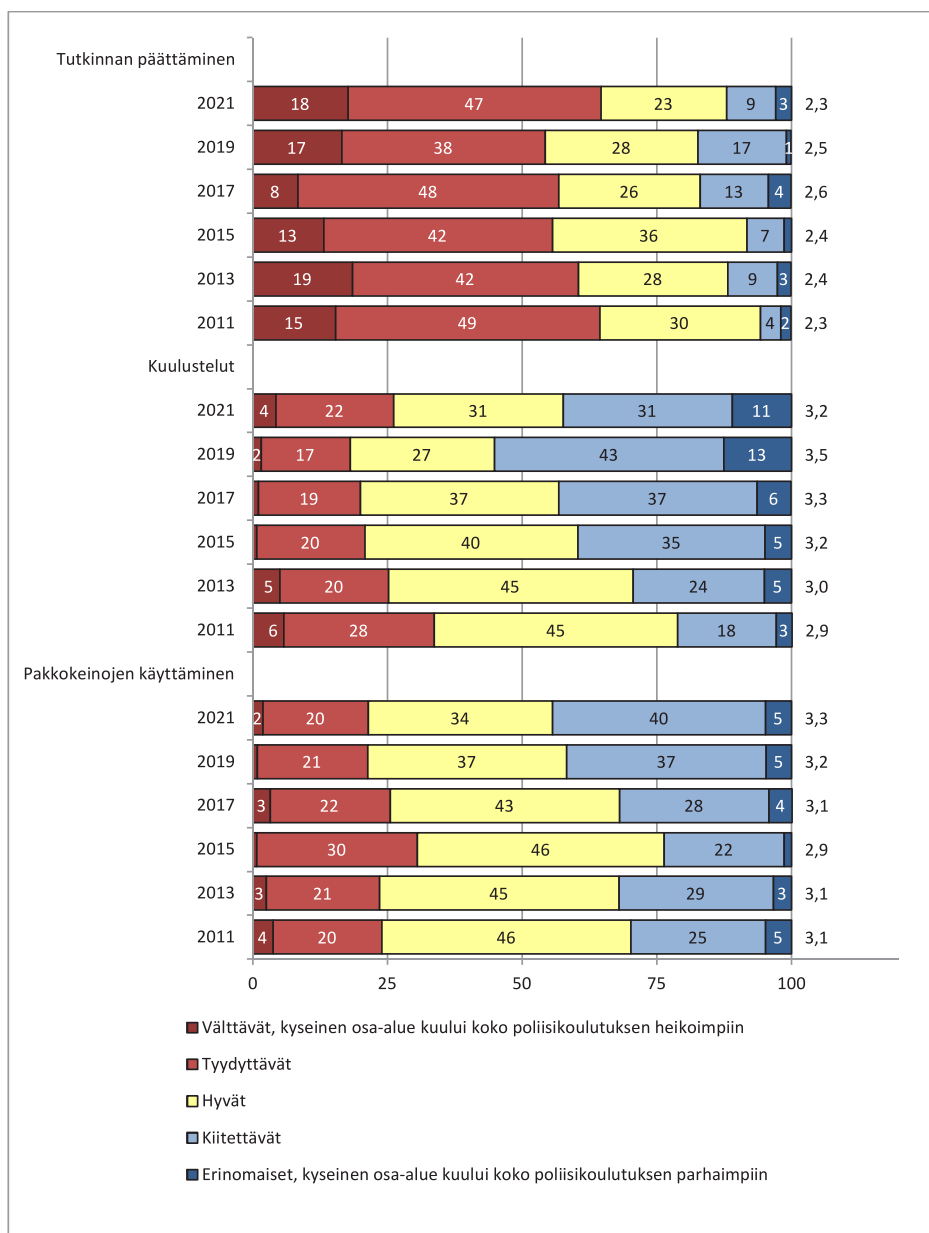
”Valvonta- ja hälytystoiminnassa sekä liikenneryhmissä toimimiseen.”

”Trafik”

6.4. Poliisikoulutuksen työelämävastaavuus: rikostorjunnan koulutus

Rikostorjunnan koulutuksen työelämävastaavuutta arvioidessaan valmistuneet poliisit katsoivat koulutuksen parhaimmiksi alueiksi ilmoitusten kirjaamisen koulutuksen (ka. 3.9), rikoksen tunnusmerkistön tunnistamisen eri rikoksissa (3.8) ja poliisin käytössä olevien tietojärjestelmien käytön koulutuksen (3.7). Myös teknisen tutkinnan (3.5) ja kuolemansyyn selvittämisen (3.4) koulutukset vastaavat arvioiden perusteella hyvin työelämän vaatimuksia. Arviot olivat keskimääräistä huonompia tutkinnan päättämisen (2.3), siviilioikeuden peruskäsitteiden tuntemisen (2.6) ja todistelun kokonaisuuden hallinnan (3.0) koulutusalueilla.

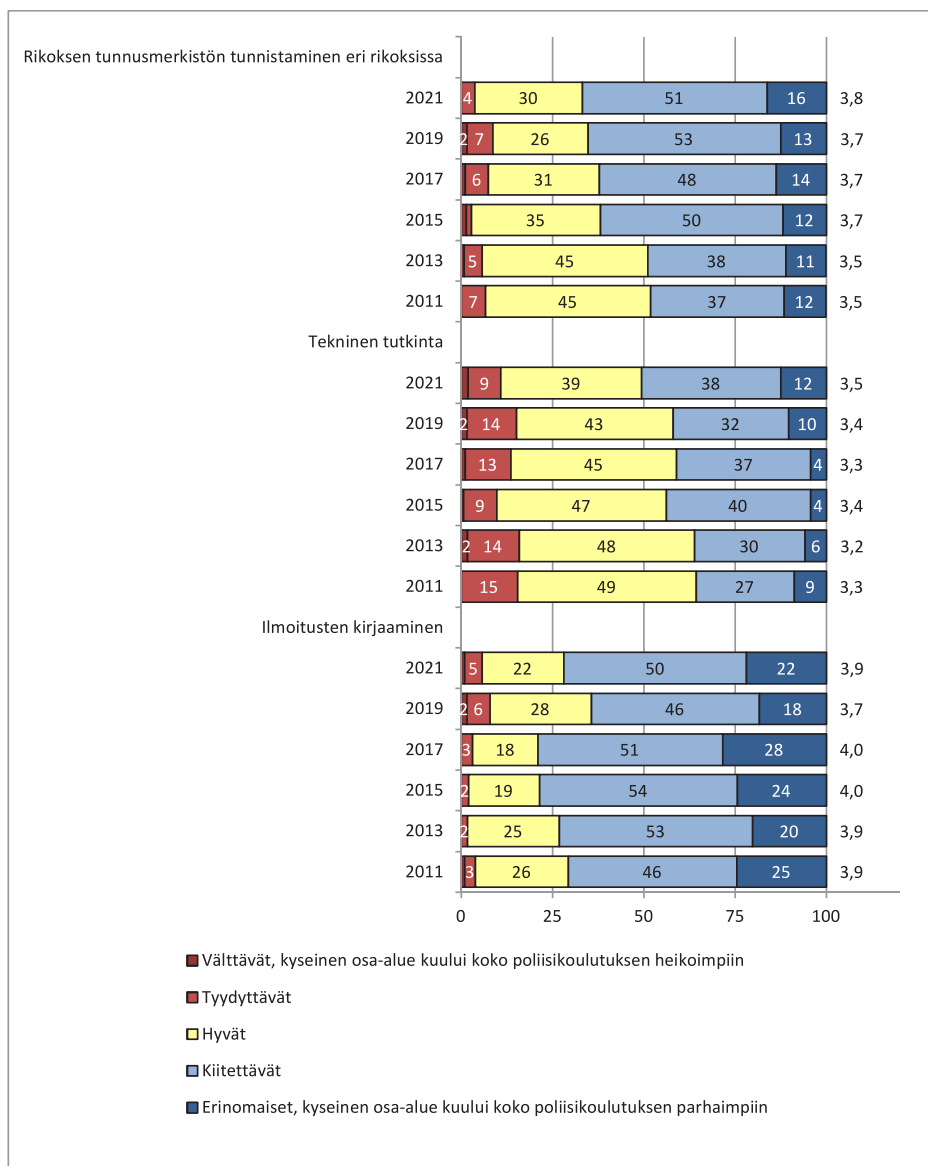
Rikostorjuntaa koskevien arvioiden ajallinen kehitys eroaa liikennevalvonnan ja valvonta- ja hälytystoiminnan vastaavasta kehityksestä. On koulutuksen osa-alueita, kuten poliisin käytössä olevien tietojärjestelmien käyttö, ilmoitusten kirjaaminen ja siviilioikeuden peruskäsitteiden tunteminen, joiden osalta arviot ovat kehittyneet ainakin jossakin määrin kielteiseen suuntaan 2010-luvun puolivälin tutkimukseen verrattuna, mutta on myös koulutuksen osa-alueita, joiden osalta arviot ovat kehittyneet viime vuosien aikana myönteiseen suuntaan, kuten pakkokeinojen käyttämisen ja henkilörekisteröinnin koulutukset (kuviot 6.10a.–6.10d.). Kehitys heijastuu myös tutkintojen välisen vertailun tuloksiin (kuviot 6.11. ja 6.12.).

Kuvio 6.10a. Rikostorjunta: poliisikoulutuksen työelämävastaavuutta koskevat arviot

- Tutkinnan päättäminen
- Kuulustelut
- Pakkokeinojen käyttäminen

Aineisto: PVA 2011–2021

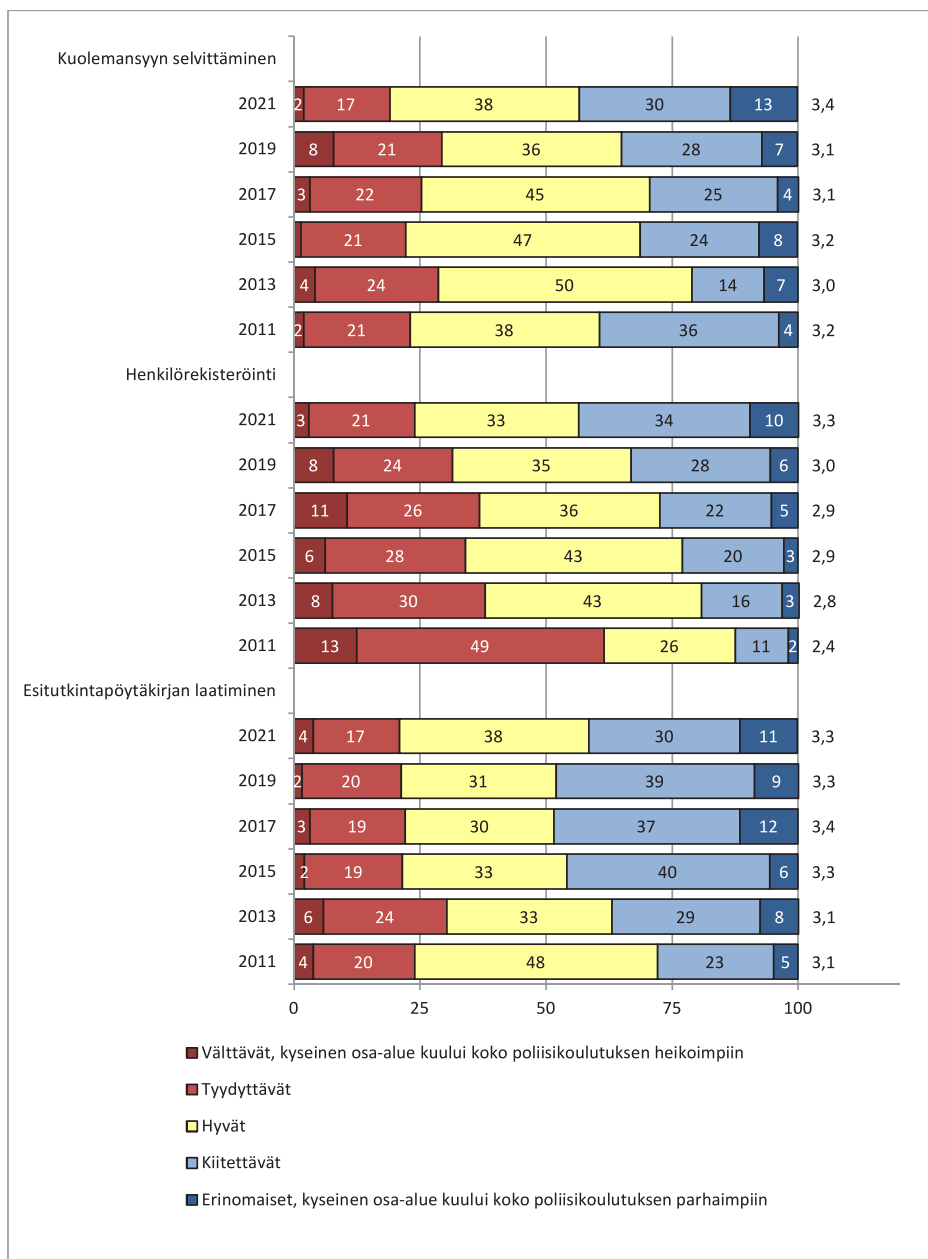

Kuvio 6.10b. Rikostorjunta: poliisikoulutuksen työelämävastaavuutta koskevat arviot

- Rikoksen tunnusmerkistön tunnistaminen eri rikoksissa
- Tekninen tutkinta (vuoteen 2015 saakka: "Tapahtumapaikan tekninen tutkinta")
- Ilmoitusten kirjaaminen (vuoteen 2015 saakka: "Patjailmoitusten kirjaaminen")

Aineisto: PVA 2011–2021

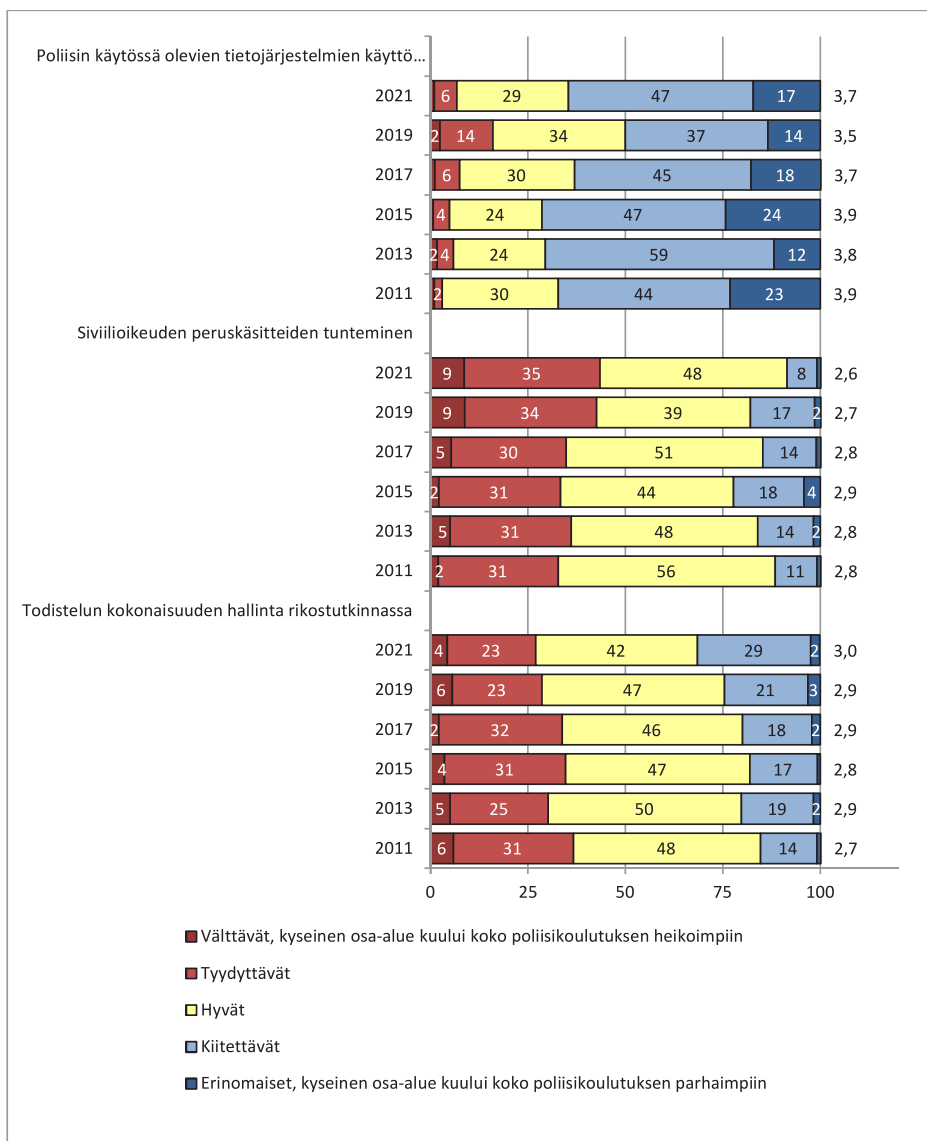

Kuvio 6.10c. Rikostorjunta: poliisikoulutuksen työelämävastaavuutta koskevat arviot

- Kuolemansyyn selvittäminen
- Henkilörekisteröinti
- Esitutkintapöytäkirjan laatiminen

Aineisto: PVA 2011–2021

Kuvio 6.10d. Rikostorjunta: poliisikoulutuksen työelämävastaavuutta koskevat arviot

- Poliisin käytössä olevien tietojärjestelmien käyttö (Patja ym.)
- Siviilioikeuden peruskäsitteiden tunteminen
- Todistelun kokonaisuuden hallinta rikostutkinnassa

Aineisto: PVA 2011–2021

Mann-Whitney -testin perusteella tutkintojen välillä oli tilastollisesti merkitsevä ero viidessä eri muuttujassa:

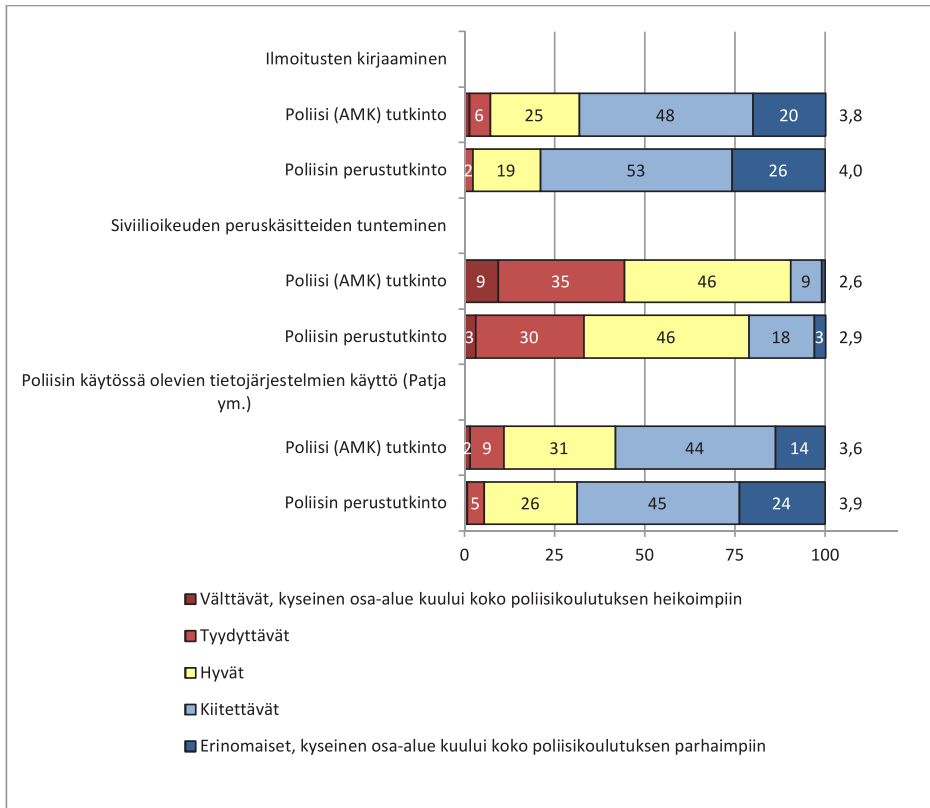
1. *Ilmoitusten kirjaaminen* (rank ka. poliisin perustutkinto 306.84 > poliisi (AMK) -tutkinto 269.55, $U = 35\,272$, $z = -2.915$, $p = .004$, $r = -.12$; $n = 572$),
2. *Siviilioikeuden peruskäsitteiden tunteminen* (rank ka. poliisin perustutkinto 315.90 > poliisi (AMK) -tutkinto 262.99, $U = 33\,175.5$, $z = -4.094$, $p < .001$, $r = -.17$; $n = 573$),
3. *Poliisin käytössä olevien tietojärjestelmien käyttö (Patja ym.)* (rank ka. poliisin perustutkinto 311.13 > poliisi (AMK) -tutkinto 264.99, $U = 33\,895$, $z = -3.546$, $p < .001$, $r = -.15$; $n = 571$),
4. *UUSI: Pakkokeinojen käyttäminen* (rank ka. poliisin perustutkinto 264.75 < poliisi (AMK) -tutkinto 304.5, $U = 46\,166.5$, $z = 3.029$, $p = .002$, $r = .13$; $n = 572$),
5. *UUSI: Henkilörekisteröinti* (rank ka. poliisin perustutkinto 262.06 < poliisi (AMK) -tutkinto 306.87, $U = 46\,914$, $z = 3.372$, $p = .001$, $r = .14$; $n = 572$).

Tutkintojen välisiä sisällöllisiä eroja kuvataan kuvioissa 6.11. ja 6.12. Sekä analyysin että kuvauksen perusteella nähdään, että poliisin perustutkinnon suorittaneiden arviot poliisikoulutuksen antamista työelämävalmiuksista olivat parempia kuin poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneiden vastaavat arviot ilmoitusten kirjaamisen, siviilioikeuden peruskäsitteiden tuntemisen ja poliisin käytössä olevien tietojärjestelmien käytön koulutusalueilla. Havainnot ovat näiltä osin samoja kuin edellisessä vuoden 2019 tutkimuksessa. Vaikutuksen voimakkuus vaihteli välillä $-0.12 \leq r \leq -0.17$ (ks. kuvio 6.11.).

Edellisten lisäksi tässä tutkimuksessa havaittiin kaksi uutta tilastollisesti merkitsevää eroa tutkintojen välillä. Sekä pakkokeinojen käyttämisen ($r = .13$) että henkilörekisteröinnin ($r = .14$) koulutusten alueilla poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneiden arviot olivat parempia kuin poliisin perustutkinnon suorittaneiden vastaavat arviot (ks. kuvio 6.12.). Noin 73 % poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneista esimerkiksi arvioi, että poliisikoulutus on antanut kiitettävät, erinomaiset tai hyvät valmiudet henkilörekisteröintiin⁵ (noin 27 % välttävät tai tyydyttävät valmiudet). Vastaava osuus poliisin perustutkinnon suorittaneilla oli noin 66 % (noin 34 % välttävät tai tyydyttävät valmiudet).

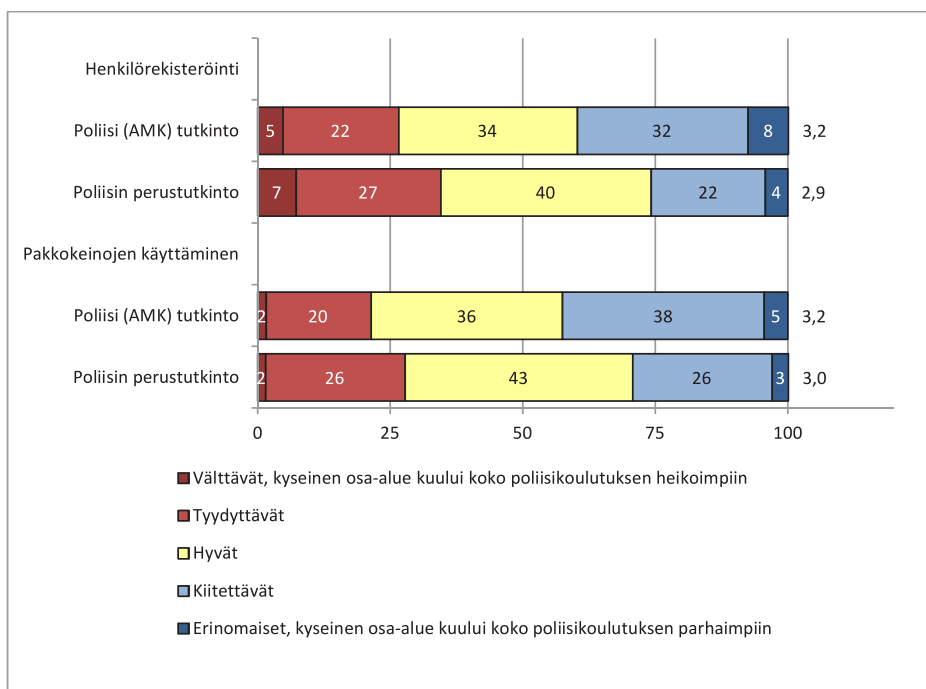
---

5 Pyörästysten vuoksi kuviossa 6.12. noin 74 %. Tarkka prosenttiosuus on 73 %.

Kuvio 6.11. Rikostorjunta, koulutuksen työelämävastaavuus – ilmoitusten kirjaaminen, siviilioikeuden peruskäsitteiden tunteminen, poliisin käytössä olevien tietojärjestelmien käyttö: poliisin perustutkinnon ja poliisi (AMK) tutkinnon suorittaneiden arviot

Aineisto: PVA 2015–2021 (vuosina 2012–2019 valmistuneita poliiseja, N = 577, tutkintotieto 574 henkilöltä)

Kuvio 6.12. Rikostorjunta, koulutuksen työelämävastaavuus – henkilörekisteröinti, pakkokeinojen käyttäminen: poliisin perustutkinnon ja poliisi (AMK) tutkinnon suorittaneiden arviot
 Aineisto: PVA 2015–2021 (vuosina 2012–2019 valmistuneita poliiseja, N = 577, tutkintotieto 574 henkilöltä)

Avointa palautetta rikostorjunnan koulutuksesta

Avointa palautetta käsitellään ja se raportoidaan tässä samalla tavalla kuin valvonta- ja hälytystoiminnan ja liikennevalvonnan koulutusten tapauksissa (käsitteystä ja raportoinnista ks. luku 6.2.). Tähän lukuun on kerätty avointa palautetta, joka koski tai joka sivusi rikostorjunnan koulutusta.

q– Minkä osaamisalueiden koulutuksesta et saanut mielestäsi riittäviä valmiuksia poliisin ammattiin? Millä osaamisalueilla poliisikoulutuksessa olisi eniten kehittämistä?

”Tutkinta, taktiikka, kenttä- ja hälytystoiminta.”

”Valvonta- ja hälytystoiminta. Liikennerikokset ym. Kuulustelut, ei riitä opiksi että hoidetaan luokassa yksi kuulustelu siten, että yksi suorittaa luokan edessä ja muut kirjaavat ylös. Yksinkertaiset esitutkintapöytäkirjat. Pitäisi saada toistoja ennen harkkaa, simpelit yhden kuulustelun pöytäkirjat.”

”Förundersökning; polisens olika register, patja, poke, etc. Teknisk apparatur, Virve, Stalker, etc.”

”Taktiikka valvonta -ja hälytystoiminnassa. Tekninen rikostutkinta (TEK)-kirjaukset. Tietojärjestelmien laajempi tuntemus ja sovellutukset käytännön poliisityössä”

”Tutkinta, kentällä keikkaharjoitukset. Olin pettynyt käytännönharjoitteiden määrään ja laatuun.”

”Rikostorjunta kokonaisuudessaan, valvonta- ja hälytyssektorilla kokonaisuuden hahmottaminen. Toki nämä ovat asioita, joissa työ opettaa eniten”

”Pakkokeinot, tutkinnan päättäminen, paljastava rikostutkinta, liikennepuolen asiat mutta näissä valmiuksien oppimista varjosti kyllä oma motivaation puute. Ylipäänsä jälkikäteen ajateltuna rikostutkinnan osuus jää paljon ohuemmaksi kuin valvonta- ja hälytyspuolen. Kiinnostuin vasta harjoittelun aikana ja sen jälkeen rikostutkinnasta ja kuinka mielenkiintoinen maailma se onkaan. (...).”

”varsinainen tutkintatyö sisältäen kuulustelut ja pöytäkirjan kasaamisen. ajo-kieltoon määrääminen todella vaikeasti ja epäloogisesti opetettu.”

”Hälytys- ja valvontatoiminta kokonaisuudessaan sekä esitutkinnan osalta ainakin kuulustelut”

”Harjoituksia asiakkaiden kohtaamiseen. Moni tulee suoraan lukiosta ym. eikä ole mitään asiakaspalvelukokemusta. Vuorovaikutuksen opiskelua enemmän. Myös kuulusteluja olisi hyvä harjoitella enemmän. Myös sitä mitä tapahtuu kiinnioton jälkeen. Monesti harjoitus päättyi siihen kun kaveri raudoitettiin. Se mitä tapahtuu sen jälkeen jäi aluksi aika mysteeriksi. Ei kerrottu, että nyt kaveri vietäisiin putkaan ja sitten tehtäisiin kuulustelut yms. Kokonaiskuva jäi tavallaan vajaaksi ja vasta viimeisellä periodilla se alkoi hieman hahmottumaan.”

”Valvonta- ja hälytystoiminnassa tulisi olla selkeämmin teemoitettuna ”peruskeikkojen” harjoittelu sekä ”kovien keikkojen” harjoittelu. Koulutuksen aikana tuntui, että jokainen tilanne räjähti silmille ja perustilanteita ei välttämättä aina jaksettu käydä läpi. Rikostutkinnassa kuulustelutaito jäi selkeästi huonoimmalle tasolle, sillä kuulustelutekniikoiden ja taktiikoiden harjoitteluun oli jätetty hyvin vähän aikaa, eli ehdottomasti lisää kuulusteluharjoituksia.”

”Tutkinnan työtehtävien, erityisesti esitutkintapöytäkirjan kokoamisen kokonaisvaltainen opetus keskittyen perusasioihin. Muutenkin kaikessa opetuksessa pitäisi keskittyä perusasioihin, eikä poikkeuksen poikkeuksiin. Ennen harjoittelua ei oltu koskettukaan tutkaan, mutta tutkintatoimen johtamista (tms. johtamista) kyllä opiskeltiin. Se ei palvele tarkoitusta siinä kohtaa opintoja.

Lisäksi poliisikoulutuksessa pitäisi kiinnittää enemmän huomiota suomen kielen kirjoitustaitoon. Sille ei annettu mitään painoarvoa opintojen aikana.”

”Erilaiset tutkinnan päätökset. Poken ja virven operatiivinen käyttö, näitä käytiin kyllä läpi, muttei niiden normaaleja käyttötilanteita. Harjoitteluun lähtiessä poke piti opetella käytännössä alusta ja virve-radioon puhuminen on monelle harkkarille mörkö.”

”Valvonta- ja hälytystoiminnan osa-alueella, sekä rikostutkinnan kaikilla osa-alueilla. Ne voisi vaikkapa esimerkkien avulla nivouttaa paremmin käytäntöön.”

”Käytännön asioiden harjoittelu (hälytys- ja valvontasektorin tehtävät ja rikostorjunnasta esim. kuulustelut ja esitutkintaprosessin alusta loppuun saattaminen).

Amk-koulutuksesta johtuva, poliisin käytännön työn kannalta turhan oloinen, päälle liimatulta tuntuva akateemisuus tuntui vievän tilaa käytännön asioilta ja osittain heikentävän opetuksen laatua. Suuri osa esim. valvonta- ja hälytysvalmiuksien opettamisesta tuntui olevan vain jonkinlaista itseopiskelua ja opiskelijoiden toistensa opettamista. (...)

”Järjestelmiä käytettiin hyvin vähän suhteessa siihen, miten suuressa roolissa ne ovat poliisin päivittäisessä työssä.”

”Enemmän toiminnallisia harjoitteita (kenttätöiminnan harjoitukset, sekä myös tutkinnan harjoitukset kuten kuulustelut yms.) SÄHKÖINEN ESITUTKINTAPÖYTÄKIRJA ja sen tekemiseen käytettävien ohjelmien opettelu!”

”Poliisikoulutuksessa keskitytään liikaa epäolennaisiin asioihin. Pitäisi tarkastella koulutustarpeita perustyöntekijän näkökulmasta. Mitä poliisin näkökulmasta koulutuksessa tulisi huomioida. Valhät-koulutukset eskaloituvat aina aseenkäytön tilanteeseen ja palautteessa kerrotaan kuinka kaikki meni [erittäin huonosti –M.V.]. Perus keikanajoa, jotta jo ennen harjoittelua olisi jotain järkeviä toimintamalleja ja rutiineja. Tutkinnan opetuksessa tulisi harjoitella jo perustutkintaa ja pöytäkirjojen tekemistä esimerkiksi (...) näpistelyistä tai lievistä pahoinpitelyistä. Kaikki piti opetella aluksi työelämässä. Koulussa asioista tehdään turhan monimutkaisia ja vaikeasti ymmärrettäviä. (...) Opettajien vahvuuksien ja kyvyt opettaa tulisi aika-ajoin tarkistaa. Opettajia tulisi kouluttaa ja heidän tulisi käydä kierrolla muualla, kuin koululla, jotta praktiikka pysyisi yllä.”

”Tutkinnan opetus on Polamkissa todella heikolla tasolla, koulutus keskittyy aivan liikaa VHT-puoleen. Asiaa ei auta lainkaan se, että suurin osta päättyy harjoittelussa lyhytkestoiseen tutkintaan, jota ei nähdä mielekkäänsä ja jossa monesti ohjauskin on resurssien takia puutteellista. Tämä johtaa siihen, että valmistuvat poliisit haluavat suurin osa kentälle ja tutkintaan haluavia on vaikea rekrytää.

Poliisikoulutus antaa erittäin hyvät perustiedot poliisin toimivaltuuksista, ihmisoikeuksista ja lakipykäläistä, mutta niiden soveltaminen käytäntöön ontuu. Esitutkintaprosessia ei käydä läpi juuri ollenkaan ja kuulusteluihin ei saada käytännössä mitään valmiuksia. Koulutuksen aikana oli yksi loistava harjoitus, jossa käytiin koko prosessi läpi (simuloitiin tapahtumat ”kentällä”, tehtiin teknistä tutkintaa, kirjattiin rikosilmoitus, kuulusteltiin ja laadittiin

pöytäkirja). Miksi näitä ei ole enempää? Kuitenkin kenttätehtäviin valmistavia harjoituksia ja kokonaisia leiriviikkoja on pilvin pimein.

Tutkinnan asiat oppii kyllä käytännössä, ja ymmärrän että «isojen» harjoitusten järjestäminen on hankalaa etenkin kasvaneilla opiskelijamäärillä, mutta mielestäni Poliisikoulutuksen kenttäpainotteisella opetuksella on merkittävä rooli siinä että tutkinta ei ole vetovoimainen. Mielestäni asiaa tulisi vakavasti pohtia ja miettiä mitä sille voitaisiin tehdä. Oma ehdotukseni on, että tutkinta yhdistettäisiin tehokkaammin erilaisiin harjoituksiin. Esim. operatiivinen harjoitus kotihälytyksestä. Jos asiasta kirjataan R-ilmoitus, miten siitä jatketaan? Kuulustelu jne. Aina kaikkea ei ole pakko tehdä loppuun asti, mutta että edes pohdittaisiin mitä jutulle tapahtuu sen jälkeen, kun kenttäpartio poistuu paikalta.”

”ICT-tutkinnan koulutusta ei ollut lainkaan vaikka se näyttäytyy joka päivä rikostutkinnassa. 90% henkilöstöstä on aivan pihalla mobiili- ja tietokoneforensiikassa vaikka laitteista saadaan nykyään usein merkittävää näyttöä rikostutkinnassa.

Poliisiorganisaation on pakko herätä 2020 luvulle ja alkaa kouluttamaan sekä laitoksissa, että poliisikoululla kunnolla laite-etsintään liittyviä asioita. Näyttö laite-etsinnöillä on monesti paljon parempaa näyttöä kuin televalvontatiedot, kuulustelut tai jopa muu tekninen näyttö. Silti suurin osa tutkijoista on täysin tietämättömiä laite-etsinnän mahdollisuuksista.

En tiedä ymmärretäänkö poliisikoulullakaan, miten valtavassa roolissa laite-etsinnältä saatu data on ja olisi jos sitä hyödynnettäisiin. Nyt täytyy alkaa resursoimaan laite-etsintä / OSINT ym. koulutusta sekä poliisikoululla, että poliisilaitoksissa.

Laite-etsinnässä on pakkokeinona 6kk maksimi vaatimuksena. Hei oikeasti, paras pakkokeino ikinä, mutta niin harvoin käytetty... Monesti puhelimesta saa parempaa sijaintidataa kuin televalvonnalla jossa lähtökohtaisesti 4 vuoden maksimi vaatimuksena. Laite-etsinnät - niitä lisää koulutukseen. (...)”

”Syventävät kuulustelutekniikat ja taktiikat on opittu töissä virheiden ja onnistumisien kautta. Salaisista pakkokeinoista ja televalvonnan periaatteista ei opinnoissa saanut kummoista perehdytystä, joten nämä asiat ovat tulleet 100% työelämässä.”

”Tutkinnan suuntaaminen (mitä tulee ottaa huomioon, mitä näyttöä mahdollista saada, mitkä olennaista mitkä ei), pakkokeinokirjausten/tekin sisältö (älkää opettako ”tähän sitten perusteluja mutta pistetään piste, että päästään eteenpäin”). Onnettomuustutkinnan koulutus eroaa lähestulkoon täysin käytännöstä.”

”Salpa, salaiset pakkokeinot, eri järjestelmien käyttäminen, pakkokeinot käytännössä (esim. kiireellinen henkilöntarkastus kun epäillä huumausaineen käyttökäytöstä).”

”Mielestäni kuulusteluihin olisi voinut keskittyä hieman enemmän. Kuulustelujen koe verkkotenttinä on mielestäni huono ratkaisu. Kokeen numero ratkaisee käsittääkseni myös kuulustelun numeron todistuksessa. Kuulusteluiden

opettamisessa voitaisiin kiinnittää huomiota muun muassa siihen, kuinka voi luoda valmiin kysymyspatteriston erilaisissa rikoksissa ja soveltaa kuulustelussa tämän pohjalta. Toki tämäkin asia selkisi myöhemmin harjoittelussa, mutta olisi ollut kiva osata enemmän ennen harjoittelua.

Lisäksi pakkokeinojen sitominen käytäntöön erityisesti esitutkintaa/tutkintatyötä tehdessä olisi ollut jälkikäteen ajateltuna hyvä lisä.

Suurimman osan asioista oppii todellisuudessa kuitenkin työelämässä ja on vaikeaa sitoa kaikkia asioita käytäntöön koulunpenkillä.”

”Rikostutkinta kokonaisuudessaan. Esitutkinta oli vielä harjoitteluun lähtiesä iso mörkö, josta ei ollut kunnon käsitystä mitä se käytännössä on.”

”Perus asiakkaan kohtaamiset sekä ylipäättänsä ihmisten puhuttaminen. Kuulusteluharjoituksia olisi saanut olla enemmän ja kattavammin.”

”Förhörsteknik och bevisföring inom förhören”

”Pakkokeinojen käyttö käytännössä. Eri osa-alueiden yhdistäminen toisiinsa. Rikostutkinta lähes kokonaisuudessaan pl. kuulustelujen suorittaminen.”

”Tietojärjestelmien käyttö. Olen jo muutaman harjoittelijankin saanut ja kummankin kohdalla on huomattu, että tietojärjestelmien käyttö on heikolla tasolla. Itsekin olen lähinnä itseoppinut hakemaan tietoa eri järjestelmistä. Harjoittelijat ovat olleet todella POKE-sidonnaisia tiedonhakuun nähden.”

”Olen työskennellyt koulutuksen jälkeen lähinnä tutkintatehtävissä, joten täytyy kyllä sanoa, että tutkinnasta saa hyvin erilaisen kuvan koulussa verrattuna siihen, mitä pitkäkestoisessa tutkinnassa työskenteleminen todellisuudessa on. Opintokokonaisuus oli todella hajanainen eikä harjoitteluun lähtiessä tutkinnasta ollut tähdellistä [tod. näk. täsmällistä –M.V.] kuvaa, ja opettelu alkoi tavallaan uudelleen harjoitteluun poliisilaitokselle saapuessa. Toivoisin ehdottomasti lisää käytännön harjoitteita varsinaisista kuulustelutilanteista ja esitutkinnan eri vaiheista. Ymmärrän toki, että opiskelijat on runnottava tietyn mallin läpi, mutta opettajien olisi hyvä muistaa, että käytännöt vaihtelevat laitoksittain todella, todella paljon. Yksi tietty malli ei ole oikea. Valmiin esitutkintapöytäkirjan kiikuttaminen kommarille [so. komisariolle –M.V.] ei ole useinkaan mikään helppo ja nopea prosessi.”

”Useassa opintokokonaisuudessa teoria ja käytäntö eivät kohdanneet sillä tapaa miten olisi toivonut sekä pitänyt.

-Tutkinnan koulutuksen osalta, koulutuksessa ei huomioitu käytäntöä juuri ollenkaan, eikä teoriassa saatua opetusta päässyt soveltamaan kolmea harjoituskertaa enempää. Tutkinnan koulutus oli hajanainen sekä epäselkeä kokonaisuus.

-Työharjoitteluun lähtiessä, tutkinnan osalta oli itsellä enemmän kysymyksiä ja epävarmuutta, kuin pientä luottamusta siihen, että kyllä tästä selviää. Asioissa voisi koulussa lähteä liikkeelle siitä, että miltä ilmoitus näyttää konkreettisena kädessä ja mitkä voisivat olla ensimmäiset mahdolliset toimenpiteet joilla esitutkinnan tekemisen voisi aloittaa.

-Koulutuksessa voisi tuoda selkeämmin esille sen, että poliisilaitoksilla

tutkintaa tullaan suorittamaan erilaisilla tavoilla ja toteutuskeinoja esitutkin-
nan suorittamiseksi on monia. Koulutuksessa voisi myös tuoda esille sen,
mitä vaikkapa perustutkinnassa yksi 'normaali' työpäivä pitää sisällään; työ-
päivä alkaa aamupalaverilla, käyt kuulemassa asiakkaan, rekisteröit hänet,
käyt kotietsinnällä hänen kotonaan... ym. Käytännön esimerkkejä oikeasta
työnteosta. Tuntuu, että Arman ja Suomen rikosmysterit avaa enemmän esi-
tutkinna tekemistä kuin koulussa saatu hajanainen opintokokonaisuus.

- Koulutusta voisi kehittää mahdollisesti siihen suuntaan, että jokaiselle
opiskelijalle järjestettäisiin mahdollisuus päästä tutustumaan päiväksi poliisi-
laitokselle perustutkinna toimintaan. Se voisi mahdollisesti avata käsitystä
siitä, että mitä tuleva ammatti sekä työharjoittelu pitää sisällään tutkinna
osalta.

- Poliisihallinnon monet järjestelmät herättivät kauhua opiskelun aikana.
Sen sijaan, että jokaista järjestelmää käydään läpi vaivaisen tunnin verran,
voisi opetukseen lisätä nostoja siitä, että mistä järjestelmistä tietyt esitutkin-
nan aikana selvinneet seikat ollaan mahdollisesti selvitetty.

- Yleisesti ottaen kaikkien koulutuskokonaisuuksien isoa massaa voisi
hahmottaa paremmin jos aloitusluennoilla esitettäisiin opintokokonaisuuden
sisällöt pääpiirteittäin ja miten ne jakautuvat periodeille ja mitä tehtäviä ja
suoritteita ne tulevat sisältämään.”

”Ulkomaalaisasioita olisi ollut varaa syventää, vaikkakin se lienee aikatau-
lullisesti mahdotonta. Perusasiat käytiin, mutta hieman syvempää turvapaik-
kaproessin ja ulkomaalaisen työnteko-oikeuden tuntemusta tarvitaan etenkin
kentällä ja rikostorjunnassa. Toki tähänkin on tulossa kattavampi verkkokurs-
si ja nähtäväksi jää, kuinka hyvin se palvelee tarkoitusta.”

”Tutkinna rajoittaminen/päätttäminen. Vaikea hahmottaa ennen käytännön
kokemusta, vaikka olisikin teoriaa. Perustutkinnassa usein tehtävä toimenpi-
de tutkijalähtöisesti.”

”Kuulustelut, asiakaspalvelu, mitä tyypillinen päivä tutkinnassa /kentällä pi-
tää sisällään.”

”Hieman enemmän voisi olla ns. psykologiaa. Kaikilla ihmisillä ei ole luon-
taisia valmiuksia käsitellä poliisin ammatissa vastaantulevia tuntemuksia
(stressi, kyynistyminen, ns. ikävien asioiden kokeminen ja niiden tunteiden
käsittely), rikostutkinnassa voisi panostaa enemmän erilaisiin kuulustelutak-
tiikoihin. Enemmän voisi käydä läpi mitä syyttäjät oikeasti tarvitsee esitutkin-
tapöytäkirjoilta / todisteluilla”

”Ulkomaalaisasiat, ihan liian suppeat luennot, eikä luennoilla saanut oikean-
laista kuvaa mitä työ oikeasti on, tutkinta”

”Pakkokeinojen kirjaaminen, kuulustelut käytännössä”

”Pakkokeinojen kirjaus. Suppea esitutkinta”

”Kuulusteluharjoituksia sekä tavallisia kentällä eteen tulevia keikkoja voisi
lisätä.”

”Tutkinnan päättäminen. Jutun tutkija hoitaa juttujen päättämisen ja aluksi oli homma aika hukassa, kun koululla sitä opetetaan noin tunnin verran.”

”kokonaisuuden hallinta ja rikosprosessin ymmärtäminen.”

”Kuulustelu”

”Poliisikoulutuksen aikana pitäisi kehittää kuulusteluihin liittyvää koulutusta.”

”Rikostutkintaan liittyen jotkut osa-alueet jäivät epäselväksi. Ulkomaalaisvalvontaan liittyvät valmiudet ovat karisseet ihan vaan siksi kun en niiden tehtävien parissa ole töitä tehnyt. Mielestäni sekin osaamisalue kuitenkin opetettiin koulussa hyvin.”

”Tutkinnan kokonaiskuva ja käsitys.”

”Kuulusteluharjoituksia olisi voinut olla enemmän. Muutenkin verkkokursseja ja itsenäistä opiskelua oli mielestäni liikaa. Opettajajohtoiset tunnit motivoivat opiskelijaa enemmän (riippuen opettajasta) ja oli helppo kysyä, mikäli jotain ei tajunnut.”

”Teknisten laitteiden ja järjestelmien käyttäminen, todella vähän käytettiin esimerkiksi Pokea.”

”Tutkintapuolen opetusta mielenkiintoisemmaksi ja käytännön läheisemmäksi. Esimerkiksi kuulustelutaktiikkaa vielä enemmän kaipaisi”

”Joidenkin järjestelmien käyttö esim. SALPA-järjestelmän käyttö on nykyään hyvin tärkeä järjestelmä rikostorjunnassa ja sen käyttöä olisi hyvä treenata jo koulutuksessa.”

”Järjestelmät, etpk-laadinta ja kuulustelu”

”järjestelmäkoulutus ja niiden soveltaminen työtehtävissä.”

”koko tutkinnan tehtäväkenttä jää aika lailla vajavaiseksi koulutuksessa ja siihen voisi panostaa. toki sitä on helpompi harjoitella harjoittelussa tai vasta työelämässä, kuin kenttätoimintaa”

”Asiat joita sivuttiin hyvin lyhyesti muiden opintojen ohessa esimerkiksi haasteet ja juttujen päättäminen. Toisaalta asiat olivatkin lopulta yksinkertaisia kun niitä teki käytännössä, joten toisaalta ymmärrän, että näihin asioihin ei kannata liikaa panostaa kun muita opetettavia asioita on paljon.”

”Esitutkinnan. Toistoja ei ollut riittäväsi ja asiakokonaisuudet olivat hajanaisia.”

”Esitutkintapöytäkirjan kasaaminen.”

”Tutkinnan päätökset. Salaiset pakkokeinot. Ulkomaalaisasioiden rekisterit ja ulkomaalaistutkinta käytännössä (ulkomaalaisasioiden teoria käyty hyvin

läpi). Tutkinnan koulutuksen motivoivuus heikkoa ottaen huomioon sen, että koulusta valmistuvista monen ensimmäinen työpaikka tutkinnassa. Antaa opiskelijoille ennako-olettamuksen tutkinnan tylsyydestä ja huonoudesta, mikä näkyy uusissa työntekijöissä, joilla vahvat ennakoasenteet.”

”Kaikki osa-alueet yhtä vahvoja. Jos on pakko sanoa jotain, niin se on tutkinta. Tosi paljon on pieniä juttuja, mitkä koululla opetetaan eri tavalla vrt. työelämä.”

”Mielestäni rikostorjuntapuolen koulutuksessa kokonaisuutena olisi paljon kehittämistä. Teknisen tutkinnan asiat opetetaan hyvin, samoin kuin esimerkiksi väkivaltarikostutkinta tai ilmoitusten kirjaaminen. Paljon kuitenkin jää työharjoittelun varaan.”

”Rikostutkinta ja erityisesti kuulusteleminen”

”Rikostutkinta. Koko poliisiin tämän hetkinen koulutus valmistaa sujuvia kenttämiehiä, mutta ei niinkään tutkinnan tehtäviin. Tuntuu, että toinen puoli koko poliisiin työstä oli jotenkin jäänyt vähäisemmäksi. Kuulustelut ja muut tutkinnan asiat oli jätetty muutamaa koulussa käytyä harjoitusta lukuun ottamatta harjoitteluohjaajan vastuulle. Jokainen osaa kirjoittaa tietokoneella muutaman harjoituksen jälkeen kameleon lomakkeelle kuulustelukertomuksen, mutta koulutuksessahan ei käyty juuri yhtään läpi sitä, mitä niissä kuulusteluissa pitäisi ymmärtää kysyä ja selvittää epäillyltä, asianomistajalta ja todistajalta. Laatu on varmasti kirjavaa tästä syystä. Tämä vaatii paljon enemmän harjoituksia koulutuksessa.”

”Rikostutkinnan koulutus pitäisi olla käytännönläheisempää. Koulussa ei saa todellista kuvaa varsinkaan siitä, että millaista on tehdä töitä päivittäistutkinnassa. Töihin tultuani minulla ei ollut juurikaan mitään käsitystä, että millä tavalla rikostutkintaa oikeasti tehdään.”

”Esitutkinnan opetusta, kuten kuulustelun käsittelyä ja esitutkintapöytäkirjan rakennetta ja kokoamista eri tapauksissa olisi voinut olla enemmän. Esitutkinnan opetusta yksittäisen tutkijan näkökulmasta ylipäätään olisi voinut olla laajemmin.”

”Rikostorjunnan tehtävät, erityisesti tutkinnan perustehtävät, kuten taktinen tutkinta ja kuulusteleminen sekä keskeiset yleisimmin toteutuvat pakkokeinot kuten laite-etsinnät ja televalvonnat jäivät koulutuksessa sivurooliin. Yleiset opit, tekninen tutkinta, henkilörekisteröinnit ja kuolemansyy selvittäminen käytiin läpi perusteellisesti ja koulutus tuotti niihin erittäin hyvät valmiudet (verrattuina havaintoihin työelämästä). Kuulusteluissa tarvittavaa vuorovaihtusosaamista ja kielitietoisuutta tulisi sen sijaan koulutuksessa kehittää valtavasti.”

”Kuulustelemista ei käytännössä opetella ollenkaan. Esitutkintapöytäkirjan kasaaminen ja tutkinnan päätösten kouluttaminen minimaalista”

”Rikostutkinnan kokonaisvaltainen käsittely. Loppulausuntojen merkitys rikosprosessissa, asianosaisuuksien hallinta ja edustussuhteet rikosprosessissa esimerkiksi lapsen kohdistuneessa rikoksessa.”

”Ehdottomasti rikostutkinnassa asiakkaiden ”käsittely” kuulustelu sekä kuinka rakentaa luottamusta asiakkaan kanssa ja saada tämä puhumaan jopa itselleen epäedullisia asioita esitutkinnassa. nyt koulutuksessani oli ehkä 1-2 kuulusteluharjoitusta ja muuten tutkintapuoli oli puhtaasti teoreettista ja etpk kasaamista sekä patjan käpistelyä. Valitettavan paljon keskitytään vain haalarimeininkiin koulutuksessa (yhtään tätä väheksymättä) vaikka tosiasiaa todella moni työllistyy suoraan rikostorjunnan ja -tutkinnan tehtäviin.”

”Kuulustelut (tosin oppii parhaiten käytännössä).”

”Tutkinnan osio, pakkokeinojen käyttö.”

”Tutkinnan ja pakkokeinojen käytössä. Tutkintaa piti työelämässäkin tehdä jonkin aikaa, ennen kuin asiat oppi, mutta tästä ei voi pelkästään syyttää koulua vaan sitä että ei sekään täysin yksioikoista ole. Pakkokeinoja käydään läpi, mutta työelämässä hahmottui syy-seuraus suhde. Enemmän esimerkkien kautta pakkokeinojen käyttöä koulussa.”

”Liikaa painotusta teorialle. Teoriassa osataan asiat, käytännössä ei. Teoriaa on hyvä olla pohjalla, että ymmärtää lakiasiat, joiden mukaan poliisi toimii. Koulussa ei oteta huomioon sitä, että muutoseikat kuten esitutkintapöytäkirjan kasaaminen, eivät ole laitoksilla edes keskenään samanlaiset puhumattaakaan, että ne olisivat koulun toimintamallien mukaiset. Vähemmän teoriaa, enemmän teoriaa käytännössä.”

”siviilioikeus, kuulustelut, pöytäkirjan kokoaminen. enemmän käytäntöä vaatisi.”

”Sakkoasiat, suppea esitutkinta, lasten/nuorten asema esitutkinnassa”

”Esitutkinnan suorittaminen, kuulustelut, koko rikostutkinta kokonaisuutena.”

”Pakkokeinojen (sis. salaiset) käyttäminen, toki päädyin valmistumisen jälkeen pian sellaisiin tehtäviin, että pääsin tekemisiin vaativan tutkinnan kanssa, jossa ko. asiat tulivat pian tarpeeseen.”

”Kuulustelut, rikostutkinta”

”Rikostutkinta, sen kokonaisuus ja hahmottaminen jäi koulussa aika isoksi mysteeriksi joka on auennut vasta työtä tehdessä.”

”Rikostorjunta, käytännön tekeminen, pakkokeinojen soveltaminen käytännössä (esim. laite-etsintöjen toteuttaminen), kuulustelutaktiikka, SALAISET PAKKOKEINOT (käytännössä ei mitään tarttumapintaa, Salpa valmistuessa melko tuntematon käsite), tarkkailutoiminta.”

q+ Mitkä olivat niitä poliisikoulutuksen osaamisalueita, joilta sait mielestäsi parhaat valmiudet poliisiin ammattiin?

”Patja utbildningen och maktmedelsutbildningen”

”Rikosoikeus, rikosprosessioikeus, toimivaltuudet, voimankäyttö, tekninen tutkinta/alkutoimet, kuolemansyyn tutkinta. Ruotsin kielen opetuksesta erityiskiitos, vaikka oma taso on edelleen mitä on.”

”Rikosoikeus, toimivaltajärjestelmä, tekninen tutkinta, kuulustelut, tietojärjestelmien käyttö.”

”Kuulustelujen opetus oli mielestäni toteutettu hyvin ja se antoi pienellä ”yli-koulutuksella” hyvän perustason. Voimankäytön koulutus oli myös laadukasta ja antoi varmuutta siihen, että tilanteista selviää.”

”Kuulustelut, toimivaltuudet ja muut lakiasiat, voimankäyttö.”

”Ehdottomasti tekninen tutkinta ja henkilörekisteröinti. Poliisin voimankäytön oppitunneilla tehdyt toistot auttoivat tunnistamaan voimankäytöllisissä tilanteissa eri vaihtoehtoja käytettäväksi. Toimivallan oppitunnit antoivat valmiudet perustella suoritettujen toimenpiteet.”

”Voimankäyttö oli ainakin yksi osa-alue. Voimankäytön harjoittelu aloitettiin nollassa ja harjoitteet muuttuivat opintojen myötä haastavimmiksi. Voimankäytön opiskelu myös tavallaan ”seurasikin mukana” koko opintojen ajan periodilta toiselle, eivätkä opit päässeet siksi unohtumaan kaiken uuden tieto- ja viriketulvan myötä. Voimankäytön soveltamista eri tilanteissa ja paikoissa harjoiteltiin myös melko ahkerasti. Myös teknisessä tutkinnassa annettiin todella hyvät eväät tosielämän tekemiseen. Voimankäyttö ja tekninen tutkinta ovat toki sinänsä sekä helppoja opetettavia että opeteltavia, sillä molemmissa pääsee tekemään käytännössä. Harjoitteet jäävät lihasmuistiin ja jäävät siksi paremmin mieleen, kuin esimerkiksi teorian opiskelu luennoilla. Toisaalta myös esimerkiksi rikosoikeuden opiskelu valmisti mielestäni hyvin ammattiin, sillä yliopistotaustalla teoreettinen ”pänttäminen” tuntui tutulta, helpolta ja omalta.”

”Voimankäytön koulutus kokonaisuudessaan oli selkeästi hyvin rakennettu sekä sen sisältö ja toteutus oli johdonmukaista. Tekemisen lomassa selitettiin toiminnan perusteet. Tuntien sisältö vastasi työelämän käytäntöjä. Teknisen tutkinnan koulutus oli myös rakenteeltaan selkeä sekä opetuksessa saatu teoria tuli heti käyttöön tuntien aikana. Tuntien sisältö vastasi työelämän käytäntöjä.”

”Voimankäytön koulutus. Rikosoikeus. Patjaoppitunnit. Virveoppitunnit”

”Hälytys- ja valvontatoiminta, rikostorjunta ja tekninen tutkinta.”

”Voimankäyttö, pakkokeinolakiopetus, esitutkintalakiopetus”

”Voimankäyttö ja kuulustelukoulutus. Lisäksi väkivalta- ja kuolemansyyntutkimisen koulutus on loistavaa. Edellä mainittuja koulutuksia myös yhdistää opettajien läheinen suhde konkreettiseen työelämään.”

”Voimakeinojen käyttö. Rikosoikeus. Viestivälineiden käyttö. Kuolemansyyntutkimus. Teknisen rikostutkinnan perusteet”

”Poliisin toimivalta ja laillisuusperiaatteet: pakkokeinojen perustelu ja niiden kanssa tarkkana oleminen.”

”Voimankäyttö, ilmoitusten kirjaaminen ja tietojärjestelmät”

”Voimankäyttö. Ilmoitusten kirjaamiskoulutus.”

”Voimankäyttökoulutus ja tietyt oikeudelliset kurssit pois lukien rikosoikeus. (...) kuolemansyyntutkinta-kurssi jäi mieleen toki aihealueensa mutta ennen kaikkea lämpimän, ammattimaisen ja 100 % työlleen antavan opettajan takia. Poliisiammattikorkeakoulussa on tärkeää saada myös poliisimiehen ja -naisen malleja; meitä on moneksi, ja kaikki voivat löytää oman intohimon ja tapansa tehdä tätä työtä.”

”Käytännön harjoitukset ns. ”peruskeikat” partiona. Partiotuiminnasta aina esitutkintapöytäkirjan tekemiseen.”

”Voimankäytön opetus ja tekninen tutkinta jäivät parhaiten ”haltuun”, unohtamatta (...) tiukkaa opetusta rikoslakiin. Käytän edelleen työssäni (...) opetusmateriaalia silloin tällöin. Lisäksi (...) liikunnanopetus.”

”Voimankäyttö, kuolemansyyntutkiminen, teknisen tutkinnan opetus”

”voimankäyttö (ns. liikkeet), rikoslaki, kuolemansyyntutkiminen”

”Voimankäyttö, kuolemansyyntutkinta”

”Rikosprosessin ja rikosoikeuden teoria antoivat hyvät valmiudet tunnistaa eri rikosten tunnusmerkistöjä. Koulutuksessa keskityttiin oleellisesti siihen, että osaa lukea ja tulkita rikoslakia. Mielestäni ei olekaan tarkoituksenmukaista osata jokainen rikosnimike ulkoa, vaan osata tulkita lakitekstiä sekä ohjeita. Virka-asekoulutus oli myös erittäin hyvällä tasolla. Poliisilaitokselta saamamme palautteen mukaan nykyinen virka-asekoulutus on huipputasoa.”

”Voimankäyttö, tekninen tutkinta sekä kuolemansyyntutkinta (jotka jääneet työelämässä unholaan vähäisten toistojen vuoksi).”

”Voimankäyttö ja rikostorjuntaan liittyvät kurssit.”

”Voimankäyttö sekä kaikki lakipohjat eli miksi ja millä valtuuksilla asioita tehdään (rikosoikeus, pakkokeinot, rikosprosessioikeus tms.).”

”Voimankäyttö, Rikosoikeuden hyödyntäminen poliisintyössä sekä kentällä että tutkinnassa, Tekninen rikospaikkatutkinta.”

”Voimankäyttö, rikostorjuntaan liittyvät oppitunnit (kuulustelut, patjan käyttö, esitutkintapöytäkirjan rakenne yms.), rikosoikeus ja prosessioikeus, tekniseen tutkintaan liittyvät oppitunnit, kielet (englanti ja ruotsi)”

”Rikosoikeus ja yleisesti muutenkin oikeudelliset oppiaineet antoivat hyvän pohjan tehdä töitä. Toimivaltuudet, niiden rajat, rikosten tunnusmerkistöt, ylipäätään oikeudellinen ajattelu. Muistelen lämmöllä [opettajia, terveiset menneet perille, –M.V.].

Voimankäytön koulutus oli myös hyvää, vaikkei sitä koululla ollessa vielä tajunnut. Työelämässä vk-koulutusten määrä on niin minimaalista, että paljon asioita unohtuu lyhyessäkin ajassa. Nyt kun asiaa pohtii, tuntuu että voimankäytön osaaminen oli parhaimmalla tasolla työharjoittelussa.

Sen sijaan taas taktinen osaaminen, toiminta vaativammilla tehtävillä (esim. monipartiotilanteet) ja näihin liittyvä asioiden hallinta on parantunut huomattavasti työelämän tuoman kokemuksen ja koulutuksen/harjoitusten myötä.

Ensiapupaketti oli myös erittäin hyvä, alkää ainakaan supistako sitä. Amk-koulutuksen saaneet ovat ainakin meidän laitoksella osaavampia ensiapuasioissa kuin suurin osa muista kentän työntekijöistä.

Esitutkintapuolelta erityisesti kuulustelut ja niihin liittyvät taktiikat jotenkin osui ja opposi niin hyvin, että vaikken ole rikostutkinnassa ollut valmistumisen jälkeen kohta kahteen vuoteen, niin väitän hallitsevani vaativimmatkin kuulustelut ihan hyvin.”

”Tekninen tutkinta, voimankäyttö. Näihin vaikutti se, että oli varattu aikaa riittävien toistomäärien toteuttamiseen.”

”Poliisin voimankäyttö, tekninen tutkinta, poliisin toimivaltuudet.”

”Voimankäyttö (erityisesti aseenkäyttö, mielestäni painitekniikkaa olisi voinut olla vielä vähän enemmän, vaikka sitäkin oli suht. riittävä määrä), Rikostutkinnan- osajakso”

”Tekninen tutkinta, valvonta- ja hälytys”

”Voimankäyttökoulutus, rikosoikeus, kuolemansyyn selvittäminen”

”Esim. rikosoikeuden ja pakkokeinojen opetus oli korkealuokkaista. Kaikki käytännön harjoitukset harjoituskaupungissa ja voimankäyttöön liittyvä opetus oli hyvää.”

”Teknisen tutkinnan osa-alueet olivat toteutettu laadukkaasti ja oppimista tukevalla tavalla. Kurssin opettajat olivat ammattitaitoisia ja motivoituneita opettamaan ja auttamaan opiskelijaa. Voimankäytön opetus oli myös laadukasta ja ammattitaitoista.”

”Voimankäytön opetus oli seikkaperäistä ja ennen kaikkea turvallista. Myös soveltavat voimankäytölliset harjoitukset oli toteutettu erittäin hyvin ja niissä

pureuduttiin toimivaltakysymyksiin tarpeellisella tarkkuudella. Lisäksi poliisin tietojärjestelmistä Patjan ja Rikitripin käyttö opetettiin hyvin, ei ollut minäkäänlaista ongelmaa käyttää näitä. Kokoavat rikospaikkaharjoitukset olivat äärimmäisen tärkeitä.”

”Toimivaltuuksien ja rikoslain tuntemus, tietojärjestelmien peruskäyttö ja ensipartion perustoiminta.”

”Mielestäni hyvät valmiudet tuli yleisesti rikostutkintaan sekä valvonta- ja hälytystoimintaan. Järjestelmät käytiin käytettävissä olevaan aikaan nähden hyvin läpi.”

”Voimankäytönkoulutus ja lainsäädäntö. Rikostutkinnan perusteet.”

”Kuolemansyyntutkinta. Kotihälytystehtävät”

”Voimankäytön opetus ja käytännön harjoitukset olivat mielestäni hyviä. Pakkokeinojen opetus oli hyvää.”

”Joillakin opettajilla todella pitkä aika siitä, kun ovat viimeksi olleet ”kentällä” tai tehneet muita kuin opetustöitä ja tämä valitettavasti näkyi useimmissa. Useimmilla kuitenkin edelleen ote hallussa ja halu oppia myös uusia asioita. Erityisesti kiitos voimankäytön, kuolemansyyn ja rikosoikeuden opettajille.”

”Voimankäyttö, kuulustelu ja esitutkintapöytäkirjan kasaaminen”

”Voimankäyttö, tekninen tutkinta, rikosoikeus ja rikosprosessioikeus.”

”patja-ilmoitusten kirjaaminen, fyysinen vk (painitilanteet)”

”Lainsäädännöllinen opetus, patja ym. tietojärjestelmät.”

”Yleisesti ottaen lain puolelta koulutus oli kattava ja hyvä (ETL, RL, TLL ym.). Perustyövälineiden käyttö, kuten patja, POKE, virve ym. koulutettiin hyvin.”

”Kuulustelut, esitutkintapöytäkirjan laatiminen”

”Kuolemansyyn tutkinta, PATJA:n käyttö, esitutkintatehtävät. Uskoakseni eniten saa irti siitä, mikä kiinnostaa eniten.”

”Lakipuoli käytiin laajasti ja syvällisesti, jopa liian syvällisesti ajoittain. Tekniseen tutkintaan sai hyvät valmiudet.”

”Tekninen rikostutkinta, tietojärjestelmien monipuolinen käyttö, kuolemansyyn tutkinta.”

”Patjan käyttö, esitutkintapöytäkirjan laatiminen. Yleisesti olin parhaiten valmis tutkinnan työtehtäviin.”

”eri järjestelmät ja tekninen tutkinta.”

”Kirjallinen ja tekninen osaaminen - äidinkieli ja tietojärjestelmät.”

”Pakkokeinot ja tiedonhankinta. Kokonaisuudessa käytiin lait perusteellisesti läpi ja osaamista testattiin tarkoituksenmukaisesti.”

”Kuolemansyyn tutkinta, järjestelmien käyttö, kuulustelut.”

”Rikostorjunta, rikosprosessi ja rikosoikeus”

”Rikosprosessi- ja rikosoikeus, joka on mielestäni ydinsaaminen kaikkeen poliisitoimintaan”

7. KOULUTUKSEN ALAKOHTAINEN MOTIVAATIO JA URASUUNNAT

Vaikuttavuusarviointitutkimukseen on tutkimussarjan alusta saakka sisällytetty kysymyksiä valmistuneiden poliisien alakohtaisesta motivaatiosta ja urasuunnista. Poliisikoulutuksen työelämävastaavuuden arvioinnin yhteydessä valmistuneita poliiseja pyydettiin arvioimaan, kuinka vahvan motivaation koulutus heidän käsityksensä mukaan tuotti eri tehtävälueille, valvonta- ja hälytystehtäviin, liikennevalvontatehtäviin ja rikostorjunnan tehtäviin. Kyselyn viimeisessä osassa heiltä kysyttiin, mitkä tehtävät ja tehtävälueet heitä kiinnostavat omalla urallaan kaikkein eniten.

7.1. Koulutuksen tuottama motivaatio valvonta- ja hälytystoiminnan, liikennevalvonnan ja rikostorjunnan tehtäviin

Näyttää siltä, että alakohtaisen motivaation eri puolista muodostuu looginen kokonaisuus. a) Motivaatiotekijöiden analyysin perusteella näyttää ensinnäkin siltä, että merkittävimmät syyt hakeutua poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin rakentuvat työn liikkuvuudesta, ammatin toiminnallisuudesta sekä vaihtelevasta, monipuolisesta työnkuvasta. Hälytys- ja valvontatehtävien tehtävälue latautuu samaan ulottuvuuteen edellä mainittujen motivaatiotekijöiden kanssa (luku 3. taulukko 3.1.). b) Tämän kanssa yhdenmukaista on, että poliisiksi opiskelevat kokevat valvonta- ja hälytystoiminnan koulutuksen motivoivaksi koulutusaikanaan (kuvio 7.1.) ja että c) valvonta- ja hälytystehtävät kiinnostavat valmistuneita poliiseja eniten heidän omalla tulevalle urallaan, verrattuna muihin mahdollisiin urasuuntiin (kuvio 7.3.).

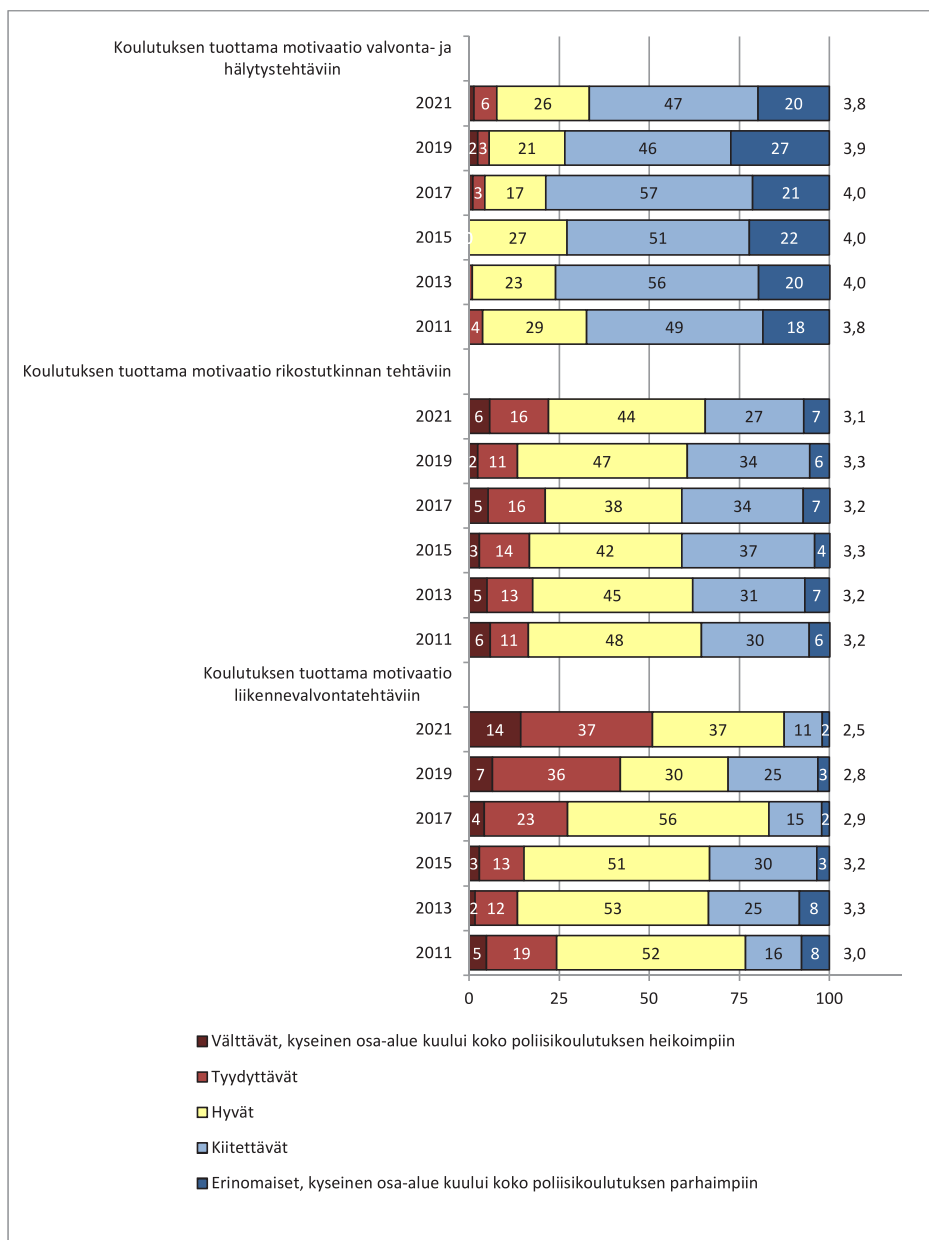
Valvonta- ja hälytystehtävien suosio valmistuneiden poliisien joukossa näyttää viime vuosien aikana jonkin verran vähentyneen. Tämän tutkimuksen aineistossa noin 67 % (2019: 73 %) valmistuneista poliiseista katsoi, että poliisikoulutuksen tuottama motivaatio valvonta- ja hälytystoiminnan tehtäviin oli kokonaisuutena kiitettävää, tai erinomaista sillä tavoin, että kyse oli koko poliisikoulutuksen parhaista puolista. Rikostorjunnan koulutuksesta vastaavalla tavalla ajatteli noin 34 % (2019: 40 %) tutkimukseen vastanneista valmistuneista poliiseista ja liikennevalvonnan koulutuksesta noin 13 % (2019: 28 %) vastaajista.

Arviot koulutuksen tuottamasta motivaatiosta eri tehtävälöiden tehtäviin näyttävät yleisesti heikentyneen 2010-luvun loppupuolen aikana. Näin on tapahtunut etenkin liikennevalvonnan koulutus- ja tehtävälöiden tapauksessa. Vuosien 2013–2015 tutkimuksissa noin 84–86 % vastanneista arvioi, että liikennevalvonnan koulutus tuotti hyvän, kiitettävän tai erinomaisen motivaation liikennevalvontatehtäviin. Vuosien 2019–2021 tutkimuksissa näin ajatteli noin 50–58 % näihin tutkimuksiin vastanneista valmistuneista poliiseista.

d) Havainnot avovastausaineistoista ovat niin ikään yhdenmukaisia näiden päätelmien kanssa. Tässä voidaan viitata luvun 6.3. avovastauksiin yleisesti, mutta erityisesti seuraavaan avovastaukseen, jossa poliisiksi valmistunut henkilö pohti yhtäältä opiskeluaikaisten kavereidensa ja toisaalta liikennevalvontatehtävissä tosiasiallisesti toimivien poliisien motivaatiota näihin tehtäviin.

”(...) Myös liikennepuolen koulutus on erittäin monipuolinen ja antaa todella hyvät valmiudet työelämään, mutta jostain syystä opiskelijat kokevat liikenneopetuksen todella kuivaksi ja vastenmieliseksi, jonka vuoksi läsnäolo ja panostus oppitunneille oli monilla todella heikkoa. Kuitenkin VHT-puoli kiinnostaa suurinta osaa. Voisiko liikenneopetusta jotenkin ujuttaa operatiivisiin harjoituksiin, niin se tuntuisi opiskelijoista ehkä mielenkiintoisemmalta?

Tämän hetkinen tilanne on, että suurin osa Polamkin (oma kurssini) opiskelijoista vihasi liikenneopintoja, mutta innostui asiasta täysin harjoittelujaksolla ja hakeutui myöhemmin liikennepoliisiksi.”

Kuvio 7.1. Koulutuksen tuottama motivaatio valvonta- ja hälytystoiminnan, liikennevalvonnan ja rikostutkinnan tehtäviin (%)

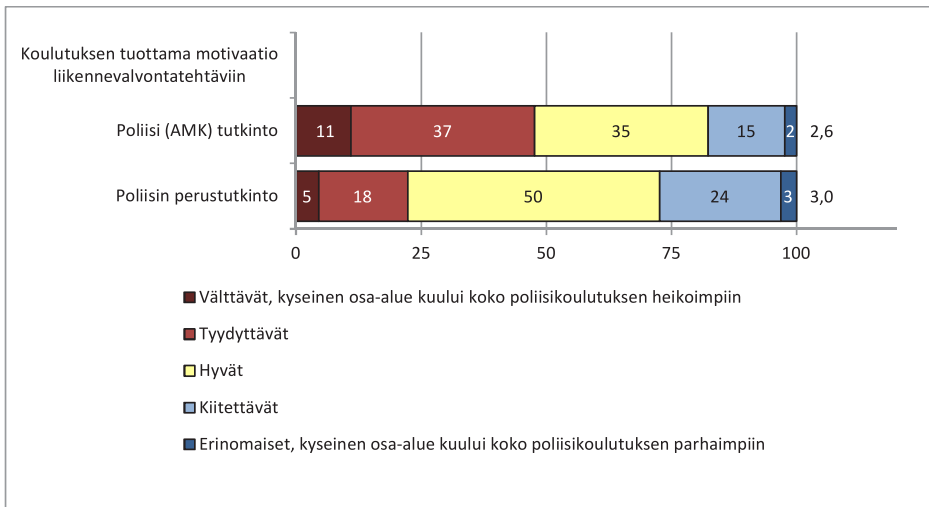
- Koulutuksen tuottama motivaatio valvonta- ja hälytystoiminnan tehtäviin
- Koulutuksen tuottama motivaatio rikostutkinnan tehtäviin
- Koulutuksen tuottama motivaatio liikennevalvontatehtäviin

Aineisto: PVA 2011–2021

Mann-Whitney -testin perusteella tutkintojen välillä on tilastollisesti merkitsevä ero yhdessä muuttujassa:

1. *Koulutuksen tuottama motivaatio liikennevalvontatehtäviin* (rank ka. poliisin perustutkinto 324.93 > poliisi (AMK) -tutkinto 250.37, $U = 29\,529$, $z = -5.696$, $p < .001$, $r = -.24$; $n = 568$).

Tutkintojen välistä eroa kuvataan kuviossa 7.2. Poliisin perustutkinnon suorittaneiden joukossa arviot koulutuksen tuottamasta motivaatiosta liikennevalvontatehtäviin ovat olleet korkeammalla tasolla kuin poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneiden joukossa. Vaikutuksen voimakkuus on tässä suhteellisen suuri ($r = -.24$) (ks. kuvio 7.2.).

Kuvio 7.2. Koulutuksen tuottama motivaatio eri tehtäviin – liikennevalvontatehtävät: poliisin perustutkinnon ja poliisi (AMK) tutkinnon suorittaneiden arviot

Aineisto: PVA 2015–2021 (vuosina 2012–2019 valmistuneita poliiseja, N = 577, tutkintotieto 574 henkilöltä)

7.2. Urasuunnat

Kyselyn loppupuolella vastaajia pyydettiin arvioimaan omaa uratulevaisuuttaan poliisissa. Heille esitettiin ensin kysymys poliisihallinnon palveluksessa jatkamisesta ja siitä, mihin virkatehtäviin vastaaja arvioi pitkän aikavälin kuluessa sijoittuvansa (ks. luku 8.2., kuvio 8.2.). Tämän jälkeen niille, jotka arvioivat jatkavansa poliisin palveluksessa, esitettiin kysymys tehtäväluekohtaisista urasuunnista.

”Jos jatkat poliisihallinnon palveluksessa, niin mitkä tehtäväalueet sinua erityisesti kiinnostavat poliisissa? Valitse kolme eniten kiinnostavaa tehtäväaluetta

- Lyhytkestoinen rikostutkinta
- Tekninen rikostutkinta
- Talousrikostutkinta
- Huumerikostutkinta
- Väkivaltarikostutkinta
- Tietotekniikkarikosten tutkinta (kyberrikollisuus)
- Tiedustelu- ja tarkkailutehtävät
- Valvonta- ja hälytystehtävät
- Liikennevalvonta
- Koirapoliisitoiminta
- Lähipoliisitoiminta/koulupoliisitoiminta/muu ennalta estävä toiminta
- Nettipoliisitoiminta
- Ulkomaalaisvalvonta
- Pidätettyjen ja säilöön otettujen vartiointi
- Lupahallinto
- Sisäinen hallinto ja tukitehtävät (esim. henkilöstö- ja taloushallinto)
- Asiantuntijatehtävät
- Poliisin kansainväliset tehtävät
- Poliisikouluttajan tehtävät (Polamk)”

Tehtäväalueiden luettelo on laajentunut ajan kuluessa. Tällä tutkimuskerralla mukaan otettiin kysymys tietotekniikkarikosten tutkinnasta (kyberrikollisuus).

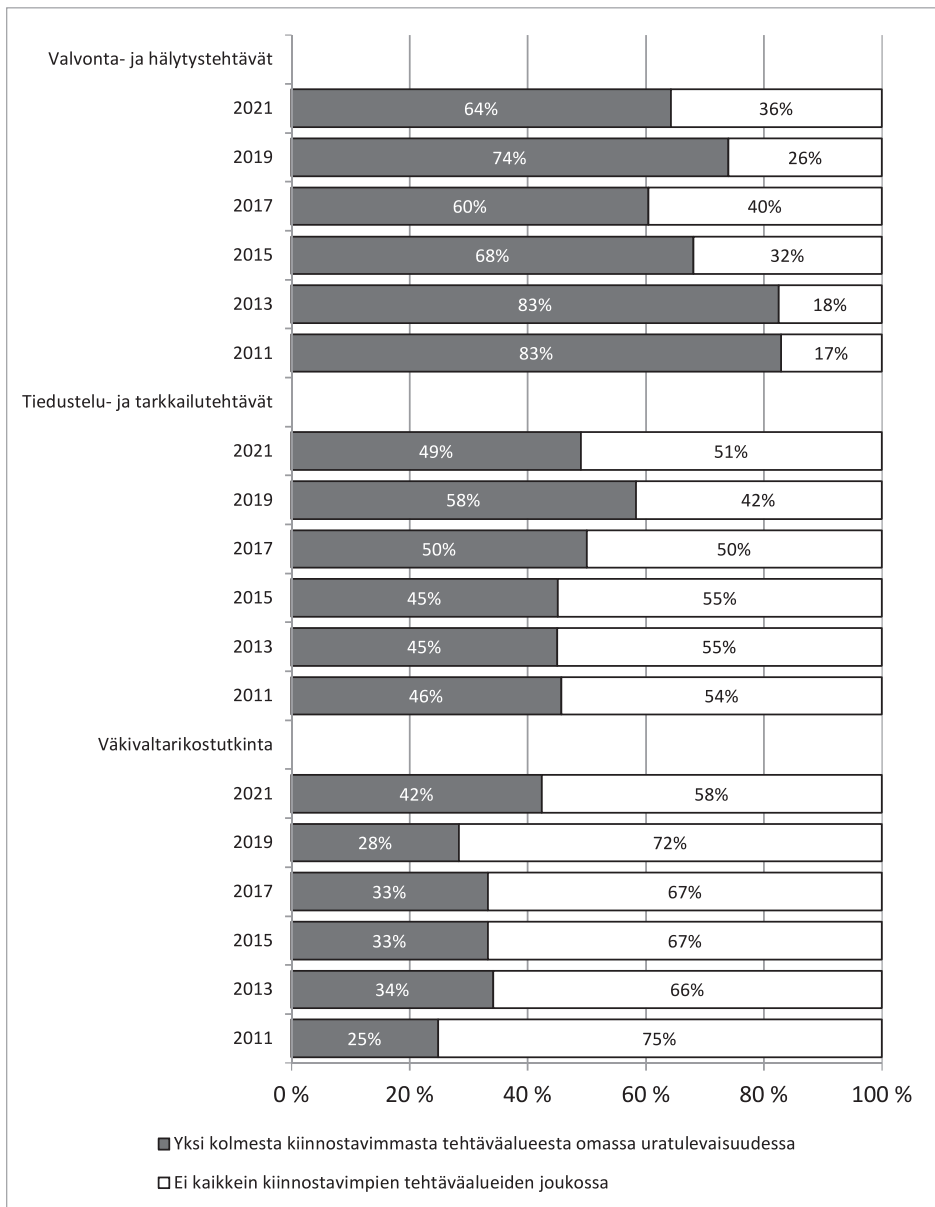
Kuvioissa 7.3.–7.5. raportoidaan tulokset kaikilta niiltä tehtäväalueilta, jotka uusimmassa tutkimuksessa saivat vähintään 10 %:lta vastaajista maininnan yhtenä kolmesta kaikkein kiinnostavimmasta tehtäväalueesta. Tehtäväalueet on järjestetty kiinnostuksen mukaisesti alenevaan järjestykseen.

Eniten valmistuneita poliiseja kiinnostavat heidän omalla tulevilla urallaan valvonta- ja hälytystehtävät (noin 64 % mainitsee valvonta- ja hälytystehtävät kolmen kiinnostavimman tehtäväalueen joukossa), tiedustelu- ja tarkkailutehtävät (49 %) sekä väkivaltarikostutkinta (42 %). Myös huumerikostutkinta (30 %), asiantuntijatehtävät (21 %) sekä koirapoliisitoiminta (21 %) kiinnostavat valmistuneita poliiseja verrattain paljon.

Kuvauksen ulkopuolelle jäivät edellä mainitun kriteerin perusteella muun muassa tietotekniikkarikosten tutkinta (kyberrikollisuus) (noin 8 % vastaajista mainitsee tietotekniikkarikosten tutkinnan kolmen kiinnostavimman tehtäväalueen joukossa), ulkomaalaisvalvonta (8 %), lyhytkestoinen rikostutkinta (6 %), talousrikostutkinta (5 %), lähipoliisitoiminta/ koulupoliisitoiminta/ muu ennalta estävä toiminta (5 %) sekä nettipoliisitoiminta (1 %).

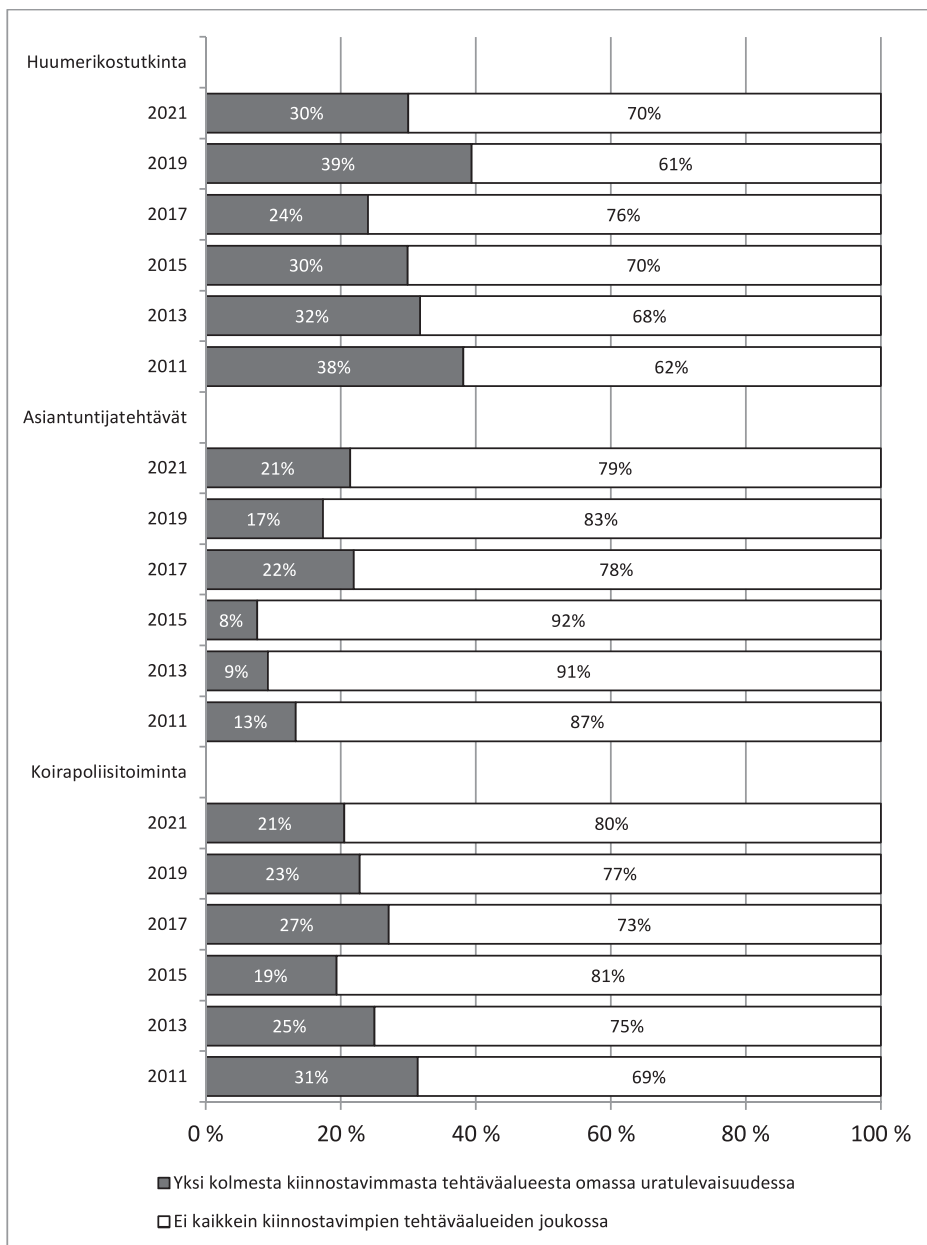
Huomiota kuvioiden 7.3.–7.5. tuloksissa kiinnittää ehkä erityisesti valmistuneiden poliisien kiinnostus väkivaltarikostutkinnan tehtäväalueeseen, jota koskevat maininnat ovat lisääntyneet vuoden 2019 tutkimuksen 28 %:sta vuoden 2021 tutkimuksen 42 %:iin. Aiempien tutkimusaineistojen perusteella tiedetään, että naiset ovat yliedustettuina väkivaltarikostutkinnan tehtäväalueen tehtävissä (poliisikoulutuksen vaikuttavuusarvioinnin aineistot, PVA, 2011–2019; poliisin henkilöstöbarometrin aineistot, 1999–2018). Voidaan perustellusti kysyä, aiheutuuko nyt havaittu muutos siitä, että naiset ovat yliedustettuina tämän uusimman tutkimuksen aineistossa? Asiaa tarkastellaan seuraavaksi hieman tarkemmin sellaisessa yksinkertaisessa mallissa, jossa sekä aika että sukupuoli ovat mukana selittämässä valmistuneiden poliisien kiinnostusta väkivaltarikostutkinnan tehtäviin (ks. taulukko 7.1.).

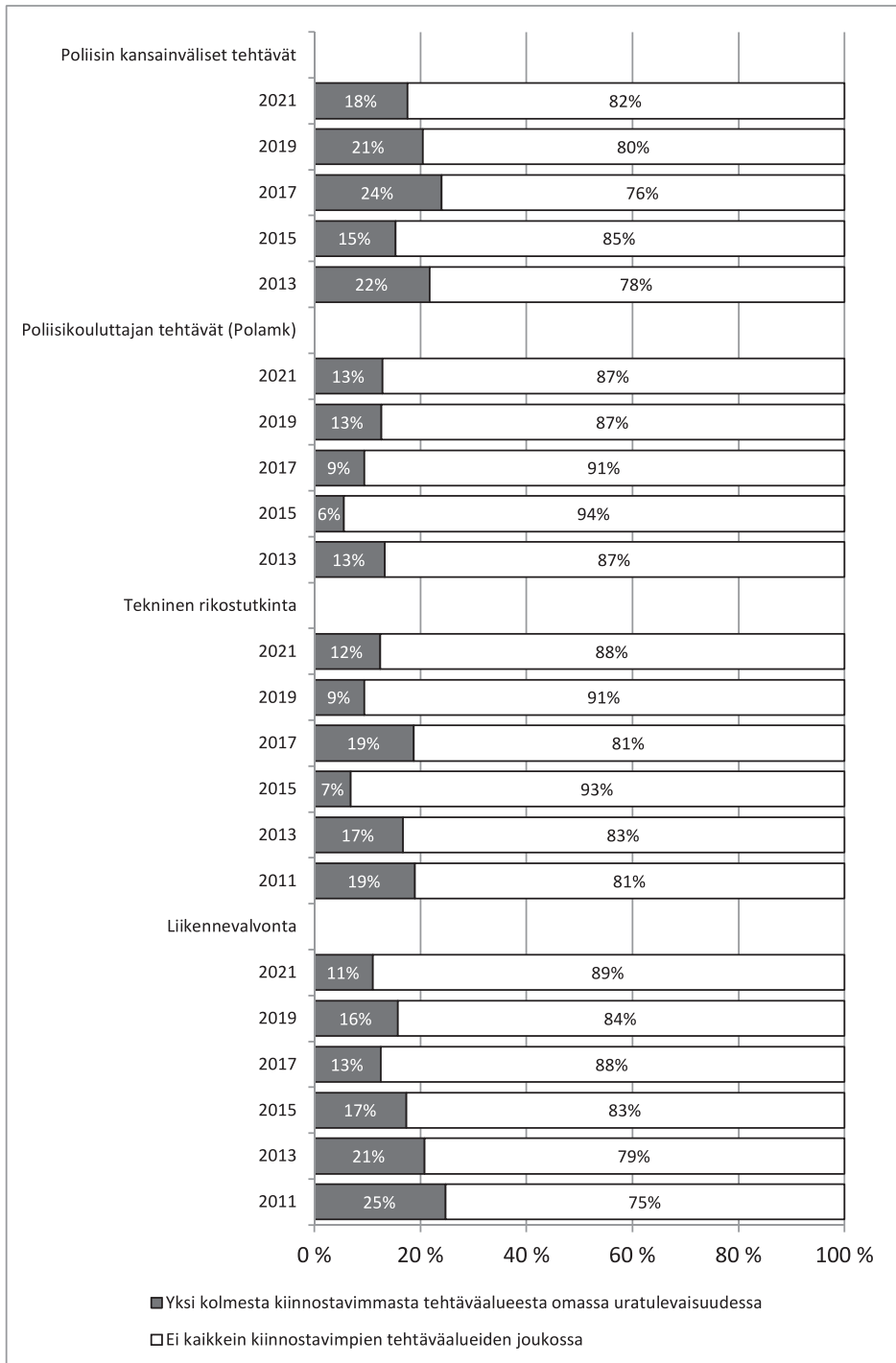

Kuvio 7.3. Kiinnostus valvonta- ja hälytys-, tiedustelu- ja tarkkailu- sekä väkivaltarikostutkinnan tehtäviin

Aineisto: PVA 2011–2021

Kuvio 7.4. Kiinnostus humerikostutkinnan, asiantuntijan ja koirapoliisitoiminnan tehtäviin
 Aineisto: PVA 2011–2021

*Kuvio 7.5. Kiinnostus kansainvälisiin, poliisikouluttajan (Polamk), teknisen rikostutkinnan ja liikennevalvonnan tehtäviin
Aineisto: PVA 2011–2021*

Tarkastelussa ovat mukana kaikki ne vastaajat (2011–2021), joilta tiedot ovat täydellisinä saatavissa ($n/N = 796/802$). Ero miesten ja naisten välillä on merkittävä, kuten edellä todettiin: 120 naista yhteensä 238 naisvastaajasta (noin 50 %) on valinnut väkivaltarikostutkinnan yhdeksi kolmesta kaikkein kiinnostavimmasta tehtäväalueesta omalla urallaan, 118 naista ei ole tällaista valintaa tehnyt; miesten osa-aineistossa väkivaltarikostutkintaa on pitänyt yhtenä kiinnostavimmista tehtäväalueista 150 henkilöä yhteensä 558 vastaajasta (noin 27 %), 408 miestä ei ole valinnut väkivaltarikostutkintaa kiinnostavimpien tehtäväalueiden joukkoon. Naisten todennäköisyys tehdä tämä valinta on suoraan näistä luvuista laskettuna noin 1.876-kertainen miesten vastaavaan todennäköisyyteen verrattuna.

Käsitteellisenä selvennyksenä voidaan todeta, että nämä todennäköisyydet, ja tämä todennäköisyysuhde, eivät vastaa sitä vedonlyöntisuhdetta, joka estimoidaan osana logistista regressiomallia (taulukko 7.1.). Edellä kuvatuista luvuista laskettuna, naisten miehiin suhteutettu vedonlyöntisuhde (*Odds Ratio* = OR = $\exp(B) = e^B$) on $(120/118) / (150/408) \approx 2.766$, kuten taulukon 7.1. estimaatista nähdään (malli 3). Kun ajallinen muutos otetaan malliin mukaan (malli 2), sukupuolimuuttujan kerroin pienenee vain vähän, niin että OR-estimaatti kahden selittävän muuttujan mallissa on noin 2.686.

Toisaalta havaitaan myös se, että vaikka sukupuoli on tehtäväaluekohtaisen kiinnostuksen selittäjänä erittäin merkittävä, ja tilastollisesti merkitsevä, myös tutkimusvuosi eli aika on kiinnostuksen tilastollisesti merkitsevä selittäjä, myös siinä tapauksessa, että sukupuolimuuttuja on mallissa mukana. Taaksepäin askeltavan logistisen regressioanalyysin perusteella (likelihood ratio -kriteeri) vuosimuuttuja kannattaa pitää mallissa mukana. Se toisin sanoen kuuluu malliin mukaan (malli 1, malli 2).

Tämä havaitaan myös suorasta aineistokuvauksesta taulukossa 7.2. Vuosi 2021 näyttää eroavan selvästi muista vuosista, niin naisten kuin miestenkin osa-aineistossa. Erityisen selvä on ero kaikkein varhaisimpaan tutkimusvuoteen 2011. Kummallakin muuttujalla on siis omavaikutuksensa selitettävään tekijään, vaikka sukupuolimuuttujan selityskyky näyttää sekä kerrointen ($-0.76 \leq \ln(\exp(B)) \leq 0.99$) että selitysasteiden perusteella ($(N-R^2)$, $0.021 < 0.068$; $\Delta[N-R^2]$ (malli 3, malli 2) = 0.017 < $\Delta[N-R^2]$ (malli 1, malli 2) = 0.064) olevan jonkin verran suurempi kuin aikamuuttujan selityskyky (ks. taulukko 7.1.).

Taulukko 7.1. Kiinnostus väkivaltarikostututkinnan tehtäviin ajan ja sukupuolen mukaan: hierarkkinen taaksepäin askeltava logistinen regressio
Aineisto: PVA 2011–2021

	Malli 1	Malli 2	Malli 3
	OR = exp(B)	OR = exp(B)	OR = exp(B)
Vakio	0.736*	0.513***	0.368***
Vuosi			
2011	0.447**	0.466**	
2013	0.706	0.712	
2015	0.680	0.720	
2017	0.680	0.738	
2019	0.538*	0.580*	
2021	1.000	1.000	
Sukupuoli			
Nainen		2.686***	2.766***
Mies		1.000	1.000
Hosmer-Lemeshow, p		0.989	
–2 log likelihood	1014.837	969.501	976.521
Nagelkerke R ²	0.021	0.085	0.068
χ ² (df); p	12.479(5); p = 0.029	50.176(6); p < .001	40.156(1); p < .001
n/N	802/802	796/802	796/802

Aineisto: PVA 2011–2021

* p < .05, ** p < .01, *** p < .001 (Wald)

0 = Ei kiinnostavimpien tehtävälueiden joukossa

1 = Yksi kolmesta kaikkein kiinnostavimmasta tehtävälueesta

Taulukko 7.2. Aika, sukupuoli ja kiinnostus väkivaltarikostutkinnan tehtäviin: aineistokuvaus
Aineisto: PVA 2011–2021

		Nainen	Mies	Yhteensä
2011	0 = Ei kaikkein kiinnostavimpien tehtävälueiden joukossa	69 %	78 %	75 %
	1 =Yksi kolmesta kiinnostavimmasta tehtävälueesta omassa uratulevaisuudessa	31 %	22 %	25 %
2013	0	53 %	72 %	66 %
	1	47 %	28 %	34 %
2015	0	51 %	73 %	67 %
	1	49 %	27 %	33 %
2017	0	48 %	73 %	66 %
	1	52 %	27 %	34 %
2019	0	53 %	78 %	72 %
	1	47 %	22 %	28 %
2021	0	39 %	68 %	57 %*
	1	61 %	32 %	43 %*
Yhteensä	0	50 %	73 %	66 %
	1	50 %	27 %	34 %
n(/N)		238	558	796(/802)

Aineisto: PVA 2011–2021

* Huomaa, että tämä jakauma eroaa yhdellä prosenttiyksiköllä kuvion 7.3. jakaumasta, koska tässä taulukossa ovat mukana vain ne henkilöt, joiden sukupuoli on aineiston perusteella tiedossa (796/802).

Tutkintojen välillä oli tilastollisesti merkitsevä ero kahden eri urasuunnan välillä. Näistä molemmat olivat sellaisia, että eroa ei havaittu edellisessä, vuoden 2019 tutkimuksessa.

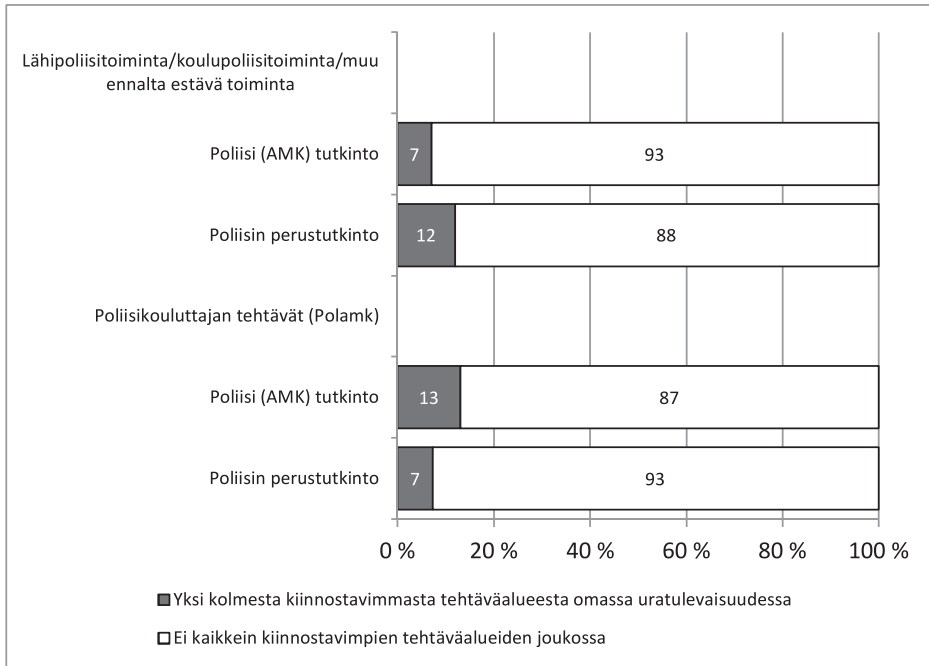
1. *UUSI: Kiinnostus lähipoliisitoiminnan/ koulupoliisitoiminnan / muun ennalta estävän toiminnan tehtäviin* ($L\chi^2 = 3.977$, $df = 1$, $p = 0.046$, $C = 0.083$, $C/C_{\max} = 0.117$, $n = 574$),
2. *UUSI: Kiinnostus poliisikouluttajan (Polamk) tehtäviin* ($L\chi^2 = 5.293$, $df = 1$, $p = 0.021$, $C = 0.094$, $C/C_{\max} = 0.133$, $n = 574$).

Tutkintojen välisiä sisällöllisiä eroja kuvataan kuviossa 7.6.

Poliisikouluttajan (Poliisiammattikorkeakoulu) tehtävät näyttävät kiinnostavan poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneita jonkin verran enemmän, lähipoliisitoiminnan tehtävät puolestaan jonkin verran vähemmän, verrattuna poliisin perustutkinnon suorittaneisiin (kuvio 7.6.). Kyse voi olla satunnaisvaihtelusta eri vuosien välillä. Havaintomäärät ovat tässä tutkimusasetelmassa suhteellisen pieniä.

Hyvänä muistutuksena analyysin epävarmuudesta toimivat havainnot edellisestä tutkimuksesta. Vastaavan kaltaiset havainnot edellisestä, vuoden 2019 tutki-

muksesta, näyttävät nyt satunnaisilta, kun käytössä on uudempi ja ajallisesti kahteen suuntaan laajentunut isompi aineisto. Edellisessä tutkimuksessa tutkintojen välisiä eroja havaittiin kiinnostuksessa poliisin kansainvälisiin tehtäviin, joka luonnehti poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneita, ja teknisen rikostutkinnan tehtäviin, joka luonnehti poliisin perustutkinnon suorittaneita, mutta uudessa yhdistetyssä aineistossa näitä eroja ei havaita, vaikka aineisto on nyt suurempi (tutkimusvuosilta 2015–2021) ja vaikka se sisältää kaikki edellisessä tutkimuksessa käytetyt havaintoyksiköt (tutkimusvuosilta 2017–2019).

Kuvio 7.6. Urasuunnat – kiinnostus lähipoliisitoimintaan, kiinnostus poliisikouluttajan tehtäviin (Polamk): poliisin perustutkinnon ja poliisi (AMK) tutkinnon suorittaneiden arviot

Aineisto: PVA 2015–2021 (vuosina 2012–2019 valmistuneita poliiseja, N = 577, tutkintotieto 574 henkilöltä)

8. SITOUTUMINEN JA URATASOT

Monilla toimialoilla ja monissa ammateissa yksi työvoiman saatavuuden ja siten organisaatioiden toiminnan keskeisistä ongelmista on, että ammattikohtaisen koulutuksen saanut työvoima jättää työtehtävänsä ja siirtyy toiseen organisaatioon, tai toiselle toimialalle, niin että jättää ammatin kokonaan. Poliisissäkin ilmiö on mahdollinen, vaikka urasitoutuminen näyttää tällä hetkellä vakaalta. Ainakin Ruotsissa ja Ranskassa on havaintoja siitä, että poliisikoulutuksen saanut työvoima siirtyy vaikeimmista poliisipiireistä pois (Göteborgin ja Pariisin vaikeimmat piirit), että jakamisessa on ongelmia ja että työvoiman vaihtuvuus on lisääntynyt (Björk, 2008; Mouhanna, 2013).

Poliisikoulutuksen vaikuttavuusarvioinnissa valmistuneilta poliiseilta kysytään kaksi ura- ja ammatilliseen sitoutumiseen kytkeytyvää kysymystä. Sen lisäksi, että kummallakin kysymyksellä on oma itsenäinen merkityksensä, ne molemmat sopivat hyvin tutkimuksen kyselylomakkeen rakentamisessa tärkeänä pidettyyn ajatukseen siitä, että vastaaja voi edetä poliisikoulutukseen hakeutumisen motiiveista työllistymisen ja osaamisen kysymyksiin ja edelleen omien urasuunnitelmien pohittamiseen (ts. toimivat osana kokonaisuutta).

Kyselylomakkeen alkupuolella, motiivimittarin jälkeen, valmistuneilta poliiseilta kysytään, (A) hakeutuisivatko he uudelleen poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin, jos saisivat tehdä valintansa nykyisen elämäkokemuksensa perusteella. Lomakkeen loppupuolella heitä pyydettiin puolestaan ajattelemaan omaa uratulevaisuuttaan poliisissa ja arvioimaan, (B) mikä on pitkällä aikavälillä todennäköisin vaihtoehto heidän omalla työurallaan.

A: ”Hakeutuisitko uudestaan poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin, jos saisit tehdä ammatinvalintasi nykyisten tietojesi ja elämäkokemuksesi perusteella? [Kyllä, En]

Miksi? Voit halutessasi kuvata keskeiset syyt tässä omin sanoin”

B: ”Jos arvioit tulevaa ammattiuraasi, niin mikä seuraavista on oman arviosi mukaan todennäköisin pitkän tähtäyksen vaihtoehto omalla urallasi? Tulen toimimaan...

- Poliisin ammatissa miehistötehtävissä
- Poliisin ammatissa alipäällystötehtävissä
- Poliisin ammatissa päällystötehtävissä
- Poliisin ammatissa muissa tehtävissä (asiantuntijatehtävät tms.)
- Turvallisuusalan tehtävissä poliisihallinnon ulkopuolella

- Vaihdan alaa kokonaan, en jatka turvallisuusalan tehtävissä*

*Jos vaihdat alaa kokonaan, niin mistä syystä?”

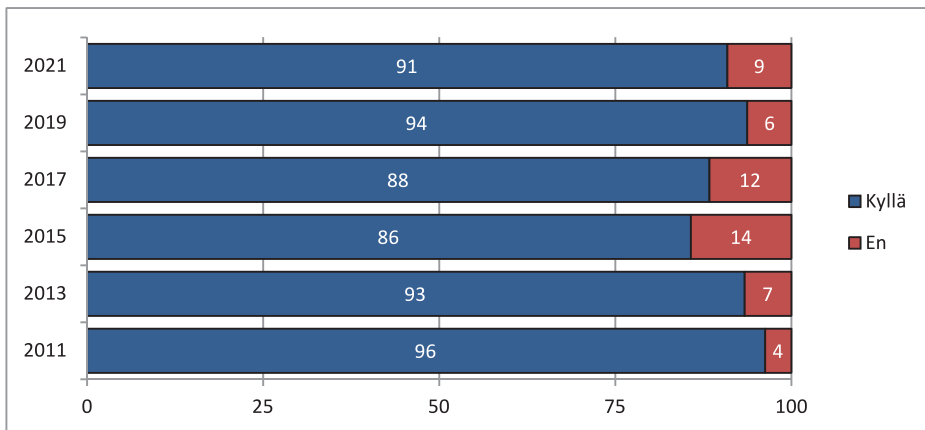

Ensimmäisen kysymyksen (A) avovastaukset raportoidaan kahdessa osassa sen mukaan, onko vastaaja valinnut kysymysparin strukturoidussa osassa ”kyllä” vai ”en” vaihtoehdon.

8.1. Hakeutuisitko poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin uudelleen?

Valmistuneet poliisit ovat pääosin tyytyväisiä koulutuksensa ja ammattinsa valintaan. Noin 90 % valmistuneista poliiseista on koko tutkimussarjan ajan vastannut, että hakeutuisi poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin, jos tekisi valinnan uudelleen nykyisten tietojensa ja elämäkokemuksensa perusteella. Osuus on vaihdellut noin 86–96 %:n välillä ja oli nyt uusimmassa tutkimuksessa noin 91 %. Niitä tutkimusvuosia, jolloin osuus laski alle 90 %:n, luonnehti valmistuneiden poliisien työtömyys. Siitä kärsivät etenkin vuoden 2015 tutkimukseen osallistuneet poliisit, jotka valmistuivat poliisikoulutuksesta vuosina 2012–2013 (7/2012–9/2013) (ks. kuvio 8.1.).

Kuvio 8.1. Hakeutuisiko uudestaan poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin?
Aineisto: PVA 2011–2021

Vaikka tutkintojen välisessä vertailussa ovat nyt mukana tutkimusvuosien 2015–2021 aineistot, ja vaikka työllisyystilanne oli erityisen vaikea juuri vuonna 2015 valmistuneille poliiseille, niin likelihood ratio -testin perusteella tutkintojen

välillä ei ole tilastollisesti merkitsevää eroa tässä muuttujassa ($L\chi^2 = 3.593$, $df = 1$, $p = 0.058$; $n = 565$).

Kuten edellä todettiin, kysymyksen A avovastaukset raportoidaan kahdessa osassa sen mukaan, onko vastaaja valinnut kysymysparin strukturoidussa osassa ”kyllä” vai ”en” vaihtoehdon.

”En”

”Armeijaan olisin halunnut jäädä töihin mutta kadettikurssille hakeminen on jo ohimennyttä elämää”

”En haluaisi enää koskaan käydä läpi kyseistä tutkintoa sen ammatista irtaantuneen koulutuskäytännön vuoksi. Noin 35 % koulutuksen sisällöstä on täysin turhaa sekä irrelevanttia käytännön työhön nähden.”

”En haluaisi tehdä tällä hetkellä mitään muuta, kuin poliisin työtä. Tämä on kivaa, motivaationi tulee työn luonteesta ja sisällöstä. MUTTA: – Palkkaus ei vastaa koulutusta ja työtehtäviä – Työnantaja on yllättävän huono. Laitokset ovat joustamattomia, työvälineet resursisia ja kilpailutetaan niin, että harvemmin saadaan parhaita vehkeitä, resurssit on minimoitu aivan pohjiin ja työ selkeästi ylikuormittaa työyhteisöä. Työnantaja ei myöskään ole järin taitava pitämään työntekijöiden puolta – jos joskus jotain sattuu. En voi suositella tätä ammattia lapsilleni tai sisaruksilleni jotka tätä miettivät.”

”En kadu poliisikouluun hakeutumista ja olen tyytyväinen nykyisissä tehtävissä, kuitenkin kyllä sen leivän ehkä helpommallakin saa ja työn tuoma stressi on luultavasti monta siviiliammattia korkeammalla.”

”Hain poliisikoulutukseen, sillä en käytännössä katsoen keksinyt muutakaan vaihtoehtoa. Olin ennen poliisikoulua opiskellut yliopistossa, mutta en valmistunut kyseistä oppilaitoksesta. Jälkikäteen ajateltuna tein päätöksen poliisikouluun hakeutumisesta liian pikaisesti. Itse ammatista ei kuitenkaan ole paljoakaan saatavissa tosiasiallista tietoa ennen varsinaista työkokemusta, ellei omaa jotakin tuttavaa joka työskentelee ennestään hallinnossa. Toki tähän en osaa antaa mitään kehittämis ehdotusta, sillä mikäli ammatin oikeat niin sanotut hyvät ja huonot puolet tuotaisiin esille, niin vaikutukset voisivat olla yhtä lailla negatiivisia.”

”Inte det man hade tänkt sig. Var väldigt intresserad av tanken att lösa brott före polisutbildningen, men blev besviken när jag sedan såg att undersökningen är underbemannad. För mycket press och för lite tid samt för mycket arbete, väldigt stressigt alltså undersökningen.”

”Koulutus ei vastaa työelämää kovinkaan hyvin.”

”Oma laitos ei ole tarjonnut sellaisia mahdollisuuksia ja tukea, jota olisin toivonut. Lisäksi työn raadollisuus vie tunnollisesta ja empaattisesta ihmisestä mehut ja ilon.”

”Palkkaus ei vastaa työn vaatimuksia. Eikä myöskään monessa AMK tutkinnon vaativassa ammatissa saa näin pientä palkkaa”

”Poliisikoulutus voisi olla myöhemmällä iällä hyvää vaihtelua muuhun työelämään, sillä tällaisia tehtäviä pääsee harvassa paikassa toteuttamaan. Nuorelle ja kehittymishaluaiselle yksilölle poliisiorganisaatio on kuitenkin turhan konservatiivinen ja suppea ympäristö kehittyä, vaikkakin tehtäviä kyllä on laidasta laitaan erilaisia. Poliisissa on paljon työntekijöitä, jotka haluavat tehdä vain omaa perustehtäväänsä eikä intoa kouluttautumiseen ja kehittymiseen ole samalla tavalla kuin monella yksityisellä alalla. Nuorena en siis hakisi, mutta voisin harkita vanhempana hakemista, kun alla on jo aikaisempi ura muita tehtäviä.”

”Samana toimeentulon saisi helpomminkin, vaikka koulutus itsessään oli helppo ja nopea. Kuitenkin harkitsisin muitakin vaihtoehtoja, enkä pitäisi samantyyppistä kiirettä.”

”Työn arvostukseen ja vaativuuteen nähden palkkaus ja työolosuhteet ovat luokattoman huonot.”

”Työpaikan ja työnteon puolesta voisi hakeutua uudestaan, koska nautin työtehtävistäni ja työympäristöstä, jossa työskentelen. Nykytilanteen puolesta olen äärimmäisen tyytyväinen valintaani sekä siihen vaivaan mitä olen poliisikoulutuksen aikana tulevaisuuteni puolesta tehnyt. Peruskoulutusta en kuitenkaan kävisi uudestaan mistään hinnasta. Onneksi koulutuksen alussa on ollut autuaan tietämätön mitä koulutus kokonaisuudessaan on.”

”Uralla eteneminen on hankalaa. Vaikka on töissä valtiolla eri laitosten linjaukset esim. palkkauksesta ja työsopimuksista poikkeavat laajalti toisistaan. Alalla on mielestäni paljon nepotismia ja tuttujen suosimista, tiettyihin virkoihin on mahdollista päästä ainoastaan suhteilla ja aggressiivisella hännystelyllä. Palkka ei vastaa työnkuvaa, vaikka työ sinällään on mielenkiintoista ja monipuolistakin. En ole henkilökohtaisesti kovinkaan kiinnostunut valvonta- ja hälytyspuolen tehtävistä. Rikostorjunnassa töitä on tekijöihin nähden liikaa ja tutkijan toimenkuva ja vastuu on kasvanut huomattavasti jo lyhyen työurani aikana. Tutkijoille on siirretty enenevässä määrin tutkinnanjohtajien ja tutkintasihteerien työtehtäviä. Tämä ei kuitenkaan näy palkkauksessa tai työnantajan arvostuksessa. Tämän hetken tiedoilla olisin luultavasti hakenut Maanpuolustuskorkeakouluun, missä ainakin etenemismahdolliset ovat selkeät ja toimipisteiden välillä ei ole näin katastrofaalisia eroja palkkauksessa ja itse työnkuvassa. Aion hakea toiseen korkeakoulututkintoon/ammattitutkintoon (yrittäjä?) lähiaikoina, ja tuon koulutuksen jälkeen aion päättää, jatkanko poliisissa vai en.”

”Kyllä”

”Ajoittain olen miettinyt, että voisihan sitä muutakin työtä tehdä, sellaista joissa ei aina olisi ikävien asioiden kanssa tekemisissä. Silti hyvin hoidettu keikka tai juttu saa aikaan tyytyväisyyttä. Työyhteisö on hyvä, enkä usko että samankaltaista työoverihenkeä kokisi monessakaan muussa ammatissa.”

”Ala tarjoaa enemmän mitä osasin odottaa.”

”Ammatin monipuolisuus.”

”Ammatti antaa monipuolisuudessaan paljon sisältöä elämälle.”

”En osaa suoraan vastata siihen, että hakisinko uudestaan poliisin ammattiin. Aikamoisia pettymyksiä on aiheuttanut se, että ainakin Pirkanmaalla kentälle työllistyminen on lähes mahdottomuus. Lisäksi vakituisen viran saaminen tässä hallinnossa on täysin riippuvainen siitä milloin määräaikainen virka satuu päätymään.”

”Givande.”

”Hakeutuisin edelleen monipuolisen tehtäväkuvan vuoksi.”

”Hakeutuisin. Vieläkin tunnen, että poliisin ammatti on sellainen, jolla on merkitystä. Palkka on mielestäni kohtuullisen hyvä. Koen, että ihmiset joiden kanssa työskentelen on suurimmaksi osaksi saman henkisiä kuin minä.”

”Halusin ammatin joka: –haastaa ja kehittää –tarjoaa vakaan työllistymisen –johon en tylsisty ennen eläkeikää. Kahden vuoden kokemuksen jälkeen koen olevani ”hyvä” työssäni. En kuitenkaan näe itseäni enää 10v päästä samassa paikassa kentällä. Työmäärä suhteessa resursseihin on paikoitellen kestävä. PK-seudun lähiö [paikkakunta –M.V.] jossa tehtävien määrä on hektinen ja viikoittain tulee eteen jotain joka lähettäisi ”tavallisen ihmisen” terapiaan. Jos olisin 18-vuotiaana tajunnut suunnata elämäni johonkin parempipalkkaiseen ammattiin, jossa väkivallan tai kuoleman mahdollisuus ei olisi jatkuvasti läsnä, saattaisin olla onnellisempi. En kuitenkaan kadu päätöstäni, ja kenttätyössä koen tekeväni jotain yhteiskunnallisesti ja moraalisesti tärkeää.”

”Huolimatta amk-uudistuksen pilanneesta koulutuksesta [tod. näk. tarkoittaa amk-uudistuksen pilaamista koulutuksesta t. ts. koulutuksen pilanneesta amk-uudistuksesta –M.V.], se on edelleen ainoa tie poliisin ammattiin.”

”Hyvä työpaikka ja kiva tulla aina töihin.”

”Itseasiassa innostuin ammatista vasta, kun työharjoittelun alussa ymmärsin kuinka hienoa tämä työ on ja kuinka paljon siitä pidän.”

”Itseohjautuvuus, sosiaalinen ja yhteiskunnan arvostama ammatti, vahva me-henki, lukuun ottamatta yövuoroja hyvät työajat, hyvällä asenteella pääsee pitkälle”

”Jag har aldrig känt att det skulle vara jobbigt att åka till jobbet. Skulle jag inte ha sökt till polisskolan så skulle jag ha gått miste om mycket.”

”Kallistun enemmän valintaan ”Kyllä”. Kyllä siksi, etten keksi muutakaan itselle parempaa vaihtoehtoa. En siksi, etten ole varma onko tämäkään pidemmän päälle oikea valinta.”

”Koen poliisin ammatin olevan kutsumusammattini”

”Koen, että tekemälläni työllä on merkitystä.”

”Koen, että tähän ammattiin on ollut luontevaa asettautua. Omat arvot ja poliisin tehtävät ovat samassa linjassa toistensa kanssa.”

”Korona-tilanne paljasti sen kuinka tärkeä on vakituinen työpaikka valtiolla, asuntolainaa saa helpommin ja itsellä luottavaisempi olo, että toimeentulo on taattu.”

”Koska työ on hyvin pitkälti juuri sitä, mitä ennalta odotin ja ajattelin.”

”Kutsumuksellisista syistä kyllä, mutta muuten harkitsisin nykyään jotakin paremmin palkattua hommaa.”

”Kyllä todennäköisesti hakisin, mutta harkitsisin ehkä hakemista pitempään. Jatkuva resurssipula ja henkilöstön uupumus on vaikuttanut näkemykseeni poliisin ammattia kohtaan. En olisi niin varma enää hakemisesta.”

”Kyllä. Olen tosin pettynyt nykytilanteeseen, miten huonolla prosentilla työn-tekijät pääsevät haluamiinsa työtehtäviin. VHT-sektorille on todella haastavaa päästä, pl. Helsinki / Itä-Uusimaa. Uskon kuitenkin, että jonkin ajan odotetun jälkeen mieleiset työtehtävät ovat edessäpäin ja näin ollen hakeutuisin koulutukseen nykyisilläkin tiedoilla, koska uskon tämän tilanteen olevan väliaikaista.”

”Mahdollisuus monipuolisiin tehtäviin ja eri kouluttautumismahdollisuudet. Mielenkiintoinen työ ja hyvät työkaverit. Työn mielekkääksi kokeminen.”

”Merkityksellinen työ, valtion virka, jatkokouluttautumismahdollisuudet ja laaja skaala erilaisia tehtäviä”

”Monipuolinen ja vaihteleva työ”

”Monipuoliset työllisyysmahdollisuudet, jatkokoulutus, lisääntyvässä määrin mahdollisuus kansainväliseen toimintaan.”

”Monipuolista ja hyvä työilmapiiri.”

”Olen ollut tyytyväinen urani valintaan. Poliisin työ on enemmän, mitä osasin odottaa.”

”Olen todella tyytyväinen työhöni. Se on vastannut odotuksiani ja töihin on kiva tulla.”

”Olen tyytyväinen nykyiseen ammattiini, joten siinä mielessä kävisin epäröimättä saman rumban läpi. Kouluaika oli tosin melko raskasta, joten jälkikäteen ajateltaessa oli kyllä helpotus, että koulua aloittaessa oli vielä autuaan tietämätön tulevista ”koettelemuksista”.”

”Ottaen huomioon maailman tämän hetkisen tilan, poliisityö on melko varma toimeentulo. Työ on mielenkiintoista ja siinä pääsee ratkomaan ongelmia.”

”Palkkaus on huono ja työajat raskaita, mutta toimenkuva motivoiva.”

”Paras ammatti mitä poikalapsi vain voi tehdä. Töissä oleminen ei tunnu työn tekemiseltä vaan kivojen asioiden tekemiseltä ”kavereiden” kesken. Jokaisesta työpäivästä nautin täysillä ja odotan milloin pääsen taas töihin.”

”Pitkälle uralle on paljon vaihtelumahdollisuuksia eikä samaa työnkuvaa tehdä koko uraa.”

”Pitkään muuta työtä tehneenä voin todeta, että poliisin ammatti on todella mielenkiintoinen. Työn monipuolisuus on parhaita puolia työssä.”

”Poliisin ammatti on ollut haaveenani lukiosta lähtien. Vaikka nykyinen tietotaito poliisin työstä on muuttanut mielikuvat täysin, en silti vaihtaisi päivääkään pois. Koen että olen unelma-ammattissaan.”

”Poliisin ammatti on luokassaan uniikki ammatti vaikka sen palkkataso ei aina olekaan yksityisten toimijoiden tasolla. Poliisin ammatista saa elinikäistä oppia sekä kokemuksia, joita ei voi saada muualta.”

”Poliisin ammatti on monipuolinen ja mahdollisuus työskennellä eri tehtävissä poliisiorganisaatiossa on laaja.”

”Poliisin ammatti on ollut sellainen ammatti, johon olen aina jollain tavalla halunnut.”

”Poliisin työ on vastannut pitkälti sitä mitä odotinkin.”

”Poliisiorganisaatiossa työskentely on tuonut minulle paljon elämäkokemusta monelta eri osa-alueelta. Poliisien keskuudessa on vahva yhteenkuuluvuuden tunne ja on mahtavaa, kun saa tehdä töitä itsensä kaltaisten ihmisten kanssa ja tuntee kuuluvansa johonkin erityiseen porukkaan. Koska työssä kohtaa ikäviä asioita, on työyhteisön tuki tärkeä. Jos ajatellaan pelkästään työtehtäviä tai poliisiorganisaation toimintaa, en valitsisi tätä ammattia enää uudestaan, mutta miehistö ympärillä saa minut jäämään poliisiorganisaatioon.”

”Rakkaudesta lajiin.”

”Sekä koulutus että työskentely on ollut opettavaista, jännittävää ja mielenkiintoista. Olen avartanut maailmankuvaani monella tavalla, ja tutustunut tosi hienoihin työkavereihin.”

”Suoraan sanottuna vastaukseni on ”en osaa sanoa”. Vaikka työssä on monta hyvää puolta, niin nykyinen vanhempi kaarti joka organisaatiota johtaa, on aivan susilaiska sekä väärällä vuosituhannella. Se, että poliisina työllistyy, on myöskin kaukaa haettu, olen vajaan 2 ja puolen vuoden aika tehnyt 8 määräaikaista sopimusta.”

”Tehtäväkenttä on vähintäänkin niin monipuolinen kuin arvelinkin sen olevan. Osaamista voi kehittää erilaisissa tehtävissä.”

”Työ antaa paljon, vaikka myös osaa verottaakin. Työ on paikoitellen älytömän mielenkiintoista ja tutkinnan hommissa ainakin vaivannäkö saatetaan palkita (sisäisesti, ei ulkoisesti)”

”Työ oikeastaan sopii minulle sen monipuolisuuden takia. Pystyn tekemään työtä melko omaan tahtiin ja olen tottunut vastaavan tyyppiseen työstressiin. Työ on sitä mitä jopa odotinkin ja enemmän on tullut opittua tehdessä.”

”Työ on juuri sellaista mihin sovellun, en osaisi kuvitella itseäni enää muihin ammatteihin. Työn monipuolisuus ja vaihtelevuus koukuttavat.”

”Työ on monipuolisempaa ja antoisampaa kuin osasin ajatella. Etenemismahdollisuudet poliisiorganisaatiossa ja erityisesti sisäministeriön hallinnonalalla ovat avautuneet vasta koulun jälkeisessä työelämässä ja vetävät minua puoleensa.”

”Työ on monipuolista ja vaihtelevaa sekä ihmisten kanssa toimimista.”

”Työ on sitä, jota olen aina halunnut tehdä. Työ on vastannut odotuksiani lähes täysin”

”Työ on vastannut niitä odotuksia, joita minulla oli ennen koulutusta. Omat odotukseni työelämältä eivät ole muuttuneet, joten hakisin varmasti uudestaan poliisikouluun.”

”Työ on vastannut odotuksiani hyvin.”

”Työ poliisissa on ollut sitä kuin odotti. Mielenkiintoinen työympäristö ja organisaatio.”

”Työ tuntuu kuin harrastukselta. Työtehtävät ovat vastanneet odotuksiani. Pidän työyhteisöstäni. Koen itseni arvostetuksi työyhteisössäni.”

”Työ vain tuntuu koko ajan enemmän ja enemmän omalta jutulta”

”Työ vastaa omia odotuksia ja työyhteisö on laadukas.”

”Työelämä on ollut jonkinlainen pettymys ehkä lähinnä siksi kun ei ole pääsyt tekemään sitä mitä todella haluaisi. Tämä vaikuttaa motivaatioon ja työnmielekkyyteen. Siitä huolimatta en haluaisi vaihtaa alaa tai en jättäisi hakematta kouluun mikäli näillä tiedoilla olisin vasta hakemassa.”

”Työn monipuolisuus. Poliisi näkee ja kokee elämän koko kirjon, eikä elä pelkästään omassa kuplassaan.”

”Työtä tehdessä ja alaan tutustuessa on vasta kunnolla huomannut, kuinka paljon eri työnkuvia voi olla ja mihin on mahdollisuuksia työllistyä. Jos vain itse on aktiivinen, niin tuskin saa itseään ammatillisesti tylsistymään.”

”Tämän kaltainen työ sopii itselleni huomattavasti paremmin, kuin perinteiset ”liukuhihnatyöt”.”

”Tärkeää työtä sen kasvavista haasteista ja heikkenevistä työoloista huolimatta.”

”Vaihteleva, arvostettu ja monipuolinen työ. Mahdollisuus melko turvattuun uraan valtiolla ja mahdollisuus vaihtaa työtehtäviä oman kiinnostuksen ja jatkokoulutushalujen mukaisesti.”

”Vaikka koen työn olevan raskasta ja koen muuttuneeni työn myötä ihmisenä, en silti haluaisi tehdä mitään muuta. Enkä koe, että voisin enää tehdä muuta.”

”Vaikka olen nähnyt kaikki organisaation huonoimmatkin puolet, enkä välillä seiso kaikkien poliisin arvojen takana (vanhentuneita), niin pidän tätä ammatia silti erittäin arvostettavana eikä yhteiskunta toimisi ilman poliisia.”

”Vaikka työ ei olekaan jatkuvasti sitä mitä kuvitteli, niin hetkittäin kuitenkin tämä on parasta mitä voi palkkansa eteen tehdä. En toistaiseksi vaihtaisi pois vaikka saisin tuplapalkan helpohkoista päivätyistä ilman lisäkoulutusta. Ainaakaan toistaiseksi ei harmita aamuisin tai iltaisin töihin lähteä, mikä itsessään kertoo jo paljon.”

”Vaikka töitä on liikaa ja siviilielämä kärsii siitä, en tiedä mitä muutakaan tekisin. Usko/toive siitä, että tilanne paranee auttaa jaksamaan, halu olla poliisi ei ole ainakaan vielä kadonnut.”

”Varierande och intressant arbete där man kan göra skillnad”

”Varma ja arvostettu työ, kohtuullinen korvaus. Jos saisin valita uudelleen, olisin hakeutunut jo nuorempaan.”

”Varma toimeentulo. Monipuolisia tehtäviä. Ammatin arvostus.”

”Varmaan hakeutuisin, vaikka vaadittava poliisikoulutus on mielestäni pettymys.”

”Vastaus kallistui nipin napin ”Kyllä” puolelle. Jos olisi ollut neutraalivaihtoehto niin olisin valinnut sen. Poliisien työkuorma ja kirjausten määrät erilaisin järjestelmiin eivät kohtaa poliisien määrään nähden. Olen jo useasti miettinyt uudelleen kouluttautumista johonkin muuhun ammattiin, koska en näe, että tilanne tulee korjaantumaan pitkään aikaan. Poliiseja on vain liian vähän. Poliisin työssä on myös paljon hyviä puolia, joista olen tykännyt, mutta mahdollinen loppuun palaminen työmäärän vuoksi on asia, jota en näe hyvänä. Voin puhua ainoastaan tutkintatehtävien puolesta.”

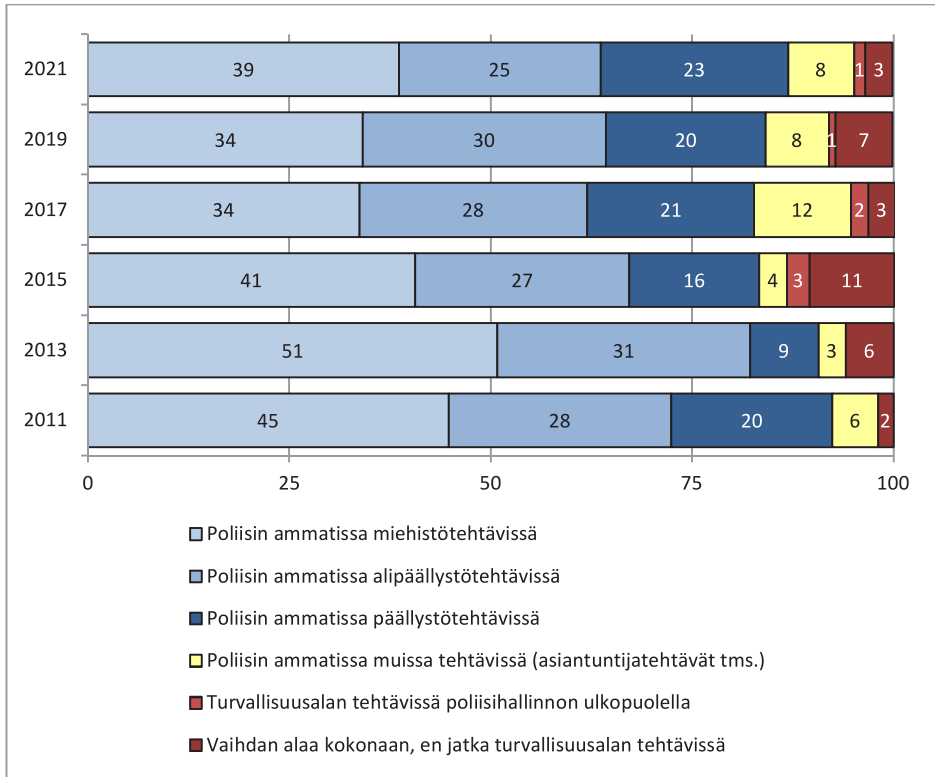
”Vastaus on kyllä ja ei. Minä en oikein keksinyt muuta ammattia, mitä haluaisin tehdä. Olen valmis vaihtamaan vielä ammattia, mikäli löydän itseäni kiinnostavan alan, jossa helpommalla voisi saada paremmat ansiot.”

”Yhteiskunnallinen vaikuttavuus.”

8.2. Todennäköisin uravaihtoehto omalla ammattiuralla

Kyselyn viimeisessä osassa valmistuneilta poliiseilta kysytään, mikä heidän oman arvionsa mukaan tulee olemaan todennäköisin pitkän tähtäyksen vaihtoehto heidän omalla työurallaan. Tässä tutkitaan samalla sekä valmistuneiden sitoutumista poliisiin ammattiin – mukana on vaihtoehto, ”vaihdan alaa kokonaan, en jatka turvallisuusalan tehtävissä” – että heidän aspiraatiotasoaan poliisissa; mukana ovat virka-asemavaihtoehdot miehistöstä alipäällystö- ja päällystötehtäviin sekä asiantuntijatehtäviin. Niiltä, jotka arvioivat, että vaihtavat alaa kokonaan, pyydetään avoin, omananainen vastaus niistä syistä, joiden vuoksi he valitsivat tämän vaihtoehdon.

Uusimmassa tutkimuksessa noin 87 % vastaajista arvioi, että tulee omalla urallaan todennäköisesti toimimaan poliisimiehistön, -alipäällystön tai -päällystön virkatehtävissä, minkä lisäksi noin 8 % arvioi, että tulee toimimaan poliisihallinnon muissa virkatehtävissä. Toisin sanoen, noin 95 % vastaajista arvioi jatkavansa poliisihallinnon palveluksessa. Osuus on ollut tätä suurempi vain vuoden 2011 tutkimuksessa (98 %, ks. kuvio 8.2.).

Kuvio 8.2. Jos arvioit tulevaa ammattiuraasi, niin mikä seuraavista on oman arviosi mukaan todennäköisin pitkän tähtäyksen vaihtoehto omalla urallasi? Tulen toimimaan...

Aineisto: PVA 2011–2021

Likelihood ratio -testin perusteella tutkintojen välillä ei ole tilastollisesti merkitsevää eroa tässä muuttujassa ($L\chi^2 = 5,311$, $df = 5$, $p = .379$; $n = 565$) (ks. taulukko 8.1.).

Taulukko 8.1. Tutkinto ja aspiraatiotaso: ”jos arvioit tulevaa ammattiuraasi, niin mikä seuraavista on oman arviosi mukaan todennäköisin pitkän tähtäyksen vaihtoehto omalla urallasi? Tulen toimimaan...”

	Poliisin perustutkinto	Poliisi (AMK) tutkinto	Kaikki vastaajat
Poliisin ammatissa miehistötehtävissä	36.9 %	37.7 %	37.3 %
Poliisin ammatissa alipäällystötehtävissä	28.2 %	26.1 %	27.1 %
Poliisin ammatissa päällystötehtävissä	18.0 %	22.3 %	20.4 %
Poliisin ammatissa muissa tehtävissä (asiantuntijatehtävät tms.)	6.7 %	8.1 %	7.4 %
Turvallisuusalan tehtävissä poliisihallinnon ulkopuolella	2.4 %	1.3 %	1.8 %
Vaihdan alaa kokonaan, en jatka turvallisuusalan tehtävissä	7.8 %	4.5 %	6.0 %
	100.0 %	100.0 %	100.0 %
n/N	255/261	310/313	565/574*

* Kolmen vastaajan tutkinto ei ole tiedossa. Vastaajia vuosina 2015–2021 on ollut yhteensä 577 kappaletta.
Aineisto: PVA 2015–2021 (vuosina 2012–2019 valmistuneita poliiseja, N = 577)

Jos vaihdat alaa kokonaan, niin mistä syystä?

”Epävarma työllistyminen (työttömyysjaksot). Palkka ei kohtaa työn vaatimusta ja kuormittavuutta.”

”Pidän todennäköisenä, että tulen jossain vaiheessa vaihtamaan ammattia kokonaan. Yksityisellä puolella työn kova vaatimustaso näkyy suoraan palkassa ja myöskin vähemmän vaativalla työllä on mahdollista tienata huomattavasti paremmin. Ainakin tällä hetkellä omassa toimenkuvassani työmäärä ja vastuu on todella suuri ja palkkaus on suorastaan surkea. Mikäli jatkan poliisihallinnossa, niin haluan ainakin vaihtaa toimenkuvaani monipuolisemmaksi ja jossain vaiheessa edetä esimiestehtäviin.”

”Työssä itsessään ei ole mitään vikaa, palkkaus on vain sellainen, että sillä ei perhettä voi elättää ja maksaa asuntolainaa.”

”Tällä hetkellä tunne on se, että opiskelen tulevaisuudessa, johonkin toiseen ammattiin. (mahdollisesti oikeustieteen opintoja) Asiaan voi toki tulla muutos, mikäli löytää jotain itselleen sopivaa työtä. Tällä hetkellä tunne kuin olisi robottina liukuhihnalla. Päivät toistavat toisiaan, jutut ovat identtisiä ja työmäärää enemmän kuin ehtii tekemään. Mikäli haluaa vaihtelua työhön, pitäisi ottaa vielä lisää töitä tehdäkseen, jolloin monta vuotta vanhat jutut vanhentuvat vain lisää.”

”Tällä hetkellä tuntuu siltä, että haluan jatkaa opiskelua ja syventää oikeudellista osaamistani eteenpäin. Tarkoitukseni on kuitenkin tulevaisuudessakin työskennellä rikosasioihin/rikosprosessiin liittyvissä tehtävissä. En kuitenkaan näe mahdollisena palaamista poliisiin esimerkiksi asiantuntijatehtäviin myöhemmin.”

”Vaihdan alaa, mikäli en (...) lisää opiskeltuani löydä mielekästä työtehtävää poliisiorganisaatiosta.”

”Vaihdoin jo terveydellisistä syistä (...). Päivittäistutkinta tai rekkavalvontaan ei kiinnostanut, koska halusin ottaa kiinni oikeita rosvoja ja tehdä mielestäni merkittävää työtä. Olen harkinnut hakemista SUPOon tai KRP:hen, mutta ensiksi opiskelen hieman omalla ajalla ICT-taitoja ja pohdin sitten asiaa uudestaan.”

8.3. Valmistuneiden poliisien uranäkymiä ja tavoitteita: naisten ja miesten ura-ajatukset

Poliisikoulutuksen vaikuttavuusarvioinnissa on verrattu säännönmukaisesti poliisiksi valmistuneiden naisten ajatuksia omasta tulevasta urastaan miesten vastaaviin ajatuksiin. Samalla on vertailtu Poliisin tulostietojärjestelmän (PolStat) tietojen avulla naisten ja miesten sijoittumista poliisin virkatehtäviin sen mukaan, mikä poliisikoulutus heillä on (miehistö-, alipäällystö- ja päällystökoulutuksen suorittaneiden sijoittuminen vastaaviin virkatehtäviin). Tätä seurantaä jatketaan myös tässä raportissa.

Naisten ja miesten itsensä kuvaamissa uranäkymissä ei ole ei-parametristen testien perusteella tilastollisesti merkitsevää eroa, kun tarkastellaan koko tähän mennessä kertynyttä aineistoa vuosilta 2011–2021 ($L\chi^2 = 4.729$, $df = 5$, $p = 0.450$; $\chi^2 = 4.391$, $df = 5$, $p = 0.495$; $C = 0.075$, $n = 786$; taulukko 8.2). Päätelmä on sama kuin aiemmissä tämän tutkimussarjan tutkimuksissa.

Uusimman aineiston (2021) analyysin myötä aiemmin mahdollisina pidetyt erot sukupuolten uranäkymien välillä – naisten arviot todennäköisyydestä hakeutua alipäällystötehtäviin ovat olleet jonkin verran harvinaisempia kuin miesten, naisten arviot todennäköisyydestä hakeutua asiantuntijatehtäviin ovat olleet jonkin verran yleisempiä kuin miesten – ovat tasoittuneet. Uusimmassa aineistossa, ehkä yllättävästi, miesten arviot todennäköisyydestä hakeutua alipäällystötehtäviin (noin 24 % miehistä) ovat harvinaisempia kuin naisten (noin 28 % naisista), ja heidän arvionsa todennäköisyydestä hakeutua asiantuntijatehtäviin ovat yleisempiä (noin 9 % miehistä) kuin naisten (noin 7 % naisista) (vrt. näitä uusimman aineiston osuuksia koko tutkimussarjan aineiston osuuksiin, taulukko 8.2.).

Taulukko 8.2. Sukupuoli ja ammatillinen sitoutuminen tulevien uravalintojen näkökulmasta: ”Jos arvioit tulevaa ammattiuraasi, niin mikä seuraavista on oman arviosi mukaan todennäköisin pitkän tähtäyksen vaihtoehto omalla urallasi? Tulen toimimaan...”

	Miehet	Naiset	Kaikki vastaajat
Poliisin ammatissa miehistötehtävissä	39.4 %	42.9 %	40.5 %
Poliisin ammatissa alipäällystötehtävissä	29.7 %	24.0 %	28.0 %
Poliisin ammatissa päällystötehtävissä	17.9 %	20.2 %	18.6 %
Poliisin ammatissa muissa tehtävissä (asiantuntijatehtävät tms.)	6.3 %	6.9 %	6.5 %
Turvallisuusalan tehtävissä poliisihallinnon ulkopuolella	1.4 %	0.4 %	1.1 %
Vaihdan alaa kokonaan, en jatka turvallisuusalan tehtävissä	5.2 %	5.6 %	5.3 %
	100.0 %	100.0 %	100.0 %
n/N	553/558	233/238	786/796*

* Kuuden vastaajan sukupuoli ei ole tiedossa. Vastaajia vuosina 2011–2021 on ollut yhteensä 802 kappaletta.
Aineisto: PVA 2011–2021

Päätelmä on sama, kun tarkastellaan ammatillista sitoutumista aiempien uravalintojen valossa, ”hakeutuisitko uudestaan poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin, jos saisit tehdä ammatinvalintasi nykyisten tietojesi ja elämäkokemuksesi perusteella?” Naisten ja miesten välillä ei ole tässä tilastollisesti merkitsevää eroa, eikä itse asiassa eroa juuri lainkaan ($L\chi^2 = 0.561$, $df = 1$, $p = 0.454$; $\chi^2 = 0.548$, $df = 1$, $p = 0.459$; $C = 0.026$; $n/N = 787/802$; ks. taulukko 8.3.). Vuosien 2011–2021 tutkimusten kokonaisaineistossa naisista noin 92.4 % ja miehistä noin 90.7 % on vastannut ”kyllä”. Frekvenssien odotusarvot kertovat tässä kauniista, lähes täydellisestä satunnaisuudesta (ks. taulukko 8.3.).

Taulukko 8.3. Sukupuoli ja ammatillinen sitoutuminen aiempien uravalintojen näkökulmasta: ”Hakeutuisitko uudestaan poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin, jos saisit tehdä ammatinvalintasi nykyisten tietojesi ja elämäkokemuksesi perusteella?”

			Kyllä	En	Yhteensä
Sukupuoli	Nainen	Frekvenssi	218	18	236
		Frekvenssin odotusarvo	215.3	20.7	236
	Mies	Frekvenssi	500	51	551
		Frekvenssin odotusarvo	502.7	48.3	551
Yhteensä		Frekvenssi	718	69	787
		Frekvenssin odotusarvo	718.0	69.0	787

Aineisto: PVA 2011–2021

Poliisikoulutuksen vaikuttavuusarvioinnin lisäksi poliisin tulostietojärjestelmästä (PolStat) saadaan ajantasaista tietoa poliisikoulutuksen ja poliisin virkakanteen vastaavuudesta, myös naisten ja miesten vertailuna. Vuoden 2020 tilastojen perusteella noin 20 % alipäällystötutkinnon suorittaneista naispoliiseista toimi miehistötehtävissä (vuoden 2019 tutkimuksessa, jossa käytettiin vuoden 2018 henkilöstötilastoja, vastaava prosenttiosuus oli noin 23 %, ja vuoden 2017 tutkimuksessa, jossa käytettiin vuoden 2016 henkilöstötilastoja, noin 26 %). Noin 11 % (vuoden

2020 henkilöstötilastot) päällystötutkinnon suorittaneista naisista toimi alipäällystätehtävissä (2018: 10 %; 2016: 17 %). Miehillä vastaavat osuudet olivat vuonna 2020 noin 11 % (alipäällystötutkinto, miehistötehtävät; 2018: 12 %; 2016: 15 %) ja noin 8 % (päällystötutkinto, alipäällystö- tai miehistötehtävät; 2018: 7 %; 2016: 6 %) (ks. taulukko 8.4.; aiemmista tutkimuksista ks. Sainio ym., 2007; Vuorensyrjä, 2014; 2015; 2019; Vuorensyrjä & Lehmuskoski, 2017).

Ero naisten ja miesten välillä on kaventunut viime vuosien aikana, ja koulutuksen ja virka-aseman vastaavuus yleisemminkin on parantunut. Silti siis edelleen, vuoden 2020 henkilöstötilastojen perusteella, alipäällystötutkinnon suorittaneista naisista noin 20 %, ja miehistä noin 11 %, oli miehistövirassa.

Taulukko 8.4. Virka-aseman ja koulutuksen keskinäinen vastaavuus sukupuolen mukaan Poliisin tulostietojärjestelmän tietokannassa, henkilöt, joilla on poliisin alipäällystö- tai päällystötutkinto

Koulutus	Sukupuoli	Virka-asema				N
		Päälliköt, päällystö	Alipäällystö	Miehistö		
Alipäällystötutkinto*	Mies	2 %	87 %	11 %	100 %	1274
	Nainen	4 %	76 %	20 %	100 %	170
Päällystötutkinto**	Mies	92 %	7 %	1 %	100 %	259
	Nainen	89 %	11 %	0 %	100 %	17
N		292	1256	173		1721

Lähde: Helenius 2020 (Poliisin tulostietojärjestelmä PolStat)

* 581514 Poliisialipäällystön virkatutkinto

** 581515 Poliisipäällystön virkatutkinto, 581516 Poliisipäällystön tutkinto A-opinnot, 681501 Poliisipäällystön tutkinto (AMK), 781501 Poliisin päällystökoulutus (Ylempi AMK) (PolStat)

Lopuksi tässä viitataan yllättävään ja potentiaalisesti tärkeään havaintoon, joka on noussut kokonaisuudessa esiin, kun havaintomäärä on kasvanut. Seuraavassa tarkastellaan yksinkertaisessa logistisessa regressionanalyysissä niitä valmistuneita poliiseja, jotka aikovat jatkaa työuraansa poliisihallinnon palveluksessa (0), suhteessa niihin valmistuneisiin, jotka aikovat jatkaa työuraansa poliisihallinnon ulkopuolella (1). Havaintomäärien riittävyys vuosiksi muuttujanarvojen luokkia on yhdistetty tässä toisiinsa.

Työmarkkina-asema näyttää olevan merkittävä selittävä tekijä tämän perustavan uravalinnan taustalla, mutta ei ehkä aivan oletetulla tavalla. Analyysin perusteella näyttää nimittäin siltä, että jos poliisihallinnon ulkopuolelta halutaan rekrytoida poliisikoulutuksen suorittanutta työvoimaa takaisin poliisin työtehtäviin, rekrytointiponnistukset kannattaa suunnata työttömiin poliisikoulutuksen suorittaneisiin henkilöihin, ennemminkin kuin muussa työmarkkina-asemassa oleviin poliisikoulutettuihin.

Tähän saakka kertyneen aineiston perusteella, muussa työmarkkina-asemassa oleva arvioi $(22/55) = 40\%$ todennäköisyydellä, että ei jatka poliisin ammatissa tulevalle urallaan. Poliisissa työskentelevän vastaava todennäköisyys on $(26/701) = 3.7\%$. Vedonlyöntisuhde on $(22/33)/(26/675) = 17.308$. Vastaava vedonlyöntisuhde valmistuneelle poliisille, joka oli kyselytutkimuksen aikaan työttömänä, on 4.327 (ks. malli 2, taulukko 8.5a.). Havainnot olivat laadullisesti samantyyppisiä, vaikka kertoimet olivat pienempiä, kun selittäjänä käytettiin muuttujaa, joka

kartoitti työmarkkinakokemuksia heti tutkinnon suorittamisen jälkeen (ks. malli 1, taulukko 8.5a.).

Havaintomäärä on tässä edelleen rajallinen (ks. selitteet (a) ja (b) taulukossa 8.5a.), mutta päätelmä on selväpiirteinen ja itse asiassa ymmärrettävä. Työttömänä olevien valmistuneiden poliisien todennäköisyys hakeutua poliisitehtäviin on suurempi kuin muussa työmarkkina-asemassa olevien, ja kyselyajankohdan kokemusten merkitys on mittakaavaltaan suurempi kuin heti tutkinnon suorittamisen jälkeen koetun työttömyyden tai työvoiman ulkopuolella olemisen merkitys (ks. taulukko 8.5a., ks. myös aineistokuvaus taulukossa 8.5b.).

Taulukko 8.5a. Ura poliisin ammatissa (0) vai ura poliisihallinnon ulkopuolella (1)? Mikä merkitys on uran alkuvuosien kokemuksilla? Logistinen regressioanalyysi

	Malli 1 ^a	Malli 2 ^b
	OR = exp(B)	OR = exp(B)
Vakio	0,045***	0,039***
Mitä sinulle tapahtui heti sen jälkeen, kun olit valmistunut poliisikoulutuksesta?		
Pääsin poliisikoulutustani vastaavaan työhön (työ poliisihallinnossa)	1.000	
Muu työmarkkina-asema	4,880***	
Jäin työttömäksi	2,125*	
Mitä teet tällä hetkellä?		
Olen poliisikoulutustani vastaavassa työssä (työ poliisihallinnossa)		1,000
Muu työmarkkina-asema		17,308***
Olen työttömänä		4,327**
-2 log likelihood	374,442	325,072
Nagelkerke R ²	0,047	0,200
χ ² (df); p	14,444(2); p < 0,001	63,813(2); p < .001
n/N	791/802	791/802

Aineisto: PVA 2011–2021

* p < .05, ** p < .01, *** p < .001 (Wald)

^a Frekvenssin odotusarvo < 5 yhdessä solussa (16,7 %), kun muuttujat ristiintaulukoidaan

^b Frekvenssin odotusarvo < 5 kahdessa solussa (33,3 %), kun muuttujat ristiintaulukoidaan

0 = Poliisin ammatissa

1 = Turvallisuusalan tehtävissä poliisihallinnon ulkopuolella, tai vaihdan alaa kokonaan

Taulukko 8.5b. Ura poliisin ammatissa vai ura poliisihallinnon ulkopuolella? Mikä merkitys on uran alkuvuosien kokemuksilla? Aineistokuvaus

	Poliisin ammatissa	Turvallisuusalan tehtävissä poliisihallinnon ulkopuolella, tai vaihdan alaa kokonaan	Yhteensä	n/(N)
Olen poliisikoulutustani vastaavassa työssä (työ poliisihallinnossa)	96.3 %	3.7 %	100.0 %	701
Muu työmarkkina-asema	60.0 %	40.0 %	100.0 %	55
Olen työttömänä	85.7 %	14.3 %	100.0 %	35
Yhteensä	93.3 %	6.7 %	100.0 %	
n/(N)	738	53		791(802)

Aineisto: PVA 2011–2021

9. OPETTAJIEN KOLUMNIT

Oppiminen ja opetus ovat erilaisia eri oppiaineissa. Opettajan näkökulma on erilainen kuin opiskelijan näkökulma.

Poliisikoulutuksen vaikuttavuusarviointi perustuu pääasiassa valmistuneiden poliisien arvioihin siitä koulutuksesta, jonka he ovat saaneet, suhteessa niihin osaaamisvaatimuksiin, joita ammatti edellyttää. Tässä luvussa annetaan puheenvuoro vastavuoroisesti opettajille, aiempien vaikuttavuusarviointien tapaan. Lehtorit Ritva Lyytinen ja Maritta Miely käsittelevät ruotsin kielen koulutusta (luku 9.1.), ylikons- taapeli Marko Lehtoranta kuolemansyyn tutkinnan koulutusta (9.2.) ja yliopettaja Timo Korander TKI-koulutusta (9.3.). Aiemmin vastaavia kolumneja on kirjoitettu esimerkiksi rikosoikeuden, suomen kielen ja kuulustelujen koulutuksesta (Ruuska & Rantala, 2015; Haikansalo & Solja, 2017; Mäkelä, 2019).

Kolumnien kirjoittajilta on kysytty, alustukseksi: Miten kirjoittajan omaa oppiainetta poliisikoulutuksessa opetetaan ja parhaiten opitaan (opetuksen ja oppimisen menetelmät, pedagogiset ratkaisut)? Miten opetusta kehitetty? Miten sitä aiotaan jatkossa kehittää?

Kun opettajat omien oppiaineidensa osalta vastaavat näihin kysymyksiin, avautuu samalla mahdollisuus ajatusten vaihtoon ja parhaiden käytäntöjen jakamiseen opettajien kesken. Opettajien usein näkymätön työ saadaan dokumentoiduksi, myös siten, että opettajien nykyistä osaamista ja ymmärrystä voidaan välittää poliisikoulutuksen tulevien opettajien ja myös historioitsijoiden käyttöön. Myös opiskelijoille avautuu näkymä siihen, mitä ajatuksia poliisikoulutuksen ja eri oppiaineiden opetuksen taustalla on, ja mitä opetuksen kehittämiseksi on eri oppiaineissa tehty.

”Päivää, God dag!” Ruotsi toisena kotimaisena kielenä kuuluu opiskelijoille keskimääräistä hankalampiin oppiaineisiin. Se on monille opiskelijoille, vaikka ei tietenkään kaikille, vaikeata, koska kokemusta ja käytännön harjaantuneisuutta on yleensä vain vähän. Se ei myöskään ole poliisin ammatillisen osaamisen ytimessä samalla sisällöllisesti opiskelijoita motivoivalla tavalla kuin esimerkiksi voimankäyttö, tekninen tutkinta tai rikosoikeuden opinnot. Siitä voidaan kuitenkin sanoa, että se on valmistuvalle poliisille aivan välttämätön oppiaine. Perustuslaki suojaa sitä, että viranomaispalvelut tarjotaan kansalaisille molemmilla kansalliskielillä. Valmistuneet poliisit hyvin ymmärtävätkin tämän tavoitteen. ”(...) Ruotsin kielen opetuksesta erityiskiitos, vaikka oma taso on edelleen mitä on.” (– valmistunut poliisi tämän tutkimuksen tutkimusaineistossa).

Poliisin ammatillinen tulevaisuus näyttää edellyttävän monipuolista kielten opiskelua. Lyytinen ja Miely mainitsevat omassa kolumnissaan ruotsin kielen ohella venäjän ja arabian. Monikulttuurisuus lisääntyy muuttoliikkeiden vuoksi Euroopassa. Informaatioteknologia ja Internet yhdistävät ihmisiä globaalisti – tavallisia kansalaisia, poliisitoimijoita ja rikollisia. Kaikki kielten opetus ja kielten opiskelu auttavat toisten, erilaisten ihmisten ymmärtämistä ajattelevina ja tuntevina subjekteina. Tällaisen ymmärryksen kehittyminen, ja tämän kehityksen tietoinen tukeminen, ovat kansalaisten keskinäisen vuorovaikutuksen kannalta, mutta myös poliisin ja kansalaisten keskinäisen vuorovaikutuksen ja poliisin toimintakyvyn kannalta, tärkeitä.

Kuolemansyyn tutkinnan koulutus kuuluu niihin yksittäisiin oppiaineisiin, joita valmistuneet poliisit ovat erikseen kiittäneet tutkimukseen antamissaan omasanai-

sissa avovastauksissa, niin tässä tutkimuksessa kuin aiemmissakin arvioinneissa. Palautteen perusteella koulutus antaa vahvan ammatillisen perustan poliisitoimintaan ja heijastaa aihealueen opettajan vankkaa omaa osaamista ja omistautumista aiheelle. ”Kuolema koskettaa”-nimisessä kolumnissa Marko Lehtoranta avaa lukijalle oven omaan opetukseensa ja sen kokemuksellisiin, hyvin perusteltuihin pedagogisiin menetelmiin ja ratkaisuihin.

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan (TKI) koulutuksessa haasteet ovat samantyyppisiä kuin ruotsin kielen koulutuksessa. Se ei ole oppiaine, jonka vuoksi poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin on alun perin hakeuduttu.

Lähemmin tarkasteltuna oppiaineen perusteet eivät kuitenkaan ole poliisille täysin vieraita. Timo Korander kuvaa omassa kolumnissaan ”On vain kaksi tapaa keittää kahvia – TKI:n opiskelusta poliisissa” havainnollisella tavalla, mitä yhteistä tutkimuksella ja tutkinnalla on. Yhteisiä piirteitä on yllättävän paljon, siitä lähtien, että ”tutkijaa” käytetään kahdessa eri merkityksessä. Se tarkoittaa akateemista tutkijasta tekevää henkilöä, mutta se tarkoittaa myös rikostutkijaa.

Koranderin listaan voidaan ehkä lisätä vielä yksi perustava piirre, joka yhdistää tutkimusta ja tutkintaa – yhtäältä tieteellisen tutkimuksen periaatteita, ja toisaalta niitä periaatteita, jotka ovat rikoslain ja rikostutkinnan prosessikokonaisuuden ytimessä. Molemmissa pyritään välttämään vääriä positiivisia.

Tieteen perustana ovat hyvin perustellut väitelauseet, joiden totuusarvosta voidaan olla varmoja tai lähes varmoja. Tieteellisen tutkimuksen ytimessä on ajatus, jonka mukaan H_0 -hypoteesista – ei näytöä vaikutusyhteydestä – luovutaan uuden, todellisuutta koskevan väitelauseen H_1 hyväksi – vaikutusyhteys – vain erittäin vahvoin perustein. On saavutettava 95 %:n todennäköisyys väitelauseen H_1 totuudesta, mielellään 99 %:n todennäköisyys useissa toisistaan riippumattomissa kokeellisissa tutkimuksissa. Rikoslain ja rikostutkinnan prosessikokonaisuuden ytimessä on ajatus vastaajan syyttömyydestä aina sille todistelun rajalle saakka, jonka tuolla puolen syyllisyyttä ei voida perustellusti epäillä. Tämä on lainsäätäjän intentio ja toivottavasti myös jokaisen rikostutkijan toimintaa hallitseva periaate.

[H_0 -oletuksen ~ syyttömyysolettaman] asema on [tutkimuksessa ~ tutkinnassa] vahva. Väärät positiiviset uhkaavat järjestelmäkokonaisuutta itseään, ja niitä halutaan mahdollisuuksien mukaan välttää.

9.1. Ritva Lyytinen⁶ ja Maritta Mielty⁷: Päivää, God dag!

Ärade lärare, klass 100 är färdig för svenska lektionen. Frånvarande en aspirant. Anmälde aspirant Keränen. Kommer du ihåg detta? Så började varje svenska lektion under Polisskolans tid. Men vad är läget nu?

Poliisin ruotsin kielen taitoa työtehtävien suorittamisessa on viime vuosina käsitelty sekä väitöskirjassa (Heittola, 2017) että muutamissa Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijoiden opinnäytetöissä (mm. Jolanki, 2017 ja Karlsson, 2020). Heittola toteaa väitöskirjansa (jonka materiaali on kerätty vuosina 2013-2014) tiivistelmässä seuraavasti: ”Poliisin asiakaspalveluprosessit, erityisesti ruotsinkielisten asiakkaiden palvelua koskevat, eivät ole kaikilta osin optimaalisia kielilainsäädän-

---

6 Lehtori, ruotsin kieli ja viestintä, Poliisiammattikorkeakoulu.

7 Lehtori, ruotsin kieli ja viestintä, Poliisiammattikorkeakoulu.

nön näkökulmasta. Kansalaiset eivät aina saa palvelua omalla kielellään ja heille voidaan ehdottaa asiointikielen vaihtamista”. Kielibarometrin 2016 mukaan poliisin ruotsinkielisiin palveluihin oltiin tyytyväisempiä Pohjanmaalla kuin Uudenmaan ja Turun seudulla (Kielibarometri 2016, viitattu väitöskirjassa Heittola, 2017, 2).

Jolanki tutki opinnäytetyössään (2017) Helsingin poliisilaitoksen poliisimiesten ruotsin kielen osaamista ja käyttöä kenttätoiminnassa, ja totesi tiivistelmässään, että ”(...) ruotsin kieltä pystytään kyllä yleisesti käyttämään jonkin verran kentällä, jos muuta vaihtoehtoa ei ole. Kielen osaamistaso laskee kuitenkin nopeasti, jos sitä ei koulusta valmistumisen jälkeen tarvitse juuri koskaan käyttää. Tarve ruotsin kielelle on Helsingin seudulla tutkimuksen mukaan vähäinen ja tarve useiden muiden kielten, kuten venäjän ja arabian osaamiselle, olisi suurempi”. Poliisimiehiltä kysyttiin muun muassa heidän omaa arviotaan kielitaidostaan kysymyksellä ”Oletko tyytyväinen ruotsin osaamistasoosi?”, jolloin 74:stä vastaajasta 43 kertoi, että haluaisi osata kieltä paremmin. Toisaalta kysymykseen ”Kannatanko ruotsin opiskelun muuttamista vapaaehtoiseksi peruskoulussa?”, 74:stä vastaajasta 45 valitsi vaihtoehdon ”Kyllä”. (Jolanki, 2017, 19–20.) Jälkimmäinen kysymysasettelu kuvaa mielestämme hyvin toistuvasti julkisuudessa käytävää pakkoruotsi -keskustelua, johon myös Jolanki tutkimuksessaan viittasi. Pakolliseen ruotsin opiskeluun suhtaudutaan Suomessa sekä positiivisesti että negatiivisesti, ja tämä aihepiiri herättää ihmisissä toisinaan voimakkaita mielipiteitä puolesta ja vastaan (Jolanki, 2017, 27).

Tähän soppaan voidaan vielä lisätä vuosiluku 2005, jolloin pakollisesta ruotsin kielen kokeesta luovuttiin ylioppilaskirjoituksissa. ”Keväällä 2017 valmistuneista ylioppilaista reilusti yli puolet jätti ruotsin kielen kirjoittamatta (...) samaa tahtia on laskenut myös ruotsin kielen osaaminen. Niin sanottu virkamiesruotsi kuuluu edelleen pakollisena kaikkiin korkeakouluopintoihin, mutta yhä useammalla on vaikeuksia sen suorittamisessa.

– Taitotason lasku on huomattava, ja tilanne huonontuu vuosi vuodelta. Osalla opiskelijoista taidot ovat hyvin heikot kurssille tullessa, sanoo ruotsin kielen lehtori Päivi Kammonen Itä-Suomen yliopistosta”. (Kosonen, 2018)

Hjälp!

Miten Poliisiammattikorkeakoulun ruotsin kielen opetuksessa on edes yritetty reagoida edellä mainittuihin haasteisiin? Ja millaisia opiskelijoita meillä on oppitunneilla?

Elokuussa 2014 otettiin käyttöön uusi ammattikorkeakouluopintoihin suunniteltu opetussuunnitelma myös ruotsin kielen ja viestinnän kurssin osalta. Toisen asteen koulutuksen aikainen 80 tunnin lähiopetus on muokattu malliin 2/3 lähiopetusta, 1/3 etäopetusta. Tapaamme ryhmän kerran viikossa (3h), ja lähikertaa varten opiskelijat tekevät laajahkoja etätehtäviä verkkoympäristössä. Tehdään tiedonhakuja, pari- ja ryhmätöitä, valmistellaan esityksiä ja palautettavat tehtävät ovat joko kirjallisia dokumentteja, ääni- tai videotallenteita. Kieltä harjoitellaan erilaisissa, yllättävissäkin, tilanteissa ja samalla pyritään vähentämään varsin yleisesti tunnettua kauhua ja pelkoa ruotsin kielen käyttöä kohtaan. Teemme paljon työtä myönteisen asenneilmapiirin rakentamiseksi. Kirjalliset etätehtävät puretaan koko luokalle suullisesti, pidetään ex tempore -puheita ja etukäteen valmisteltuja opetustuokioita, tehdään väittelyharjoituksia, poliisilaitosesittelyitä ja niin edelleen. Opiskelijan oma

aktiivisuus korostuu mitä pidemmälle kurssilla päästään.

Periaatteena on, että oppiminen tapahtuu myönteisessä, virheitä sallivassa ja kannustavassa ympäristössä. Tärkeintä on jälleen kerran matka, ei päämäärä, ja samalla hankitaan työkaluja elinikäistä oppimista varten. Mistä haen tietoa, mitä työkaluja ja kanavia voin hyödyntää kielen oppimisessa ja työtehtävissä? Suulliset loppukokeet ovat ryhmäkeskusteluja, jotka pohjautuvat opiskelijoiden etsimiin poliisiaiheisiin artikkeleihin. Kirjallinen loppukoe koostuu työtehtäviin liittyvien tekstien tuottamisesta. Tehtävä saattaa olla sähköpostin, hakemuksen tai blogin laatiminen tai vaikkapa kansalaisen kysymykseen vastaaminen. Opettajan rooli on muodostunut ohjaajaksi, neuvojaksi ja mahdollistajaksi, ei valmiiden vastausten antajaksi. Poissaoloja lähitunneilta on erittäin vähän, ja opetusmetodit ja -materiaali saavat opiskelijoilta pääsääntöisesti positiivista palautetta.

Allekirjoittaneet uskaltavat kokemuksensa perusteella väittää, että amk-opiskelijat ovat aivan yhtä motivoituneita kuin Poliisikoulun opiskelijatkin olivat aikoinaan; erona on lähinnä nykyopiskelijoiden ennakkoluulottomammat ja paremmat valmiudet suulliseen viestintään. Samoin, etätehtävistä johtuen, opiskelijoiden tiedonhaku- ja opiskelutaidot ovat paremmalla tasolla verrattuna menneisiin vuosiin.

Mitä Polamkin ruotsin opinnoille kuului vuonna 2020?

Koronapandemian vuoksi siirryimme etäopetukseen maaliskuusta 2020 lähtien, ja nopeasti eteen tulleessa tilanteessa olimme tyytyväisiä siitä, että suuri osa opetuksesta oli jo verkossa. Lähiopetustuntien muokkaaminen uuteen Teams -oppimisympäristöön oli kuitenkin tehtävä nopealla aikataululla, ja opetuksen uudistaminen jatkui lokakuussa 2020, kun siirryimme parin kuukauden lähiopetuksen jälkeen uudestaan etäopetukseen. Korona-ajasta jää varmasti useita hyviä työkaluja kielen ja viestinnän opetukseen tulevaisuudessakin, mutta selväksi on käynyt myös se, että varsinkin suullisen kielitaidon harjoittelu, aidot kohtaamiset ihmisten kanssa ja esiintyminen ryhmän edessä ei täysin onnistu verkkoympäristössä. Liski ja Nikula käsittelivät opinnäytetyössään (2018) poliisin vuorovaikutustaitoja ja puhuttamista asiakaspalvelutilanteissa. Toiminnallisen opinnäytetyön produktina syntyi puhutusopas, joka koostuu muistilistasta ja sujuvan vuorovaikutuksen keinoista valvonta- ja hälytyssektorilla toimivan poliisimiehen työtehtävien hoitamisessa. Poliisin tärkeitä kommunikaatiotaitoja ovat asiakkaan aktiivinen kuuntelu, empatian osoittaminen, sanavalinnat ja sanaton viestintä. ”(...) hyvät vuorovaikutustaidot ja niiden tiedostettu hyödyntäminen voivat ohjata tilanteita kaikkia osapuolia tyydyttävään ratkaisuun”. (Liski & Nikula, 2018, 2) Näitä taitoja on hyvä harjoitella jo opiskelujen aikana vaikkapa ruotsin kielen tunneilla!

Jolanki mainitsi väitöskirjassaan tiettyjä kielellisiä strategioita, joiden avulla haastatellut poliisit kokivat selviytyneensä nopeasti eteen tulleissa kommunikaatiotilanteissa, oli se sitten ruotsinkielinen poliisi, joka puhui suomea tai suomenkielinen poliisi, joka puhui ruotsia asiakkaan kanssa. Oleellista haastateltavien mukaan oli oivallus siitä, että pitää olla armollinen itselleen ja virheilleen. Ei haittaa, vaikka puheesi ei ole virheetöntä, vaan että kiertoilmauksien ja kehonkielen kautta asia voi siltikin tulla hyvin ymmärretyksi. Tärkeää on myös huolellinen ennakkovalmistelu ja tiedonhakutaidot; ne ovat arvossa arvaamattomassa, jos tietää esimerkiksi tulevan puhelinkeskustelun käytävän ruotsiksi. Oppimista tapahtuu, kun haet toistoja. (Jolanki, 2017, 274–277.) Karlssonin opinnäytetyössä haastateltiin jo työharjoitte-

lussa olleita opiskelijoita, ja eräs heistä kertoi, että oleellista työtehtävien selviytymisessä ei niinkään ole tarkka termien osaaminen ruotsiksi, vaan se, että osaa puhua ruotsia ihan yleisellä tasolla. Polamkissa annettu opetus ammattisanastosta oli haastateltujen opiskelijoiden mukaan riittävää, mutta puheen tuottamista olisi pitänyt opiskeluaikana harjoitella vielä enemmän (Karlsson, 2020, 23–24). Lähiopetukseen kieliopinnoissa on siis tarvetta.

Entäs sitten tulevaisuus?

Poliisiammattikorkeakoulun opetussuunnitelmaa päivitetään uuteen uskoon tälläkin hetkellä, ja uuden opetussuunnitelman arvioidaan tulevan voimaan vuoden 2022 aikana. Kielten ja viestinnän opetuksessa on edessään muutoksen aikoja; lähiopeustunneista joudutaan luultavasti tinkimään aikaisempaa enemmän, on mietitty vaihtoehtoja voisiko ruotsin ja englannin kurssit kenties toteuttaa samanaikaisesti tai voisiko kunkin kielen 3 opintopisteen kurssi kestää vain yhden moduulin ajan (= 10 viikkoa). Tämä suuntaus on kaiken edellä mainitun pohdinnan perusteella arveluttava, varsinkin kun se sotii myös keräämäämme opiskelijapalautetta vastaan (Poliisiammattikorkeakoulu, 2020). Tässäkin palautteessa tuli avoimissa vastauksissa esille toivomus siitä, että kielten tunteja olisi nykyistä enemmän.

Positiivista uusissa opetussuunnitelmaluonnoksissa on kielten ja ammattiaineiden entistä laajempi integrointi; näin opiskelijoilla on mahdollisuus opintojen aikana käyttää kielitaitoaan asiakaspalvelutilanteissa vielä monipuolisemmin kuin tällä hetkellä. Kurssitarjottimella on melko laaja kattaus ruotsin ja englannin kielen valinnaisia kursseja ja koko kielivalikoimammekin on viime vuosina laajentunut. Opiskelijat voivat valinnaisina kursseina opiskella venäjää ja arabiaa, ja nämä kurssit ovat olleet todella suosittuja. Kaikki halukkaat eivät välttämättä ole sopineet ryhmiin.

Huomioitavaa on kuitenkin myös se, että Poliisiammattikorkeakoulun nykyiset pakolliset kieliopinnot (3 op/kieli) ovat ammattikorkeakouluille säädetyissä vaatimuksissa minimitasolla. Ennen vuoden 2014 tutkinnonuudistusta englannin ja ruotsin kielen opinnot jatkuivat meillä päällystöopinnoissa, mutta tänä päivänä pakolliset kieliopinnot toteutetaan jo Amk-tutkinnon aikana. Tätä taustaa vasten olisi toivottavaa, että uudessa opetussuunnitelmassa myös ruotsin kieliopinnot säilyttäisivät vähintään sen aikajanan (2,5 periodia) ja lähituntimäärän kuin mitä sillä on tälläkin hetkellä. Korkeakouluopiskelija tarvitsee tietoja ja taitoja hankkiessaan aikaa sulatteluun ja pohdintaan, ja on syytä muistaa, että opetusryhmä voi koostua hyvinkin erilaisista oppijoista. Mikä sopii yhdelle, ei välttämättä sovi kaikille. Opettajan on pedagogisissa ratkaisuissaan edettävä enemmistön tahdin mukaan ja tasapainoiltava opiskelijoiden erilaisten taitotasojen välillä. Jos opiskelijan lähtötasotaidot ovat heikot, kielten opiskelu lyhyessä ajassa ja mahdollisesti kahden kielen opiskelu päällekkäin asettaa opiskelijat hyvin eriarvoiseen asemaan. Verrattuna useisiin muihin ammattikorkeakouluihin Poliisiammattikorkeakoulun kielten valmentavat kurssit ovat myöskin kovin suppeita laajuudeltaan (1 op). Tammikuussa 2021 osallistuimme Digilust-hankkeen järjestämään paneelikeskusteluun lukioiden ja ammattikorkeakoulujen ruotsin opettajille, ja tapaamisen aikana kävi ilmi, että joissakin korkeakouluissa valmentavat kurssit ovat jopa 2-5 op laajuisia. Otetaanko tästä koppia myös Poliisiammattikorkeakoulun opetussuunnitelmauudistukseen?

Lähteet

- Heittola, S. (2017). *”Poliisista päivää, från polisens god dag”*. Kielelliset ammatikäytänteet Suomen kaksikielisissä poliisilaitoksissa. Väitöskirja. Vaasan yliopisto, Filosofinen tiedekunta, pohjoismaiset kielet, Vaasa.
- Jolanki, A. (2017). *Helsingin poliisilaitoksen poliisimiesten ruotsin kielen osaaminen ja käyttäminen kenttätoiminnassa*. Opinnäytetyö. Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere.
- Karlsson, C.-M. (2020). *”Puhutko ruotsia? Pratar du finska?” En undersökning om språkutbildningen vid Polisyrkeshögskolan motsvarar kravet som lagen ställer på polisens enligt studerande*. Opinnäytetyö. Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere.
- Kosonen, L. (2018). *Lukiolaisten into kirjoittaa ruotsi romahti ja nyt heillä on vaikeuksia selvitä pakollisesta virkamiesruotsista – Lehtori: ”Taitotason lasku on huomattava”*. Kolumni. Sijainti: <https://yle.fi/uutiset/3-10118284>. (15.1.2021.)
- Liski, P. & Nikula, J. (2018). *Puhutusopas – Muistilista ja sujuvan vuorovaikutuksen keinoja poliisin kenttätyöhön*. Opinnäytetyö. Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere.
- Poliisiammattikorkeakoulu (2020). *Mikä olisi mielestäsi paras tapa toteuttaa kielten opetus Polamkissa?* Sisäinen lähde. Sähköinen palautekysely. (15.1.2021.)

9.2. Marko Lehtoranta⁸: Kuolema koskettaa

Kuolemansyyn- ja väkivaltarikostutkinta on kiinnostanut minua niistä ajoista lähtien, kun aloitin poliisiopinnot Pohjolankadulla sijainneessa Poliisikoulussa elokuussa 1990. Asiaa käsitelleet oppiaineet ja ruumiinavauksessa käyminen ovat jääneet mieleen – toki aika lienee kullannut muistoja ja liekö fakta ja fiktiokin osin sekoittunut vuosien mittaan toisiinsa. Mutta esimerkiksi rikoskomisario Erkki Salo on jäänyt mieleeni opettajana, jonka persoona ja tapa luennoida innostivat minua.

En enää muista, mistä sain ajatuksen, että haluan jonakin päivänä olla väkivaltarikostutkija ja selvittää henkirikoksia. Keskeisiä motivaatiotekijöitä uskoisin olleen oikeudenmukaisuuden tavoittelu ja halu palvella hyvää. Vaikka nuoren poliisin toive maailman pelastamista osoittautui jo alkumetreillä mahdottomaksi, tunnistan edelleen itsessäni noita samoja ajatuksia.

Kenttävuosien jälkeen ovi rikostutkintaan aukesi keväällä 2000. Olin ensin tutkijana Tampereen poliisilaitoksen yhdessä perustutkintaryhmässä, jossa vierähti melko tarkalleen kolme vuotta. Perustutkinnan aikana kuolemansyöntutkinta alkoi tulla tutuksi. Toki kentälläkin olin ollut mukana vainajatehtävillä, mutta tutkinnan puolella työhön tuli lisää sävyjä. Keväällä 2003 sain siirron Tampereen poliisilaitoksen keskitettyyn rikostutkintaan, jossa toimin vuoden 2015 loppuun. Mahdollisuus päästä opettamaan Poliisiammattikorkeakoululle oli minulla useamman vuoden haave ennen sen toteutumista, pääsin aika ajoin vierailevaksi luennoitsijaksi muun muassa kuulusteluopin kurssille ja nämä kokemukset vahvistivat tunnetta, että jonakin päivänä voisin toimia opettajana. Kun sitten mahdollisuus hakea kuolemansyyn-

---

8 Ylikonstaapeli.

ja väkivaltarikostutkinnan opettajan paikkaa avautui loppuvuodesta 2015 ja tehtävä realisoitua tammikuun 2016 alusta lukien, tuntui kuin olisin päässyt kotiin.

Keskitetyn rikostutkinnan vuosien aikana olin mukana noin 30 henkirikostutkinnassa, joista kaikki eivät lopulta olleet rikostapauksia. Osassa tapauksia tutkinta jatkui normaalina kuolemansyynselvittämisenä. Lisäksi olin mukana lukuisten henkirikosten yritysten ja muiden vakavien väkivaltarikosten tutkinnassa. Vuoden 2003 lopusta lähtien aloin tutkia myös lapsiin kohdistuneita rikoksia. Vajaan kolmentoista vuoden kokemus vakavien väkivaltarikosten tutkinnasta toi minulle sen substanssi-osaamisen, jota nyt hyödynnän opetustyössäni. Toki olennaista on, että opettaja osaa opettamansa aiheen teoriasolla, mutta todellinen helmi tulee siitä, että osaat välittää kuulijalle myös oman kokemuksesi – esimerkiksi sen, mitä tunteita henkirikostutkinta on herättänyt. Aivotutkijat ovat viime aikoina korostaneet sitä, miten opettajan tunnetaidot ovat avainasemassa opettamisessa. Esimerkiksi professori Minna Huovilainen on todennut, että ”kirja ei voi opettaa sitä, että miten kukin omassa kehossaan tunteita havaitsee” (Tunne&Taida, 2019). Kertomalla omista työhön liittyvistä tunteistaan ja tuntemuksistaan opettaja antaa luvan myös opiskelijoille tuntea ja harjoitella tunnetaitoja. Tunnetaitojen harjoittelu liittyy omien tunteiden käsitteelyyn ja sitä kautta myös toisten ihmisten kohtaamiseen. Harjoittelu vaatii omassa kehossa ilmenevien tunteiden tunnistamista, kokemuksellisuutta ja kohtaamista eli kasvokkaista vuorovaikutusta. Siksi tarvitaan myös lähiopetusta. Mitä haastavammasta aiheesta, kuten kuolemansyyn ja väkivaltarikosten tutkinnasta, on kyse, sitä enemmän on tarvetta opettajan ja opiskelijoiden väliselle kasvokkaiselle kohtaamiselle, jossa on mukana myös non-verbaalinen tunteiden ilmaisu.

Kuolemansyyn tutkinnan luennoille on varattu normaalisti 14 tuntia (koronan vuoksi tuntimääriä on välillä muutettu), luennot ovat lähiopetusta ja osallistuminen on pakollista. Väkivaltarikostutkinnan luennoille on normaalisti varattu noin 12 tuntia. Kuolemansyynluentojen jälkeen jokainen luokka käy vuorollaan kanssani ruumiinavauksessa ja tekee itseopiskeluna antamastani materiaalista ilmoituksen poliisiasiain tietojärjestelmän harjoitusrekisteriin. Koko opintojakso päättyy esseekeeseen.

Koska poliisin ammatillinen osaaminen on ennen kaikkea teorian ja käytännön toimivaa vuoropuhelua, on sen kehittämisessä tärkeää näiden teoreettisten tietojen ja taitojen harjoittelu ja soveltaminen käytäntöön. Lisäksi olennaista on kokemusten reflektointi. Pyrin tuomaan teorian ja käytännön yhteen siten, että luentoni koostuvat pääasiassa tutkimistani jutuista (kuvia, videoita, ääntä), jotka sidon lakiin ja teoriaan. Ajattelen, että tehtäväni on opettaa poliisiopiskelijoille työelämätaitoja, erityisesti kuolemansyyn ja väkivaltarikosten tutkinnassa tarvittavia ongelmanratkaisutaitoja. Tämä vaatii monipuolisia pedagogisia ratkaisuja, myös opiskelijoiden keskinäistä yhteistyötä ja kokemusten jakamista (Kasvatus- ja koulutus uutisia Jyväskylän yliopistosta, 2017). Opiskelijat ovat luennoilleni tullessa aloittaneet 4-periodin ja vaikka heillä onkin jo kuukausia opiskelua takana, niin he ovat verrattavissa siviileihin eli voidaan sanoa, että ”poliisius” etsii heissä vielä itseään. Yksi tärkeimmistä päämääristäni luennoillani onkin antaa jokaiselle opiskelijalle mahdollisimman hyvät eväät pärjätä tulevassa ammatissaan – niin että heidän arvomaailmansa on kohdallaan ja asenne työtä kohtaan kunnossa. Poliisiorganisaatiossa vallitsee edelleen tietynlainen machokulttuuri ja sen huomaa täällä Poliisiammattikorkeakoulussakin monista nuorista poliisinaluista, väkivaltarikostutkijan työ vaatii kuitenkin tekijälleen ennen kaikkea henkisiä voimavaroja sekä jaksamista ja näitä seikkoja käyn

luennoillani läpi.

Yksi keskeinen käyttämäni opetusmenetelmä on tarinallinen opettaminen. Tarinallinen opettaminen tarkoittaa kohdallani sitä, että kerron luennoilla, mitä teimme jonkun tietyn jutun tutkinnassa ja miten siinä onnistuimme. Ylipäättään kuvien kautta on paljon helpompi saada asiansa ymmärretyksi ja varsinkin, kun puhumme asioista, jotka eivät välttämättä ole normaalia arkea poliisinkaan työssä – toki tehtäväkentästä riippuen. Aloitan luentoni kertomalla itsestäni ja urastani – tilanteista ja tapahtumista – jotka ovat jääneet mieleeni. Tapahtumista, jotka tavalla tai toisella ovat määrittäneet uraani ja muokanneet minusta sellaisen poliisin kuin tänä päivänä olen. tarinat rakentavat merkityksellisyyttä ja tarjoavat mahdollisuuden myös tunneilmaisuun (Rahmel, ei julkaisuvuotta). Ne myös tukevat opettajan ja opiskelijoiden välistä vuorovaikutusta. Minulle on tärkeää, että opiskelijat kokevat minut helposti lähestyttäväksi ja uskaltavat kysyä sekä kyseenalaistaa. En myöskään halua kovin jyrkkää opettaja–opiskelija asetelmaa vaan pyrin luomaan luennoillani ilmapiirin, että opiskelijat kokevat olevansa tulevia kollegoitani. Minusta tuntuu luontevalta, että opiskelijat sinuttelevat minua ja kokevat muutenkin kynnyksen minua kohtaan mahdollisimman matalana. Koen opiskelijat tasavertaisina tulevina kollegoinani. Se ei poista sitä tosiseikkaa, että minun tehtäväni on opettaa, mutta se mahdollistaa mielestäni sen, että myös minä saan oppia. Molemminpuolinen kunnioitus on tärkeä elementti.

Olen rakentanut luennot niin, että toimintaa tarkastellaan ensipartion silmin, enkä edes yritä tehdä opiskelijoista dekkareita. On selvää, että poliisin ensipartio on moniosaaja, jonka pitää suoriutua monenlaisista tehtävistä ja tilanteista, joista kuoleman kanssa toimiminen on varmuudella yksi haastavimmista. Vertailun vuoksi sanottakoon, että jos ensipartio antaa esimerkiksi liikennesakon väärin niin asia on korjattavissa melko helposti. Sakon voi antaa uudelleen tiedoksi tai sitten perua sen, mutta jos vainajapaikalla partio ei toimi ja tee kuten pitäisi, niin peli on lähestulkoon menetetty. Tilannetta ja olosuhteita ei saa enää koskaan samanlaisiksi. Enkä tarkoita, että yksin henkirikos jäisi pimentoon, vaan yleisesti ottaen oikeusturva kärsii.

Hyvien oppimistulosten näkökulmasta on tärkeää, että opiskelijoille syntyy myönteisiä oppimiskokemuksia (Tapani & Salonen, 2019). Tämä edellyttää opiskelijoiden vahvaa osallistuttamista. Alun esittelyosion jälkeen tapanani on näyttää kuvaa vainajasta ja pyytää heitä kertomaan, mitä he näkevät. Pohdiskellemme yhdessä, mitä havaintoja ja ajatuksia kuva tuo mieleen ja onko ylipäättään mahdollista päätellä mitä on tapahtunut. Organisaatiokulttuuriin kasvaminen ja itsensä identifioiminen tulevaksi poliisiksi on tärkeää ja pyrin pitämään tätä yllä läpi luentojeni. Tuo luentojen alkupuolella käytävä keskustelu vainajakuvasta ei suinkaan ole ainoa kerta, kun pyydän heitä pohtimaan, mitä on tapahtunut ja onko kuvan perusteella mahdollista päätellä kuolemaan johtaneita olosuhteita.

Ruumiinavauksessa käynti on vaativa opetustilanne niin opettajalle kuin opiskelijoillekin. Ruumiinavaukseen menen luokka kerrallaan. Kokoonnumme aamulla koulun ravintolassa ja käymme läpi ilmoituksen meitä odottavasta vainajasta. Valmistaudumme tulevaan siten, että kerron, miten obduktiossa käyttyädytään ja kuinka toimitaan, jos opiskelija ei pysty olemaan salissa. Oikeuslääketieteellisen yksikön kanssa on sovittu, että opetusvainajiksi valikoidaan vainajia, joiden kuolemanjälkeiset muutokset eivät ole vielä kovin pitkällä ja että lapsivainajia eikä rikostapauksia näytetä opiskelijoille. Sairaalaan päästyämme meidät otetaan vastaan, käymme vielä läpi tulevaa oikeuslääkärin kanssa yhdessä, puemme suojavaatteet ja menemme

saliin. Salissa minulla käytettävissä noin 20-25 minuuttia, jonka aikana näytän nopeasti, miten poliisin on tehtävä vainajan ulkoinen tarkastus. Kannustan opiskelijoita rohkeasti koskemaan vainajaa. Osuuteni jälkeen vainajalle tehdään täydellinen oikeuslääketieteellinen ruumiinavaus, teknikko tekee fyysisen työn ja oikeuslääkäri tutkii elimet. Yhteinen reflektointi ja ruumiinavauksen herättämien tunteiden läpikäynti on erittäin tärkeää.

Käytän hyväkseni myös ongelmalähtöistä oppimista (Oppiva ohjaaja, 2010) tekemällä opiskelijoille ratkaistavaksi tapauksen. Kuolemansyynitutkinnan luentojen jälkeen on muutaman viikon tauko ennen väkivaltarikostutkinnan luentoja, tuona aikana opiskelijat tekevät minulle poliisiasiantietojärjestelmän harjoituskantaan kuolemansyynitutkintailmoituksen. Tarkastan jokaisen ilmoituksen ja palautan ne kommenttien kera takaisin väkivaltarikostutkinnan luentojen aluksi. Luennoilla jatkan opiskelijoiden osallistuttamista käymällä läpi erilaisia tapauksia, miten tutkinta sujui ja minkälaisia tuntemuksia se herätti. Työssä jaksaminen on yksi tärkeä aihe ja tätä käyn läpi omakohtaisen kokemuksen kautta. Ajatukseni on, että kertoessani oman jaksamiseni loppumisesta, annan opiskelijoille ymmärrystä siihen, että kukaan ei ole rikkoutumaton. Jaksamiseen liittyen puhun myös lapsiin kohdistuneiden rikosten tutkinnasta, näytän luennoilla tekemäni haastattelun.

Opintojakso päättyy esseekokeeseen, olen laittanut Moodleen kolmesta neljään kysymystä ja kone arpoo sattumanvaraisesti yhden näistä, kun opiskelija kirjautuu sisään. Vastausaikaa on tunti, esseen ja tätä myöden koko opintojakson arviointi on asteikolla hyväksytty – hylätty. Laitan opiskelijoille Wilmassa yhteisen viestin, jossa kerron lyhyesti mitä kussakin vastauksessa oli hyvä huomioida. Tapanani on laittaa kaikille tiedoksi muutama huippuvastauksen kirjoittanut opiskelija ja toisaalta taas ne opiskelijat, joiden vastaus jätti toivomisen varaa, otan henkilökohtaisesti yhteyttä ja sovin kahdenkeskisen tapaamisen vastauksen täydentämiseksi.

Olen tässä artikkelissa avannut omaa opetusta ja käyttämiäni opetusmenetelmiä. Uskon, että käyttämäni opetusmenetelmien, erityisesti tarinallisen opettamisen ja ongelmalähtöisen oppimisen avulla saavutetaan parempia oppimistuloksia sekä substanssiosaamisessa että yleisemminkin työelämässä tarvittavien taitojen, kuten vuorovaikutusosaamisen ja tunnetaitojen osalta kuin pelkillä opettajakeskeisillä luennoilla. Toivon myös, että opiskelijoiden osallistuttaminen ja pyrkimykseni tasa-arvoiseen kohtaamiseen tukee jatkuvan oppimisen tavoitteita. Uskon, että poliisikoulutus tarvitsee edelleen vahvaa lähiopetusta ja autenttisia oppimisympäristöjä.

Lähteet

Kasvatus- ja koulutusuutisia Jyväskylän yliopistosta (2017). Monipuolinen pedagogiikka tukee työelämätaitojen kehittymistä. *Ruusupuiston uutiset 2/2017*. Sijainti: <https://peda.net/jyu/ruusupuisto/uutisarkisto/2-2017-luonnos/2-tyoelamataitojen%20kehittyminen> (23.2.2021.)

Oppiva ohjaaja (2010). *Opetusmenetelmät: Ongelmalähtöinen oppiminen (OLO) eli Problem Based Learning (PBL)*. Sijainti: <http://oppivaohjaaja.blogspot.com/2010/12/opetusmenetelmat-ongelmalahtoinen.html> (23.2.2021.)

Rahmel, P. (ei julkaisuvuotta). *Tarinallisuus*. TOIVO-oppimateriaalipankki. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Sijainti: <https://sites.google.com/metropolia.fi/toivo-materiaalipankki/tarinallisuus>. (23.2.2021.)

Tapani, A., & Salonen, A. (2019). Myönteisten oppimiskokemusten tekijät ja uudistuva opettajuus ammatillisessa koulutuksessa. *Ammattikasvatuksen aikakauskirja*, 21(2), 42–57. Sijainti: <https://akakk.fi/wp-content/uploads/AKAKK-2.19-Tapani-et-al.pdf> (23.2.2021.)

Tunne&Taida, Suomen tunnetaitokoulutus (2019). *Tunnetaidot opetustyössä – aivotutkija kertoo, miksi opettajan tunnetaidoilla on väliä*. Sijainti: <https://www.tunnejataida.fi/tunnetaidot-opetustyossa-aivotutkija-kertoo-miksi-opettajan-tunnetaidoilla-on-valia> (23.2.2021.)

9.3. Timo Korander⁹: ”On vain kaksi tapaa keittää kahvia” – TKI:n opiskelusta poliisissa

Tieteellinen kirjoittaminen haasteena – vaikeuksista voittoon

– ”Alussa itselläni oli suuria ennakkoluuloja TKI-opintojaksoa kohtaan. Prosessi kuulosti erittäin suuritöiseltä, enkä täysin sisäistänyt, mitä hyötyä siitä olisi minulle. Kuitenkin opintojakson edetessä aloin ymmärtää, että tämä kouluttaa minua opinnäytetyön tekemiseen, opintojakson nimi oli ohjannut ajatuksiani väärään suuntaan. Ilman kurssia minulla ei olisi valmiuksia opinnäytetyön kirjoittamiseen. Itse ainakin koen, että opintojakson negatiivinen maine on tässä suhteessa jokseenkin epäreilu. Tätä kirjoittaessa minulle on myös pikkuhiljaa alkanut syntyä ajatuksia siitä, mikä opinnäytetyöni aihe voisi olla. Vaikka en vielä mitään lopullista otsikkoa sille olekaan keksinyt, niin ideointi alkaa olla jo hyvässä vaiheessa. Tämän opintojakson pohjalta koen, että minulla on nyt hyvät pohjatiedot ja valmiudet opinnäytetyön laatimiseen.”

On kaksi tapaa suhtautua pelottavaan suureen norsuun, Tutkimus-, kehittämisen ja innovaatiot opintojaksoon (TKI 7 op) ja AMK-opinnäytteeseen (ON 15 op), kokonaisuutena 22 opintopisteen elefanttiin. Yllä opiskelija kuvaa hyvin tyypillistä kaksijakoista suhtautumista TKI:n opiskeluun, ja hänen tarinansa toistuu lukemattomissa nykypoliisiopiskelijoiden TKI-oppimispäiväkirjoissa.

TKI-opintojaksolla siis kirjoitetaan oppimispäiväkirjoja ja opettamissani tie-deaineissa (vapaavalintaisina opiskelijoille: kriminologia, sosiologia ja oikeussosiologia) esseitä, jotka ovat tieteellisen kirjoituksen harjoittelua. Todella moni aloittaa kirjoituksen, että tämä on aivan uutta minulle: aihe, tieteenala sekä ylipäätään tällaisen tieteellisen kirjoittamisen harjoittelu. Monet kertovat, kuinka vaikeaa on aloittaa. Kun päästään loppuun, on asenne kuitenkin lähes aina muuttunut vaikeuksista voittoon -prosessissa. Ääni kellossa onkin, että enpä olisi ennen tätä kirjoitusta uskonut, että TKI, opinnäyte, kriminologia, sosiologia ja oikeussosiologia ovat näin mielenkiintoisia, varsinkin poliisin näkökulmasta kirjoitettuna. Moni jopa päätyy vaatimaan vapaaehtoisia aineita pakollisiksi kaikille, koska kyseisillä tieteillä on paljon annettavaa niin poliisiopiskelijoille kuin kokeneille poliiseillekin.

Sosiologian klassiset käsitteet, kuten normit, roolit, kulttuuri, hyvinvointivaltio,

---

9 Yliopettaja.

syрjäytyminen ja alakulttuurit, ja kriminologian teorit rikollisuuden syistä ja vinokit rikollisuuden torjuntaan sekä esimerkiksi poliisikulttuurinäkökulma innostavat monesti opiskelijaa heijastamaan ja pohtimaan omia kokemuksiaan ja näkemiään tapahtumia poliisimaailmassa ja harjoittelussa, usein jopa kriittisesti.

Esseissä juuri ohjeistetaan tarkastelemaan poliisityön valossa kyseisiä tieteenaloja ja toisinpäin: miten tieteen silmälasit voivat olla avuksi niin yhteiskunnan kuin edelleen poliisityön ymmärtämisessä? Usein juuri kirjoittajien itseymmärrys poliiseina lisääntyy lukiessa ja kirjoittaessa.

Monesti sama vaikeuksista voittoon -prosessi tapahtuu TKI-oppimispäiväkirjoissa, ja niissä usein huomataan, kuinka oman oppinnäytteen tekemiseen voi saada kyseisestä tehtävästä eteenpäin vieviä ideoita. Ensimmäisessä juuri sitä varten TKI-oppimisjakso on suunniteltukin.

Nousu korkeakoulutettujen professioiden luokkaan

Kaksi tapaa suhtautua TKI:hin ja oppinnäytteeseen tarkoittaa siis, että yhtäältä on myönteinen suhtautuminen, jolloin halutaan oppia tekemään oppinnäytteessä mahdollisimman hyvää tutkimus- ja kehittämistyötä, josta on hyötyä itselle ja muille poliisissa. Toisaalta käytäntöön orientoituneemmat suhtautuvat instrumentaalisemmin ja kielteisemmin: he haluavat vain mahdollisimman nopeasti kentälle töihin ja ovat kiinnostuneet vain tiukasti ammatin suorittavista tehtävistä, käsitöistä. Suurin osa opiskelijoista on kuitenkin näiden ääripäiden keskellä. Lienee ymmärrettävää, että TKI- ja ON opiskelun kannalta olisi hyvä saada tämä akateemisuuteen kriittisesti suhtautuva ryhmä myös kiinnostumaan poliisityön kehittämisestä.

Kerron aina opiskelijoille, että tällainen kahtiajako on olemassa ja että heidän pitää itse tietoisesti päättää, miten haluavat suhtautua TKI:hin ja oppinnäytteeseen. Myönteisempi on iloisempi ja aikaan saavampi asenne. Käytävillä usein kuultu vastustus koko poliisikoulutuksen AMK-uudistusta kohtaan kiteytyy vanhojen poliisihaalarimiesten tympeään toteamukseen: ”Ei rupuja putkaan roudaava tiedettä tarvitse”. Tähän olen vastannut, että rupun herättelyä ja nostamista majan takaosastoon ja sieltä pois voidaan TKI:n avulla vaikkapa kehittää poliisimiehen selkää paremmin säästäväksi sekä rupua vähemmän kolhivaksi. Toiseksi TKI:tä tehneenä kriminologina voin todeta, että rupujen roudaamisen määrä Suomessa on romahtanut menneiltä vuosilta vain murto-osaksi, sen näkee päihtymyksestä johtuvien säilöönottotilastolukujen vuosittaisesta laskusta.

Kolmanneksi totean, että poliisin peruskoulutuksen nosto ammattikorkeakoulutasolle tarkoittaa mitä suurimmassa määrin nimenomaan TKI- ja oppinnäyteopiskelua, ne nimittäin opintopistetasolla ovat suurimmat muutokset verrattuna aiempaan toisen asteen tutkintoon. Aiemmin ei ollut TKI-opetusta eikä kunnollista henkilö- ja seminaariryhmäkohtaista oppinnäytteen ohjausta muine tukipalveluineen, joita ovat vaikkapa meidän TKI- ja ON-opettajien olemassaolo ja työmme. Aiemmin ei edes saanut kerätä tieteen keinoin aineistoja, koska ei ollut TKI:n metodiopetusta eikä osaavaa ohjausta siihen. Tiivistetysti: jos TKI- ja ON-toiminnan taso ei eri tutkintotasoilla nousisi, tarkoittaisi se mielestäni sitä, että Poliisikoulu-kyltilin muuttaminen koulun seinässä Poliisiammattikorkeakouluksi olisi tutkintouudistuksen suurin ja näkyvin muutos.

Totta kai ammatin statuksen nosto korkeakoulutasoiseksi mairittelee kaikkia, paitsi tietysti sen pienen vähemmistön edustajia, jotka eivät sitä halua ymmärtää eikä

hyväksyä. Mutta sen lisäksi on lukuisia muita aitoja syitä, miksi tutkinno uudistus tehtiin ja miksi TKI-osaaminen on nykypoliisissa tärkeää. Mietitäänpä hieman näitä.

Miksi TKI poliisissa?

Nykyaikana (lähes) kaikki tietävät, että netti ja some ovat täynnä muunneltua totuutta, valeuutisia ja disinformaatiota, joita muiden muassa trollitehtaat tuottavat. On tärkeää, että poliisissakin opitaan, miten tieteellistä tietoa tuotetaan eli miten tutkimusta eli TKI:tä tehdään ja mitkä ovat sen kriteereitä ja mitkä ovat luotettavia lähteitä.

Osa opiskelijoista on pitänyt (TKI-oppimispäiväkirjoissaan) TKI-opetuksessa esittämästäni ideasta, että opinnäytteissä on kyse poliisin hiljaisen tiedon keräämisestä, analysoinnista ja levittämisestä, koska muuten kyseinen tieto ja osaaminen jäävät vain vanhojen ammattilaisten pään sisälle ja ehkä keskusteluihin, mutta eivät tallennu mihinkään. Voidaan jopa ajatella, että opinnäyteuudistus on kulttuuriteko, jossa poliisin vahva suullinen kulttuuri kirjataan muistiin.

Puhtaan tutkimusmetodologian lisäksi TKI- ja opinnäytekokonaisuuden toivotaan antavan välineitä poliisin kehittämiseen. Myös kipinää innovointiin yritetään sytyttellä varsin konservatiivisessa ympäristössä.

On kaksi tapaa kehittää organisaatiota, joita molempia tarvitaan, kun kehitetään poliisia. Ne ovat: bottom up- ja top down -kehittäminen. Bottom up -tapaa voidaan nimetä käytäntölähteiseksi ja top down -tapaa tavoitelähtöiseksi kehittämiseksi. Jälkimmäinen ylhäältä käsketty kehitys on tyypillistä hierarkkisille organisaatioille, ja siinä varsinkin suuret linjat asetetaan ylhäältä päin. Tällöin pahimmillaan ei välttämättä lainkaan olla kiinnostuneita kentän äänestä, vaan muutokset ja kehittäminen vain ilmoitetaan ja käskytetään ylhäältäpäin. Ammattikäytäntöjen kehittäminen työntekijätasolla on taas tyypillistä alhaalta ylöspäin kehittämistä. Mutta laajempaa organisaation kehittämistä voidaan tehdä bottom up -tavalla. Molempia, mutta erityisesti tätä jälkimmäistä, voidaan terästä innovoinnilla, johon saadaan osallistumaan työntekijätasoa ja parhaimmillaan kaikki tasot. Konservatiivisessa poliisikulttuurissa, josta olen muualla kirjoittanut (Korander, 2019), käytännönlähtöistä, kentätasolta lähtevää, mutta perusteltua ja rationaalista kehittämistä on juuri pyrittävä tukemaan jo koulutuksesta lähtien mahdollisimman paljon.

Poliisikulttuuri on hyvin verbaalista. Tarinankerronta on vahvaa kulttuurin uusintamista. Niinpä liialle innokkuudelle, siis sille, että yrittää jotain uutta, ehkä jopa kehittää ja innovoida, löytyy monia tarinoita ja kuvailmaisuja. *Mahongin taakse* (lue: pomon pöytä), *kellariin, projektihommiin* tai *pannuhuoneeseen joutuminen* (lue: laitetaan pois vahingoittamasta oikeita töitä) tarkoittavat, että pomojen silmissä on mokattu. On mokattu joko tekemällä niin paha virhe, että se on tullut jo poliisipäällikönkin tietoon. Tai on innovoitu, yritetty ihan itse omin avuin kehittää jotain uutta, *sooloiltu*. Se saa saman tuomion. *Nuoli menee lyttyyn* on tyypillisin ilmaisu poliisikulttuurissa sille, että esimerkiksi nuori innokas uusi esimies on tuonut uusia tuulia ja ryhtynyt innovoimaan ja kehittämään toimintaa. Nuoli on kehityksen kärki, jonka vahva konservatiivinen kulttuuri ilomieliin lyö lyttyyn, nauraa päälle ja kertoo tarinoita siitä yhdestä, joka tuli pomoksi tänne, mutta savustettiin nopeasti ulos. Tosin poliisissa on viime vuosikymmeninä toteutettu niin monta organisaatorakennemuutosta (PORA-hankkeet), että organisaatioiden ylhäältä johdetut muutostoinimet tuntuvat olevan jatkuvasti läninä, kuten sanonta kertoo: mikään muu ei ole pysyvää,

paitsi jatkuva muutos.

Tässä kohtaa onkin hyvä muistuttaa, että on myös tärkeää, että koko poliisiorganisaatiossa, sen ja poliisiyksiköiden ylimmissäkin johdoissa olisi myönteinen TKI-kulttuuri. Tällöin annetaan ideoita AMK- ja YAMK-opiskelijoille, tuetaan heidän opinnäytteidensä tekoa ja esimerkiksi tutkimuslupabyrokratialla ei vaikeuteta liikaa opinnäytteiden tekoa.

Polamkin AMK- ja YAMK-töiden määrästä ja vähän laadustakin

Tehkäämme lyhyt tilastokatsaus Polamkin opinnäytteiden maailmaan. Ammattikorkeakoulujen opinnäytteet, myös Polamkin, julkaistaan pitkälti Theseus.fi -palvelussa. Theseuksesta ladattiin Polamkin opinnäytteitä ennätykselliset 151 446 kertaa vuonna 2020. Luvut olen saanut Tuula Koposelta Polamkin kirjastosta. Yli tuhat kertaa ladattuja Polamkin töitä on 15 kappaletta. Kolme eniten ladattua työtä ovat Facebookin nuuskaryhmät: katsaus verkossa tapahtuvaan nuuskakauppaan ja toiminnan laillisuuteen, latauksia 4312 kertaa; Pikaviestintäsovellukset huumekaupassa, latauksia 2708 kertaa sekä Katsaus poliisin vuorotyöjärjestelmiin valvonta- ja hälytystoimintasektorilla sekä poliisimiesten kokemuksia ja sopeutumiskeinoja niihin, latauksia 2503 kertaa. Kahdesta ensimmäisestä voisi ajatella, että erityisesti nuuska- ja huumekaupasta kiinnostuneet kansalaiset ovat niitä ladanneet asioista kiinnostuneiden poliisien lisäksi, mutta kolmas aihe koskee selvästi poliisityötä, joten todennäköisesti lataajat ovat pitkälti vuorotöissä työskenteleviä poliiseja ja poliisiopiskelijoita. Tätähän ei voi tietää, mutta näin voisi päätellä. Lisäksi 15 suosituimpaan kuuluu muuan muassa opinnäytetyö poliisikoiran maalimiehenä toimimisesta ja opas kenttäpoliisien alaselkävaivojen ennaltaehkäisyyn, joista molemmat lienevät edelleen juuri poliisien kiinnostuksen kohteita.

Kun poliisit lukevat omaan työhönsä liittyvistä kiinnostavista asioista Theseuksen opinnäytteistä, on kyseessä selvä kulttuurimuutos. Tämän muutoksen Polamkin opinnäytteet ja Theseus-palvelu ovat mahdollistaneet. Aiemmin opinnäytteet olivat vain Polamkin kirjastossa paperisina ja yhä pieni osa opiskelijoista julkaisee työnsä vain siellä. Näiden suurimmat lainausmäärät ovat vuosittain noin parikymmentä lainausta työtä kohti. Kirjaston lainatuimpien opinnäytetöiden listalle kuuluvat muun muassa Tulokasopas aloittelevalle poliisille, Ravintopakkausten suunnittelu kenttätyöhön, Ohje rikostutkijalle sekä Kieliopas valvonta- ja hälytyssektorille: fraaseja ja sanastoa poliisin tehtäviin, suomi - ruotsi. Nämäkin opinnäytetyöt saivat kymmenelle satakertaisesti enemmän lukijoita Theseuksessa.

Suuret latausmäärät osoittavat, että Polamkissa tehdyt opinnäytteet ovat myös valistusta ja tiedottamista suurelle yleisölle, jota varten poliisi on olemassa. Kyseessä on myös poliisin brändin, asiantuntijaosaamismaineen parantaminen: nyt osoitetaan, että poliisit osaavat analysoida aineistoja, tehdä tutkimusta, lukea ja kirjoittaaakin!

Kollegani Anu Haikansalo ylläpitää tehtyjen ja parhaillaan tekeillä olevien Polamkin AMK-opinnäytteiden listaa OV-Moodlessa ON-sivuilla. Maaliskuussa 2021 siellä oli listattuna 1469 AMK-opinnäytetyön aihetta. YAMK-opinnäytteitä (sis. ruotsinkielinen kurssi vuodelta 2019) löytyy omalta listaltaan 117 kappaletta.

On kahta lajia opinnäytteitä: osa opinnäytteistä on oikein hyviä ja toiset vähemmän hyviä. Opinnäytteet arvioidaan numeroin 1–5. Tästäkin löytyy (taulukko 9.1.) tilasto, johon luvut olen saanut Wilma/Primus-ekspertiltä, suunnittelija Raili Sjöströmiltä.

Taulukko 9.1. Poliisiammattikorkeakoulun AMK- ja YAMK-opiskelijoiden opinnäytetöiden arvosanat (12.1.2021 mennessä)

Arvosana	AMK	(%)	YAMK	(%)
1	73	6 %	3	4 %
2	192	15 %	3	4 %
3	485	37 %	16	19 %
4	369	28 %	28	33 %
5	183	14 %	35	41 %
Yhteensä:	1302	100 %	85	100 %

Alimmista arvosanoista 1–2, joita on AMK:ssa siis noin viidennes (6 + 15 = 21 %), voidaan lukea, etteivät kaikki opiskelijat suhtaudu opinnäytteen tekoon ja TKI:n opiskeluun tosissaan tai ajattele niiden olevan olennaisia poliisissa. Aina tulee löytymään myös näin ajattelevia, ja meillä on tietenkin jatkuva haaste saada tuota joukkoa pienemmäksi. On kuitenkin muistettava, että heikkoon arvosanaan on muitakin syitä, esimerkiksi oman henkilökohtaisen elämän energiaa ja aikaa vievät haasteet tai tilanne, jossa on ollut tarkoituksena tehdä erinomainen työ, mutta tarjolle on tullut kesken kaiken sellainen virka, jonka opiskelija on halunnut ja on pitänyt valmistua nopeasti. Tunnustettakoon nyt vielä, että voi olla, ettei näistä arvosanan 1–2 saaneista töistä ehkä paljoo jää lukijalle käteen, mutta hyvistä ja kiitettävistä arvosanan 4–5 saaneissa on varmasti käyttökelpoista ja laadukasta sisältöä.

On kaksi tasoa tutkintoja eli AMK- ja YAMK -tasot, jotka vertautuvat kandi- ja maisteritasoon. Näiden arvosanjakaumia vertailemalla huomaa, että YAMK-tasolla yli kaksi kolmannesta opinnäytetöistä on arvosanan 4–5 saaneita ja arvosanoja 1–2 on vain 8 prosenttia. Tämä osoittaa, että YAMK-tasolla ollaan kunnianhimoisempia TKI-osaamisen opiskelussa ja taitojen osoittamisessa verrattuna AMK-tasoon. TKI-osaaminen onkin tärkeä johtamisen ammattitaidon osa-alue varsinkin tietojohdoisessa ja analyysia hyödyntävässä organisaatioympäristössä.

TKI:n suurempi visio

Kuten on huomattu, on TKI-opetuksella kaksi keskeistä tavoitetta: Ensinnäkin edellä esitetty AMK- ja YAMK -opinnäytteiden laadun nosto ja varmistaminen. On kuitenkin kovempikin haaste, haaste muuttaa poliisiorganisaatiota, poliisin ammattikulttuuria, poliisin toimintatapoja ja asenteita sekä erityisesti johtamista poliisissa, jonka tulisi olla intelligence led -tyyppistä eli tietojohdoista. Tietojohdoisuus ja sen käyttämä analyysitoiminta ovat tietoisesti ottaneet maailmalla oppia tieteen metodeista ja periaatteista eli TKI-toiminnasta. Tietojohdoisuus on asetettu myös Suomen poliisin keskeiseksi johtamisperiaatteeksi. Tietojohdoista poliisitoimintaa ja analyysitoimintaa vaaditaan hyödynnettävän poliisin strategisessa, taktisessa ja operatiivisessa toiminnassa. TKI-osaaminen on näissä haasteissa erittäin hyödyllinen apu.

Poliisikulttuurissa on tiukka kahtiajako. On poliisit ja poliisiasiat ja sitten on ne muut, ne toiset, siviilit ja siviiliasiat. Muualta kuin poliisimaailmasta tulevat ideat ovat epäilyttäviä ja poliisimaailma eroaa niin paljon muusta maailmasta, ettei sinne nyt voi mitä tahansa mistä tahansa tuoda. Ei se kuulkaa toimi. Esimerkiksi yksityiset organisaatiot ja firmat tai sosiaali- ja terveysalat ynnä muut eroavat poliisista niin paljon, ettei sieltä ole mitään opittavaa meidän miesten töihin. Näitä vahvoja en-

nakkoluuloja on vuosikymmenet poliisin johtamiskoulutuksessa kuultu sekä rikottu. Tätä ennakkoluuloa on juuri TKI-koulutuksessa ja sen asenteessa oltu rikkomassa ja varsin hyvin seurauksin, kun katsellaan esimerkiksi YAMK-opinnäytteitä. Innovointi ja kehittämisideat toimivat ihmisten erilaisissa organisaatioissa. Sovellukset eivät välttämättä paljoa eroa eri organisaatioissa. Vertailukehittäminen, benchmarking, on yksi hyvä esimerkki, miten TKI:tä voidaan poliisitoiminnan kehittämisessä hyödyntää. On tietysti erilaisia asiakasuhteita eri organisaatioissa, mutta se ei tarkoita, etteikö sektorien yli voida oppia uutta toisilta.

On kaksi eri poliisialaa, valvonta- ja hälytyssektori eli haalarimiehet ja sitten on rikostutkinta. Suurin osa opiskelijoista opiskeluaikaan orientoituu poliisina järjestyksen valvontaan ja toivoo pääsevänsä sinne töihin. Samalla yleisen järjestyksen ja turvallisuuden (YJT) valvonta on kauempana toimistotyöstä, koska sitä tehdään autoilla ja muuten kentällä partioiden, ja edelleen siellä uskotaan olevan paljon vauhtia ja vaarallisia tilanteita. Myöhemmällä ammattikokemuksella tosin opitaan tämän olevan enemmän television kuin poliisiarjen todellisuutta. Mutta se, että rikostutkinta eli toimistotyöt eivät kiinnosta, heijastuu jossain määrin myös asenteeseen TKI-toimintaa ja opinnäytteen tekoa kohtaan, koska nekin ovat vain toimistohommia. Näin ne eivät vaikuta niin kiinnostavilta opiskeluissakaan, kuten esimerkiksi voimankäytön opiskelu, mikä poikkeuksesta saa opiskelijoilta aina suurimman kiinnostuksen. Kärjekkäimpien äärikantojen mukaan TKI- ja ON-opintopisteet eli 22 tulisi kaikki käyttää voimankäytön opiskeluun. No, jos tähän en aina muuta jaksa vastata, niin huomautan, että pojjaat, lukekaapas lakia. Laissa Poliisiammattikorkeakoulusta (14 §) on määrätty, että Polamkissa tuotetaan korkeakoulututkintoja, ei ammattikoulututkintoja. Rikostutkijoista voisin sen sijaan sanoa jotain muutakin.

Poliisissa nimittäin on kahta tapaa olla tutkija. Olen Polamkin Kun isolla kengällä astuu, jää iso jälki pääsykoekirjassa kirjoittanut poliisin tutkijoista (Korander, 2020). Suomeksihan sekä rikostutkintaa tekeviä dekkareita ja tieteellistä tutkimusta tekeviä kutsutaan molempia poliisiarjessa tutkijoiksi ja molempien osaamista koulutetaan Polamkissa. Kirjoitukseni keskeinen argumentti on, että heidän töillään on todella paljon yhteistä: ”Molemmissa on varsin samanlaiset periaatteet sekä prosessit ja tuotoksetkin. Keskeistä on suunnitelmallisuus, systemaattisuus, objektiivisuus, ongelman ratkaisu eli vastausten etsiminen keskeisiin kysymyksiin, erilaiset aineiston hankinnan välineet ja aineiston analyysit tuloksineen sekä raportointi loppupäätelmiseen ja yhteenvetoiin. Kaikki nämä kirjataan loppuraportteihin, joita ovat esitutkintapöytäkirja ja tutkimusraportti. Lisäksi tehdään arvioiva pohdinta, miten onnistuttiin ja missä olisi kehitettävää. Tämä viimeinen kirjataan tutkimuksessa raporttiin, kun taas esitutkintaprosessissa rikostutkijat ja tutkinnanjohtaja käyvät loppuarviokeskustelut ja lopulta syyttäjä arvioi esitutkintapöytäkirjan avulla tapauksen.” (Korander, 2020, 170–171.) Suosittelen kirjoitusta lukijalle, joka haluaa avartaa tietoisuuttaan näiden kahden maailman välisestä ällistytävästä samankaltaisuudesta.

Kirjoituksessa useaan eri tapaan tuon esiin, kuinka rikostutkinta- ja TKI-osaaminen tukevat toisiaan. Tässä voisi olla yksi hyvä idea jalostaa tulevaisuudessa Polamkissa TKI:n opiskelua, jossa molemmista tutkimustavoista opittaisiin toisilta. Nimittäin Polamkissa on parhaillaan käynnissä suuri AMKopetussuunnitelmauudistus, jossa muutetaan myös TKI- ja ON-opetusta erityisesti niin, että se olisi yhä enemmän nivottu osaksi poliisin ammattia ja ammatillista osaamista. Asian sisällön ja toteutuksen suunnittelu on vielä täysin kesken, mutta uskoa tulevaan löytyy ja ideoita vastaanotetaan.

Lopuksi kahvinkeitosta ja norsujen kokkaamisesta

Uskon, että tulevaisuudessa sekä TKI- että lukemis- ja kirjoittamiskulttuurin asennemuutos jatkuu, kun koulutetummat sukupolvet miehittävät poliisin. Yhä enemmän ymmärretään tehdä ja lukea tutkimuksia, opinnäytteiden tuloksia ja tuotoksia: ohjeita, oppaita ja käsikirjoja. Itseopiskelu ja itseymmärrys kasvavat. Organisaatio ja toiminta kehittyvät ja kehitetään uusia innovaatioita, jotka tehostavat koulutusta, poliisitoimintaa ja poliisin työhyvinvointia sekä kansalaisten palvelua yhä paremmaksi. Toivossa on hyvä elää.

Vietettyäni lapsuuteni Lahdessa sain valistusta Sleepy Sleepers -nimiseltä yhtyeeltä. Eräs opettavainen kappale jäi erityisesti lapsenmieheni. Jos on kiinnostunut, löytyy YouTubesta laulu nimeltään On vain kaksi tapaa keittää kahvia. Kun sen kuuntelee, tunnistaa kyllä kumpi tapa – ”oikea” vai ”väärä” – on TKI-oppien mukainen eli tieteellinen (https://www.youtube.com/watch?v=HPsh_9IURVQ).

Kahvinkeitto-metaforan avulla voidaan myös ajatella, että on kaksi tapaa syödä norsu eli tehdä opinnäytetyö. Molemmissa tavoissa norsu syödään haarukallinen kerrallaan ja TKI:tä soveltaen, mutta hieman eri asenteella ja fiiliksellä, kuten kävi kahvin oikeassa tai väärässä keittämistavassa. Yhtäältä nopeasti, väkisin ja raakana, niin ettei kukaan moista tuotosta halua edes nähdä, ei edes tekijä itse. Tai toisaalta erilaisiin resepteihin uteliaasti tutustuen, reippaasti kokeillen, kaaoksen hallintaa keittiössä opetellen, rauhallisesti kypsentaen ja sopivasti maustaen, annos kerrallaan valmistuen ja edelleen kauniisti kattaen, niin että siitä herkusta voivat ja haluavat muutkin nauttia ja hyötyä.

Lähteet

Korander, T. (2019). Poliisikulttuuri. Teoksessa Vuorensyrjä, M. (toim.), *Siniset klassikat. Poliisi- ja kriminologian alan moderneja klassikotutkimuksia 1*. Poliisiammattikorkeakoulun tutkimuksia 44 (ss. 44–69). Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere. Sijainti: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/226848/PO-LAMK_tutkimuksia_44_web.pdf?sequence=2&isAllowed=y (11.3.2021.)

Korander, T. (2020). Tutkijat poliisissa. Teoksessa Vesterbacka, M. (toim.), *Kun isolla kengällä astuu, jää iso jälki: kahdeksantoista näkökulmaa poliisin työhön: lukemisto Poliisiammattikorkeakoulun valintakokeita varten 2020–2021*. 4. uudistettu laitos (ss. 169–193). Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere. Sijainti: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202001081441> (11.3.2021.)

10. TUTKIMUKSEN KESKEISET PÄÄTELMÄT JA RAJOITUKSET

10.1. Päätelmät

Tässä tutkimuksessa arvioitiin poliisikoulutuksen vaikuttavuutta niiden Poliisiammattikorkeakoulusta valmistuneiden poliisien kohdejoukossa, jotka suorittivat tutkintonsa vuosina 2018–2019. Tutkimus on jatkoa vastaavalle aiemmalle tutkimussarjalle (2011–2021, jatkuu), jossa on ollut mukana poliisikoulutuksesta valmistuneita henkilöitä vuoden 2009 syksyn valmistumisajankohdasta vuoden 2019 syksyn vastaavaan ajankohtaan saakka. Vaikuttavuuden käsite operationalisoitiin valmistuneiden poliisien työllisyytenä ja heidän saamansa poliisikoulutuksen työelämävastaavuutena.

Saavatko valmistuneet poliisit koulutustaan vastaavaa työtä? Onko poliisikoulutuksen työelämävastaavuus siinä mielessä hyvä, että se vastaa poliisin ammatin osaamisvaatimuksia?

Tutkimuksen aineisto kerättiin syyskuussa 2020. Vuosina 2018–2019 Poliisiammattikorkeakoulusta valmistui yhteensä 557 poliisia. Heistä 23 henkilöä ei tavoitettu tätä tutkimusta varten. Kyselyn sai käytännössä vastattavakseen 557–23 = 534 valmistunutta poliisia. Vastauksia saatiin 210 poliisilta ja vastausosuus ”netto-otoksesta” laskettuna oli 39.3 % (”brutto-otoksesta” laskettuna 37.7%). Aineiston edustavuus on hyvä, lukuun ottamatta sitä, että sitä luonnehtii naisten yliedustus. Aineistoa ei tässä tutkimuksessa painotettu, mutta tutkimuksen keskeisiä tuloksia tarkasteltiin tutkimuksen eri osissa joko siten, että naisten vastauksia tutkittiin erikseen ja niitä verrattiin miesten vastauksiin, tai siten, että sukupuolimuuttuja vakioitiin mallissa, jonka avulla aineistoa analysoitiin.

Tutkintojen välisessä vertailussa – kun siis poliisin perustutkintoa ja poliisi (AMK) -tutkintoa verrattiin tässä raportissa toisiinsa – käytettiin aiempaa kattavampaa, tutkimusvuosien 2015–2021 yhdistettyä aineistoa. Yhdistetyssä aineistossa oli 577 valmistunutta poliisia, joista 261 oli suorittanut poliisin perustutkinnon ja 313 poliisi (AMK) -tutkinnon. Lisäksi aineistossa oli kolme henkilöä, joiden osalta tutkintotietoa ei saatu ($n/N = 577/1343$, vastausprosentti 43.0 %).

Työllisyys ja ura- ja ammattisitoutuminen

Valmistuneiden poliisien työllisyystilanne on hyvä. Noin 73 % (2019: 75 %) tähän tutkimukseen vastanneista valmistuneista poliiseista pääsi heti valmistumisensa jälkeen koulutustaan vastaavaan poliisityöhön eli työhön poliisihallinnon palveluksessa. Työttömiksi valmistumisen jälkeen jäi noin 21 % (2019: 21 %) tähän tutkimukseen vastanneista poliiseista. Työttömiksi jääneillä työttömyysjakso kesti keskimäärin noin 1.5 kuukautta (2019: 1.6 kuukautta).

Kyselytutkimuksen vastausajankohdan eli syyskuun 2020 työllisyystilanne oli erittäin hyvä. Vastajista noin 96 % työskenteli poliisissa. Tilanne oli tämän tutkimussarjan kuluessa nyt ensimmäistä kertaa se, että työttömiä ei ollut vaikuttavuusarvioinnin aineistossa lainkaan (0 %). Poliisiammattikorkeakoulun (2020) oma

rekisteritietoihin perustuva työllisyysseuranta antaa tilanteesta samanlaisen kuvan. Työllisyysseurannan perusteella noin 99 % tämän tutkimuksen kohdejoukon poliiseista työskenteli poliisin palveluksessa lokakuussa 2020. Niitä, joilla ei ollut virkasuhdetta poliisihallintoon, oli noin 1 %.

Valmistuneet poliisit olivat aiempien tutkimusten tapaan erittäin sitoutuneita poliisin uraan ja ammattiin. Noin 91 % valmistuneista vastasi tässä tutkimuksessa, että he hakeutuisivat poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin, jos saisivat tehdä valintansa uudelleen nykyisten tietojensa ja elämäkokemuksensa perusteella. Tähän nähden yhdenmukainen havainto oli, että noin 87 % tutkimukseen vastanneista valmistuneista poliiseista arvioi, että tulee toimimaan poliisimiehistön, -alipäällystön tai -päällystön virkatehtävissä omalla tulevalla työurallaan, minkä lisäksi noin 8 % heistä arvioi, että tulee toimimaan poliisihallinnon muissa virkatehtävissä. Noin 95 % vastaajista toisin sanoen arvioi, että he tulevat jatkamaan työuraansa poliisissa.

Tutkintojen välillä havaittiin tilastollisesti merkitsevä ero työllisyysmuuttujissa, mutta ei ammatti- eikä urasitoutumisen muuttujissa. Poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneiden työllisyystilanne on ollut kaikilla käytetyillä mittareilla parempi kuin poliisin perustutkinnon suorittaneiden työllisyystilanne: heti tutkinnon suorittamisen jälkeen, työttömyysjaksojen kestojen vertailussa niiden valmistuneiden osalta, jotka ovat sellaisen kokeneet valmistumisensa jälkeen, sekä kyselytutkimuksen toteuttamishetkellä (ks. luku 4.1., ks. myös taulukko 10.1.). Vertailuasetelma ei ole tässä kuitenkaan mielekäs, tutkintojen keskinäisenä vertailuna, koska näiden erojen tiedetään aiheutuvan poliisikoulutetun työvoiman työmarkkinoita ravisuttaneista ulkoisista muutoksista 2010-luvun aikana, ensin poliisin hallintorakennemuutuksesta (2009–2014) ja sen jälkeen poliisikoulutuksen tutkinnonuudistuksesta (2014–2016). Poliisikoulutetun työvoiman työmarkkinat kokivat ensin lähes totaalisen kysyntähokin (kysyntä väheni) ja sen jälkeen toiseen suuntaan vaikuttaneen lähes totaalisen tarjontashokin (tarjonta väheni).

Työelämävastaavuus

Valmistuneilta poliiseilta kysyttiin vaikuttavuusarvioinnissa lyhyt sarja kysymyksiä heidän *perusvalmiuksistaan* poliisina: fyysisestä kunnostaan, psyykkisistä ja stressinhallinnan valmiuksistaan sekä valmiuksistaan tiimityöhön. Tilanne on itsearvioiden perusteella erittäin vahva.

Väitteitä tässä kysymyssarjassa olivat muun muassa ”fyysinen kuntoni vastaa työn vaatimuksia”, ”hallitsen käyttäytymistäni ja reaktioitani myös kiireessä ja hankalissa tilanteissa” ja ”kuuntelen muita ryhmän jäseniä ja otan heidät huomioon omassa toiminnassani” [1 = Täysin eri mieltä, osa-alue on minulle kehittämiskohde ... 5 = Täysin samaa mieltä, osa-alue on erityinen vahvuuteni]. Yksikään tämän tutkimuksen vastaajista ei ollut täysin eri mieltä (= 1) perusvalmiuksia koskeneiden väitteiden kanssa. Eri mieltä (= 2) oleviakin oli vain noin 0–1%, kysymyksestä riippuen, enimmillään (noin 1.4 %) fyysisistä kuntoa koskeneen väitteen kanssa. Kukaan ei ollut eri mieltä väitteen ”kestän työn psyykkistä painetta” kanssa (0 %).

Perusvalmiuksia koskeneiden kysymysten jälkeen valmistuneille poliiseille esitettiin 14 eri väittämää *poliisin perustiedoista ja -taidoista*. Kysymykset esitettiin muodoltaan itsearvioina ja ne koskivat henkilön omaa osaamista, esimerkiksi kielitaitoa käytännön asiakaspalvelutilanteissa ja raportoinnissa (suomi, ruotsi, englantia), poliisiauton turvallisen kuljettamisen taitoja, poliisin toimivaltuuksien tuntemusta ja

kykyä perustella toimivaltuuksien käyttöä, ja esimerkiksi ulkomaalaisvalvonnan perusteiden tuntemusta. [1 = Täysin eri mieltä, osa-alue on minulle kehittämiskohde ... 5 = Täysin samaa mieltä, osa-alue on erityinen vahvuuteni]. Itsearvioiden perusteella parhaita perustietoja ja -taitoja ovat 1. hyvä suomen kielen hallinta, esimerkiksi raportoinnissa; 2. poliisiauton turvallisen kuljettamisen taidot sekä; 3. monipuoliset tiedonhaun ja eri tietotolähteiden käytön taidot omassa työssä. Suhteellisesti heikoimpia perustietoja ja -taitoja ovat 14. ruotsin kielen taidot (ruotsin toisena kotimaisena kielenä); 13. tilastollisen rikosanalyysin ja analyysitoiminnan taidot sekä; 12. ulkomaalaisvalvonnan perusasioiden tunteminen. Valmistuneet poliisit olivat keskimäärin täysin samaa mieltä (= 5) tai samaa mieltä (= 4), kun kysymys oli suomen kielen hyvästä hallinnasta (ka 4.5), ja keskimäärin eri mieltä (= 2), kun kysymys oli ruotsin kielen hallinnasta toisena kotimaisena kielenä (ka. 2.02).

Suomen kielen hallinnan osalta havainto on erityisen myönteinen, koska tässä mittarissa mitta-asteikon ääripäät on kuvattu vaativalla tavalla. Keskiarvohavainto 4.5 tarkoittaa, että noin puolet kaikista tähän kysymykseen vastanneista valmistuneista poliiseista on samaa mieltä suomen kielen hallintaa koskevan normatiivisesti myönteisen väitteen kanssa, ja puolet täysin samaa mieltä, niin että he kokevat, että suomen kielen hyvä hallinta on heidän oma, erityinen vahvuutensa.

Tulokset olivat samansuuntaisia kuin aiemmin. Arviot kahdesta heikoimmaksi mielletystä perustietojen ja -taitojen alueesta – ruotsi toisena kotimaisena kielenä, tilastollinen rikosanalyysi ja analyysitaidot – ovat kuitenkin heikentyneet jonkin verran tätä edeltäneeseen tutkimukseen (2019) verrattuna.

Valmistuneiden poliisien arviot valvonta- ja hälytystoiminnan, liikennevalvonnan ja rikostorjunnan eri osa-alueiden koulutuksesta kohdistuvat *poliisikoulutuksen työelämävastaavuuteen*. He arvioivat, kuinka hyvät ammatilliset valmiudet poliisikoulutus heille heidän käsityksensä mukaan antoi koulutuksen eri osa-alueilla, esimerkiksi kotihälytyksissä, liikenteeseen liittyvissä asiakirjoissa ja niiden tarkastamisessa, teknisessä tutkinnassa jne. [1 = Välttävät, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen heikoimpiin ... 5 = Erinomaiset, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen parhaimpiin].

Valvonta- ja hälytystoiminnan koulutusalueella koulutuksen työelämävastaavuus arvioitiin keskimäärin hyväksi tai kiitettäväksi (3–4). Arviot vaihtelivat liikenneonnettomuustilanteiden hallinnasta (ka. 3.0) voimankäyttöä koskevien säädösten tuntemiseen (ka. 3.8). Arviot olivat keskimääräistä parempia myös muun muassa aggressiivisen asiakkaan käsittelyn (ka. 3.6) ja kiinniottotilanteiden (ka. 3.5) työelämävastaavuuden arvioissa.

Valvonta- ja hälytystoiminnan osalta arviot olivat nyt joiltakin osin heikompia kuin vielä 2010-luvun puolivälin tutkimuksissa. Näin oli esimerkiksi kotihälytysten koulutusta koskevissa arvioissa, mutta myös muutamilla muilla koulutuksen osa-alueilla.

Liikennevalvonnan koulutusalueella koulutuksen työelämävastaavuus arvioitiin keskimäärin tyydyttäväksi, hyväksi tai kiitettäväksi (2–4). Arviot vaihtelivat ajoneuvon kuormauksen ja ajoneuvoyhdistelmien tarkastamisesta (ka. 2.0) poliisijoneuvon erioikeuksien hallitsemiseen, esimerkiksi hälytysajotilanteessa (ka. 3.7). Myönteisesti arvioitiin myös muun muassa koulutuksen työelämävastaavuutta työturvallisuuden huomioon ottamisessa (ka. 3.5) sekä kuljettajien ajokunnon valvonnassa (seulontalaitteet, tarkkuusalkometri; ka. 3.4).

Liikennevalvonnan koulutusta koskevissa arvioissa havaitaan sama kuin edellä

valvonta- ja hälytystoiminnan koulutusta koskevissa arvioissa: arviot olivat nyt heikompiä kuin vielä 2010-luvun puolivälin tutkimuksissa, ehkä kuitenkin ajokoulutusta lukuun ottamatta, jota koskevat havainnot strukturoiduista kysymyksistä olivat käytännössä ennallaan (poliisijoneuvon erioikeudet hälytysajossa) ja jota valmistuneet poliisit arvioivat suhteellisen myönteisesti tutkimukseen antamissaan avovastauksissa.

Rikostorjunnan koulutusalueella koulutuksen työelämävastaavuus arvioitiin keskimäärin tyydyttäväksi, hyväksi tai kiitettäväksi (2–4). Arviot vaihtelivat tutkinnan päättämisen koulutuksesta (ka. 2.3) ilmoitusten kirjaamisen koulutukseen (ka. 3.9). Myönteisesti arvioitiin myös muun muassa rikoksen tunnusmerkistön tunnistamisen koulutusta (ka. 3.8), poliisin käytössä olevien tietojärjestelmien käytön koulutusta (ka. 3.7) sekä teknisen tutkinnan (ka. 3.5) ja kuolemansyyn selvittämisen (ka. 3.4) koulutuksia.

Ajallinen kehitys rikostorjunnan koulutusta koskevissa arvioissa eroaa kehityksestä valvonta- ja hälytystoiminnan ja liikennevalvonnan koulutuksia koskevissa arvioissa. Se on ollut useilla rikostorjunnan koulutuksen eri osa-alueilla myönteistä sekä 2010-luvun puolivälin tutkimuksiin verrattuna että tätä pidemmällä aikavälillä. Näin on ollut esimerkiksi henkilörekisteröinnin koulutuksessa, kuolemansyyn tutkinnan koulutuksessa, pakkokeinojen käyttämisen koulutuksessa, teknisen tutkinnan koulutuksessa ja rikoksen tunnusmerkistön tunnistamisen koulutuksessa.

Edelliseen nähden yhtäpitävää on, että rikostorjunnassa havaitaan myös kaksi sellaista osa-aluetta, joiden työelämävastaavuutta poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneet arvioivat tilastollisesti merkitsevällä tavalla myönteisemmin kuin poliisin perustutkinnon suorittaneet. Näitä ovat pakkokeinojen käyttämisen ja henkilörekisteröinnin koulutukset.

Poliisin perustutkinto vs. poliisi (AMK) -tutkinto

Tutkintojen välisiä eroja on tutkittu kattavasti tämän raportin sisältöluvuissa. Tutkintoja toisistaan erottavat piirteet on tässä loppuluvussa koottu yhteen taulukkoon (ks. taulukko 10.1.).

Tässä on syytä vielä uudelleen muistuttaa siitä, että tutkintoja luonnehtivat erot oheisessa taulukossa ovat tuloksia sisältömuuttujien yksinkertaisesta, suoraviivaisesta, teknisestä seulonnasta, kun seulovana muuttujana on käytetty tutkintomuuttujaa. Tilastollisesti merkitsevän eron syy voi olla se, että tutkinnot todella eroavat aidosti toisistaan taulukossa kuvatun piirteen suhteen ja että tutkinnonuudistus on aiheuttanut havaitun eron. Mutta havaittu ero voi aiheutua myös monista muista syistä (satunnaisuus, *tertium quid*, aito tutkinnonuudistuksesta riippumaton muutos, tms., ks. näistä varaumista luku 1.1.).

Vaikutusyhteydet ovat monimutkaisia, ja osa niistä on päällekkäisiä, tai limitäisiä. Tutkimuksessa esimerkiksi havaittiin, että *geneerisiin tietoihin ja taitoihin* kohdistuvissa *itsearvioissa* poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneiden arviot olivat keskimäärin parempia kuin poliisin perustutkinnon suorittaneiden arviot, kun taas *poliisikoulutusta* koskevissa *työelämävastaavuuden arvioissa* poliisin perustutkinnon suorittaneiden arviot olivat keskimäärin parempia kuin poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneiden arviot. Onko kyse yleisen ja eriytyneen koulutuksen ja osaamisen erilaisesta kehityksestä, vai itseen kohdistuvien ja ulkoiseen kohteeseen kohdistuvien arvioiden erilaisesta kehityksestä valmistuneiden poliisien keskuudessa, vai

kummastakin, vai ei kummastakaan? Taulukon 10.1. yksinkertainen tekninen seulonta ei vastaa näihin kysymyksiin.

Nämä varaumat huomioon ottaen, havainnot tutkintojen välisestä vertailusta ovat mielenkiintoisia. Näyttää ensinnäkin siltä, että poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneiden joukossa suhtautuminen poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin on väli-neellisempää (ulkoiset motivaatiotekijät) kuin poliisin perustutkinnon suorittaneiden joukossa, joilla suhtautuminen painottuu sisällölliseen suuntaan (sisäiset motivaatiotekijät). Poliisin perustutkinnon suorittaneet vastasivat poliisi (AMK) -tutkintoja suorittaneita todennäköisemmin, että ”sosiaalinen työ, kansalaisten keskuudessa toimiminen” on alun perin motivoinut heitä hakeutumaan poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin. Tämä motivaatiomuuttuja latautuu tutkimuksen motivaatiomittarissa samalle latentille muuttujalle eli faktorille kuin toinen sisällöllisen motivaation motivaatiomuuttuja, ”halu auttaa muita ihmisiä”.

Poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneet puolestaan vastasivat poliisin perustutkinnon suorittaneita todennäköisemmin, että ”oikeastaan vain ajauduin poliisikoulutukseen, minulla ei alun perin ollut vahvaa motivaatiota poliisin ammattiin”. Tämä motivaatiomuuttuja latautuu tutkimuksen motivaatiomittarissa samalle latentille muuttujalle kuin kutsumusmuuttuja (mutta käänteisenä, vastasuuntaisena lataukse-na), ”kutsumus, olen jo pitkään tiennyt, että tämä on se ammatti, johon haluan”.

Poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneet vastasivat, todennäköisemmin kuin poliisin perustutkinnon suorittaneet, että heitä olivat kiinnostaneet erityisesti ”hyvät kouluttautumismahdollisuudet jatkossa”, ”monipuoliset mahdollisuudet eri tehtäviin poliisiorganisaation sisällä” sekä työllisyystekijä: ”kohtuullisen hyvät mahdollisuudet työllistyä / työllisyys”. Mukana on kolme niistä yhteensä neljästä indikaattorimuuttujasta, jotka latautuivat motivaatiomittarin ura- ja ulkoisen motivaation motivaatiofaktoreille (vain palkkaindikaattorimuuttuja puuttuu tästä joukosta, mutta se siis latautuu samalle faktorille kuin työllisyysindikaattorimuuttuja; ks. taulukko 3.1.).

Edelleen, kun kysymykset koskivat valmistuneiden poliisien omia tulevia uravaihtoehtoja, havaittiin, että poliisin perustutkinnon suorittaneet olivat poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneita kiinnostuneempia lähipoliisitoiminnasta ja koulu-poliisitoiminnasta sekä muusta ennalta estävästä toiminnasta. Poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneita henkilöitä puolestaan kiinnostivat poliisikouluttajan (Poliisiammattikorkeakoulu) tehtävät.

Näyttää myös siltä, edelleen kaikki aiemmin kuvatut varaumat huomioon ottaen, että poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneiden arviot omista perusvalmiuksistaan ja poliisin perustiedoistaan ja -taidoistaan olivat yhtä hyviä tai parempia kuin poliisin perustutkinnon suorittaneiden vastaavat arviot, kun taas poliisin perustutkinnon suorittaneiden arviot eriytyneen ammattispesifin poliisikoulutuksen työelämävas-taavuudesta olivat yhtä hyviä tai parempia kuin poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneiden vastaavat arviot (ks. taulukko 10.1.). Kumpaankin päätelmään oli muutamia yksittäisiä poikkeuksia, mutta linja oli tässä hyvin selvä. Se myös vastaa Laitisen (2020b) väitöskirjan havaintoja siinä mielessä, että tutkinnonuudistuksen jälkeistä (a) geneeristen tietojen ja taitojen kehitystä arvioitiin Laitisen tutkimuksen aineistossa – tutkimukseen osallistuneiden henkilöiden keskuudessa – myönteisemmin kuin (b) tehtäväluekohtaisesti eriytyneiden tietojen ja taitojen kehitystä.

Taulukko 10.1. Tutkintojen tilastollisesti merkitsevät erot tutkintoja luonnehtivina piirteinä

	Poliisin perustutkinto	Poliisi (AMK) -tutkinto
Työllisyys		
		<ul style="list-style-type: none"> • Poliisiyöhön työllistyminen heti tutkinnon suorittamisen jälkeen • Työttömyysjakson kesto • Poliisiyöhön työllistyminen kyselytutkimuksen vastaushetkellä
Motiivit / hakeutuminen poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin		
	<ul style="list-style-type: none"> • Sosiaalinen työ, kansalaisten keskuudessa toimiminen 	<ul style="list-style-type: none"> • Hyvät kouluttautumismahdollisuudet jatkossa • Oikeastaan vain ajauduin poliisikoulutukseen, minulla ei alun perin ollut vahvaa motivaatiota poliisin ammattiin • Monipuoliset mahdollisuudet eri tehtäviin poliisiorganisaation sisällä • Kohtuullisen hyvät mahdollisuudet työllistyä / työllisyys
Poliisin perusvalmiudet		
		<ul style="list-style-type: none"> • Tiimityöskentely: Kuuntelen muita ryhmän jäseniä ja otan heidät huomioon omassa toiminnassani
Poliisin perustiedot ja -taidot		
	<ul style="list-style-type: none"> • Osaan käyttää rangaistusvaatimusmenettelyä • Tunnen poliisin toimivaltuudet hyvin ja osaan perustella niiden käytön 	<ul style="list-style-type: none"> • Tunnen kenttäjohtajajärjestelmän ja toimin sen mukaisesti • Hallitsen tilastollisen rikosanalyysin ja analyysitoiminnan perusteet • Kykenen kantamaan tehtäväni edellyttämän vastuun myös esim. partionjohtajana • Osaan kuljettaa poliisiautoa turvallisesti • Kirjoitan hyvää suomen kieltä, esim. raportoinnissa
Poliisikoulutuksen työelämävastaavuutta koskevat arviot		
[VH]	<ul style="list-style-type: none"> • Teknisten laitteiden käyttäminen (Virve, Poke, alkometri, ym.) • Rangaistusvaatimusten täyttäminen ja tiedoksi antaminen • Liikenneonnettomuustilanteiden hallinta • Kiinniottotilanteet • Kotihälytykset 	
[LV]	<ul style="list-style-type: none"> • Kuljettajien ajokunnon valvonta, etenkin seulontalaitteet ja tarkkuusalkometri • Liikenteeseen liittyvät asiakirjat ja niiden tarkastaminen • Ajoneuvojen varusteiden, rakenteen ja kunnan tarkastaminen • Ajoneuvon kuormauksen ja ajoneuvoyhdistelmien tarkastaminen 	
[RT]	<ul style="list-style-type: none"> • Ilmoitusten kirjaaminen • Siviilioikeuden peruskäsitteiden tunteminen • Poliisin käytössä olevien tietojärjestelmien käyttö (Patja ym.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Pakkokeinojen käyttäminen • Henkilörekisteröinti
Urasuunnat		
	<ul style="list-style-type: none"> • Kiinnostus lähipoliisitoiminnan/ koulupoliisitoiminnan / muun ennalta estävän toiminnan tehtäviin 	<ul style="list-style-type: none"> • Kiinnostus poliisikouluttajan (Polamk) tehtäviin

Onko poliisikoulutuksen työelämävastaavuus heikentynyt? Alustava vastaus tämän tutkimuksen perusteella on: kyllä. Poliisin perustutkinnon suorittaneiden arviot poliisikoulutuksen työelämävastaavuudesta poliisin tärkeimmissä etulinjan työteh-

tävissä – koulutuksen eri osien työelämävastaavuutta koskevat arviot valvonta- ja hälytystoiminnan, liikennevalvonnan ja rikostorjunnan koulutusalueilla – olivat systemaattisesti joko yhtä hyviä tai parempia kuin poliisi (AMK) -tutkinnon suorittaneiden vastaavat arviot, kahta rikostorjunnan koulutusalueen poikkeusta lukuun ottamatta, jotka olivat henkilörekisteröinnin koulutus ja pakkokeinojen koulutus (taulukko 10.1.).

10.2. Rajoitukset

Tutkimuksen päätelmiä rajoittavat useat eri tekijät. Näitä ovat ainakin aineiston kato, joka oli yli 60 %, naisten yliedustus uusimmassa tutkimusaineistossa, sekä ei-kokeellisia tutkimuksia tavallisestikin rajoittavat tekijät, kuten tutkimusaineiston poikkileikkausluonne, kolmansien selittävien tekijöiden mahdollisuus useissa eri tutkimusasetelmissä ja analyyseissa (*tertium quid*) sekä niin sanottu instrumenttivinouma (*common method variance*).¹⁰ Voidaan myös kysyä, onko tilastollisen merkitsevyyden testaus ylipäättään mielekäästä aineistossa, joka kohdistuu koko perusjoukkoon.¹¹

Tutkimuksen havaintomäärä oli sinänsä riittävä. Tutkimuksen perusjoukossa oli 557 vuosina 2018–2019 valmistunutta poliisia ja ”netto-otoksessa” (pl. ne, joita ei tavoitettu) 534 henkilöä. Tutkimukseen saatiin yhteensä 210 vastausta ja ”netto-otokseen” suhteutettu vastausosuus oli 39.3 % (210/534).

Naiset olivat uusimmassa aineistossa yliedustettuina, toisin kuin aiemmissa poikkileikkausaineistoissa, mutta muutoin aineiston edustavuus oli kriteerimuuttujien perusteella kohtuullisen hyvä. Aineistoa ei erikseen painotettu, kuten ei ole painotettu aiempiakaan vaikuttavuusarviointien aineistoja. Sen sijaan tutkimuksen eri osissa analysoitiin sukupuolimuuttujan mahdollisia vaikutuksia tutkittaviin ilmiöihin ja käytettiin sukupuolimuttujaa kontrollimuuttujana.

Edustavuus oli hyvä myös siinä yhdistetyssä aineistossa, jota käytettiin poliisin perustutkinnon ja poliisi (AMK) -tutkinnon keskinäiseen vertailuun (tutkimusvuosien 2015–2021 aineistot; $n/N = 577/1343$, vastausosuus 43.0 %). Tutkintojen keskinäinen vertailu toteutettiin yksinkertaisena seulontana tutkintomuuttujan avulla ja vastaavana ei-parametrisia menetelmiä käyttävänä testauksena. Seulonnan tutkimuksellisesti alustava luonne on hyvä ymmärtää, koska arviointiasetelma on todellisuudessa hyvin monimutkainen.

Tilastollisen testauksen tekniset ehdot täytyivät tämän tutkimuksen testeissä hyvin. Ei-parametrisia menetelmiä käytettäessä varsinaisia jakaumaoletuksia on vain vähän. Muuttujatyyppejä ja havaintomääriä koskevat edellytykset kyettiin täyttämään asianmukaisesti. Poikkeus- ja rajatapauksissa analyyysien havaintomäärät ja muut mahdolliset rajoitukset ja poikkeamat raportoitiin erikseen.

---

10 Selittävien ja selitettävien muuttujien tiedonkeruussa käytetään yhtä instrumenttia yhtenä ajankohtana samoilta subjekteilta, tästä saattaa aiheutua muuttujien keinotekoisena korkea keskinäinen korrelaatio.

11 On kuitenkin niin, että yksinkertaisten teknisten syiden vuoksi (vanhentuneiden yhteystietojen vuoksi) tavoiteltua brutto-otosta ei ole yhtenäkkään tutkimusvuonna kokonaan saavutettu. Ei ole nähtävissä erityisiä syitä olettaa, että brutto- ja netto-otosten ero ei aiheutuisi tutkimuksen sisältöihin nähden satunnaisista tekijöistä. Toisin sanoen, kaikissa tutkimussarjan poikkileikkausaineistoissa on hyvin todennäköisesti ainakin jonkinasteinen satunnaisvirheen komponentti.

LÄHTEET

- HE (64/2013). *Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Poliisiammattikorkeakoulusta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi*. Verkkosijainti: <https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2013/20130064> (17.2.2021.)
- Helenius, J. (2020). Alipäälystötutkinnon ja päälystötutkinnon suorittaneet virka-aseman ja sukupuolen mukaan. *Poliisin tulostietojärjestelmä PolStat*. Henkilökohtainen tiedonanto, 9.10.2020.
- Parjanen, L. (2019). *Poliisikoulutuksen rakennemuutokset tutkinnonuudistuksessa*. Henkilökohtainen tiedonanto 31.7.2019.
- Laitinen, S. (2020a). Valmistuneiden poliisien sukupuoli- ja ikäjakaumat tämän tutkimuksen perusjoukossa. *Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijahallintajärjestelmä Primus*. Henkilökohtainen tiedonanto, 5.10.2020.
- Laki Poliisiammattikorkeakoulusta* (1164/2013). Verkkosijainti: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2013/20131164> (17.2.2021.)
- Poliisiammattikorkeakoulu (2020). *Työllistyminen poliisihallintoon 10/2020 (tietojen päivitys 15.10.2020), vuosina 2018–2019 valmistuneet poliisit*. Sijainti: Sinetti [Poliisiammattikorkeakoulu] > Oikopolut-kolumni > Polamkin Tilastot > Työllistyminen poliisihallintoon. Sijainti myös: <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiYTU3YzBjNjEtYWJlNS00ZDExLWE0NTMtMWY1Mz-M4ODM2Y2FjIiwidCI6ImYxN2IzOGU2LTE4Y2MtNDFlOS1iZjE3LWJkZ-TA4MjNiOTNjNSIsImMiOjh9>. (21.10.2020.)
- PVA (2011–2021). *Poliisikoulutuksen vaikuttavuusarvioinnin kyselytutkimusaineisto 2011–2021*. SAV. Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere.

KIRJALLISUUS

- Björk, M. (2008). Fighting Cynicism: Some Reflections on Self-Motivation in Police Work. *Police Quarterly*, 11(1), 88–101.
- Bollen, K.A. (1989). *Structural Equations with Latent Variables*. John Wiley & Sons, New York.
- Campbell, M. (2009). Learning in Early-Career Police: Coming into the Workplace. *Asia-Pacific Journal of Cooperative Education*, 10(1), 19–28.
- Mouhanna, C. (2013). Reforms in France: Irreversibly Spiraling into (More) Centralization? In Fyfe, N.R., Terpstra, J. & Tops, P. (Eds.), *Centralizing Forces? Comparative Perspectives on Contemporary Police Reform in Northern and Western Europe* (ss. 23–40). Eleven International Publishing, The Hague.
- Haikansalo, A. & Solja, T. (2017). Suomen kielen opetuksen pedagogiset ratkaisut. Teoksessa Vuorensyrjä, M. & Lehmuskoski, A., *Poliisikoulutuksen vaikuttavuusarviointi 2017. Vuosina 2014–2015 valmistuneiden poliisien työllisyys ja arviot koulutuksen työelämävastaavuudesta* (ss. 68–70). Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 128. Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere.
- Immonen, S. (2007). *Perusta poliisiuralle. Poliisin perustutkinnon arviointi ja kehittämisehdotukset*. Poliisikoulun julkaisuja. Raportit 6. Poliisikoulu, Tampere.
- Jansson, J. (2018). Lahjomattoman vakaa, kykenevä ja valistunut. Poliisikoulutuksen vaiheet pystymetsästä korkeakouluun. Teoksessa *Muodollisesti pätevä? Poliisikoulutus itsenäisessä Suomessa* (ss. 21–289). Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere.
- Koivisto, J. & Silvola, T. (2000). *Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuus*. Raportti 1. Poliisikoulu, Tampere.
- Koivisto, J. & Tuohi, R. (2006). *Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuus*. Julkaisematon käsikirjoitus. Poliisikoulu, Tampere.
- Laitinen, M. (2020b). *Poliisikoulutuksen uusi paradigma – ammattilaisesta asian tuntijaksi. Poliisialan uuden ammattikorkeakoulututkinnon. työelämävastaavuus ja vaikutus tutkinnosta valmistuvien opiskelijoiden poliisiammatillisen osaamisen tasoon*. Tampereen yliopiston väitöskirjat 358. Tampereen yliopisto, Tampere.
- Laitinen, M. & Viitanen, K. (2019). *Ops-opas. Käsikirja osaamisperustaiseen opetussuunnitelmatyöhön*. POL-2018-56380. Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere.
- Lauritz, L. E., Åström, E., Nyman, C., & Klingvall, M. (2012). Police Students' Learning Preferences, Suitable Responses from the Learning Environment. *Policing*, 7(2), 195–203.
- Luoma, M. (2006). *Poliisin perustutkinnon liikenteen opetuksen työelämävastaavuus ja sen kehittäminen*. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto, Johtamistieteiden laitos, Tampere.

- Mäkelä, P. (2019). Kuulustelukoulutus: opetus ja oppiminen. Teoksessa Vuorensyrjä, M., *Poliisikoulutuksen vaikuttavuusarviointi 2019. Vuosina 2016–2017 valmistuneiden poliisien työllisyys ja arviot koulutuksen työelämävastaavuudesta.* (ss. 140–141). Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 135. Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere.
- Nummenmaa, T., Konttinen, R., Kuusinen, J. & Leskinen, E. (1997). *Tutkimusaineiston analyysi.* WSOY, Helsinki.
- Rajamäki, E. (2005). *Poliisin perustutkinnon työelämävastaavuus rikostutkinnassa.* Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto, Johtamistieteiden laitos, Tampere.
- Rowe, M., Turner, E., & Pearson, G. (2016). Learning and Practicing Police Craft. *Journal of Organizational Ethnography*, 5(3), 276–286.
- Ruuska, K. & Rantala, R. (2015). Opettajan kolumni rikosoikeuden opetuksen pedagogiikasta Poliisiammattikorkeakoulussa. Teoksessa Vuorensyrjä, M., *Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuusarviointi 2015. Vuosina 2012–2013 valmistuneiden poliisien työllisyys ja arviot koulutuksen työelämävastaavuudesta.* (ss. 74–75). Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 114. Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere.
- Sainio, M. & Eskola, K. & Kauppinen, K, Kandolin, I., Kalkkinen, M.-L. (2007). *Tasa-arvon toteutuminen ja kokeminen poliisissa.* Poliisiammattikorkeakoulun tiedotteita 59. Poliisiammattikorkeakoulu, Espoo.
- Siegel, S. (1956). *Nonparametric Statistics for the Behavioral Sciences.* McGraw-Hill, New York.
- Tabachnick, B.G. & Fidell, L.S. (2001). *Using Multivariate Statistics.* Allyn and Bacon, Boston.
- Valto, H. (1998). *Riittävätkö eväät? Poliisikoulutuksen vaikuttavuus.* Kehittämistehävä. Moniste. Poliisikoulu, Tampere.
- Virta, S. & Raivola, R. (1994). *Pureeko koulutus? Poliisikoulutuksen vaikuttavuus.* Sisäasiainministeriö. Poliisiosaston julkaisu 1/1994. Sisäasiainministeriö, Helsinki.
- Vuorensyrjä, M. & Lehmuskoski, A. (2017). *Poliisikoulutuksen vaikuttavuusarviointi 2017. Vuosina 2014–2015 valmistuneiden poliisien työllisyys ja arviot koulutuksen työelämävastaavuudesta.* Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 128. Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere.
- Vuorensyrjä, M. & Ranta, L. (2013). *Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuusarviointi. Vuosina 2010–2011 valmistuneiden poliisien työllisyys ja arviot koulutuksen työelämävastaavuudesta.* Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 106, Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere.
- Vuorensyrjä, M. (2011). *Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuus. Vuonna 2009 kursseilta P126 – P129 valmistuneiden poliisien ja heidän lähiesimiestensä arviot poliisikoulutuksen tuottamista valmiuksista ja osaamisesta,* Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 96, Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere.

- Vuorensyrjä, M. (2014). Education, Experience and Earnings: The Career Coordinates of Female vis-à-vis Male Police Officers in Finland. *Police Practice and Research: An International Journal*, 15(5), 358–372.
- Vuorensyrjä, M. (2015). *Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuusarviointi 2015. Vuosina 2012–2013 valmistuneiden poliisien työllisyys ja arviot koulutuksen työelämävastaavuudesta*. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 114. Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere.
- Vuorensyrjä, M. (2019). *Poliisikoulutuksen vaikuttavuusarviointi 2019. Vuosina 2016–2017 valmistuneiden poliisien työllisyys ja arviot koulutuksen työelämävastaavuudesta*. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 135. Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere.
- Vuorensyrjä, M. (2021/2022). *Structural and Functional Features of Effective Schemata. A Theory of Learning in Police Recruit Training*. Käsikirjoitus, julkaisematon.

LIITTEET

LIITE 1. Kyselylomake

POLIISIKOULUTUKSEN VAIKUTTAVUUSARVIOINTI 2021

Hyvä poliisikoulutuksesta valmistunut,

Tämä kysely lähetetään poliisikoulutuksesta valmistuneelle henkilölle 1-2 vuotta valmistumisen jälkeen.

Kyselyn tuloksia käytetään poliisikoulutuksen arviointiin ja kehittämiseen sekä Poliisiammattikorkeakoulun laadunvarmistukseen. Tavoitteenamme on, että poliisikoulutuksen sisällöt vastaavat poliisin ammatin osaamisvaatimuksia ja että koulutuksen laatu on mahdollisimman hyvä.

Toivomme, että vastaat tähän kyselyyn. Sinulla on tuoretta tietoa sekä poliisikoulutuksesta että poliisityön osaamisvaatimuksista. Kuulut niihin, jotka parhaiten pystyvät arvioimaan poliisikoulutusta.

Tutustu huolellisesti liitteenä (sähköpostiviesti) olevaan tutkimusprojektin tietosuojaselosteeseen ennen kuin siirryt vastaamaan kyselyyn.

Muista, että tutkimus on vapaaehtoinen. Koko kysely, kuten myös kaikki yksittäiset kysymykset kyselyn sisällä ovat vapaaehtoisia.

Lisätietoja tutkimuksesta antavat ylikomisario Paula Laitila (harjoittelutiimi) ja tutkija Matti Vuorensyrjä (tutkimus, matti.vuorensyrja at poliisi.fi, puh. 0295 483 806), molemmat Poliisiammattikorkeakoulusta.

Paljon kiitoksia jo etukäteen!

1. TAUSTATIEDOT

Valmistumisvuosi

2018

2019

Sukupuoli

Nainen

Mies

Syntymävuosi _____

Mikä muu peruskoulutus tai tutkinto sinulla on poliisikoulutuksen lisäksi (valitse ylin tutkinto)?

Ylioppilastutkinto

Toisen asteen ammatillinen tutkinto

Opistoasteen tutkinto

Ammattikorkeakoulututkinto

Ylempi ammattikorkeakoulututkinto

Alempi korkeakoulututkinto/kandidaatti

Ylempi korkeakoulututkinto/maisteri

Tutkijakoulutus (lisanssiaatti tai tohtori)

Kuinka paljon sinulla on poliisihallinnon työkokemusta poliisikoulutuksesta valmistumisen jälkeen? Ilmoita aika kokonaisina kuukausina (kk) _____

Mille tehtäväalueelle nykyinen työsi pääasiassa sijoittuu?

Valvonta- ja hälytystehtävät

Rikostorjunta/ lyhytkestoinen rikostutkinta

Rikostorjunta/ pitkäkestoinen rikostutkinta

Liikennevalvonta

Muu tehtäväalue poliisihallinnossa

En tällä hetkellä työskentele poliisihallinnossa

Arvioi, kuinka paljon olet tehnyt seuraavia tehtäviä poliisikoulutuksesta valmistumisen jälkeen (ilmoita aika kuukausina)

Valvonta- ja hälytystehtävät _____

Rikostorjunta _____

Liikennevalvonta _____

Muu tehtäväalue _____

2. MIKSI HAKEUDUIT AIKANAAN POLIISIKOULUTUKSEEN JA POLIISIN AMMATTIIN?

Seuraavassa pyydämme sinua pohtimaan niitä syitä, joiden vuoksi päätit aikanaan hakeutua poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin. Kuinka tärkeitä seuraavat asiat sinulle tässä suhteessa olivat?

- 1 = Ei lainkaan tärkeä
 2 = Ei kovinkaan tärkeä
 3 = Jonkin verran tärkeä
 4 = Melko tärkeä
 5 = Erittäin tärkeä

	1	2	3	4	5
Halu auttaa muita ihmisiä	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalinen työ, kansalaisten keskuudessa toimiminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kohtuullisen varma toimeentulo / palkka	☐	☐	☐	☐	☐
Vaihteleva, monipuolinen työ, "ei ole kahta samanlaista päivää"	☐	☐	☐	☐	☐
Liikkuva työ, joka ei ole sidottu toimistoon tai muuhun työpaikkaan	☐	☐	☐	☐	☐
Ammatin toiminnallisuus ja jännitys	☐	☐	☐	☐	☐
Ammatin käytännönläheisyys	☐	☐	☐	☐	☐
Hyvät kouluttautumismahdollisuudet jatkossa	☐	☐	☐	☐	☐
Monipuoliset mahdollisuudet eri tehtäviin poliisiorganisaation sisällä	☐	☐	☐	☐	☐
Minua kiinnostivat erityisesti rikostutkinta ja rikosten selvittäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Minua kiinnostivat erityisesti kenttätoiminta, hälytys- ja valvontatehtävät	☐	☐	☐	☐	☐
Oikeastaan vain ajauduin poliisikoulutukseen, minulla ei alun perin ollut vahvaa motivaatiota poliisin ammattiin	☐	☐	☐	☐	☐
Poliisin ammatti on yhteiskunnallisesti arvokas ja arvostettu	☐	☐	☐	☐	☐
Kohtuullisen hyvät mahdollisuudet työllistyä / työllisyys	☐	☐	☐	☐	☐
Kutsumus, olen jo pitkään tiennyt, että tämä on se ammatti, johon haluan	☐	☐	☐	☐	☐

Hakeutuisitko uudestaan poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin, jos saisit tehdä ammatinvalintasi nykyisten tietojesi ja elämäkokemuksesi perusteella?

Kyllä

En

Miksi? Voit halutessasi kuvata keskeiset syyt tässä omin sanoin _____

3. TYÖURA JA ELÄMÄ KOULUTUKSEN JÄLKEEN

Mitä sinulle tapahtui heti sen jälkeen, kun olit valmistunut poliisikoulutuksesta?

- Pääsin poliisikoulutustani vastaavaan työhön (työ poliisihallinnossa)
- Pääsin turvallisuusalan työhön poliisihallinnon ulkopuolelle
- Pääsin muuhun palkkatyöhön
- Ryhdyin yrittäjäksi
- Jäin työttömäksi*
- Siirryin opiskelemaan (jatko-opintoihin, muihin opintoihin)
- Siirryin työelämän ulkopuolelle muista syistä (vanhempainloma tms.)
- Muu työmarkkina-asema

* Työttömyysjakso kesti (ilmoita kokonaisina kuukausina): _____

Mitä teet tällä hetkellä?

- Olen poliisikoulutustani vastaavassa työssä (työ poliisihallinnossa)
- Olen turvallisuusalan työssä poliisihallinnon ulkopuolella
- Olen muussa palkkatyössä
- Toimin yrittäjänä
- Olen työttömänä
- Opiskelen
- Olen työelämän ulkopuolella muista syistä (vanhempainloma tms.)
- Muu työmarkkina-asema

4. POLIISIKOULUTUKSEN ANTAMAT AMMATILLISET VALMIUDET JA OSAAMINEN

4.a HENKILÖKOHTAISET VALMIUDET

Seuraavaksi pyydämme sinua arvioimaan henkilökohtaisia valmiuksiasi poliisina. Kuinka hyvin seuraavat väittämät sopivat sinuun ja omaan toimintaasi? Oletko väittämiin nähden eri mieltä vai samaa mieltä?

1 = Täysin eri mieltä, osa-alue on minulle kehittämiskohde

2 = Eri mieltä

3 = En eri enkä samaa mieltä

4 = Samaa mieltä

5 = Täysin samaa mieltä, osa-alue on erityinen vahvuuteni

A Käyttäytyminen ja stressinhallinta

	1	2	3	4	5
Kestän työn psyykkistä painetta	☐	☐	☐	☐	☐
Hallitsen käyttäytymistäni ja reaktioitani myös kiireessä ja hankalissa tilanteissa	☐	☐	☐	☐	☐
Fyysinen kuntoni vastaa työn vaatimuksia	☐	☐	☐	☐	☐

B Tiimityöskentely

	1	2	3	4	5
Otan luontevasti vastaan neuvoja ja ohjeita	☐	☐	☐	☐	☐
Kuuntelen muita ryhmän jäseniä ja otan heidät huomioon omassa toiminnassani	☐	☐	☐	☐	☐

4.b POLIISIN YLEISOSAAMINEN

Kuinka hyvin seuraavat väittämät sopivat sinuun ja omaan toimintaasi? Oletko väittämiin nähden eri mieltä vai samaa mieltä?

1 = Täysin eri mieltä, osa-alue on minulle kehittämiskohde

2 = Eri mieltä

3 = En eri enkä samaa mieltä

4 = Samaa mieltä

5 = Täysin samaa mieltä, osa-alue on erityinen vahvuuteni

	1	2	3	4	5
Kykenen kantamaan tehtävieni edellyttämän vastuun, myös esim. partiojohtajana	☐	☐	☐	☐	☐
Osaan hyödyntää tiedonhakua ja eri tietotolähteitä monipuolisesti työssäni	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunikoin sujuvasti englantia puhuvien asiakkaiden kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunikoin sujuvasti ruotsia puhuvien asiakkaiden kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Osaan kuljettaa poliisiautoa turvallisesti	☐	☐	☐	☐	☐
Tunnen kenttäjohtajajärjestelmän ja toimin sen mukaisesti	☐	☐	☐	☐	☐
Hallitsen tilastollisen rikosanalyysin ja analyysitoiminnan perusteet	☐	☐	☐	☐	☐
Tiedän ulkomaalaisvalvonnan perusasiat	☐	☐	☐	☐	☐
Kirjoitan hyvää suomen kieltä, esim. raportoinnissa	☐	☐	☐	☐	☐
Osaan käyttää suppeaa tutkintaa	☐	☐	☐	☐	☐
Osaan käyttää rangaistusvaatimusmenettelyä	☐	☐	☐	☐	☐
Tunnen poliisin toimivaltuudet hyvin ja osaan perustella niiden käytön eri tilanteissa	☐	☐	☐	☐	☐
Ymmärrän kulttuurieroja ja kykenen yhteistyöhön kulttuuriltaan erilaisten henkilöiden kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Hallitsen työturvallisuusasiat ja hyvät työturvallisuuskäytännöt	☐	☐	☐	☐	☐

4.c POLIISIKOULUTUKSEN TYÖELÄMÄVASTAAVUUS: VALVONTA- JA HÄLYTYSTOIMINTA

Seuraavaksi pyydämme sinua arvioimaan poliisikoulutusta poliisin ammatin osaamisvaatimusten näkökulmasta.

Kun vertaat saamaasi poliisikoulutusta poliisin ammatin osaamisvaatimuksiin, kuinka hyvät ammatilliset valmiudet poliisikoulutus sinulle käsityksesi mukaan antoi seuraavilla eri osa-alueilla?

1 = Välttävät, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen heikoimpiin

2 = Tyydyttävät

3 = Hyvät

4 = Kiitettävät

5 = Erinomaiset, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen parhaimpiin

	1	2	3	4	5
Yleiset tilannearviovalmiudet ja toiminta tapahtumapaikalla	☐	☐	☐	☐	☐
Kiinniottotilanteet	☐	☐	☐	☐	☐
Teknisten laitteiden käyttäminen (Virve, Poke, alkometri, ym.)	☐	☐	☐	☐	☐
Rangaistusvaatimusten täyttäminen ja tiedoksi antaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Liikenneonnettomuustilanteiden hallinta	☐	☐	☐	☐	☐
Aggressiivisen asiakkaan käsittely	☐	☐	☐	☐	☐
Kotihälytykset	☐	☐	☐	☐	☐
Poliisitaktiikan soveltaminen operatiivisissa tehtävissä	☐	☐	☐	☐	☐
Voimankäyttöä koskevien säädösten tunteminen	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutuksen tuottama motivaatio valvonta- ja hälytystehtäviin	☐	☐	☐	☐	☐

4.d POLIISIKOULUTUKSEN TYÖELÄMÄVASTAAVUUS: LIIKENNE-VALVONTA

Kun vertaat saamaasi poliisikoulutusta poliisin ammatin osaamisvaatimukseen, kuinka hyvät ammatilliset valmiudet poliisikoulutus sinulle käsityksesi mukaan antoi seuraavilla eri osa-alueilla?

1 = Välttävät, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen heikoimpiin

2 = Tyydyttävät

3 = Hyvät

4 = Kiitettävät

5 = Erinomaiset, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen parhaimpiin

	1	2	3	4	5
Liikennesääntöjen vastaisen liikennekäyttäytymisen ja toiminnan tunnistaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Poliisiajoneuvon erioikeuksien hallitseminen (esim. hälytysajo)	☐	☐	☐	☐	☐
Työturvallisuuden huomioiminen liikennevalvonnassa	☐	☐	☐	☐	☐
Kuljettajien ajokunnon valvonta, etenkin seulontalaitteet ja tarkkuusalkometri	☐	☐	☐	☐	☐
Liikenteeseen liittyvät asiakirjat ja niiden tarkastaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Ajoneuvojen varusteiden, kunnon ja rakenteen tarkastaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Ajoneuvon kuormauksen ja ajoneuvoyhdistelmien tarkastaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutuksen tuottama motivaatio liikennevalvontatehtäviin	☐	☐	☐	☐	☐

4.e POLIISIKOULUTUKSEN TYÖELÄMÄVASTAAVUUS: TUTKINTA

Kun vertaat saamaasi poliisikoulutusta poliisin ammatin osaamisvaatimukseen, kuinka hyvät ammatilliset valmiudet poliisikoulutus sinulle käsityksesi mukaan antoi seuraavilla eri osa-alueilla?

1 = Välttävät, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen heikoimpiin

2 = Tyydyttävät

3 = Hyvät

4 = Kiitettävät

5 = Erinomaiset, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen parhaimpiin

	1	2	3	4	5
Pakkokeinojen käyttäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kuulustelut	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkinnan päättäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Ilmoitusten kirjaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Tekninen tutkinta	☐	☐	☐	☐	☐
Rikoksen tunnusmerkistön tunnistaminen eri rikoksissa	☐	☐	☐	☐	☐
Esitutkintapöytäkirjan laatiminen	☐	☐	☐	☐	☐
Henkilörekisteröinti	☐	☐	☐	☐	☐
Kuolemansyyntä selvittäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Todistelun kokonaisuuden hallinta rikostutkinnassa	☐	☐	☐	☐	☐
Siviilioikeuden peruskäsitteiden tunteminen	☐	☐	☐	☐	☐
Poliisin käytössä olevien tietojärjestelmien käyttö (Patja ym.)	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutuksen tuottama motivaatio rikostutkinnan tehtäviin	☐	☐	☐	☐	☐

5. POLIISIKOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN

Mitkä olivat niitä poliisikoulutuksen osaamisalueita, joilta sait mielestäsi parhaat valmiudet poliisin ammattiin? _____

**Minkä osaamisalueiden koulutuksesta et saanut mielestäsi riittäviä valmiuksia poliisin ammattiin? Millä osaamisalueilla poliisikoulutuksessa olisi eniten kehittämistä?
_____**

6. AMMATILLINEN TULEVAISUUS

Jos arvioit tulevaa ammattiuraasi, niin mikä seuraavista on oman arviosi mukaan todennäköisin pitkän tähtäyksen vaihtoehto omalla urallasi? Tulen toimimaan...

- Poliisin ammatissa miehistötehtävissä
- Poliisin ammatissa alipäällystötehtävissä
- Poliisin ammatissa päällystötehtävissä
- Poliisin ammatissa muissa tehtävissä (asiantuntijatehtävät tms.)
- Turvallisuusalan tehtävissä poliisihallinnon ulkopuolella
- Vaihdan alaa kokonaan, en jatka turvallisuusalan tehtävissä*

*Jos vaihdat alaa kokonaan, niin mistä syystä? _____

Jos jatkat poliisihallinnon palveluksessa, niin mitkä tehtäväalueet sinua erityisesti kiinnostavat poliisissa? Valitse kolme eniten kiinnostavaa tehtäväaluetta

- Lyhytkestoinen rikostutkinta
- Tekninen rikostutkinta
- Talousrikostutkinta
- Huumerikostutkinta
- Väkivaltarikostutkinta
- Tietotekniikkarikosten tutkinta (kyberrikollisuus)
- Tiedustelu- ja tarkkailutehtävät
- Valvonta- ja hälytystehtävät
- Liikennevalvonta
- Koirapoliisitoiminta
- Lähipoliisitoiminta/koulupoliisitoiminta/muu ennalta estävä toiminta
- Nettipoliisitoiminta
- Ulkomaalaisvalvonta
- Pidätettyjen ja säilöön otettujen vartiointi
- Lupahallinto
- Sisäinen hallinto ja tukitehtävät (esim. henkilöstö- ja taloushallinto)
- Asiantuntijatehtävät
- Poliisin kansainväliset tehtävät
- Poliisikouluttajan tehtävät (Polamk)

7. POLIISIN AMMATIN JA TOIMINTAYMPÄRISTÖN TULEVAISUUS JA MUU AVOIN PALAUTE

Ovatko poliisikoulutuksen antamat valmiudet mielestäsi riittäviä, jos ajatellaan poliisin ammatin ja toimintaympäristön tulevaisuutta? Mitä koulutuksessa olisi mielestäsi tärkeitä painottaa, jotta se vastaisi tulevia ammattitaitovaatimuksia mahdollisimman hyvin? _____

Mitä haluat edellisen lisäksi sanoa joko poliisikoulutuksesta tai tästä kyselytutkimuksesta? _____

KIITOS VASTAUKSISTASI!

LIITE 2. Poliisikoulutuksen vaikuttavuusarviointeja, työelämävastaavuuden tutkimuksia ja niiden keskeisiä tuloksia aiemmassa tutkimuskirjallisuudessa

	Otos, kurssit, valmistumisvuosi	Aineistot ja menetelmät	Poliisikoulutuksen vahvuudet	Poliisikoulutuksen kehittämiskohteet
Virta & Raivola (1994)	–	Yhteiskunnallista vaikuttavuutta selvittävät kyselyt (avokysymyksinä) keskeisille sidosryhmille, mm. työharjoittelun yhdyshenkilöille ja poliisilaitosten komisarioille ja ylikomisarioille Sisällönanalyysi	Poliisin tietoliikennejärjestelmät ja ATK, poliisin yhteiskunnallisen roolin ymmärtäminen, lainsäädännön tuntemus, hyvät perustiedot tavallisimpien rikosten tunnusmerkkistöistä ja nimikkeistä, kriminaalitekniikka ja rikosoikeus, lomakkeiden täyttäminen, voimankäyttövalmiudet, järjestyksen valvonta, päivystys ja asiakaskontaktit	Rikostutkinnan tekniikka ja taktiikka, kuulustelutaidot, ennalta estävä toiminta, poliisitaktiikka
Valto (1998)	P42, P43, P44, P55, P56, P57, P58, P59 Viivästettynä kyselynä kursseille P55 ja P56, joilta opiskelijat valmistuivat 4/1998 ja 6/1998	Kyselyt poliisiopiskelijoille ja valmistuneille poliiseille Strukturoitu osa ja avokysymysten osa Tilastollinen perusanalyysi	Poliisin tietojärjestelmät ja ATK, lainsäädäntö, voimankäyttö, liikenne, asiakaskontaktit, kielelliset valmiudet	Ulkomaalaiskontaktit, päivystystehtävät, lähipoliisitoiminta, monipartiotoiminta, rikostutkintatekniikka, huumeet Opetuksen liiallinen teoreettisuus, ”harjoituksia lisäävä kautta linjan”
Koivisto & Silvola (2000)	P57A 9/1998	Ennakkokysely, kysely sekä haastattelut valmistuneille poliiseille ja työharjoittelun ohjaajille Tilastollisen perusanalyysi	Tietojärjestelmät ja ATK, lainsäädännön opetus, voimankäyttökoulutus, tutkintokoulutuksen monipuolisuus	Opetuksen teoreettisuus, liian vähän käytännön harjoituksia, oppiaineiden välinen koordinaatio, yleisaiheet (muut kuin ammatit)

	Otos, kurssit, valmistumisvuosi	Aineistot ja menetelmät	Poliisikoulutuksen vahvuudet	Poliisikoulutuksen kehittämiskohteet
Rajamäki (2005)	Vuosien 2003 ja 2004 aikana perustutkinnon suorittaneet (15 kurssia), joista ryväsotanta (25 %)	Rikostutkinnan valmiuksia koskeva kysely valmistuneille poliiseille, vertailuryhmänä 30 rikostutkinnan esimiestä Tilastollinen perusanalyysi	Kriminaalitaktiikka: rikosilmoituksen vastaanottaminen ja kirjaaminen, alustava puhuttelu rikoksen selvittämisen kannalta Kriminaalitekniikka: kolaripaikkapiirros, tapahtumapaikan dokumentointi Tietojärjestelmät: rikosilmoitusjärjestelmän käyttäminen, poliisin tietojärjestelmien käyttäminen	Kriminaalitaktiikka: pakkokeinojen käyttäminen rikosten selvittämisessä, kuulustelu suorituksena Kriminaalitekniikka: tapahtumapaikan tekninen tutkinta, muutajalkien esillehaku ja taltiointi Tietojärjestelmät: tietoturvan merkitys käytännön poliisi-työssä, pakkokeinojen kirjaaminen
Koivisto & Tuohi (2006)	P63, P68, P74, P77, P87, P88 11/1999, 11/2000, 11/2001, 5/2002, 11/2003, 1/2004	Kysely valmistuneille poliiseille ja heidän esimiehilleen Tilastollinen perusanalyysi	Tutkintokoulutuksen monipuolisuus ja laaja-alaisuus, opettajien ja kouluttajien ammatitaito ja motivoituneisuus, tietojärjestelmät ja ATK, voimankäyttökoulutus, rikosoikeus, oikeustieteelliset aineet	Rikostutkinnan koulutus (sirpaleisuus), kuulustelut, esitutkintapöytäkirjan laatiminen, psykologia, oppiaineiden välinen koordinaatio, liian vähän käytännön harjoituksia
Luoma (2006)	Vuosien 2003 ja 2004 aikana perustutkinnon suorittaneet (15 kurssia), joista ryväsotanta (25 %)	Liikennevalvonnan valmiuksia koskeva kysely valmistuneille poliiseille, kysely lähetettiin myös 30 esimiehelle liikennevalvonnessa Tilastollinen perusanalyysi	Liikennevalvonta: rikesakon kirjaaminen, rangaistusvaatimuksen kirjaaminen, rattijuopumusvalvonta Ajoneuvokoulutus: poliisiauton käsittely, taloudellisuusajo, poliisiautosta huolehtiminen	Liikennevalvonta: ajo- ja lepoaikasääntösten tunteminen, kuormitusvalvonta, eläinkuljetusten valvonta Ajoneuvokoulutus: hälytysajo, ajaminen vaativissa olosuhteissa

	Otos, kurssit, valmistumisvuosi	Aineistot ja menetelmät	Poliisikoulutuksen vahvuudet	Poliisikoulutuksen kehittämiskohteet
Immonen (2007)	–	Toimintatutkimus, jossa käytettiin opintojakso-palautteiden tuloksia, ohjatun työharjoittelujakson arviointiaineistoja, tekstiaineistoja ja haastatteluja, tavoitteenä oli perustutkinto-koulutuksen työelämä-vastaavuuden arviointi, työharjoittelujaksolle siirtyminen, ammatilliset valmiudet ja ammat-tikelpoisuus	Tutkinnon työelämä-vastaavuus on hyvä, se tuottaa hyvän peruspoliisiosaamisen, opetus on yleisesti ottaen korkeatasoista. Sekä opettajien että opiskelijoiden motivaatio ja valmiudet/osaa-minen ovat hyviä Yksittäisistä oppiaineista tutkinnon vahvuuksia ovat ainakin rikosoikeus, rikosilmoitusten vastaanotto ja Patjan käyttö, poliisin rekistereiden käyttötaidot, kenttä- ja hälytystoiminnan jakson opinnot kokonaisuudessaan, liikennevalvonnan perusasiat	Pedagoginen strategia puuttuu Yksittäisistä oppiaineista kehittämistä on ainakin seuraavissa aineissa: ATK:n perusopetus, ruotsin kieli, ajotaitojen tasoerot koulutukseen tulevilla, rikostutkinta ennen teemaopetukseen siirtymistä vuonna 2006, mutta ei sen jälkeen
Vuorensyrjä (2011)	P126–P129 7/2009– 12/2009	Kysely valmistuneille poliiseille ja heidän lähijohtajilleen, poikkeileikkausaineisto Tilastollinen perusanalyysi Sisällönanalyysi	Valmistuneilla hyvät henkilökohtaiset valmiudet ja soveltuvuus poliisin ammattiin, etenkin vastuuntunto ja ammatillisuus Hyvä ja kattava peruspoliisiosaaminen Kenttätoiminta, valvonta- ja hälytystehtävät, voimankäyttökoulutus, poliisin tietojärjestelmät (Patja), rikosoikeus	Teorian ja käytännön sulauttaminen toimii suuressa osassa tutkintoa, mutta ei kaikissa oppiaineissa Tutkinnon oppiaineet sisältävät laajan ja monimutkaisen kokonaisuuden, joka käsitellään opinnoissa omaksumismahdollisuuksiin nähden suhteellisen lyhyessä ajassa. Tutkinna-asioiden merkitys osana laajempaa kokonaisuutta hahmottuu usein vasta työelämässä. Motivaatio liikennevalvontaan ja tutkintaan

	Otos, kurssit, valmistumisvuosi	Aineistot ja menetelmät	Poliisikoulutuksen vahvuudet	Poliisikoulutuksen kehittämiskohteet
Vuorensyrjä & Ranta (2013)	G13, G14, G15, P131, P133, P135, P137, P139, P141 12/2009 – 12/2011	Kysely 1–2 vuotta sitten valmistuneille poliiseille, poikkileikkausaineisto Tilastollinen perusanalyysi Sisällönanalyysi	Valmistuneiden poliisien ammatti- ja urasitoutuneisuus on erittäin vahva, työllistymisvaikeuksista huolimatta Peruspoliisiosaaminen, jonka Poliisiammatti-korkeakoulusta saa, on pakettina hyvä ja kattava Poliisikoulutuksen keskeinen pedagoginen vahvuus on, että se sisältää käytännön harjoittelua yhtäältä lähiopintojaksoilla ja toisaalta työharjoittelu- ja kenttäjaksoilla Yksittäisistä oppiaineista erityisen hyviä työelämävastaavuuden näkökulmasta ovat voimankäyttökoulutus, kenttätöiminnan koulutus yleisesti, poliisin tietojärjestelmien koulutus (Patja), rikosoikeuden koulutus, lainsäädännön koulutus yleisesti sekä liikennevalvonnan perusteiden koulutus	Valmistuneiden poliisien työllisyystilanne on heikentynyt vuoden 2009 puolivälistä vuoden 2011 loppuun kuluneella ajanjaksolla. Etenkin työllistyminen heti tutkinnon jälkeen on heikentynyt. Ongelmia aiheuttaa erityisesti pitkittynyt työttömyys. Poliisikoulutettua työvoimaa voidaan menettää pysyvästi poliisin ammatillisesta työvoimatarjonnasta, jos työttömyysjaksot pitkittyvät. Esitutkinnan ja rikostutkintaprosessin kokonaisuuden merkitys ei näytä jäsentyvän kunnolla vielä opiskeluaikana. Koulutuksen olisi sisällettävä konkreettisia, alusta loppuun tehtäviä tavallisten juttujen harjoituskokonaisuuksia, jotta kokonaisuus hahmottuisi opiskelijoille selkeämmin. Osa opiskelijoista toivoo tutkintoon lisää liikennevalvonnan teknisten välineiden koulutusta. Myös ajo-opetusta ja ajoharjoittelua on toivottu lisää.

	Otos, kurssit, valmistumisvuosi	Aineistot ja menetelmät	Poliisikoulutuksen vahvuudet	Poliisikoulutuksen kehittämiskohteet
Vuorensyrjä, (2015)	G16, P145, P146, P148, P149, P152, P153 7/2012–9/2013	Kysely 1–2 vuotta sitten valmistuneille poliiseille, poikkileikkausaineisto Jakaumakuvaukset Avovastausaineiston raportointi, ei avovastauksen varsinaista analyysia	Valmistuneiden poliisien heikentyneestä työllisyystilanteesta huolimatta tutkimuksen kohdekursseilta valmistuneet ovat pääosin tyytyväisiä poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin. Ura- ja ammattisitoutumisen taso on edelleen hyvä, vaikka se on jonkin verran heikentynyt. Osaaminen on säilynyt kaikilta osin hyvällä tasolla ja vahvuudet ovat samoja kuin aiemmin: henkilökohtaiset valmiudet ja poliisin perusosaaminen opitaan tutkinnossa kattavasti ja hyvin. Poliisin tietojärjestelmien käyttö, voimankäyttö ja rikosoikeus koulutetaan ja osataan valmistuneiden poliisien arvioiden mukaan erittäin hyvin.	Valmistuneiden poliisien työttömyys on lisääntynyt ja yhä suurempi osa työsuhteista on muuttunut määräaikaisiksi. Tämän kehityksen vaikutukset ovat alkaneet heijastua vähitellen myös poliisien ura- ja ammattisitoutumiseen. Ura- ja ammattisitoutumisen taso on jonkin verran huonompi kuin aiemmin, nimenomaan työttömyysjaksoista kärsineiden valmistuneiden poliisien keskuudessa. Edellisen vaikuttavuusarvioinnin tapaan voidaan todeta, että esitutinnan ja rikostutkintaprosessin kokonaisuus ei jäsenny kunnolla vielä opiskeluaikana. Koulutuksen olisi sisällettävä konkreettisia, alusta loppuun saakka tehtäviä tavallisten juttujen harjoituskokonaisuuksia, jotta kokonaisuus hahmottuisi opiskelijoille selkeämmin. Osa valmistuneista poliiseista toivoo tutkintoon lisää vaativien tilanteiden kuten hälytysajon ajoharjoittelua sekä voimankäyttökoulutusta voimankäyttöosaamisen rutiinien vakiinnuttamiseksi.

	Otos, kurssit, valmistumisvuosi	Aineistot ja menetelmät	Poliisikoulutuksen vahvuudet	Poliisikoulutuksen kehittämiskohteet
Vuorensyrjä & Lehmuskoski, (2017)	G17, G18, P155, P156, P157, P158, P159, P160, P161, P162, P163 1/2014–9/2015	Kysely 1–2 vuotta sitten valmistuneille poliiseille ja heidän lähijohtajilleen, poikkeikkausaineistoja Jakaumakuvaukset Avovastausaineiston raportointi, ei avovastauksen varsinaista analyysia	Valmistuneiden poliisien työllisyystilanne on parantunut viime vuosien aikana. Kyselytutkimuksen toteuttamisajankohdaksi elokuussa 2016 poliisityössä työskenteli noin 96 % tämän tutkimuksen kohdekurssien poliiseista. Työttömänä näiden kurssien poliiseista oli vain 1.3 %. Työttömyysjaksot heti tutkinnon suorittamisen jälkeen ovat lyhyempiä kuin aiemmin, keskimäärin noin 2.8 kk. Sekä valmistuneet poliisit itse että heidän lähijohtajansa kokevat, että poliisin perustiedot ja -taidot opitaan poliisikoulutuksessa kattavasti. Hyvin opitaan mm. suomen kieli raportointikielenä, poliisin toimivaltuudet ja voimankäyttö, poliisin tärkeimmät tietojärjestelmät, ilmoitusten kirjaaminen sekä rikosoikeus ja poliisitoiminnan oikeudelliset perusteet yleisemmin. Lähijohtajien kuva valmistuneista poliiseista on yleislinjaltaan hyvin myönteinen. Esitutkintapöytäkirjan laatimisen osaaminen ja taktinen osaaminen operatiivisissa tehtävissä, joita on kritisoitu aiemmissa tutkimuksissa, ovat kehittyneet myönteiseen suuntaan. On kuitenkin edelleen niin, että valmistuneiden poliisien on vaikea ymmärtää rikostutkintaprosessin kokonaisuutta ja prosessin eri osien merkitystä kokonaisuudessa. Nämä asiat avautuvat monille valmistuneille vasta työelämässä.	Valmistuneiden poliisien maininnat työhistorian katkonaisuudesta rasisutustekijänä ovat vähentyneet tutkimuksen avovastauksissa, verrattuna aiempiin tutkimuksiin, mutta eivät ole kokonaan väistyneet. Määräaikaisuudet rasittavat valmistuneita poliiseja edelleen. Tämän ilmiön rinnalle ovat nousseet kiire ja työpaine. Sekä valmistuneet poliisit että heidän lähijohtajansa tuovat vastauksissaan esiin kovan kiireen ja työpaineen, josta kärsitään ainakin joillakin poliisilaitoksilla ja joissakin tehtävissä. Etenkin lyhytkestoisessa rikostutkinnassa työpaine näyttää joissakin tapauksissa olevan lähes sietämätön. Edellä sanotusta huolimatta ura- ja ammattisitoutumisen yleiskuva on kuitenkin edelleen pääasiassa myönteinen. Yhteensä noin 95 % vastanneista aikoo jatkaa poliisissa. Alipäällystö- ja päällystötöhtävien suosio on säilynyt suhteellisen korkealla tasolla. Entistä harvempi valmistunut poliisi on työskennellyt liikennevalvonnan tehtävissä. Tämä saattaa heijastua osaamista ja motivaatiota koskeviin arvioihin, jotka ovat liikennevalvonnan osalta kehittyneet osittain kielteiseen suuntaan.

	Otos, kurssit, valmistumisvuosi	Aineistot ja menetelmät	Poliisikoulutuksen vahvuudet	Poliisikoulutuksen kehittämiskohteet
Vuorensyrjä (2019)	2016–2017 valmistuneet poliisit Tiedonkeruu 5/2020	Kysely 1–2 vuotta sitten valmistuneille poliiseille ja heidän lähijohtajilleen, poikkeikkausaineistoja Jakaumakuvaukset Avovastausaineiston raportointi, ei avovastauksen varsinaista analyysia	Valmistuneiden poliisien työllisyystilanne on erittäin hyvä, työttömyysjaksot heti tutkinnon jälkeen, kun niitä on koettu, ovat olleet lyhyitä, noin 1.6 kk. Sisällöllisesti tulokset ovat samansuuntaisia kuin aiemmissa tutkimuksissa. Poliisin perustiedot ja -taidot opitaan poliisikoulutuksessa kattavasti. Hyvin hallitaan myös suomen kieli raportointikielenä, poliisin toimivaltuudet ja voimankäyttö, poliisin tärkeimmät tietojärjestelmät, ilmoitusten kirjaaminen sekä rikosoikeus ja poliisitoiminnan oikeudelliset perusteet yleisemmin, sekä kuulustelutekniikat. Poliisi (AMK) -tutkintoa ja poliisin perustutkintoa verrattiin toisiinsa nyt ensimmäisen kerran. Perusvalmiudet ja poliisin perusosaaminen näyttävät olevan poliisi (AMK) -tutkinnon suhteellisia vahvuuksia, eriytyneempi osaaminen (VH, LT, RT) puolestaan vanhan poliisin perustutkinnon suhteellisia vahvuuksia. Tutkintojen väliset erot olivat näiltä osin systemaattisia. Työllisyys ja ura- ja ammattisitoutuminen ovat vahvoja molemmissa tutkinnoissa, eroja ei ole näissä muuttujissa juuri lainkaan yli vanhan ja uuden tutkinnon.	Sisällöllisesti tulokset ovat samansuuntaisia kuin aiemmissa tutkimuksissa, kuten vahvuuksien yhteydessä todettiin. Uutta kuitenkin oli, että operatiivisen kenttätöiminnan koulutuksen alueella valmistuneet poliisit kritisoivat avovastauksissaan sellaisia pedagogisia ratkaisuja (PBL), joissa opiskelijoiden keskinäinen vertaisoppiminen sai liian suuren painon. Tehtävä oli liian avoin, eikä oppimista tapahtunut, ainakaan optimaalisella tavalla. Opetuksen pitäisi poliisikoulutuksessa perustua kokeneen poliisin tai opettajan ohjaukseen.

	Otos, kurssit, valmistumisvuosi	Aineistot ja menetelmät	Poliisikoulutuksen vahvuudet	Poliisikoulutuksen kehittämiskohteet
Laitinen (2020b)	–	<p>Poliisilaitosten henkilöstölle kohdennettu kyselytutkimus 12/2019–1/2020, jonka avulla pyrittiin vastaamaan kysymykseen siitä, ”miten poliisialan uusimuotoinen ammatikorkeakoulututkinto on vaikuttanut tutkinnosta valmistuvien opiskelijoiden ammatillisen osaamisen tasoon?”</p> <p>Systemaattinen otanta halutuista vastaajaryhmistä, joita olivat poliisilaitosten ylin johto, poliisipäällystö ja työharjoittelun yhdyshenkilöt poliisilaitoksilla.</p> <p>Otos 486, vastaajia 62, vastausosuus 12,8 %. Menetelminä korrelaatioanalyysi ja Kruskal-Wallis H-testi</p> <p>Vastaajilta kysyttiin käytännössä: ”Miten koet poliisin tutkintokoulutuksen uudistamisen vaikuttaneen seuraavien [...] liittyvien tietojen ja taitojen osaamistasoon poliisissa?”</p>	<p>Yleisen poliisiossaamisen (yleisten kompetenssien) arvioitiin kehittyneen tutkinnon uudistuksen jälkeen selvästi myönteisemmin kuin eriytyneen osaamisen (RT, VH, LV), vaikka myös jälkimmäisten osalta arviot olivat kohtuullisen myönteisiä. Yleisenä osaamisena tutkittiin poliisin tietojärjestelmien käyttämisen osaamista, TKI-osaamista, kansainvälisyysosaamista sekä kielitaitoa (suomi, ruotsi, englanti).</p> <p>Näyttää siltä, että johto ja päällystö arvioivat kehitystä myönteisemmin kuin työharjoittelun yhdyshenkilöt poliisilaitoksilla, mutta havaintomäärien vuoksi erot eivät useissa tapauksissa olleet tilastollisesti merkitseviä.</p>	<p>Liikennevalvonnan osaamisen kehitystä arvioitiin jonkin verran kriittisemmin kuin valvonta- ja hälytystoiminnan ja rikostorjunnan vastaavaa kehitystä.</p> <p>Valvonta- ja hälytystoiminnan tehtäväalueella erityistä huomiota kiinnittää työharjoittelun ohjauksen yhdyshenkilöitä saatu arvio poliisiauton turvallisen kuljettamisen osaamisesta. Heistä 38 % arvioi, että osaamisen taso on ”laskenut paljon” ja 50 % että se on ”laskenut vähän”.</p>

Lähteet:

Vuorensyrjä, 2011; 2015; Vuorensyrjä & Ranta, 2013; Vuorensyrjä & Lehmuskoski, 2017, Vuorensyrjä, 2019

Poliisikoulutuksen vaikuttavuusarviointi on pitkän aikavälin seuranta- ja arviointitutkimus (2011–2021). Se toteutettiin nyt kuudennen kerran. Arviointitutkimuksessa kysytään, saavuttaako poliisikoulutus tärkeimmät keskipitkän aikavälin tavoitteensa. Työllistyvätkö valmistuneet poliisit koulutustaan vastaaviin työtehtäviin? Onko poliisikoulutuksen työelämävastaavuus hyvä eli vastaako koulutus sisällöllisesti poliisin ammatin osaamisvaatimuksia?

Vaikuttavuusarvioinnin 2021 perustana käytettiin syyskuussa 2020 toteutettua kyselytutkimusta. Tutkimuksen kohteena oli vuosina 2018 ja 2019 valmistuneiden poliisien koko perusjoukko, joista 210 (39,3 %) poliisia vastasi kyselyyn.

Valmistuneiden poliisien työllisyystilanne on erittäin hyvä. Kyselytutkimuksen toteuttamisajan kohtana syyskuussa 2020 poliisityössä työskenteli noin 96 % tutkimukseen vastanneista valmistuneista poliiseista. Työttömänä ei ollut yksikään tutkimukseen vastannut valmistunut (0 %). Myös poliisikoulutuksen työelämävastaavuus on arvioiden perusteella hyvä. Fyysiset ja psyykkiset perusvalmiudet poliisin ammattiin ovat erittäin hyvät ja poliisin perustiedot ja -taidot opitaan poliisikoulutuksessa kattavasti. Valmistuneiden poliisien arvioiden perusteella koulutuksen työelämävastaavuus on heikentynyt eräillä valvonta- ja hälytystoiminnan ja liikennevalvonnan eriytyneemmällä osaamisalueilla. Arvioiden taso on kuitenkin edelleen hyvä.

Tutkimuksessa vertailtiin toisiinsa poliisin perustutkinnon eli vanhan tutkintokoulutuksen ja poliisi (AMK) -tutkinnon eli uuden tutkintokoulutuksen suorittaneiden valmistuneiden poliisien arvioita poliisikoulutuksesta. Koulutuksen työelämävastaavuuden arvioissa oli selvä profiiliero näiden kahden eri tutkinnon välillä. Raportti ja sen yhteydessä käytävä keskustelu poliisikoulutuksesta ja poliisiosaamisesta antavat hyvän lähtökohdan poliisikoulutuksen työelämälähtöiselle kehittämiselle.

